

АСОЦИАЦИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ РУСЕ
ASSOCIATION FOR REGIONAL DEVELOPMENT OF RUSE DISTRICT

Проект!

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2021 – 2027

СЪГЛАСНО ДОГОВОР Д - 148 / 02.03.2020 г.
МЕЖДУ ОБЩИНА ИВАНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ И
АСОЦИАЦИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ РУСЕ

Предварителен доклад – 14 Септември 2020 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

стр.

	СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ И СЪКРАЩЕНИЯ	4
	В Ъ В Е Д Е Н И Е	5
	У В О Д Н А Ч А С Т (ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПИР – ИВАНОВО, ПРОГРАМНА РАМКА И МЕТОДИКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА)	6
Част I.	АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО	8
1.1.	ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА, ПРИРОДНИ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ИВАНОВО	8
1.1.1.	Обща характеристика и селищна система на Община Иваново	8
1.1.2.	Природни и културно-исторически забележителности на територията	11
1.2.	СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА ИВАНОВО КЪМ 2020 Г.	15
1.2.1.	Състояние и потенциали за развитие на нефинансовите предприятия	15
1.2.2.	Състояние и потенциали за развитие на земеделието и горското стопанство	21
1.2.3.	Състояние и потенциали за развитие на индустрията	26
1.2.4.	Състояние и потенциали за развитие на туризма	30
1.3.	СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ В ОБЩИНА ИВАНОВО	35
1.3.1.	Характеристики на елементите на социалния капитал	35
1.3.2.	Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на социалния капитал	46
1.4.	СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА	48
1.4.1.	Характеристики на инфраструктурата и опазването на околната среда	48
1.4.2.	Изводи за състоянието и потенциалите за инфраструктурата и екологията	51
Част II.	ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА В ПЕРИОДА 2021-2027	52
2.1.	S W O T - АНАЛИЗ НА ТЕРИТОРИЯТА И СЕКТОРИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА СЪГЛАСНО АНАЛИЗА НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	52
2.2.	ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТКА И НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.	57
2.2.1.	Основни параметри на регионалната политика в ЕС и България за периода	57
2.2.2.	Основни параметри на Общата селскостопанска политика	60
2.3.	ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.	62
2.3.1.	Цели и приоритети за развитие на община Иваново за периода 2021 – 2027 г.	62
2.3.2.	Стратегическа рамка на плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021-2027	65

Част III.	ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	68
3.1.	СЪЩНОСТ И КОНЦЕПЦИЯ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ	68
3.2.	ПЛАНИРАНЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ	69
3.3.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ	71
3.3.1.	Идентифициране на заинтересованите страни	71
3.3.2.	Инструменти на комуникационната стратегия	75
3.4.	ДОКЛАД ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБЩЕСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ ОТНОСНО РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ	78
Част IV.	ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ – ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ	90
4.1.	ОБЩИ ПОСТАНОВКИ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО УСТРОЙСТВО НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И НА ЗОНИ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД	90
4.2.	ПОДБИРАНЕ НА ЗОНИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД МЕЖДУ ОТДЕЛНИ ТЕРИТОРИИ И МЕЖДУ ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ СЕКТОРИ	91
Част V.	ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД	97
5.1.	МЕТОДИЧЕСКИ ОСНОВИ И ИНДИКАТИВНИ КОМПОНЕНТИ НА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ	97
5.2.	ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК НА ВАЖНИ ЗА ОБЩИНАТА ПРОЕКТИ И ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	103
Част VI.	МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	107
6.1.	МЕТОДИЧЕСКИ ОСНОВИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЯТА И АДАПТИРАНЕ КЪМ ПРОМЕНИТЕ НА КЛИМАТА	107
6.2.	ИНДИКАТИВНИ МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	109
Част VII.	НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ	111
7.1.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	111
7.2.	ОРГАНИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	116
7.3.	ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ОБЩЕСТВЕН КОНТРОЛ	118
Част VIII.	ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЗРР	120
8.1.	НОРМАТИВНА ОСНОВА, ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА	120
8.2.	АНАЛИЗ НА СТРУКТУРАТА И СЪОТВЕТСТВИЕТО НА П И Р О МЕТОДИЧЕСКИТЕ И НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ НА З Р Р	122
	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	127
	ЛИТЕРАТУРА	128
	ПРИЛОЖЕНИЯ	129

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ И СЪКРАЩЕНИЯ

БВП , ВЕИ	Брутен вътрешен продукт , Възобновяеми енергийни източници
В и К	Водоснабдяване и канализация
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ДБТ , ДВ	Дирекция „Бюро по труда“, Държавен вестник
ДГС , ДЛС	Държавно горско стопанство, Държавно ловно стопанство
ДМА, ДСП	Дълготрайни материални активи, Домашен социален патронаж
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба
ЕК, ЕС, ЕИО	Европейска комисия , Европейски съюз, Европейска икономическа общност
ЕСФ, ЕСИФ	Европейски социален фонд , Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗГ , ЗЗ , ЗТ	Закон за горите, Защитена зона, Защитена територия
ЗМСМА	Закон за местно самоуправление и местната администрация
ЗООС, ЗРР	Закон за опазване на околната среда, Закон за регионалното развитие
ЗТСУ, ЗУТ	Закон за териториално и селищно устройство, Закон за устройство на територия
ИЗП, ИКТ	Използвана земеделска площ, Информационни и комуникационни технологии
МЗХ, МСП	Министерство на земеделието и храните, Малки и средни предприятия
МОСВ, МИГ	Министерство на околната среда и водите, Местна инициативна група
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МУ	Методически указания за разработване на стратегически документи
НПО, НППР	Неправителствена организация , Национален план за регионално развитие
НСИ, НСРР	Национален статистически институт, Национална стратегия регионално развитие
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда
ОДЗ, ОСЗ	Областна дирекция „Земеделие“, Общинска служба „Земеделие“
ОП,ОПР, ОС	Оперативна програма, Общински план за развитие , Общински съвет
ОСР, ОСТР	Областен съвет за развитие, Областна стратегия за развитие
ПРОПР	Програма за реализация на общинския план за развитие
ПМС, ПП	Постановление на министерския съвет, Природен парк
ОПРР, ОУП	Оперативна програма „Региони в растеж“, Общински устройствен план
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
П Р С Р	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
ПУ, ПЧП	План за управление, Публично-частно партньорство
РиОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
РПР, РСР	Регионален план за развитие, Регионален съвет за развитие
РЦВ, СО	Район за целенасочено въздействие, Селищно образование
СП, СЦР	Стратегически приоритети, Северен централен (планов) район
ТСБ, ТСУ	Териториално статистическо бюро, Териториално и селищно устройство
УДО, УО	Управление на дейностите с отпадъци, Управляващ орган Оперативна програма
SWOT	Силни страни, слаби страни, възможности, заплахи (анализ)
STEP -анализ	Анализ: на социалните, технологически, икономически, политически фактори

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Община Иваново 2021-2027 г. е разработен в изпълнение на **Договор Д - 148 от 02.03.2020 г.** с Асоциация за регионално развитие на Област Русе, сдружение в обществена полза, създадено през 2002 г. в Областна администрация - Русе. През последното десетилетие Асоциацията и/или нейни ключови експерти придобиха завиден капацитет в областта на регионалното развитие, чрез разработването на междинни оценки на общински планове за развитие (Две могили – 2012 г., Ценово – 2012 г. и 2017 г., Борово-2017 г., Иваново – 2017 г., Завет от Област Разград през 2017 г.), както и актуализирани варианти на планове за развитие на община Ценово (2017 г.) и община Иваново (2018 г.).

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Община Иваново 2021-2027 г. съдържа:

- **Въведение**, което се състои от основанието за разработване, кратки данни за организацията – работила Плана и съдържанието на разработката;
- **Уводна част на разработката**, в която се представят:
 - (1) целите, мястото и ролята на Плана за интегрирано развитие в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие;
 - (2) законовите норми, подхода и принципите, на които се основава документът;
 - (3) отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на Плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021 – 2027 г.;
 - (4) очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво.
 - (5) Методиката на разработката - използвания при изготвянето на ПИР подход и описание на извършените изследвания, източниците на данни и информация.

Съгласно Методическите указания на МРРБ от Март 2020 г., **същинската (експертна) част** на Плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021 – 2027 се състои от:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциали за развитие на територията на Община Иваново;

Част II. Цели и приоритети за развитие за периода 2021 – 2027 г.;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ОПР при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на приоритетните зони на въздействие;

Част V. Програма за реализация на Плана и описание на интегрирания подход;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИР на Община Иваново;

Част VIII. Предварителна оценка на разработения ПИР 2021 - 2027.

В заключението на плана се посочват основните препоръки за неговото ефективно изпълнение през програмния период. В приложението са дадени фигури на територията на Община Иваново и анкетните карти за анкетиране на представители на целевите групи съгласно Част III “Описание на комуникационната стратегия“.

УВОДНА ЧАСТ

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Общината, съгласно измененията и допълненията на Закона за регионалното развитие от м. Март 2020 г. е част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на регионалната политика на България. Съгласно тази политика¹, ПИР на община Иваново, област Русе, за периода 2021-2027 г., определя съгласно подхода „Отгоре – Надолу“ средносрочните цели и приоритети за развитието на Общината в съответствие със стратегическите документи за развитие на нива „Национална стратегия за регионално развитие“ и „Регионална стратегия за развитие на Северен централен район NUTS 2“², валидни за програмния период 2021 – 2027 г.

ПИР на Община Иваново е стратегически средносрочен документ, който има за цел постигането на устойчиво социално-икономическо развитие по смисъла на „Устойчиво развитие на регионите“ на база на местните потенциали и сравнителни предимства на Природния, Материалния и Социалния капитали на територията². За целта, ПИР предлага устойчиви решения **за обвързване в едно цяло** както на усилията на местната администрация, така и тези на местната общност в техния общ стремеж за постигане на устойчиво социално – икономическо добруване на населението при спазване на ограничителните условия за опазване и поддържане на природната среда в Община Иваново.

ПИР Иваново 2021 – 2027 е разработен в съответствие с Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 и Общински планове за развитие (2021-2027). В този смисъл разработката е в съответствие и хармонизация с принципите на регионалната и кохезионната политика на ЕС като отчита препоръките на основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво на България.

При разработването на ПИР за Община Иваново 2021-2027 е възприет подходът за осигуряване на вътрешна (органична) връзка не само със стратегическите документи за регионално развитие на по-високите нива, но и на продължаващо влияние между досегашни разработки на местно ниво и ПИР за новия програмен период на местно развитие.

Промените в стратегическата рамка за периода 2021-2027 г. са заложили в Стратегия „Европа 2027“ и „Териториален дневен ред на ЕС - 2027“, както и в националните документи - Национална програма за развитие „България 2027“ и Националната програма за реформи.

Стратегия „Европа 2027“

Стратегията „Европа 2027“ въвежда запомняща се формула за развитие през следващия планов период с еднозначни цели с количествени измерители. Съобразявайки се с тях и възможностите, България поема ангажименти, чрез Националната програма за реформи.

Споразумение за партньорство на Република България

Споразумението за партньорство 2021-2027 г., заедно с оперативните програми са стратегически документи, които задават приоритетите и целите за програмния период.

¹/ Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие, в сила от 13.03.2020 г.

² / Найденов, Н., Устойчиво развитие на селските райони, Русе: „Авангард принт“, 2018, 110 с.

Дунавска стратегия на ЕС

Приоритетни области на България за стратегията са: (1) подобряване на достъпността, по и към Дунав и ефективното използване на енергийните ресурси; (2) подобряване качеството на водите, опазване на биоразнообразието, превенция и управление на риска; (3) повишаване на конкурентоспособността, чрез иновации, образование, култура, туризъм, мултикултурен диалог и съхраняване на регионалната идентичност и богатото културно наследство; (4) укрепване капацитета за управление, координация и партньорство на всички нива, повишаване на сигурността и интеграция на хората в неравностойно положение.

Национална програма за развитие „България 2027”

Националната програма за развитие: България 2027 (НПР БГ2027) е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2027 г. В НПР БГ2027 са формулирани 5 приоритета, детайлизирани в Част 2.2.

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

ПИР на общината интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с повишаване на конкурентоспособността и заетостта, инфраструктурното развитие и достъпността, устойчивостта и социалното включване.

Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Националната концепция за пространствено развитие дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория, като едновременно с това създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Тази концепция се конкретизира на територията на община Иваново чрез Общия устройствен план на общината, разработен през 2016 г.

Регионална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 г.

В Регионалната стратегия за развитие (Раздел 2.3 в Част 2 на ПИРО) са отчетени специфичните дългосрочни цели и приоритети за развитие на областите и общините в териториалния обхват на региона. В плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021 – 2027 г. се осъществява връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, чрез подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу”.

Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Област Русе 2021-2027 г.

Стратегията е приета в края на 2019 г. и определя рамката за развитие на сектора в общините на Област Русе. При разработването на настоящия ПИР на Община Иваново са отчетени редица постановки и конкретни мерки на общинската програма за развитие на туризма, за което е проведено обсъждане с експерти от Община Иваново.

Част I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ИВАНОВО

• КОНЦЕПЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ЕКОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ

Понятието „устойчиво развитие на териториите (регионите) се използва обикновено за описване на социално-икономическото развитие на извънградските области, които се намират в *неизгодно от гледна точка на конкурентоспособност положение по отношение на територия, услуги, знания и възможности*. В селските райони, една дейност - земеделската е един от основните фактори за развитие, но неземеделските елементи постепенно придобиват все по-голямо значение. За да се осигури *устойчиво развитие*, чрез конкретни оперативни програми се осъществява *структурна интервенция* в подкрепа на земеделския бизнес, социалните общности и опазването на околната природна среда.

Ключови думи по проблема са понятията за **трите вида капитал в контекста на устойчивото развитие на селските райони**: (1) природен капитал; (2) материален капитал; (3) социален капитал.

Природният капитал включва природните ресурси (земя, вода, въздух). Изискването за устойчивост на този вид капитал означава да се опазват екосистемите, така че жизнената среда на идните поколения да не се влошава. **Материалният капитал** включва материално-техническата и информационна база на икономиката като: инфраструктура; машини, съоръжения и сгради; форми на интелектуална собственост в бизнеса; и др. **Социалният капитал** се състои от човешкия капитал (хората с техните знания, умения и потребности), от формите на обединяване на общностите със социалните ценности и институции, от културните и морални ценности на хората.

1.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА, ПРИРОДНИ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ИВАНОВО

1.1.1. Обща характеристика и селищна система на Община Иваново

Община Иваново, се намира в Североизточна България, в Дунавската равнина, в Северен централен район (NUTS 2) и административна област Русе (NUTS 3). Общината е разположена в Северозападната част на област Русе и заема площ 495 454 дка (над 17 % от територията на Област Русе). На север граничи с р. Дунав, на север-североизток с общините Русе и Ветово, на юг-югозапад с общините Две могили и Борово от Област Русе. В направление юг-югоизток граничи с община Цар Калоян от Разградска област и община Опака – Област Търговище. Схемата на територията е показана на **Фигура 1.1** от ОУП - 2016.

Транспортно-географското разположение на Община Иваново е благоприятно за развитието на икономиката и за осигуряване на добро качество за живот на населението. Територията на общината е разположена на два от европейските транспортни коридори - № 7 по река Дунав от Долното течение на Дунав до Западна Европа и № 9 от Хелзинки (Финландия) през Русия, Украйна, Румъния и България до Александруполис (Гърция), който осигурява връзка между районите на Балтийско и Северно море, от една страна и Средиземно и Черно

море от друга. През територията на общината минават важни артерии – ж.п. линия Русе - Горна Оряховица-София и шосейни пътища Русе – София, Русе – Маказа (Гърция) и Русе - Варна.

Селищната система на Община Иваново (таблица 1.1.1), включва 13 населени места (селища), както следва: общинският център с. Иваново и още селата Божичен, Кошов, Красен, Мечка, Нисово, Пиргово, Сваленик, Табачка, Церовец, Червен, Щръклево и Тръстеник. По брой на селищата Общината е на второ място в Област Русе, след Община Русе с общо 14 селища. Това поставя високи изисквания по отношение на транспортното обслужване на населението. Със статут на кметства са селата Красен, Мечка, Пиргово, Сваленик, Тръстеник и Щръклево, а останалите села се управляват от кметски наместници.

Таблица 1.1.1

Разпределение на териториите на населените места в Община Иваново, 2016 г.

Населено място (селище)	Площи на териториите, дка, съгласно „Баланс на територията“					
	Обща площ	Земеделски територия	Горски територии	Населени места и др. урбанизиран и територии	Водни течения и водни площи	Територии за транспорт и инфраструктура
с. Божичен	15 854	13 261	1 436	571	257	328
с. Иваново	22 169	18 670	1966	1 030	270	233
с. Кошов	29 834	22 372	6 445	529	183	306
с. Красен	30 819	26 797	2 448	907	362	304
с. Мечка	26 867	19 743	2 434	1 123	3 487	79
с. Нисово	27 681	16 660	10 127	640	152	100
с. Сваленик	58 103	40 546	15583	1 115	459	397
с. Пиргово	54 238	46 513	4 898	1 887	370	570
с. Табачка	33 966	26 081	6 745	651	184	325
с. Тръстеник	57 326	50 084	4 227	2 528	111	329
с. Церовец	13 984	9 845	3 225	802	48	65
с. Червен	38 054	31 111	5 507	1 031	224	181
с. Щръклево	86 559	69 278	10 029	2 743	419	4 090
Общо за община Иваново, дка	495 454 ³	390 960	75 070	15 557	6 526	7 307

Източник: Общ устройствен план (ОУП) на Община Иваново 2016 г.

Населените места заемат 2,92 % от територията на община Иваново. Водните течения са 1,26%, териториите за добив на полезни изкопаеми са 0,06 %, а територията за транспортна инфраструктура има дял 1,46 % от територията.

Най-големи по **обща територия и по земеделски територии** са селата Щръклево, Сваленик и Тръстеник, а най-малки – селата Церовец, Божичен и Иваново. Според общата си територия от 495 454 дка, Община Иваново се намира сред най-големите по територия общини

³ / Включително 48 дка площи на кариерата за добив на камък в с. Тръстеник

в Област Русе с относителен дял 17,48 % от общата територия на Областта, т.е. на пето място сред общините в Област Русе.

Земеделските територии имат относителен дял 78,91 % от общата територия на общината, спрямо 57,50% средно за страната. Делът на горските територии спрямо общата територия на Община Иваново е 15,15 %, при средно за страната 33,50 % за страната. Както се вижда, територията на Община Иваново е благоприятна повече за развитие на земеделието, отколкото за дейности в областта на горското стопанство.

Както се вижда от данните в Таблица 1.1.2, Община Иваново е най-голямата по територия спрямо седемте „селски“ общини в Област Русе. В същото време обаче, по население (7 805 души към края на 2019 г.) тя е от малките общини в Област Русе. По численост на населението тя е близка до Община Борово и Община Ценово с население 5 677 души и съответно 5 192 души, чието население е по-малко от изискваното 6000 души за създаване на община по Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Таблица 1.1.2

Територия, население и гъстота на населението на общините в Област Русе

Район, област, община	Вид на показателя		
	Територия, кв. км	Население, брой към 31.12.2019 г.	Гъстота на населението, бр./кв. км
България	111 001,9	6 925 454	62,39
Област Русе	2 803,0	231 533	79,95
Община Борово	252,2	5 677	22,51
Община Бяла	352,0	13 581	38,58
Община Ветово	353,1	11 143	31,56
Община Две могили	342,3	7 769	22,70
Община Иваново	495,5	8 483	17,12
Община Русе	570,6	170 045	298,01
Община Сливо поле	276,8	9 895	35,75
Община Ценово	258,2	5 192	20,11

Източник: „Инфостат“ и собствени пресмятания.

Общинският център с. Иваново е петото селище по численост на населението в Общината. В петте по-големи селища (Щръклево, Пиргово, Тръстеник, Сваленик и Иваново) е концентрирано общо 74,9 % от цялото население на Община Иваново.

Поради най-голямата по площ територия в Област Русе и сравнително малката численост на населението, Община Иваново е на последно място по гъстота на населението в Областта към края на 2019 г. – 14,58 души / кв. км, т.е. намаление с 30,31 % спрямо данните от ОПР 2014 – 2020 г. От една страна, това е благоприятно за развитието на местния туризъм, но вероятно ще води до проблеми за създаването на собствена на Общината местна инициативна група (МИГ) по подхода „Лидер“ на ЕС.

1.1.2. Природни и културно-исторически забележителности на територията

• Природни забележителности на територията на община Иваново

Релефът на община Иваново има преобладаващо низинен (край р. Дунав и селата Пиргово и Мечка) и равнинно-хълмист характер (останалите села южно и югоизточно от р. Дунав). Тази част от територията, където са селата Иваново, Щръклево, Тръстеник и Божичен се характеризира с наклон на терените от юг на север към р. Дунав. Средната надморска височина е 60 м., като варира от 16,4 м. на брега на р. Дунав северно от с. Пиргово до 276,3 м югоизточно от с. Табачка. Около две трети от територията на общината е с наклон над 3 градуса, което благоприятства развитието на селското стопанство и не е пречка за транспортната дейност. Въпреки малката надморска височина са налице ареали с полупланински облик и наличие на атрактивни пейзажи в района на т.нар. „Поломие“.

Равнинните части на релефа са просечени в посока юг-север от каньоновидните долини на реките Черни Лом, Мали Лом, Бели Лом и Русенски Лом (след сливането на Черни Лом и Бели Лом) в района между с. Иваново и с. Кошов. Тази част от общинска територия – Поломието, е специфична в геоморфоложко отношение. Речната мрежа е от меандров тип и е всечена във варовиците. Напуканите варовикови брегове формират отвесни откоси, на места с височина над 100 м. Освен каньоните и меандрите, характерна особеност на релефа са карстовите форми, особено пещерите, каквито на територията на община Иваново ма над 160. Реките имат добре запазени речни тераси и сравнително широки долини, в които са разположени селата Табачка, Нисово, Червен, Красен, Кошов, Церовец и Сваленик.⁴

По отношение на *климатичните зони* общината попада към умерено-континенталната климатична област, подобласт Севернобългарска. Лятото е сухо и горещо. Средната годишна температура е около 12⁰, средната юлска 20-22⁰, а средната януарска – от 0 до -3⁰. Средногодишното количество на валежите е 550-650 мм.

Около 70-90% от общото количество на валежите през зимата са предимно от сняг. Снежната покривка е устойчива поради ниските температури и обилните снеговалежи. Пролетта е топла, а лятото изключително горещо поради равнинния характер на територията. Средните температури през юли – август са в диапазона 30 -38°C. Есенните студени дни настъпват към средата на месец октомври. Преобладаващите ветрове са с посока изток - запад.

Най-значим хидроресурс за общината са водите на река Дунав, но той не се използва ефективно. Речната мрежа в централната част на територията на общината е сравнително гъста. Реките русенски, Бели, Мали и Черни Лом имат ограничено стопанско използване, което се влияе силно от особеностите на климата и карстовата основа. Режимът им е дъждовно-снежен. Текат в каньоновидни долини, като са моделирали разнообразни форми с атрактивна гледка, които представляват съществен туристически ресурс за общината. Общата дължина на реките е 47 км, а площта на водосборните басейни 16 хил. кв. км. Заливните тераси на реките имат потенциал от използването на подпочвените води.

Почвите са разнообразни (чернозем – 91 %, сиви, горски, алувиални и алувиално-ливадни) и подходящи за отглеждане на зеленчуци, зърнени и фуражни култури, лозя и др. По терасите на реките те са алувиално-ливадни. Подходящи са за отглеждане на зеленчуци. Върху черноземите се отглеждат предимно зърнени култури.

⁴ / Общ устройствен план на Община Иваново, 2016 г.

Вследствие на природните условия са се формирали три вегетационни растителни типа. Върху алувиално-ливадните почви с високо ниво на подпочвени води и по-влажен микроклимат край р. Дунав са разпространени влаголюбиви растителни видове – бяла и черна върба, канадска топола и др. Основните дървесни видове са чер, летен, зимен дъб, акация, липа, орех, топола, бряст, келяв габър и др. Налице са характерните за Северна България храсти - смрадлика, глог, шипка, трънка, дрян, къпина и др., а от тревистите растения – житни треви, кувило, коприва, кокиче, минзухар, синчец, бръшлян и др. Представени са и основните видове земеделски култури, характерни за България – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, както и увеличаващата се по площи рапица.

Съгласно **класификацията на защитените територии (Закон за защитените територии, 1998 г.)** на територията на община Иваново попадат един природен парк, две природни забележителности, една защитена местност и четири защитени зони.⁵

Природен парк (ПП) „Русенски Лом“ е обявен през 1970 г. с цел опазване на биологичното и ландшафтно разнообразие и културно-историческото наследство. Общата площ е 3408,0 ха. Основно е разположен в община Иваново в землищата на селата Иваново, Кошов, Нисово, Червен, Щръклево, Табачка и Сваленик. Включва и територии от землището на с. Писанец – община Ветово. Площта на ПП „Русенски Лом“ в обхвата на община Иваново е 3191,62 ха.

Паркът е разположен по каньоновидната долина на р. Русенски Лом. Признат е като интересен и ценен обект с висока естетическа стойност, която се обуславя от наличието на красиви крайречни тераси, меандри, високи отвесни скали, зони с богато видово разнообразие, пещери, скални образувания и културни ценности с национално и световно значение – Ивановски скални църкви, Средновековен град „Червен“.

От биологическа гледна точка, уникалността на ПП „Русенски Лом“ се дължи на факта, че той е едновременно северна граница за разпространението на много южни и средиземноморски видове и южна граница за редица растения и животни, характерни за степите и за по-северни географски ширини. На територията му има 825 вида и подвидове висши растения, от които 325 вида са лечебни растения, 8 са включени в Червената книга на България, а 10 вида растения са включени в приложенията на Конвенцията за международна търговия със застрашени видове. В Природния парк са установени 25 вида риби, 7 вида земноводни и 19 вида влечуги. Съставен е списък на 174 вида птици, 167 вида от тях са с природозащитен статус. Представени са около 70 вида бозайници.

За **природни забележителности (ПЗ)** се обявяват характерни/забележителни обекти на неживата природа, като скални форми, скални разкрития с научна стойност, пещери, понори, находища на вкаменелости и минерали и други, които са с изключителна стойност поради рядкост, представителност, естетичност или които имат значение за науката и културата. В границите на община Иваново попадат следните природни забележителности:

- **„Дикили таш“** – скално образувание с площ 1,75 ха, в землището на с. Мечка, селищно образувание (с.о.) Стълпище;
- **„Орлова чука“** – пещера с обща площ 82,23 ха. Попада в землището на с. Пепелина, община Две могили, а в землището на с. Табачка е с площ – 27,88 ха. Пещерата е втора по

⁵ / Общ устройствен план на Община Иваново, 2016 г.

дължина в България след „Духлата“. Благоустроена е и е отворена за посещения. Целогодишно се обитава от колонии на 8 вида прилепи, застрашени и уязвими видове.

За **защитени местности (ЗМ)** се обявяват територии с цел запазване на компонентите на ландшафта, опазването, поддържането или възстановяването на местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата - обект на защита.

ЗМ „Вековна церова гора“ – обявена с цел опазване на вековна гора от цер с площ 0,87 ха в землището на с. Церовец. Режимът на дейности забранява нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и др.; паша на домашни животни; извеждане на сечи, освен за оглед и санитарно прочистване; залесяването с неместни за района дървесни видове; лагеруването, бивакуването и паленето на огън и др.

В **Регистъра на вековните дървета**, обявен по Закона за биологичното разнообразие на територията на община Иваново са регистрирани следните вековни дървета: **Зимен дъб** в землището на с. Щръклево; **Космат дъб** в землището на с. Щръклево; **Летен дъб** в землището на с. Кошов и **Круша** в землището на с. Щръклево.

На територията на община Иваново се намират и защитени зони – намиращите се в тях ресурси са ценни за пределите на целия регион. Те играят ролята на пазители на все още съхранената природна среда, поради което материално - техническата база в тях се строи само по тяхната периферия или в близки селища, а достъпът и престоят на туристите в тях имат известни ограничения. Защитените зони от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“ попадащи на територията на община Иваново, са:

- **ЗЗ „Ломовете“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. с обща площ 32488,93 ха, а на територията на община Иваново 14178,9 ха. Предмет на опазване са 17 типа природни местообитания, 2 растителни вида, 11 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 7 вида риби, 6 вида бозайници и 12 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със ЗЗ „Ломовете“ за дивите птици;
- **ЗЗ „Батин“** с обща площ 2691,05 ха, а на територията на община Иваново - 549,5 ха. Предмет на опазване са 11 типа природни местообитания, 7 вида безгръбначни, 5 вида земноводни и влечуги, 14 вида риби, 2 вида бозайници и 3 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона „Рибарници Мечка“ за дивите птици.
- **ЗЗ „Ломовете“** за опазване на дивите птици с обща площ 33451,32 ха. На територията на община Иваново площта ѝ е 15137,8 ха. Цел на опазване са 33 вида птици и местообитанията. Зоната припокрива частично ЗЗ „Ломовете“ за опазване на природни местообитания и на дивата флора и фауна.
- **ЗЗ „Рибарници Мечка“** с обща площ 560,5 ха. в землището на селищно образувание „Стълпище“ Цел на опазване са 59 вида птици. Припокрива частично защитена зона „Батин“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Горският фонд в общината е представен предимно от чер, летен, зимен дъб, акация, липа, орех, тополя, бряст, келев габър. Срещат се и единични представители на Летен дъб, Обикновен горун и др. В трайните насаждения преобладават овощните видове: Орех, Кайсия, Череша, Ябълка, Синя слива и др.

Животинският свят е представен от: Малък креслив орел, обикновеният мишелов, ястреб, сокол, египетски лешояд, черният щъркел, горска ушата сова, козодой, гривяк, гълъб хралупар, кукувица, кълвач, славей, синигер и др. Наблюдават се диви котки, прилепи, сърни,

елени, диви свине, вълци, чакали. От дивечовите запаси се наблюдават известни тенденции на намаление на: дива свиня, сърна, див заек, лисица, фазани и яребици като брой са намалели. Налице е разнообразие от влечуги, характерни за Дунавската равнина на България. За съжаление, намаляването на горските запаси и урбанизацията като цяло влияят върху популациите на дивеч, земноводни, насекоми, птици и върху редки видове лечебни растения.

• **Културно-историческо наследство на община Иваново**

Културно-историческото наследство е фактор за социално-икономическото развитие на община Иваново, като ценен ресурс на туризма – един от основните стълбове на местната икономика. Със своята културна и научна стойност и обществена значимост се отличават религиозните обекти от Първа и Втора българска държава и възрожденски такива. Особено впечатляващи са скалните манастири, църкви и отделни отшелнически килии, изсечени високо в скалите, които през периода X - XIV век превръщат долината на река Русенски Лом и притоците в прочут православен резерват. Друга забележителност е средновековният град Червен, както и крепостите изградени край река Дунав и във вътрешността.

Най-изявените обекти на територията на общината са двата национални археологически резервата (НАР) „Скалните църкви при с. Иваново“ и „Средновековен град Червен“. Декларирани обекти са военните паметници и паметните плочи, издигнати по повод Руско-турската освободителна война 1877 – 1878 г. и участието на България във войните.

Общият брой археологически обекти на територията на община Иваново, включени в „Справка на регистрираните археологически обекти на територията на община Иваново“ са 131, без тези на селата Сваленик и Церовец. Преобладаващата част от археологическите ценности са разположени извън границите на населените места.

С Решение на МС от 1997 г., „Скални църкви край с. Иваново“, и прилежащият им терен са обявени за Национален археологически резерват с определени граници. Стенописите в скалните църкви край с. Иваново са включени в листата на световното културно и природно наследство. В шест храма са запазени в различна степен стенописи, характерни за българското изкуство през XIII – XIV век. През 60-те години на XIV век е изграден последният манастирски комплекс на левия бряг на река Русенски Лом около „Църквата“ („Св. Богородица“), създадена с дарения на Цар Иван Александър и царица Теодора. Църквата е изсечена на около 20 м от основата на почти вертикален скален масив. Църквата е била изцяло изписана от търновски майстори. Върху северната стена на притвора, до входа на църквата са изписани ктиторските портрети.

Ярък пример на комплексно оформен исторически обект е „Средновековен град Червен“ и принадлежащият му терен, които са археологически резерват. От IX век Червен е център на епископия, а от 1235 г. е седалище на средновековната Червенска митрополия.

На територията на община Иваново са запазени обекти на архитектурно-строителни и недвижими културни ценности от различни периоди. Най-голямата част от тях са от епохата на българското Възраждане и след Освобождението 1878 г. – жилищни, обществени и такива свързани с местния стопанския живот и бит. Декларирани архитектурно-строителни обекти има в землищата на селата Кошов, Нисово, Пиргово, Сваленик, Табачка, Тръстеник, Церовец, Червен и Щръклево. Най-голям е броят на обектите в селата Сваленик и Тръстеник.

1.2. СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА ИВАНОВО КЪМ 2020 Г.

1.2.1. Състояние и потенциали за развитие на нефинансовите предприятия

Съгласно теорията на устойчивото стопанско развитие на предприятията в съвременните условия на глобална икономика, темпът на икономическо развитие зависи от голямо число определящи фактори на вътрешната бизнес среда и на външната маркетингова среда. За целта, обикновено се прави т.нар. **SWOT – анализ** на силните и слабите страни бизнеса в конкретната територия, които предопределят неговото функциониране, както и анализ на шансовете за развитие и/или опасностите пред това развитие, вследствие на влиянието на външната политическа и икономическа среда.

Съществено положително влияние за стабилното стопанско развитие на община Иваново, включително и за осигуряването на адекватно на потребностите ниво на заетост на човешките ресурси оказва приложението на Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС чрез осигуряване на подкрепа за преки плащания за обработваната от стопанствата земеделска земя по Първия стълб на ОСП, както и за финансиране на проекти за развитие на селските райони и техните общности по ПРСР (Втори стълб на ОСП).

На тази стратегическа база за устойчиво развитие на територията в община Иваново, по-надолу е представено проучване за тенденциите за изменение на икономиката на Община Иваново в периода 2021 – 2027 г., в последователността, характерна за методиката на устойчивото развитие на регионите:

- (1) общо състояние и тенденции за развитие на предприятията в сектора на земеделието и горското стопанство, на индустрията и услугите в общината;
- (2) състояние и тенденции за развитие на социалния капитал, т.е. на населението, човешките ресурси и обединяващите ги институции и общности;
- (3) състояние и развитие на инфраструктурата за качество на живота на общностите, включително и за опазване и развитие на околната среда в Общината.

Характерна силна страна на територията на Община Иваново е наличието както на качествени поземлени и горски ресурси, така и на традициите и екологичната история на района, които са предпоставка за развитието на земеделие и местен (екологичен, селски) туризъм. Друга силна страна е благоприятното разположение на територията на община Иваново до гр. Русе и Румъния, което осигурява възможност за пазар на продукцията на общината, но от друга страна има и рискове за „изтичане“ на работната сила към Русе. Тези благоприятни вътрешни страни обаче, е необходимо да се съпоставят с някои слабости, които влияят върху дейността в земеделските стопанства и туристическия бизнес, като:

- несъвършена донякъде производствена структура на агробизнеса с предпочитание изключително към зърнопроизводство, което не е обвързано със създаването на принадена стойност за бизнеса и заетост за преработка на продукцията на част от населението от района;
- недостатъчни възможности от страна на общината и местната бизнес общност за улесняване навлизането на млади кадри в земеделските стопанства и в малки предприятия за преработка на земеделска продукция, включително и чрез предоставяне под наем на общинска земя за създаване на нов бизнес;
- необходимост от валоризация на ресурсите за осъществяване на ефективен бизнес за селски / екологичен туризъм, и за повишаване на качеството на обслужване в сектора, приложение на екологични технологии и др.

Съгласно възприетата методика за разработване на стратегически документи за развитие на общините, анализите за състоянието и тенденциите в развитието на местната икономика обхващат обикновено ретроспективен период от няколко години в края на периода, предшестващ целевия период на разработване на конкретния документ. За нуждите на целевия икономически анализ се прилагат основни икономически показатели от стопанския анализ, които осигуряват надеждна оценка за състоянието и тенденциите за развитие и екстраполиране към бъдещия програмен период.

Данните от Общия устройствен план на Община – Иваново от 2016 г., от Междинната оценка от 2017 г. на Плана за развитие за периода 2014-2020 г. и особено от анализа на статистическата информация от ТСБ – Русе за периода 2013 – 2018 год. показват, че трите сектора на икономиката на Община Иваново съгласно **Таблица 1.2.1** се развиват устойчиво и донякъде балансирано един спрямо друг през периода.

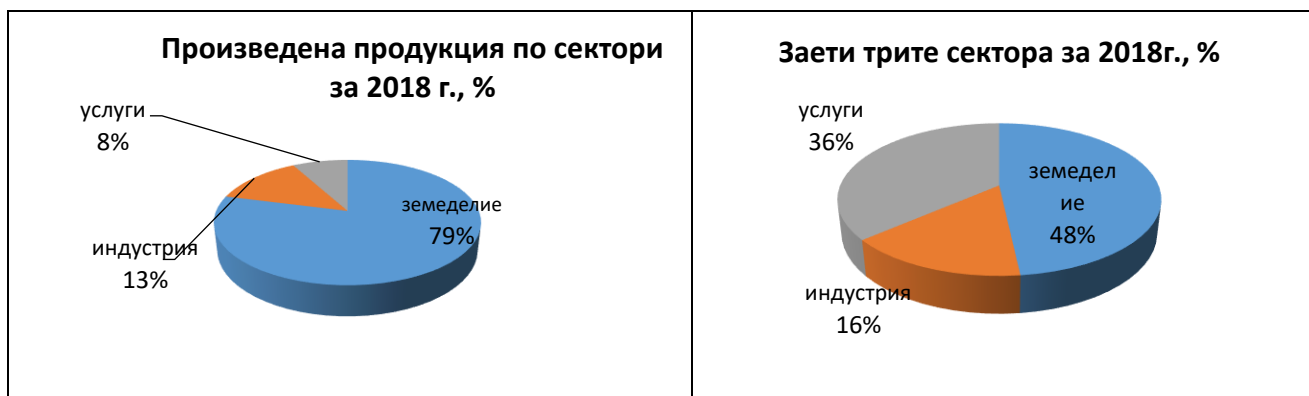
Таблица 1.2.1

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА НЕФИНАНСОВИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ 2013–2018 Г.

	К а л е н д а р н а г о д и н а					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Селско, горско стопанство						
Брой предприятия	74	85	86	87	89	95
Произведена продукция, хил. лв.	41 569	40 820	41 246	39 981	42 435	43 679
Заети лица, броя	462	481	451	467	453	445
Наети лица, броя	351	405	380	374	356	339
Разходи възнаграждения, хил. лв	3 484	3 887	3 956	3 970	4 144	4 317
Разходи за ДМА, хил. лв.	29 631	34 019	40 057	43 080	41 735	40 395
Индустрия						
Брой предприятия	24	26	30	24	33	31
Произведена продукция, хил. лв.	8 441	7 849	9 995	7 439	7 328	7 160
Заети лица, броя	124	127	170	147	156	142
Наети лица, броя	107	113	145	131	133	117
Разходи възнаграждения, хил. лв	3 484	691	1 009	1 090	1 251	1 030
Разходи за ДМА, хил. лв	9 080	7 604	20 431	16 750	10 229	11 399
Услуги, вкл. туризъм						
Брой предприятия	118	121	123	120	108	112
Произведена продукция, хил. лв	4 022	4 369	9 737	11 503	4 298	4 649
Заети лица, броя	255	229	280	309	355	334
Наети лица, броя	162	141	191	220	259	248
Разходи възнаграждения, хил. лв	757	675	1 008	1 244	1 917	1875
Разходи за ДМА, хил. лв.	4 529	3 066	4 929	5 994	9 950	10 795

Източник: Териториално статистическо бюро (ТСБ) – Русе

- Произведената продукция е изчислена по методика на „Структурна бизнес единица“
- Заетите и наетите лица са изчислени в еквивалент на пълна заетост
- Сектор „Индустрия“: добивна и преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газ, ВиК, отпадъци и възстановяване в строителството.

Фиг. 1.2.1. Разпределение на произведената продукция и заетите лица в нефинансовите предприятия на община Иваново

Брой предприятия от нефинансовия сектор. Динамиката на този показател показва инвестиционната активност а общината. Общият брой предприятия в изследвания период от 5 години нараства от 216 броя на 242 броя, т.е. с 12,04 % за периода 2013 – 2018 г., или средно 2,4 % за една година от периода. Най-бързо нараства броят бизнеси в сектора „Селско и горско стопанство“, който доминира останалите два сектора – с 28,3 % за периода, т.е. средно 5,6 % годишно. Подобен ръст може да се обясни с благоприятните условия на подъем след кризата 2010 – 2012 г., което вероятно е довело до регистриране на нови предприятия, включително и такива на млади фермери с финансиране по Мярка 6.1 на ПРСР 2014 - 2020 г.

В същото време, останалите два сектора, които не са характерни за икономиката на общината, се характеризират с нисък ръст на броя предприятия: от 3 % (на индустрията) и без ръст за броя предприятия в сферата на услугите.

Тъй като броят предприятия единствено не е достатъчен за адекватно оценяване на процеса по ръст на икономиката, е необходимо да се отчитат и други две групи показатели:

1. за персонала – чрез »брой заети лица в предприятията« и »брой наети«;
2. за производителност на бизнеса– чрез »произведена продукция« от предприятията.

Поради големият брой малки предприятия в трите сектора от икономиката на общината, по-надолу се анализират тенденциите за изменение на броя заети и производните от този индикатор социално-икономически показатели на производството. Броят заети е характерен за производства със самонаемане като земеделски производители, еднолични търговци и др. Към 2018 г. например, в секторите »земеделие и горско стопанство«, »индустрия« и »услуги« на община Иваново са заети общо 922 души, а наети – 712 души. Най-голям е дялът на заетите в земеделието и горското стопанство – 48,26 % от общия брой към 2018 год., а най-малък - на заетите в индустрията – 36,33 % (**фигура 1.2.1**)

От тук може да се набележи основният структурен проблем в икономиката на община Иваново, а именно, че подобно на ситуацията в повечето малки (селски) общини на Русенска област), е много висок относителният дял на аграрния сектор, което създава проблеми по отношение на осигуряването на желаните нива на заетост в сектора.

Въз основа на първичната информация от **Таблица 1.2.1** може да се направят следните основни изводи:

1. За периода 2013 – 2018 г. общият брой заети в трите сектора – първичен (земеделие и горско стопанство), **вторичен** (пеработваща индустрия) и **третичен** (услуги) се увеличава от общо 841 заети до 922 заети, т.е. бележи ръст от общо 9,63 % за периода.

Заетите в земеделието и горското стопанство остават сравнително постоянни – стойности от 462 души за 2013 г. до 445 души за 2018 г. Средният брой заети в един бизнес в земеделието е 9 души и е по-голям от останалите два сектора. Това се дължи на големия брой земеделски кооперации, с брой заети от 10 до 20-25 души. Тази численост в кооперациите компенсира останалите форми на бизнес - ЗП, ЕТ и «дребни» арендатори с малък персонал.

За индустриалните предприятия е налице ръст от 124 заети през 2013 г. до 142 заети през 2018 г., т.е. ръст за 5 години в размер на 14,52 %. Средният брой заети в едно предприятие от индустрията е 6 души (закръглено), докато по информация за този сектор персоналът в най-големите по персонал предприятия не надвишава 18 души.

Налице е също ръст на заетите в сектора на услугите от 255 души през 2013 г. до 334 души за 2018 г., т.е. 30,9 % ръст за периода. Средната численост на заетите в едно предприятие е двама – трима души. Това се дължи на обстоятелството, че при преобладаващия брой предприятия в услуги преобладава семейната заетост от един до двама души.

Коментираният по-горе характер на заетостта в нефинансовите предприятия на Община Иваново може да се обясни със спецификата на всеки един от трите изследвани сектори. Така, поради сравнително постоянните пазарни хоризонти и силно механизираното производство, на практика ръстът на заетостта в земеделието за периода е несъществен. Подобен ограничен ръст на заетостта се наблюдава и в индустриалните предприятия в общината. Обратно на това, в услугите се наблюдава съществен ръст в заетостта за периода. Това може да се дължи на по-динамичния характер на пазара в сравнение с останалите два сектора, увеличеното търсене на туристически услуги през 2016 – 2018 г. и други причини.

2. Паралелно с увеличаващия се брой на заетите в трите сектора, нарастват и възнагражденията за анализирания период. Така, общо за трите сектора, те нарастват от 4 972 хил. лв. през 2013 г. до 7 276 хил. лв. през 2018 г., т.е. ръстът е 46,34 % за периода от 5 години или средно с 9,2 % годишно. Най-голямо за Община Иваново е възнаграждението на един зает в селското и горското стопанство – 9701 лв./год. през 2018 г. Възнагражденията на един зает за сектора на индустрията са 7253 лв./год., а за услугите - 5 613 лв./год.

3. Производителността на бизнеса е оценена чрез «произведена продукция» (ПП) от трите сектора. Най-голям спрямо общата продукция за трите сектора е относителният дял на селското и горското стопанство – 78,72 % за 2018 год, докато за индустрията е 12,90 %, а за услугите – 8,38 %. Продукцията общо за трите сектора за периода 2013 - 2018 год. остава сравнително постоянна, като варира с 8 – 10 % между 52 638 хил. лв. (2014 г.) и 60 978 хил. лв. (2018 г.). Подобен е характерът за всеки сектор. Произведената продукция за земеделието и горското стопанство варира в диапазона 39 981 хил. лв. до 43 670 хил. лв., т.е. около 4 пъти по-голяма, което се обяснява с по-малкия брой предприятия и характера на бизнеса в сектора.

Произведената продукция на един зает, т.е. (ПП / 1 зает) показва производителността на труда за сектора. Съгласно **Таблица 1.2.2**, стойността на «ПП / 1 зает», средно за трите сектора към 2018 г. възлиза на 60 182 лв./1 зает. «ПП/ 1 зает» е най-висока за сектора на селското и горското стопанство (98 155 лв./човек, т.е. 63,1 % по-голяма от средната за трите сектора). Втора по големина е ПП/ 1 зает за индустрията (50 422 лв./човек), а с най-нисък показател (логично) е секторът на услугите с 13 919 лв./1 зает за година, където е най-голям дялът на «живия» труд и най-малък дялът на капитала в единица продукция.

Както се вижда от резултатите в **табл. 1.2.2**, в периода 2013 – 2018 г. нарастват силно сумарните разходи за възнаграждения (хил. лв/год.) в трите сектора – селско и горско стопанство, индустрия и услуги, общо с 46,34 % за периода, и най-бърз е ръстът след 2015 г. Най-голям е ръстът на възнагражденията в услугите (над два пъти за периода), докато в земеделието и горското стопанство е около 30 %, а в индустрията е отрицателен за периода.

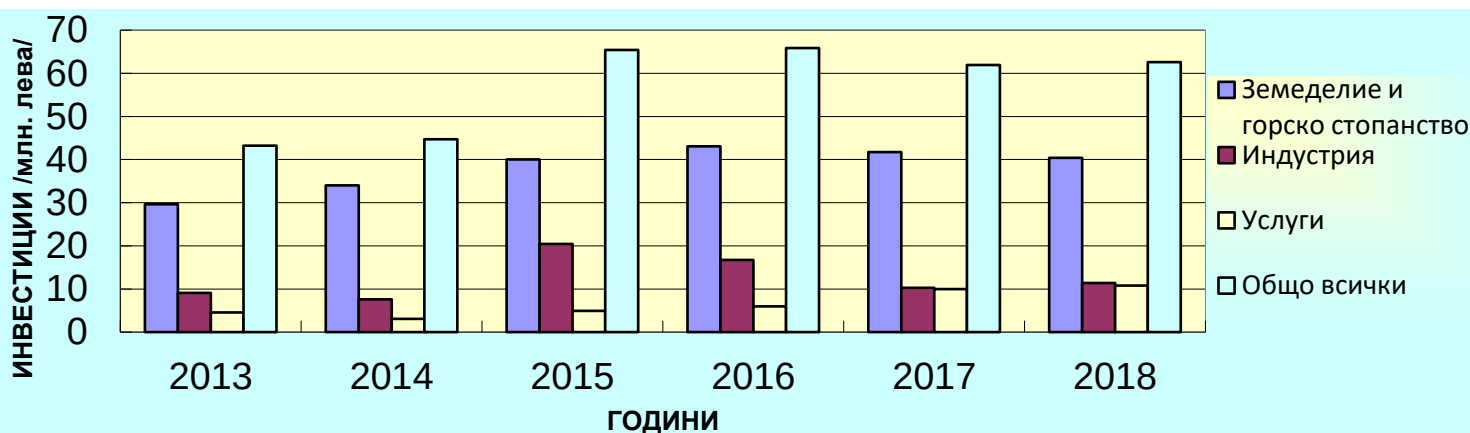
Таблица 1.2.2

Динамика на основни показатели за периода 2013 – 2018 г. общо за трите сектора нефинансови предприятия в Община Иваново

Показатели, хиляди лв.	К а л е н д а р н а г о д и н а					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Брой предприятия общо за трите сектора	216	232	239	235	238	242
2. Произведена продукция, ПП - хил. лв.	54 032	52 638	60 978	59 341	63 806	55 488
3. Нетни приходи от продажби, НПП - хил. лв.	78 879	77 78	83 586	66 823	66 694	67 232
4. Заети лица, броя	841	837	901	938	941	922
5. Наети лица, броя	620	659	716	730	738	712
6. Разходи за възнаграждения, хил. лв /год.	4 972	5 253	5 973	6 340	6 972	7 276
7. Разходи за придобиване на ДМА, хил. лв.	43 240	44 689	65 417	65 821	61 918	62 611

Източник: ТСБ – Русе

Средното възнаграждение в трите сектора към последната анализирана 2018 г., е 7 892 лв./1 зает, и съответно средно 10 219 лв./ 1 нает, което е сравнително добро постижение. Съгласно информацията от ТСБ – Русе, средната брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение бележи ръст от 7 187 лв. през 2013 г. до 10 099 лв. през 2018 г., т.е. с 40,5 % за периода. Този показател е необходимо да се сравни с данните за останалите малки (селски) общини в Русенска област и респективно със средната стойност за България.

Фигура 1.2.1. Изменение на разходите за инвестиции в нефинансовите предпр. в община Иваново в периода 2013 – 2018 г.

От резултатите за динамиката на основните икономически показатели на нефинансовите предприятия в Община Иваново за периода 2013 – 2018 год., приведени в **Таблицы 1.2.1 и 1.2.2** могат да се направят следните изводи, важни за SWOT – анализа в Част 2, както следва:

1. Налице е устойчива тенденция за повишаване на икономическите показатели общо за трите икономически сектора (селско и горско стопанство; индустрия; услуги), но с най-голям ръст за периода е земеделието и отчасти – индустриалните предприятия. Увеличава се броят на заетите и на наетите лица, като възнаграждението за едно лице расте с 40,5 % за периода.

2. Налице е значителен ръст на инвестициите за придобиване на ДМА (вероятно от Оперативните програми) в предприятията от общината. Най-показателен е бруто ръстът на инвестициите в аграрния сектор, като този резултат е вследствие от доброто усвояване на средствата от ПРСР през втория програмен период 2014 – 2018 год. Разходите са за базово оборудване на земеделска техника, без да се инвестира в инсталации за производство и преработка на плодове и животински продукти.

3. Услугите и индустриалният сектор в общината също бележат значителен относителен ръст на разходите за ДМА през изследвания период, но при малка база – около 4 пъти по-малка от инвестициите за селското и горското стопанство. Вероятна причина за ръста на ДМА за индустриалните предприятия е необходимостта от увеличаване на фондоемкостта на производството и намаляване на разходите за труд. Това налага засилена подготовка и разработване на проекти за иновации и технологична модернизация на производството. При увеличаване на фондоемкостта на производство може да се очаква и значително увеличение на производителността на труда при запазване на броя заети в предприятията.

4. Поради продължаващите процеси на пазарно реструктуриране на общинската икономика е необходима подкрепа за развитието на сектора на МСП, стимулиране на местното предприемачество, укрепване на частния сектор с повишаване на информационната осигуреност, уменията и квалификацията на работещите в този сектор.

5. Перспективите за развитие на местната хранително-вкусова и преработваща промишленост са свързани с навлизане на нови инвестиции за технологично обновление и подобряване качеството на произвежданата продукция, професионален маркетинг, използване на борсите за регулиране на цените и качеството на изходните суровини. В тази връзка е необходимо засилване на сътрудничеството с Румъния и страните от Дунавския регион, което би подобрило и пазарната реализация на продукцията на местната икономика.

Формулираните по-горе «необходимы условия» трябва да се подкрепят и от конкретни действия на местната бизнес общност, с характер на „достатъчни условия“ за развитието за икономиката на Община Иваново в средносрочна перспектива 2021 – 2027 г., като например:

(1) да се подбере и подготви ядро от млади предприемачи за иновации в земеделието и индустрията, и да се развият нови преработвателни МСП и услуги;

(2) да се повиши капацитетът на общинска администрация - Иваново и на местната общинска служба „Земеделие и гори“ за информационно обслужване на предприемачите и оказване на помощ за подготовката на бизнес проекти.

(3) да се ускори подготовката на инвестиционен профил за предлаганите от Община Иваново активи за подходящи инвестиции, включително и в публично-частни партньорства в областта на земеделието и свързаните с него производства на хранителната индустрия и да се рекламира в страната, съседна Румъния и други страни от Дунавския регион.

1.2.2. СЪСТОЯНИЕ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Земеделieto е основен сектор за икономиката на Община Иванова, в който е заета голяма част от трудоспособното население. Анализът на тенденциите за неговото изменение е изпълнен въз основа на информацията от ОУП – 2016 г., актуализирания документ на Общинския план за развитие – 2018 г. и чрез сравняването с актуални данни за сектора от 2020 г. по авторска схема от Общинска служба „Земеделие и гори“ и от анкетираните в рамките на този план експерти и местни бизнесмени на Община Иванова.

Земеделските територии възлизат на 365,45 хил. дка, т.е 73,76 % от територията на община Иванова, а заедно с горите - около 89 % от територията на общината. Това, съчетано с благоприятните климатични и почвени условия, благоприятства развитието на земеделието и горското стопанство в общината.

Горският фонд в размер на 75 105 дка е сравнително голям спрямо останалите малки общини в Област Русе. Около 71 % от горския фонд са държавни горски територии, Общинските гори възлизат на 10 979 дка (14,77 % от общия размер), а частните гори са 7334 дка (9,87 % от общата площ). Останалите няколко процента от горския фонд са собственост на юридически лица и на религиозни общности от общината. Дърводобивът е концентриран предимно в землището на селата Щръклево и Нисово, като част от добитата дървесина се обработва в предприятието „Дин Пиргос“ в с. Пиргово.

Земята, заета от земеделски култури (растениевъдство, трайни насаждения и зеленчукови градини) е 297,32 хил. дка, т.е. 81,48 % от земеделските територии – **Таблица 1.2.3.** По размер и качество на земеделската земя, общината е един от лидерите в Област Русе, което предопределя важността на зърнопроизводството и техническите култури за икономиката на Община Иванова.

Таблица 1.2.3

Структура на земеделските територии и земи в Община Иванова

Вид на земеделските земи	Площ, хил. дка	Относителен дял, %	Среден размер на 1 парцел, дка
1. Общо земеделски територии по ОУП-2016	365,45	100	-
2. Обработваеми земи - ниви	278,87	76,31	7,9
3. Обработваеми земи - трайни насаждения и зеленчукови градини	18, 88	5,17	2,5
4. Други земеделски територии - естествени ливади, мери и пасища, полски пътища и др.	67,69	18,52	13,3

Източник: Общинска земеделска служба Иванова

С най-добро качество са земеделските земи в землищата на селата Щръклево (около 59 хил. дка, Тръстеник (33 хил. дка) и Сваленик (29 хил. дка). Поради хълмистия характер на землищата на повечето от останалите села, земите там имат по-неблагоприятна за зърнопроизводство категория, но са подходящи за трайни насаждения.

Община Иванова е известна с добрите си резултати като производител на зърнени храни и технически култури, с развитието на овощни насаждения и отчасти с лозята (досега, включително лозопосадъчен материал). По данни от Internet страницата на Община Иванова,

структурата на произвежданата растениевъдна продукция е: 83% зърнени култури; 13% технически култури; 2% фуражи; 2% овощни култури и лозя.

Въпреки ръста на броя арендатори в земеделието – юридически и физически лица, преобладаваща част от площите в община Иваново се стопанисва от земеделски кооперации. Те обработват средно 20 – 25 хил. дка земеделска земя и създават заетост на до 15 – 20 механизатори и други земеделски специалисти.

Таблица 1.2.4

Разпределение на регистрираните земеделски стопанства в община Иваново по размер на стопанисваната земеделска площ за 2013 / 2014 и 2018 / 2019 г.

	Регистрирани стопанства по размер на стопанисваната земеделска площ, дка					
	0 – 4,99	5 – 19,99	20 – 49,99	50 – 99,99	100 – 499,99	Над 500
Стопанска 2013 / 2014 г.						
Брой стопанства	18	21	29	11	27	30
Общо стопанисвана земеделска площ, дка	27	258	906	818	6 359	152 284
Стопанска 2018 / 2019 г.						
Брой стопанства	6	23	48	29	73	71
Общо стопанисвана земеделска площ, дка	15	289	1511	2 030	20 477	363 380

Източник: Общинска земеделска служба Иваново

Съгласно информацията от Таблица 1.2.4, през стопанската 2013 / 2014 г. в община Иваново са били регистрирани 136 земеделски стопанства, които са стопанисвали общо 160 652 дка земеделски площи, т.е. средният размер на едно стопанство е бил 1 181,26 дка. През стопанската 2018 / 2019 г., броят стопанства е 250, като са стопанисвали общо 387 671 дка, т.е. средният размер на едно стопанство е 1550 дка. Вижда се, че за периода от пет години средният размер на обработваната от едно стопанство земя се е увеличил с 31,3 %, което се предполага, че *води по повишаване на рентабилността на производството, поради намаляване на производствените разходи на единица площ*. Наблюдава се също вероятно „роене“ на първоначалния брой стопанства от 2013/2014 г., поради предаване на управлението на бизнеса към по-младата генерация в семейството или поради други причини. ⁶

Община Иваново притежава или стопанисва значителен размер общинска земя – общо 83,31 хил. дка – **Таблица 1.2.5**. Въпреки че общинската земя – частна собственост по принцип е подходящ източник за развитие на стопанства на млади фермери, конкретна информация от общината за предоставяне на парцели за проекти по Мярка 6.1 „Млад фермер“ на ПРСР не е идентифицирана. В същото време, по информация на Областния офис за съвети в земеделието, налице е ръст на проектите от млади фермери, както в общината, така и за област Русе.

⁶ / Общият размер на обработваната от стопанствата земя надхвърля посочения фонд земя за община Иваново поради факта, че редица големи стопанства обработват земи в други общини.

За важността на този ресурс ще посочим, че средният размер на един имот общинска частна собственост през 2018 / 2019 г. е (условно) 5,55 дка, но има голям брой парцели с площ над 10 дка. При подобен размер, имотите частна общинска собственост биха били подходящи за отдаване на дългосрочен наем (над 10 год.) на млади фермери., за разработване на проекти за трайни насаждения (примерно сини сливи, с най-голяма стойност на дохода от единица площ). Тези стопанства могат да се развият по-нататък чрез закупуване на оборудване за съхраняване и сушене, което би осигурило повишаване на приходите чрез продажби както на пресни плодове през есенно-зимния период, така и/или на сушени сини сливи.

Таблица 1.2.5

Структура на общинската земя в Община Иваново през 2018 / 2019 г.

Вид на общинските земи	Брой имоти	Обща площ, дка	Относителен дял, %
1. Общинска частна собственост	1 434	7 958	16,83
2. Общинска публична собственост	1 088	37 274	79,41
3. Земя, стопанисвана от общината	269	913	1,94
4. Остатъчен фонд по чл. 19 от ЗСПЗЗ	153	953	0,02
Общо общинска земя, %		47 098	100

Източник: Общинска земеделска служба Иваново

Обработваемата земя се увеличава незначително за периода, за сметка на намаляване на необработваемата земя. Положителна е тенденцията за увеличаване на средният размер на имотите до 7,4 дка за един имот за периода от 2013 до 2018 год. Може да се предположи, че това засяга основно площите за зърнени и технически култури.

Въпреки повишената енерговъоръженост на производство в растениевъдството обаче, няма данни за повишаване на иновативните равнища на прилаганите технологии за торене и растителна защита. За съжаление, намалява броят земеделски производители с биологични методи на производство - от 36 през 2013/2014 г. на 24 през 2018/2019 г. Общо 4651 дка с полски култури и трайни насаждения са регистрирани за биологично производство, с ръст от 23 % за площта на трайните насаждения. Средният брой пчелни семейства за биологично производство в едно стопанство на земеделски производител е 130 кошера в стопанство.

Таблица 1.2.6

Размер на площите с полски култури и трайни насаждения (дка), както и броя животни и пчелни семейства, регистрирани за биологично производство 2018 / 2019 г.

Биологично производство	Брой стопани	Обща площ, дка, или брой животни
1. Полски култури	7	3303 дка
2. Трайни насаждения	17	1348 дка
3. Пчелни семейства	23	3002 кошера
4. Животни	1	185 животни

Източник: Общинска земеделска служба Иваново

Съобразно препоръките на Общата селскостопанска политика (ОСП) и поради благоприятните условия, налице е тенденция за увеличаване на площите с трайни насаждения.

Това е важно за повишаване на заетостта на човешките ресурси в земеделието и създаването на условия за развитие на МСП и преработващата индустрия за земеделска продукция. Като примери могат да се посочат реализираните проекти за насаждения със сини сливи на „Дин Фарм“ ЕООД в района на с. Тръстеник, смесеното насаждение от ябълки, череши и сливи в с. Иваново, новите лозови масиви в с. Нисово и с. Мечка, плодови насаждения в Червен и Сваленик, площи с орехи в с. Нисово и с. Пиргово и с лешници в с. Пиргово и др.

На базата на тези насаждения са създадени винарни в с. Нисово и с. Мечка, които реализират продукцията си и на международния пазар. В момента се изпълнява проект за преработвателно предприятие в с. Иваново, и се подготвят проекти по Мярка 4.2 „Преработка / Маркетинг на селскостопански продукти“ на ПРСР 2014 – 2020 год.

• Тенденции за изменения в животновъдството

В периода на изпълнението на ОПР – Иваново 2014 – 2020 г. е налице тенденция за намаляване на едрия рогат добитък (крави и биволи) от 1342 броя до 1180 броя глави добитък, т.е. намаляване на поголовието с 13,7 %. Към 2018 год. броят животновъдни ферми за отглеждане на крави и биволи е 36 броя. Благоприятно за конкурентоспособността на тези стопанства е, че средният брой животни в едно стопанство е 33 броя, т.е. има много стопанства с брой крави и биволи в диапазона за препоръчвания в България брой от поне 30 до 50 животни за осигуряване на рентабилност на млечните стопанства. Така те са и над минимума за допустимост по Мярка 4.1 на ПРСР за „Инвестиции в земеделски стопанства“.

В същото време, тревожно е намалението на броя овце и кози от 10127 през 2013/2014 г., до 4 930 броя през 2018/2019 г., което представлява спад около два пъти. Процесът е установен още в края на периода 2007 – 2013 год. и вероятно се дължи на промени в политиката за субсидиране на този под-сектор на животновъдството. Изключително нисък (само от един фермер) е интересът към въвеждане на биологично производство.

Като следствие от екологичната чистота на района и наличието на много медоносни насаждения, **устойчиво се развива пчеларството**. По данни на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), към 2018/2019 г. общият брой пчелни семейства, които се отглеждат в община Иваново е 10 427, т.е. два пъти повече спрямо стопанската 2013/2014 г.. Най-много пчелни семейства в едно стопанство са регистрирани в няколко села, както следва:

- Церовец – 312 пчелни семейства (кошера) на един регистриран пчелар;
- Божичен – 917 кошера от 7 регистрирани пчелари, т.е. 131 кошера на пчелар;
- Сваленик - 1796 пчелни семейства на 16 пчелари, т.е. 112 кошера на пчелар.

Както се вижда, в горните три села, но и в редица други селища има регистрирани пчелари със среден брой 100 – 125 пчелни семейства, т.е. тези пчеларски стопанства имат голям шанс да бъдат финансирани по Мярка 6.3 на ПРСР „Стартова подкрепа на малки земеделски стопанства“, с допустим брой от 32 до 125 кошера. Положителното е, че тези поголеми стопанства са склонни към иновации. През последните години около 30 % от регистрираните земеделски производители със среден брой по 130 пчелни стопанства са регистрирани за биологично производство на пчелен мед.

Заедно с Общинска земеделска служба Иваново, съществен принос за институционална подкрепа и консултативното обслужване на земеделските стопанства има Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ) – офис Русе. Регулярно на земеделските стопанства се предоставя актуална информация за възможностите за разработване на проекти по мерките и схемите на ПРСР, така че да се подобри ефективността на земеделското производство.

- **Състояние и развитие на преработвателните предприятия**

Тази съпътстваща земеделско дейност, която осигурява принадлежна стойност на продуктите и допълнителна заетост в селските райони е с пренебрежимо малък дял в общинската икономика. Въпреки заложените в ОПР 2014 – 2020 г. мерки, липсват достатъчно проекти за преработка на земеделски продукти от намиращия се в подем агросектор.

Към 2020 г. в общината работят една мандра (с. Пиргово) и една работилница за преработване на мляко (с. Тръстеник), маслостойна (с. Щръклево) и едно месапреработвателно предприятие (с. Иваново). Не се използват и възможностите за разширяване на събирането и преработката на диворастящи плодове и лекарствени растения. Незавидно е положението с култивирането на лечебни растения, което би помогнало за увеличаване заетостта на жените.

Добри примери са развитието на винопроизводството в с. Нисово (винарска изба „Райнов и синове“), с. Мечка (винарски комплекс „Седем поколения“) и с. Пиргово (винарска изба „Пиргово“). Тези винарни са проектирани за производство на малки количества бутикови вина, като специално се предлага дегустация на бутикови вина и ресторантско обслужване. Произведените в тези изби вина са носители на медали от престижни световно признати конкурси за вина и спиртни напитки.

- **Състояние на горското стопанство в Община Иваново**

Горският фонд е в размер на 75 105 дка и заема 15,16 % от територията на общината. Той е сравнително голям спрямо горските територии в останалите малки общини в Област Русе. Около 2,3 % от горската площ са територии за защита на почвите, водите, урбанизираните територии и други райони на Общината.

Около 71 % от горския фонд са държавни горски територии. Общинските гори възлизат на 10 979 дка (14,77 % от общия размер), а частните гори са 7334 дка (9,87 % от общата площ). Останалата част са собственост на юридически лица и на религиозни общности от общината.

Преобладаващата част от горските територии се стопанисват от Държавно ловно стопанство (ДЛС) „Дунав“ гр. Русе, което е териториално поделение на Държавно горско предприятие на Северен централен район в гр. Габрово. Обликът на горите в района на Община Иваново се определя от широколистните дървесни видове. Основните горски масиви са съсредоточени в южната част на територията на Общината по долините на реките Русенски Лом, Бели Лом, Черни Лом и Малки Лом. С най-широко разпространение за естествено растящите дървесни видове: благун, цер, келяв габър, бреза, липа, планински ясен и др. Тези горски насаждения осигуряват добри условия за развитие на ловното стопанство в Общината чрез отстрел на благороден елен, сърни, диви свине, фазани и яребици. Създадени са също изкуствени иглолистни насаждения от чер бор и канадска топола.

Въпреки възможността за добив на значителни количества, преработката е все още ограничена. Дърводобивът е концентриран предимно в землището на селата Щръклево и Нисово, като част от добитата дървесина се обработва в предприятието за дървен амбалаж „Дин Пиргос“ в с. Пиргово, което работи предимно с иглолиста дървесина от Южна България. Положителна е тенденцията за увеличение на площта на горския фонд чрез засаждане на нови гори. Тази тенденция, може да доведе както до увеличение на производството и поддържане на работните места в подсектора, така и до ползи от увеличен добив на билки и горски плодове.

• ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „ЗЕМЕДЕЛИЕ И ГОРИ“

От представените по-горе резултати за състоянието, тенденциите за развитие в периода 2014 – 2020 г. и потенциалите в сектор „Земеделие и горско стопанство“ на икономиката на Община Иваново могат да се направят следните основни изводи:

1. Аграрното производство, поради **едностранчивата си производствена структура** с предимство на полски култури и по-специално на зърнени и технически култури, е силно механизирано и не създава работни места за жените и подрастващото поколение. На второ място, тези култури, поне засега се използват ограничено за преработка с цел добавяне на стойност, с изключение на отглежданите количества слънчоглед и рапица, които се преработват в олио, биогорива и шротове за фураж в животновъдството.

2. **Развитието на аграрния сектор в Община Иваново** следва да се фокусира към производства с висока степен на добавяне на стойност и влагане на местни материални и трудови ресурси, така че да се осигури производството на суровини да се обвърже с преработката им на място и разкриване на нови работни места. Към момента обаче все още няма **достатъчно** МСП за преработване на плодове и друга сурова земеделска продукция.

3. За периода на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. е налице **ръст на трайните насаждения**, благодарение на предприемачески инициативи в районите на Тръстеник, Иваново, Нисово, Пиргово и др. Това предполага увеличаване на вероятността за създаване на малки предприятия за преработка на плодове в региона, а като следствие – увеличаване на добавената стойност в агросектора и създаването на нови работни места.

4. Поголовието от едър рогат добитък (крави и биволи) остава сравнително постоянно с **увеличение на средния брой животни в една ферма**, което се очаква да доведе до повишаване на конкурентоспособността им, включително чрез проекти по ПРСР и преминаване към биологични методи за производство;

5. **Устойчиво се развива пчеларството**, включително и чрез преминаване към биологичното производство, това дава предимства за участие в мярка 6.3 „Стартова подкрепа за малки стопанства“ на ПРСР и в инвестиционни проекти на групи на земеделски производители - пчелари.

1.2.3. СЪСТОЯНИЕ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНДУСТРИЯТА

Територията на Община Иваново като характеристики на терена, почвите и климата е селскостопански район, което води до развитие преимуществено на предприятията от сектора „селско и горско стопанство“, докато направиението „индустрия“ на вторичния сектор е слабо развито. От типичните дейности в направиението „индустрия“, в общината развиват дейност предимно **местни предприятия на преработващата промишленост**, доставка на вода и канализационни услуги, управление на отпадъци и строителство.

След срива на бизнеса на група „Прециз Интер“ за машиностроене, преработка на месо и др. и пререгистрацията на гъбозавода „КООП – Красен“ в София, относителният дял на заетите в преработващата индустрия спадат от около 33 % от общия брой заети в икономиката на общината към 2007 г. до под 18,9 % от общия брой заети понастоящем.

По характера на икономическите дейности на преработващата индустрия в общината са представени следните: „Производство на изделия от метал“, „Производство и обработка на обла дървесина“ и „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“ (хранително-

вкусова индустрия). От добивната индустрия е представена дейността „Добив и производство на изделия от скални материали“.

Основните предприятия в направление „Производство на изделия от метал“ са: „Прециз Интер“ АД (производство на електрозаварени тръби и алуминиеви профили); ЕТ „Дея – Ивайло Енчев“ (производство на платформи и ремаркета); „Крамекс“ ООД (производство на метални конструкции, тръбни и телени изделия); „Булпак 97“ ООД (производство на опаковки и машини за опаковки); ЕТ „Неделчо Генов“ (металообработващи услуги) и др.

В направление „Производство и обработка на обла дървесина“ работят: „Дин Пиргос“ ООД (обработка на дървесина и производство на амбалаж за метални изделия); „Дриим Рум“ ООД (производство на корпусни мебели) и др.

Известни представители на хранително-вкусовата индустрия в общината са: „ДАР – 2015“ ООД, и „Красен“ АД (производство на компост, гъби и консерви от гъби); „Винарска изба Райнов и синове“, винарска изби в Мечка и Пиргово (производство на бутикови вина и високоалкохолни напитки); „Пацони“ ЕООД (месопреработка и производство на колбаси).

Освен посочените предприятия, в селата Тръстеник и Пиргово има и по един шивашки цех, в Пиргово – цех за производство на химически продукти за бита, бензиностанции и газстанции и др. Основната част от производствените мощности на преработващата промишленост е разположена в общинския център и селата Пиргово, Щръклево, Нисово и Красен. Налице са неизползвани възможности на съществуващите стопански дворове на бившите ТКЗС за целите на икономически производства, за социални предприятия и др..

През периода на изпълнение на ОПР на Община Иваново 2014–2020 год., около 90 % от предприятията в индустриалния сектор на Община Иваново (25 бр. фирми от сектора „индустрия“) са „микро“ предприятия с персонал до 9 души вкл. Останалите 4 – 5 индустриални фирми са от групата на т.нар. „малки“ предприятия с персонал от 10 до 49 души. Такива понастоящем са следните представители на преработващата индустрия:

Може да се предположи, че през новия програмен период 2021 – 2027 г., предприятията от преработващата индустрия в община Иваново ще имат потребност за технологична модернизация по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ и/или за развитие на човешките ресурси и подобряване на условията на труд чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“. Естествено, в хода на планирането на тяхното развитие би трябвало да се имат предвид **предизвикателствата от очакваното снижение на търсенето в резултат от пандемията от коронавирус на територията на страната.**

Таблица 1.2.7

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА В ОБЩИНА ИВАНОВО КЪМ 2019 Г.

	Наименование на сектора или подсектора		
	Селско и горско стопанство	Индустрия	Туристически услуги
с. Иваново	1. „Агроив-2012“ ООД , „Прециз-агро“ ООД – земеделска продукция и агроуслуги 2. ЗП Пламена Сотирова – производство на плодови сокове	1. „Автогаз“ ЕООД – доставка и търговия с течни горива и автогаз.	1. КГ „Кладенеца – Ц“, 2. КГ – „Хепи хаус“, 3. КГ „Детелина“; 4. Бунгала „Манастира“ – нощувки и туристически услуги
с. Щръклево	1. РПК „Правда“, ЗКПУ „Златен клас“, ЕТ :Дайма“, „Лийди“ ЕООД, „Сдружение за земеделие“, ЕТ „Ремзи Османов“ - производство и реализация на земеделска продукция и агроуслуги 2. „Пацони“ ЕООД – преработка на месо и производство на колбаси	1. „Крамекс“ ООД – производство на метални конструкции, тръби и телове 2. ЕТ „Борис Борисов“ – бензиностанция и газстанция, авторемонтни услуги и др. 3. „Кали 74“ ООД – потребителски и хранителни стоки, земеделски стоки 4. „Лина комерс 2013“ ЕООД – потребителски и промишлени стоки 5. „Зарко“ ЕООД – строителни и нехранителни стоки, строителни услуги 6. „ЕТ Кръстьо Петков“ социални услуги	
с. Божичен	1. „Шанс“ ЕООД, ЕТ „Дичо Дичев“, „Лазаров-6“ ООД, ЕТ „Тихомир Тодоров“ - производство и реализация на земеделска продукция, земеделска техника и промишлени стоки 2. „Диде Милк Био“ ЕООД - животновъдство	1. „ЕТ – Неделчо Генов“ – металообработващи услуги	1. КГ „Орехите“, 2. КГ „Авлига“, 3. Стаи за гости „Съни Деис“ – нощувки и туристически услуги,
с. Тръстеник	1. ПК „Зора“, „Ерафул“ ЕООД, „Терра Глоуб“ ЕООД, ЗП Емил Братованов - земеделска продукция, агроуслуги и др. 2. „Агривита“ ЕООД - земеделска продукция, търговия с торове, семена и препарати	1. „Дея Транс“ ООД – ремонт и производство на платформи и ремаркета 2. ЕТ „Данини“ - шивашки услуги и дрехи; 3. „Дриим Рум“ - мебели	

с. Пиргово	1. ЕТ „Илияна Тодорова“, „Чубуров“ ЕООД, „Бодуров и синове“ ООД, „С.А.Т Мир“ ООД - производство на земеделска продукция 2. „Дин – Фарм“ ЕООД – производство и преработка на плодове	1. „Дин – Пиргос“ ЕООД – производство на дървен амбалаж 2. „Астра газ“ ООД – бензино/газ станция 3. „Диоген“ АД – търговия с текстил и галантерия, шивашки услуги	
с. Мечка	1. „БТБ – Агро“ ЕООД - производство на земеделска продукция, агроуслуги и др. 2. „Хоризонт САЩ“ ООД – лозарство и винопроизводство, винарска изба	1. „Гип“ ЕООД – производство на антифризи и строителни продукти	1. КГ „Седем поколения“ – „Хоризонт САЩ“ ООД – хотелиерство и ресторантьорство
с. Нисово	1. ЕТ „Христомир Райнов“ - лозарство и винопроизводство; животновъдство, млеколат		1. Хотел „Черният щъркел“ 2. КГ „Ралица Милкова“ *
с. Красен	1. ПК „Красен“, ЕТ Иван Генов - производство на земеделска продукция, агроуслуги и др.	1. „Дар – 2015“ ООД – производство на компост за гъби и гъби, търговия	1. Вила „Поли“ *
с. Кошов		1. „Мурати“ ЕООД – хотели и ресторанти	1. Хотел „Русенски Лом“, 2. КГ „Милковата къща“, 3. КГ „Седем поколения“
с. Табачка		1. КГ „Стела“	
с. Сваленик	1. ПК „Клас“ - земеделска продукция, услуги.		
с. Червен			1. КГ „Интрига“

ИЗТОЧНИЦИ: *Отчети за изпълнението на ОПР Иваново за 2017, 2018 и 2019 г.;*

Търговски регистър

УСЛОВНИ ОЗНАЧЕНИЯ: *ЗП – земеделски производител; ПК – производствена кооперация; ЗКПУ – земеделска кооперация за производствени услуги; РПК – районна потребителска кооперация; ЕООД, ООД – еднолично и дружество с ограничена отговорност; АД – акционерно дружество; КГ – къща за гости*

Означените с (*) места за настаняване са със изтекла или отнета регистрация към момента на съставяне на ПИР

1.2.4. СЪСТОЯНИЕ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

Проведеният анализ показва, че туризмът е основен под-отрасъл на третия сектор „Услуги“, с големи перспективи за икономическото развитие на община Иваново. Благоприятни фактори са наличието на подходящи ресурси, общинската политика за тяхното валоризиране и ефективно използване, както и интереса към екологичен туризъм от страна на жителите на Русе и на Гюргево от съседна Румъния.

На територията на общината се намират редица природни забележителности, на исторически и културни паметници, анализирани в този план, както и в Общия план за устройство на територията от 2016 год. Тези забележителности и особено след валоризирането им, определят и насоките за развитие на туризма, който се характеризира (засега) с масово търсене на универсална и с ниска категоризация туристическа услуга в общината.

Информацията от ТСБ – Русе за туристическите обекти с над 10 легла в периода 2013 – 2018 г. е показана на **Таблица 1.2.8**. Тя обаче не „покрива“ напълно картината за всички елементи на туристическата инфраструктура, чрез които би могло да се оцени адекватно състоянието на сектора и направленията на развитие. Поради това по-долу се представя информация, допълнена от туристически регистри и собствени целеви проучвания по въпроса.

Таблица 1.2.8

Места за настаняване в община Иваново с капацитет над 10 легла

	К а л е н д а р н а г о д и н а					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Брой места за настаняване с над 10 легла	5	4	4	6	6	6
Брой легла в местата за настаняване	131	121	115	153	152	174
От тях, брой временни (допълнителни легла)	10	10	10	10	10	10

Източник: ТСБ – Русе

Таблица 1.2.9.

Развитие на туристическата база в община Иваново в периода 2013 – 2018 г.⁷

	Източници на информация за оценка на базата		
	2013 г., ОПР - Иваново, 2014 – 2018 г.	2015 г., ОУП - община Иваново	2018 г., Актуализиран ОПР 2014 – 2018 г.
Брой туристически обекти (хотели, къщи за гости)	16	13	19
Общ брой стаи в туристическите обекти	-	89	172
Общ брой легла за настаняване на гости	198	163	405

⁷ / Данните от 2013 са от ОПР 2014-2020 г., за 2015 г. – от консолидиран общински туристически регистър и за 2018 г. – по Проучване на фирма «Европроекти – Русе» ЕООД и проф. Найденов.

Данните за туристическата база от Консолидирания национален туристически регистър не са се променили през 2020 г. спрямо 2015 г., въпреки че регистърът е „on line”. Причината е, че вероятно този регистър не се обновява в достатъчна степен.

От сравнението на параметрите на базата в **Таблица 1.2.9 между 2015 г. (по регистъра) и 2018 г.** (чрез директно проучване по селищата) се вижда, че общият брой стаи на разположение за туристически услуги през 2018 г. се е увеличил около два пъти спрямо 2015 г., а на обявените легла – два и половина пъти. Освен несъмненият интерес към разкриване на нови обекти, причината е обхващането на самостоятелните стаи, които са с ниско качество на обслужване. Така, към 2018 г. , само 18 % легла са с три звезди (семеини хотели), около 10 % са в къщи за гости с две звезди, а останалите легла са в къщи за гости и самостоятелни стаи с една звезда и дори по-ниско.

Данните от проучването в **Таблица 1.2.10** на консултантска фирма за разработване на проекти показват, че осигуреността с леглова база и места за изхранване на туристи е най-добра за района на Поломието и селата Иваново, Божичен, Кошов, Нисово и Червен. Вторият целеви район – на р. Дунав при с. Мечка се характеризира с по-малък брой легла на туристическата база, но с относително по-добра „ресторантска” наситеност.

Таблица 1.2.10

Индикативни параметри на местата за настаняване и изхранване на туристи в община Иваново към 2018 г. ⁸

Целеви туристически район и селище	Леглова база и места за изхранване в категоризирани обекти
Район „Поломие”	
с. Иваново	25 стаи, общо 53 легла, 50 места ресторант
с. Божичен	42 стаи, общо 88 легла, 50 места ресторант
с. Кошов	17 стаи, общо 52 легла, 20 места ресторант
с. Нисово	30 стаи, общо 70 легла, 20 места ресторант
с. Червен	16 стаи, общо 43 легла, без ресторант
с. Красен	2 стаи, общо 6 легла, без ресторант
с. Табачка	5 стаи, 11 легла, без ресторант
Район „Река Дунав”	
с. Мечка и с.о. Стълпище	22 стаи, общо 46 легла, 50 места ресторант
Нецелеви райони	
с. Тръстеник	4 стаи, общо 15 легла, без ресторант
с. Церовец	9 стаи, общо 21 легла, без ресторант

Средният брой стаи в едно селище от горните две групи е 25, а средният брой легла – 59, т.е. средно 2,36 броя легла на една стая. Необходимо е да се има предвид, че макар и по-осигурена с легла, базата в с. Божичен е сравнително по-стара спрямо например тази в с. Кошов, с. Мечка и с. Иваново.

Като се имат предвид перспективите за разработване на Стратегия за водено от местната общност развитие на МИГ „Общини Две могили и Иваново” за следващия програмен

⁸ / Проучване на фирма «Европроекти – Русе» ЕООД с ръководител на екипа проф. Найденов

период 2021-2027 г. се предполага, че интерес за инвестиции би имало за туристическа инфраструктура в район „Поломие“, от което е заинтересована и община Две Могили.

За нуждите на настоящия План за развитие 2021-2027 г., в условията на пандемията от „коронавирус“ обаче е необходимо да се анализират проблемите и подходящите насоки за развитие на местния туристически продукт, което в крайна сметка би дало и примери на адекватни мерки и проекти за развитие.

• СИЛНИ СТРАНИ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ИВАНОВО

Силните страни за развитие на туризма в общината могат да се обобщят така:

1. **Детайлен анализ** на природното, историческо и културно наследство на територията на Община Иваново, изпълнен в Актуализирания документ на ОПР 2014 - 2018 г. и допълнен с редица съвременни проучвания по проблема. Обект за повишаване на принадлежната стойност и превръщането на тези „богатства“ в туристически ресурси чрез т.нар. „валоризиране“ са:

- природни забележителности и влажна зона на брега на р. Дунав при с. Мечка, селищно образование Стълпище и с. Пиргово, с възможности за развитие на водни спортове и наблюдаване на орнитологични видове от „Червената книга“;
- природни и културно-исторически забележителности **от местно значение** по долината на р. Русенски Лом и реките Бели Лом и Черни Лом (т.нар. „Поломие“), с възможности за развитие на **екологичен и местен туризъм** в селата Красен, Божичен, Иваново, Нисово, Кошов, Червен и Табачка;
- културни и исторически забележителности **от национално и международно значение** с възможности за развитие на **културно-исторически туризъм** на териториите на селата Иваново и Червен и обвързването на местния туристически продукт с възможностите за участие в местните фолклорни събития, празници на занаятите, на местната кухня и обичаи и др.

2. **Устойчив бизнес интерес** от страна на населението на Община Иваново и особено на селищата в Поломието за създаване и развитие на базата от хотели и къщи за селски (местен) туризъм в региона и за развитието на разработения по Стратегията за туризма туристически специфичен туристически продукт. Това се доказва от увеличението на посещенията и приходите на категоризираните туристически обекти, които са базови показатели за развитието на туристическия сектор и на постигнатата степен на разпознаваемост на туристическата територия и туристически продукт.

Така, по данни на Регионален исторически музей – Русе, туристите, които през 2019 г. са посетили обект „Ивановски скални църкви“ са над 24 хил. души, а посетителите на средновековен град Червен – около 9000 души. Тези показатели показват устойчивост на посещаемостта през последните години, въпреки, че тези два обекта не под стопанисването на община Иваново и се формират преимуществено чрез организирани екскурзии на чуждестранни туристи и/или на групи туристи на туроператори в страната.

Реализираният ръст на нощувките в категоризираните места за настаняване е важен показател за устойчивото развитие на туризма в общината. Така, 2018 г. броят нощувки се е увеличил с 13,5 % спрямо 2017 г. Аналогично, приходите от туризма за 2018 г. са се увеличили със 17 % спрямо тези за 2017 г.

Горните два показателя бележат ръст и за 2019 г. спрямо 2018 г., макар с по-малък темп. Броят нощувки през 2019 г. е по-голям с 10,5 % спрямо 2018 г., а на приходите от туризъм в

общината – с 11,6 % спрямо резултата за 2018 г. До известна степен, добрите резултати за развитието на бизнеса в туризма се дължат и на партньорството със Съюза на хотелиерите и ресторантьорите, който оказва съдействие по категоризацията на местата за настаняване.

• **СЛАБИ СТРАНИ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ БИЗНЕС В ОБЩИНА ИВАНОВО**

Слабите страни за развитие на туристическия бизнес в Община Иваново се заключават преди всичко в (1) недостатъчната и с ниско технологично ниво информационна инфраструктура, и особено (2) в липсата или физически остарялата местна инфраструктура за пешеходен (опознавателен) туризъм по долината на реките в Поломието.

По слаба страна 1, макар и Община Иваново да има разработена и представена на Internet *Интерактивна карта с ГИС функционалност на общия устройствен план на общината*, тя не е достъпна в хотелите и къщите за гости като карти на свой сайт или като твърдо копие. Специфична слаба страна е липсата или ниското качество на Internet страниците на някои къщи за гости, най-често без детайлна информация за туристическия район.

Решението на този проблем може да се търси и чрез сътрудничество между туристическите обекти в региона, например чрез създаването на местна Асоциация на хотелиерите със съвместно нает маркетингов координатор. Подобен подход би могъл да се развие в рамките на съвместна Стратегия за водена от общностите местно развитие за общините Иваново и Две Могили по подхода МИГ – Лидер чрез ПРСР 2021 – 2027 г.

Слаба страна 2 на туристическия бизнес е липсата или физически негодната местна „пешеходна“ инфраструктура в „Поломието“. Тя се състои от следните примерни обекти, които биха били редовно посещавани от гостите на местните туристически обекти, но за съжаление или не са били трасирани изобщо, или не са били подновявани през последните 8 – 10 години, като например екопътеки:

- по десния бряг на р. Русенски Лом от рибарниците на с. Басарбово до с. Красен;
- от рибарника на с. Красен до с. Божичен и по-нагоре до моста в района под скалните църкви на с. Иваново, включително беседките за почивка под моста;
- от района над скалните църкви на с. Иваново до с. Кошов, включително с изграждане на място за пикник в района на Смесите на р. Черни Лом и р. Бели Лом;
- от с. Нисово срещу течението на р. Бели Лом до района на гората „Батаклията“ на границата с територията на Държавното ловно стопанство;
- от с. Нисово надолу по течението на р. Бели Лом до Смесите и от с. Нисово нагоре по течението на р. Сваленишки (Мали) Лом;
- по левия бряг на р. Черни Лом от с. Кошов до с. Червен и нагоре до с. Табачка.

Районът на р. Дунав при селищно образувание Стълпище засега не е подходящ за инвестиции в общинска туристическа инфраструктура поради няколко причини:

- (1) усложнена брегова линия поради укрепването с каменни блокове;
- (2) частни интереси в басейните на бившето „Рибно стопанство“ по пътя към с. Батин;
- (3) голям брой вили с частна собственост в цялата местност.

Възможно е, интересът за инвестиции в селищно образувание Стълпище да се повиши при ясни перспективи за изграждане на панорамен път по брега на р. Дунав.

• ШАНСОВЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Безспорни са добрите очаквания (шансове) за развитие на туристическата инфраструктура в Поломието чрез финансиране от ПРСР 2021-2027 г. и по-специално чрез мерки от типа на досегашната мярка 6.4 за инвестиционна подкрепа на неземеделски проекти, или нови мерки за публични проекти за малка туристическа инфраструктура. Те биха дали възможности за финансиране на маркетингови стратегии и фирмени сайтове, за допълнително оборудване на къщите за гости с кухни, перални и компютърна техника и др.

Специфична **добра възможност (шанс)** за финансиране развитието на туристическа инфраструктура в Община Иваново е възраждането на идеите за публично-частно партньорство (ПЧП). За реализирането на ПЧП за дейността по туризъм в Община Иваново е необходимо преди всичко да се структурират двата основни приоритети:

Приоритет 1: създаване на рамката за реализиране на ПЧП (усъвършенстване на местната нормативна уредба; създаване на условия за управление и контрол на ПЧП; изисквания към качеството на сътрудничество в ПЧП);

Приоритет 2: формулиране и съгласуване на дейностите за ПЧП в туризма (анализ на потребностите на партньорите в ПЧП; изготвяне на програма за развитие на туризма; сътрудничество за развитие на местната туристическа инфраструктура, и др.).

• ОПАСНОСТИ ОТ РЕЦЕСИЯТА ПОРАДИ ПАНДЕМИЯТА „КОРОНАВИРУС“

Дори и при преминаване на вълната от заболявания до средата на 2020 г., последиците вероятно ще доведат до срив на организирания пътувания на чуждестранните туристи на „Дунав Турс“ до скалните църкви и средновековния град „Червен“. Негативно влияние ще имат и върху посещаемостта на базата за местен / екологичен и опознавателен туризъм. Това вероятно ще наложи да се направят **промени в туристическия продукт към обвързване на туристическите посещения за опознаване на природно-историческото наследство с местните културни събития и туристически атракции на община Иваново.**

ИЗВОДИ ЗА НЕОБХОДИМИТЕ ПОДХОДЯЩИ ДЕЙСТВИЯ:

От направения задълбочен критичен анализ за тенденциите на развитие на туризма като специфичен за Община Иваново вид бизнес могат да се **обобщят следните изводи:**

1. Развитието на алтернативни форми на местен туризъм в Община Иваново като селски, екологичен, рекреативен и друг туризъм е една реалистична възможност за увеличаване на принадлежната стойност от селското стопанство в общината чрез използване на т.нар. «непазарни» продукти на територията – природни и културно-исторически забележителности, етнографско наследство и др.;
2. Въпреки добрите резултати за увеличаване на посещенията и приходите от туризъм в общината, поради възможната стагнация вследствие на пандемията „коронавирус“ е необходимо да се усъвършенства маркетинговата стратегия сред местните ползватели от региона, като се обвърже с местния календар за културните събития и празници на фолклора, местните занаяти, кухня и др.;
3. Необходимо е се планират реалистични общински мерки за повишаване нивото на местната туристическа инфраструктура чрез изграждане на екопътеки и заслони за туристи, на паркинги в районите за провеждане на фолклорни празници и др.
4. Като рационална мярка с хоризонтален характер, за повишаване заинтересоваността на местния бизнес от развитието на туризма в Община Иваново, следва да се развият чрез подходящи подходи и специфични възможности за **публично-частно партньорство.**

1.3. СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ В ОБЩИНА ИВАНОВО

Според философията на устойчивото развитие на регионите, социалният капитал е съвкупността от човешките ресурси и институциите, които ги обединяват, обслужват и представляват. Важни тук са демографските характеристики на социалната сфера, които са резултат от въздействието на различни фактори и влияния, специфични за територията на общината и обусловени от нейното историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие. По-надолу са анализирани тези тенденции с оглед на формиране насоките за развитие на социалния капитал в плана за развитие за периода 2021 – 2027 г.

1.3.1. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ

Диагнозата на характеристиките на социалния капитал в община Иваново има за цел да очертае сегашното демографско състояние на Общината, и на тази основа - да се формулират тенденциите в развитието на населението и на трудовия ресурс в частност, които тенденции биха могли да се използват в периода на изпълнение на плана 2021 – 2027 г. чрез формулираната стратегическа рамка, мерки и проекти.

За нуждите на Плана за интегрирано развитие на Община Иваново 2021 – 2027 г. е събрана информация от Инфостат, ТСБ – Русе, Агенция по заетостта – Русе, Бюро по труда Иваново – офис Иваново и други източници с характеристиките на социалния капитал като: **структура на населението; движение на населението; образователна и здравна инфраструктура; социална инфраструктура и др.**

• СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА ИВАНОВО

Таблица 1.3.1

ЧИСЛЕНOST НА НАСЕЛЕНИЕ ПО ПОСТОЯНЕН И НАСТОЯЩ АДРЕС КЪМ 31.12.2019 Г.

Населено място (селище) на общината	Постоянен адрес				Настоящ адрес			
	Общо	Настоящ адрес в селището	Настоящ адрес в селище от общината	Настоящ адрес извън общината	Общо	Постоянен адрес в селището	Постоянен адрес в селище от общината	Постоянен адрес извън общината
с. Божичен	99	80	0	19	126	80	2	44
с. Иваново	808	703	5	100	783	703	3	77
с. Кошов	235	206	3	26	274	206	4	64
с. Красен	590	486	7	96	547	487	3	77
с. Мечка	540	452	5	83	567	452	3	92
с. Нисово	51	40	0	11	128	40	0	88
с. Пиргово	1 230	1102	2	126	1 473	1 102	2	322
с. Сваленик	802	6667	0	135	825	667	5	153
с. Табачка	58	50	0	8	92	50	2	40
с. Тръстеник	1 492	1 005	4	483	1 130	1 005	0	125
с. Церовец	53	35	0	18	76	35	0	41
с. Червен	149	118	2	19	191	118	1	72
с. Щръклево	2 376	2 150	3	223	2 509	2 150	6	353
ВСИЧКО ЗА ОБЩИНАТА	8 483	7 095	31	1 357	8 674	7 095	31	1 548

• *Източник: Инфостат*

Структурата на населението по постоянен и настоящ адрес (**Таблица 1.3.1**) показва неравномерността по населени места (селища). В пет по-големи села (Щръклево, Тръстеник, Пиргово, Сваленик и Иваново), всяко от които е с население над 800 души **е концентрирано около 75 %** от населението на общината. Четири села имат население под 100 души.

Данните в **Таблица 1.3.1** се обуславят от някои практически аспекти на реализацията на населението на пазара на труда и/или настаняването на децата в детски градини и училища. Особеностите на постоянния / настоящия адрес в Общината са характерни за селата с по-голямо население – Щръклево, Тръстеник, Пиргово и Иваново, където има концентриран по-голям брой хора, работещи в общинския център и/или в гр. Русе.

Подобно на останалите малки (селски) общини в България, в община Иваново се наблюдава ясно изразена негативна тенденция за намаляване на населението. За периода 2012 - 2018 г. (**Таблица 1.3.4**), населението в Общината непрекъснато намалява – от **9 211 души** през 2012 г. до **8 127 души** в края на 2018 г, т.е. с 11,77 % за период от 6 год., или 2 % годишно.

Структурата на населението се определя от възрастта и съотношението по пол на населението. Резултатите са към края на 2018 г. – **Таблица 1.3.2**

Таблица 1.3.2

Структура на населението в Община Иваново по пол и възраст към 31.12.2018 г.

Групи	Възрастови групи, от - до години								
население	до 9 г.	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	над 80 г.
Мъже	200	273	346	450	537	615	640	698	258
Жени	177	253	264	332	410	543	741	937	453
Общо	377	526	610	782	947	1 158	1 381	1 635	711
Относ. дял %, спрямо общо население	4,64	6,47	7,51	9,62	11,65	14,25	16,90	20,12	8,75
	11,11 % от общото население		51,82 % от общото население на Община Иваново в края на 2018 г.					28,07 % от общото население	

Източник: Инфостат

Числеността на населението в Община Иваново към 31.12.2018 г. е 8 127 души, от които 4 017 души (49,43 %) са мъже, а 4 110 души са жени – 50,57 % спрямо общия брой. Както се вижда, до възраст около 60 – 65 години, мъжете преобладават, а след тази възраст преобладават жените, което отговаря на картината за страната. Това доминиране по възраст при жените е особено силно изразено за населението на възраст над 80 години.

Населението на възраст от 20 до 39 години включително е с относителен дял от 17,13 % спрямо общия брой за общината. Това са т.нар. „младежи“, които са обект на възможно подпомагане за трудова реализация по програмите на ЕС и на националните програми за развитие на човешките ресурси.

• ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Числеността на населението е зависи от неговото естествено и механично движение. Стойността на показателите за естествения и механичния прираст общината показва наличието на демографска жизненост или за демографска криза.

Естественото движение в общината се определя от раждаемостта и смъртността на населението. Положителната стойност на показателя „естествен прираст“ показва положително влияние върху възрастовата структура на населението. От равнището на естествения прираст зависят параметрите на образователната инфраструктура (детски заведения и училища) и на трудовия пазар в общините.

Възрастовата група на населението 20 – 39 години (**таблица 1.3.2**) определя до голяма степен и параметрите на естествения прираст на населението. Отчасти поради намаляване на населението от тази група, както и поради други демографски причини, **намалява и раждаемостта**. За периода от 2014 до 2018 год. ражданията намаляват от 46 раждания до 38 раждания. Поради застаряването на населението, **естественият му прираст** (разликата между броя живородени и умрелите) в периода 2014 – 2018 год. **остава отрицателен** (минус 205 души до минус 201 души).

Анализът на **механичното движение** на населението в община Иваново показва отрицателна картина, близка до типичната за малките (селски) общини, макар че близкото разположение до областния център смекчава негативите. **Механичният прираст** (разликата между заселените и изселените лица) в анализирания период също е отрицателен – от минус 5 души през 2014 до минус 15 души през 2018 год.

Таблица 1.3.3

Показатели на естественото движение и на механичното движение на населението в Община Иваново за 2014 и 2018 г.

	К а л е н д а р н а г о д и н а	
	2014 г. – начало на програмния период	2018 г. – 1 година преди края на периода
<u>Естествено движение на населението</u>		
Живородени, броя	46	38
Умрели, броя	251	239
Естествен прираст, броя	минус 205	минус 201
<u>Механично движение на населението</u>		
Заселени, броя	148	161
Изселени, броя	153	177
Механичен прираст, броя	минус 5	минус 16

Източник: Инфостат

Определяща за ролята на населението като човешки ресурси е числеността в диапазона между 20 и 69 години (**таблица 1.3.2**). Относителният дял на тази възрастова група от населението в Община Иваново към края на 2018 г. е 51,82 %. Макар че този показател не е идентичен с т.нар. „стопански активно население“, той е много близък и показва наличието на достатъчно трудоспособно население в Общината.

на актуализирания документ за ОПР 2014 – 2020 г., разработен през 2018 г. През 2020 г. обаче, поради пандемията „Коронавирус“, този показател се влошава до 10,0 – 10,5 %.

• ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ЗДРАВНИ УСЛУГИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО

Качеството на образователните услуги в Общината се обуславя до голяма степен от образователната инфраструктура, включително и преподавателите в нея. По данни от последното преброяване на населението през 2011 г., в общината преобладава населението с по-ниско образование – основно, начално и незавършено начално. Неговият относителен дял е 52,6 % от населението на 7 и повече навършени години. Това води до по-ниска по принцип квалификация на голяма част от работната сила и до проблеми при нейното реализиране на пазара на труда. Все пак, по информация от последните две преброявания на населението има известна тенденция за увеличаване на дела на хората с висше и средно образование.

Намаляващият брой на населението в предучилищна възраст (**Таблица 1.3.4**), който се характеризира с отрицателна динамика от 15,4 % за периода 2012 – 2018 г. води до свиване на контингентите от лица в предучилищна и училищна възраст. Това рефлектира и върху условията за функциониране на мрежата от детски градини и училища в община Иваново.

Параметрите на образователната структура като места за обучение и брой преподаватели в детските градини и училищата на територията на община Иваново са показани в таблица 1.3.5 и таблица 1.3.6.

Таблица 1.3.5

Изменение на броя места в детски градини на 100 деца от Община Иваново

	У ч е б н а г о д и н а					
	2013 / 2014	2014 / 2015	2015 / 2016	2016 / 2017	2017 / 2018	2018 / 2019
Община Иваново	361	135	147	140	131	124
Област Русе	125	109	112	115	108	110

Източник: Инфостат

Данните за броя места в детски градини на 100 деца показват, че осигуреността за периода 2014 – 2019 г. е 10 – 15 % по-висока спрямо показателя общо за област Русе. Логично е обяснението, че при устойчив капацитет на детските заведения в община Иваново за периода, високата осигуреност в общината се дължи на намалението на броя деца на възраст 5 – 6 год.

Таблица 1.3.6

Изменение на броя учаци, училища и преподаватели в Община Иваново

	У ч е б н а г о д и н а					
	2013 / 2014	2014 / 2015	2015 / 2016	2016 / 2017	2017 / 2018	2018 / 2019
Брой ученици I – IV клас	154	139	137	125	115	98
Брой ученици V - VII клас	158	165	165	148	102	90
Брой общообразователни училища	4	4	4	4	4	4
Брой преподаватели I – IV клас	13	13	12	11	14	13
Брой преподаватели V - VII клас	15	15	15	16	15	15

Източник: Т С Б – Русе

Проучването за периода показва, че все по-тревожна е тенденцията за намаляване на броя ученици в основните училища на община Иваново. За периода 2013/2014 г. - 2018/2019 г. учебни години броят ученици е намалял от 312 (паралелки от **I до VIII клас**) до 188 ученика (паралелки **I VII клас**). Броят учители остава стабилен в размер на общо 27 - 28 учители и възпитатели през последните няколко години. Положителен факт е спазването на плановете за ремонт на учебни и детски заведения в общината. Счита се, че при стабилност на учебните планове и тенденцията за увеличаване на финансирането за училищата, образованието ще се развива стабилно в периода 2021-2027.

Сериозен проблем на **образователната структура** на населението в община Иваново е (по принцип) по ниският относителен дял на хората със средно и висше образование спрямо област Русе и спрямо средното ниво за страната. Този показател е изключително важен за пазара на труда, икономическото развитие и миграцията на трудовата сила извън общината, но на него не може да му се влияе „със задна дата“. Единствената възможност за промяна е да се повишава трудовата квалификация съобразно потребностите на пазара на труда и възможностите за финансиране от ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ през новия програмен период 2021 – 2027 г.

Нивото на **здравните грижи** за населението остава на сравнително добро ниво, като за последните две – три години са били включени общо 4 - 6 лекари, 4 медицински специалисти по здравни грижи и 5 - 8 зъболекарски практики. В населените места функционират лекарски кабинети, но няма болнични заведения, поради което възрастните хора се придвижват трудно до областния град Русе, за да ползват специализирана медицинска помощ.

Таблица 1.3.7

Численост на медицинския персонал в община Иваново в края на годината

	К а л е н д а р н а г о д и н а					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Брой лекари, вкл. в индивидуални и групови практики за първична медицинска помощ	3	3	3	1	6	4
Брой лекари по дентална медицина, вкл. в индивидуални и групови практики за първична дентална помощ	10	3	8	10	5	1
Брой медицински специалисти по здравни грижи	3	4	4	4	4	4

Източник: ТСБ - Русе

През новия програмен период 2021 – 2027 г. би могло да се използват възможностите за разкриване на допълнителни лекарски кабинети за първична медицинска или дентална помощ по мярка аналогична на Мярка по 6.4 на ПРСР 2014-2020 г. За целта е необходимо на кандидатите за това да се окаже специализирана консултантска помощ от НССЗ – офис Русе за изготвяне на бизнес проектите, а общинското ръководство да предостави на желаещите подходящи сгради или офиси под наем за оборудване на лекарски или дентални кабинети.

• УСЛУГИ ПО ЗАЕТОСТТА И СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Услугите по заетостта и социално подпомагане на населението имат за цел да поддържат икономическата характеристика на човешките ресурси – по конкретно **относителният дял на икономически активното население, количеството заети / наети лица и особено равнището на безработицата.**

Икономически активно население. По статистически данни от 2014 г., икономически активното население в Община Иваново възлиза на 2887 души, т.е. относителният му дял спрямо общия брой на населението е 32,69 %. Този показател показва известно намаляване спрямо преброяването от 2011 год., когато относителният дял на активното население е бил около 34 % от населението на общината.

Териториалното разпределение на икономически активното население показва, че с дял над средният дял за общината са селата Иваново, Пиргово и Щръклево с относителен дял между 38,5 % и 37,1 % от населението на общината. В по-малките населени места икономически активното население е под 15 – 20 % , като основната причина за това е относително неблагоприятната възрастова структура на населението в тях.⁹

Заети / наети лица в Община Иваново. По методология, броят на наетите лица е по-малък от броя на заетите лица, в които, освен наетите, се включват и работодателите и самонаетите лица. В числеността на наетите лица (**Таблица 1.3.8.**) са включени само тези, работещи на територията на община Иваново.

Съгласно информацията за показателите на нефинансовите предприятия в община Иваново (**Таблица 1.2.1**), общият брой заети и наети в сектора селско и горско стопанство е най-голям. На второ място са заетите в услугите, а на трето - в индустриалните предприятия. От отраслите в сектор „услуги“, по-висок е броят наети в подсекторите „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“, докато броят на наетите в секторите образование, здравеопазване и администрация и управление е по-малък.

Таблица 1.3.8

Численост на наетите лица по трудово и служебно правоотношение и относителен дял спрямо населението на община Иваново за периода 2013 – 2018 г.

	Календарна година					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Наети лица, броя	1 071	1 022	1 034	1 056	1 079	1 046
Население на общината, броя	9 042	8 832	8 756	8 519	8 344	8 132
Относителен дял на наетите лица, %	11,83	11,57	11,80	12,06	12,93	12,86

Източник: ТСБ – Русе и собствени пресмятания

В резултат от проучването на числеността на наетите лица и относителния им дял спрямо населението на Община Иваново за периода 2013 – 2018 г. се вижда, че за първите три години от периода се наблюдават сравнително постоянни относителни дялове. След 2015 г. обаче се наблюдава постепенно увеличение до 12,86 % през 2018 г.

Може да се предположи, че това е резултат, както от влиянието на изменението на абсолютния брой наети лица, така и от намалението на населението в общината. Този относителен дял от 11 – 12 % спрямо общия населението в община Иваново е сравнително малък, което при равни други условия може да се дължи на малкия брой предприятия с наети лица и преобладаването на собствената заетост.

⁹ / Общ устройствен план Иваново – 2016 г.

Сравнението между средната брутна заплата на наетите лица за област Русе и същата за община Иваново (**Таблица 1.3.9**) показва, че за съжаление е налице прогресивно увеличаваща се „ножица“ от 5,6 % за 2013 г. до 10,75 % за 2018 г. Това вероятно се дължи на разликата между капацитета на пазара на заетостта между областно и общинско равнище от една страна и на квалификацията на заетите на регионално и местно равнище.

Вижда се също, че темпът на увеличение на средната брутна месечна заплата на едно лице е по-малък спрямо този за минималната работна заплата в периода 2013 – 2018 г. – **Таблица 1.3.9**. Съотношението между двата показателя намалява от 1,93 през 2013 г. до 1,65 през 2018 г., т.е. намалението е 16,97 %. Това най-малкото подсказва, че при административно определяне на минималната работна заплата, трудът на наетите в бизнеса лица изглежда до известна степен обезценен и тази тенденция се задълбочава.

Таблица 1.3.9

Средна брутна месечна заплата за едно наето лице в област Русе и община Иваново и отношение спрямо минималната заплата за периода 2013 – 2018 г.

	Календарна година					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Средна брутна заплата лв./месец за област Русе	632,42	669,00	713,58	773,92	853,58	932,08
Средна брутна заплата лв./месец в община Иваново	598,92	647,03	659,83	700,17	750,58	841,58
Минимална заплата лв./месец за страната	310	340	370	420	460	510
Отношение „брутна / минимална заплата“ за община Иваново	1,93	1,90	1,78	1,67	1,63	1,65

Източник: ТСБ – Русе и собствени пресмятания

Равнище на безработицата. Безработните лица, заедно със заетите, са вторият основен елемент на работната сила. По-голямата част от трудоспособното население в община Иваново е заето в селското стопанство. Общо за общината може да изтъкне, че основните фактори, които обуславят търсенето на работна сила на трудовия пазар понастоящем са:

1. Липсата на достатъчно инвестиции и несъответствие между изискванията на пазара на труда и квалификацията на безработните лица, поради което нараства относителният дял на субсидираната заетост.

2. Ниското образователно равнище и квалификация на безработните, което е сериозна пречка за тяхната реализация на пазара на труда.

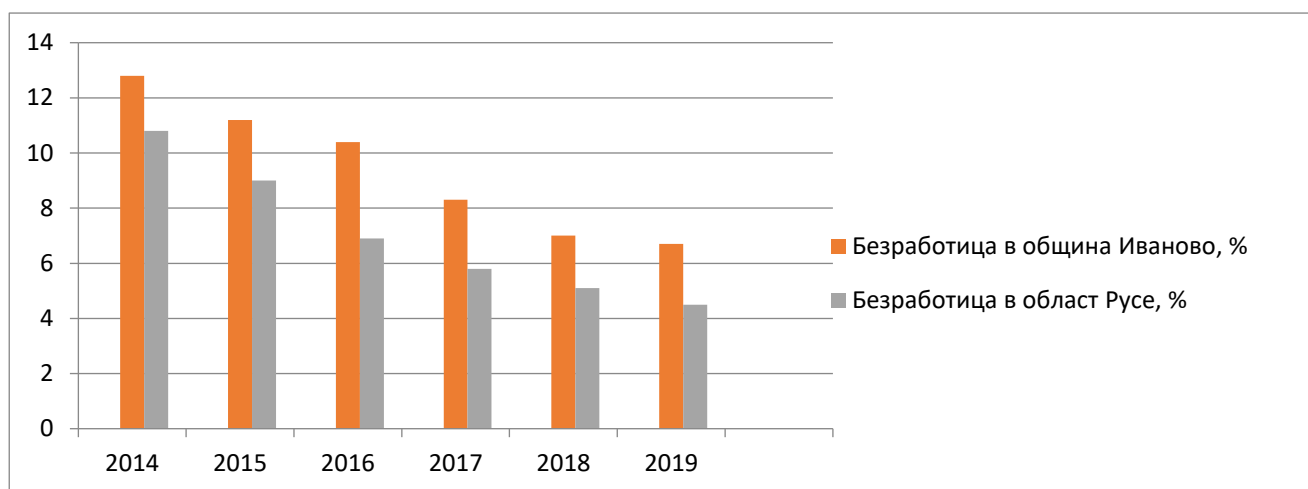
Както се вижда от направеното проучване за нивото на безработица в община Иваново за периода 2014 – 2019 г. (таблица 1.3.10), този показател следва устойчива тенденция за понижение. Все пак, има разлика между стойностите на безработицата за двата под-интервала на периода, първият от 2014 до 2016 г. (в края на изпълнението на първия програмен период и стартирането на втория), а вторият от 2017 до 2019 г. (същинското изпълнение на програмния период 2014 – 2020 г.), при които се наблюдава относително **различна динамика** на снижение на коефициента на безработица.

Таблица 1.3.10

Сравнение между равнището на безработица в община Иваново и област Русе
за периода 2014 – 2019 г. (в края на годината)

	Календарна година					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Безработица за Община Иваново, %	12,8	11,2	10,4	8,3	7,0	6,7
Безработица за Област Русе, %	10,8	9,0	6,9	5,8	5,1	4,6

• *Източник: Бюро по труда – Русе*

Фигура 1.3.1. Коефициент на безработица в община Иваново и област Русе 2014 – 2019 г.

Съобразно статистическите данни в Таблица 1.3.10, темпът на намаляване на безработицата за 2014 – 2016 г. е 1,6 % (0,8 % на година), докато за втория под-период 2017 – 2019 г. е 1,6 % за двете години, като за 2018 – 2019 г. се забелязва „утихване“ на безработицата. Може да се предположи, че намаляването на безработица се дължи както на повишения брой работни места, вследствие увеличеното търсене на стоки и услуги в района на община Иваново и област Русе, така и на повишения интерес за работа от работната сила в условията на увеличени възнаграждения в периода след 2016 г.

Въпреки установения устойчив процес на намаляване на безработицата в община Иваново с около 26,7 % за периода от 5 год., равнището на безработица остава по-високо спрямо средното за област Русе. Благодарение на по-високата заетост на населението в областния град, средно за област Русе този коефициент към края на 2018 г. възлиза на 67,2 %, което влияе и за постигането на по-ниски равнища на безработицата в Областта.

Сравнението между структурата на безработните за 2014 и 2019 г. показва, че през последната година намалява относителният дял на регистрираните на възраст до 29 г. от 8,1 % на 4,1 % (т.е. двойно) и на тези с регистрация повече от една година от 67,2 % на 20,1 %, т.е. над три пъти намаление.

Таблица 1.3.11

Относителен дял на определени групи безработни през 2014, 2019 и 2020 г.

	Календарна година	
	2014 г.	2019 г.
Коефициент на безработица за лица на възраст до 29 г., %	8,1	4,1
Коефициент на безработица за лица с регистрация повече от една година, %	67,2	20,1

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Русе

Важно за планирането на мерки за повишаване на заетостта е също динамиката на изменение на структурата на регистрираните безработни в Общината. Така, относителният дял на безработните на възраст до 29 г. през 2014 г. е 8,7 %, а на тези с регистрация повече от една година е 67,19 %. Това показва, че благодарение на известно подобряване на условията за заетост на работната сила в края на изследвания период има и подобряване на структурата на регистрираните безработни на територията на община Иваново.

Специфичен проблем в община Иваново за облекчаване на включването на трудоспособните младежи в трудова заетост е кариерната ориентация и консултиране. В повечето случаи младите хора нямат практически и трудов опит по придобитата специалност след завършване на своето образование и трудно се включват на пазара на труда. Не е наложена все още практиката на работодателите да инвестират в обучение и квалификация на младите работници и служители. Недостатъчните професионални умения и практики в реална среда и невъзможността за професионален избор от най – ранна възраст принуждават част от завършилите училище да започнат “първата възможна работа”, най – често в сферата на услугите, търговията и обслужването, без собствени изисквания към условията на труд.

За противодействие на младежката безработица общинска администрация Иваново е осигурила през 2017 г. работни места на младежи до 29 г. възраст по следните проекти и програми: по Национална програма „Старт на кариерата” – 1 лице за срок от 9 месеца; по Проект „Комплексен подход за осигуряване на услуги за независим живот в община Иваново”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014- 2020 г.; по Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания” – един безработен като домашен помощник и едно лице като „деловодител”; по проект „Обучение и заетост на младите хора”, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. - 7 лица на длъжност „работник озеленяване“ и др. Освен по програми, през 2017 г. в Община Иваново и кметствата са назначени 7 лица до 29 г., млади хора, завършващи висше образование, пет ученици - отпадащи от училище и други. **(РусеИнфо от 15.01.2018 г.)**

За съжаление, след срива на пазара на труда поради пандемията от „Коронавирус“, през 2020 г., нивото на безработица в община Иваново нараства до 10,9 % (м. Април) – 10,6 (м. Май) и 9,5 % (м. Юни), като е възможно да поддържа стойност до 11 % до края на 2020 г. Регистрираните в Общината безработни лица за месеците Април – Юни 2020 г. са средно 300 души, от които средно 5,7 % са безработните на възраст до 29 г., а продължително безработните над 1 г. са 17,1 %. Следователно, особено внимание е необходимо да се обърне на създаването на заетост за младите хора по националните и общинска програма за заетост.

• **СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ, КУЛТУРА И СПОРТ** ¹⁰

Социална дейност

Социалната дейност в община Иваново се осъществява от Дирекция „Социално подпомагане“ в гр. Две могили, която обслужва и община Иваново. По отношение на заетостта и безработицата, общината се обслужва от Дирекция бюро по труда – Русе.

Част от социалните услуги са ангажимент на общината, а друга – на държавата, която ги делегира на съответните доставчици.

Социални услуги – *общинска дейност* са: домашен социален патронаж (ДСП); клубове на пенсионера. ДСП е социална услуга, насочена към определени целеви групи от населението, които отговарят на съответните критерии. Тя се осъществява в съответствие с приета от Общинския съвет наредба. Потребители на услугата са 355 лица от населените места в общината, които се обслужват от филиали, разположени в селата Щръклево, Пиргово и Тръстеник.

В община Иваново имаме общо 14 клуба на пенсионера - в с. Щръклево има 2 клуба, а в останалите села на общината по един клуб на пенсионера.

Инфраструктурата за социални услуги в община Иваново, които са *държавна делегирана дейност* се състои от следните елементи:

- „Център за социална рехабилитация и интеграция“ в Щръклево с капацитет 30 места;
- Услуга „Личен асистент“ – разкрито по механизъм „Лична помощ“ от Агенция „Социално подпомагане“.

Културни дейности и инфраструктура на културата

Инфраструктурата на културата в общината е представена от 13 читалища в населените места в общината. В повечето от тях се развиват по две дейности – както библиотечна, която е основна, така и художествена самодейност и творчество.

Читалищата са основните участници в реализацията на годишните **Общински културни календари**. Във всички читалища има **читалищни библиотеки**, снабдени напоследък с Интернет. Общият библиотечен фонд в 13-те читалища в общината възлиза на около 133 хиляди единици – книги, списания, албуми и др. В читалищата в по-малките села в общината библиотечната дейност е единствено представена.

Художествената самодейност е втората добре представена читалищна дейност. Общият брой на всички състави и школи, организирани в читалищата в общината, е 64. Любителското творчество е най-добре представено в читалищата в по-големите селища.

Музейната дейност е представена с няколко музейни сбирки към действащите читалища. Най-голяма е музейната сбирка „Светлоструй“ в с. Щръклево. В с. Тръстеник има постоянна музейна експозиция „Тръстенишки бунт 1900“, която се помещава в сграда – паметник на културата от местно значение. Музейни сбирки с етнографски характер има в читалищните сгради в Иваново, Сваленик и Нисово.

¹⁰ / Общ устройствен план 2016 г. и Отчети на „Социално подпомагане“- Две Могили, офис Иваново за 2017, 2018 и 2019 г.

Читалищните сгради са в относително добро състояние. Читалището в с. Иваново се намира в Културния център, в който освен читалищната библиотека, има още Обучителен, Посетителски и Туристически информационен център. В същата сграда има и конферентна зала с капацитет 200 места.

Спорт и спортна инфраструктура

Спортът и физическото възпитание в Общината се реализират с провеждане на инцидентни спортни мероприятия. В Регистъра на спортните клубове, поддържан от Министерство на младежта спорта са вписани три спортни клуба - два в общинския център – с. Иваново за тенис на маса и футбол, а третият в с. Щръклево за волейбол.

Спортната база в общината включва спортна зала и няколко игрища/стадиони в отделни села на общината. В Щръклево е изградена спортна база с терен от 26 дка. Тя включва футболно игрище, лекоатлетическа писта, волейболно игрище, сектори за дълъг скок, мятане на гюле и диск, както и малка спортна зала. Спортна зала е изградена в Пиргово. В Иваново спортното игрище е с терен от 30 дка, в Пиргово - 19 дка, в Мечка - 16 дка. Игрищата и стадионите в селата са само затревени терени. В Сваленик и Церовец предвидените в планове спортни обекти не са изградени. За спортни цели се използва и ученическата спортна база, която също не е в добро състояние. С такава разполагат училищата в селата Щръклево, Иваново и Сваленик.

Резултатите от анализа по отделните характеристики на социалния капитал в частност на човешките ресурси в община Иваново показват, че те не се различават спрямо картината в останалите малки общини на област Русе. Основното характерно обстоятелство за региона е, че големият относителен дял на населението на възраст на 70 и повече години обуславя намаляването на икономически активното население. Общо взето, промените в раждаемостта и смъртността от една страна и продължителността на живота и жизненият стандарт на населението от друга се балансират до известна степен една спрямо друга.

1.3.2. ИЗВОДИ ЗА СЪСТОЯНИЕТО И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ В ОБЩИНА ИВАНОВО

1. Може да се обобщи, че човешкият капитал в общината забавя своето развитие, причина за което е ограниченото финансиране и характеристиките на населението, което по принцип има сравнително ограничени образователни възможности. Продължава да е валидна неблагоприятната демографска картина за Община Иваново. Намалението на населението от една страна се дължи на трудовата миграция към страни от ЕС и/или областния град, а от друга е пряко следствие на възрастовата структура на населението и социално-икономическите условия в общината.

2. Налице е тенденция за намаляване на учениците, което води до задълбочаващ се недостиг на кадри за производството и сектора на услугите и до бъдещи затруднения по организацията на учебния процес и заетостта на учителите в общината. С оглед на поэтапното преодоляване на тези негативи е необходимо да бъдат предприети мерки за професионално ориентиране на учениците, съобразено с тенденциите за развитие на бизнеса, със спецификата на района и възможностите за предприемачество.

3. Продължава да е валидна констатацията за недостатъчно образователни и квалификационни мерки за осигуряване на заетост на безработните. Висок е делът на безработните без необходимата квалификация. Води се активна общинска политика преди всичко за осигуряване на субсидирана заетост, докато диалогът с работодатели от местната индустрия е сравнително ограничен. Въпреки предприетите мерки, има резерви за повишаване на образователно-квалификационната подготовка на заетите в общинската икономика.

Необходимо е да се повиши ефективността на диалога с Дирекция „Бюро по труда“ – Русе за осведомяване на безработните за целевите програми за създаване на работни места. Към края на периода 2014 – 2018 г. такива програми са:

- „Старт на кариерата“ – Компонент 1 за младежи до 29 г., без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование и са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“. Периодът на субсидиране е до 12 месеца годишно.
- „Асистенти на хора с увреждания“ – за три основни дейности по програмата, „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Помощник възпитател“. Периодът на субсидиране е до 12 месеца на пълно или непълно работно време. Право на участие имат работодатели от общините в страната след писмена заявка.
- „Нова възможност за заетост“ – за лица освободени от предприятия в резултат от икономическата криза и реструктуриране на производството.
- „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ – във всички общини;
- „От социални помощи към осигуряване на заетост“ – за безработни лица, обект на месечно социално подпомагане. Право на участие имат кандидат-работодатели от всички общини в страната.
- „Активиране на неактивни лица“ – за неактивни лица, включително обезкуражени лица и младежи до 29 г., които не работят, не учат и не са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“.

4. Все още е слаба активността на НПО и бизнеса като основен фактор за местното развитие и за усвояване на средствата от европейските фондове. Необходимо е детайлно проучване и оценка на възможните източници на сравнителни предимства на общината, оценка на очакванията и потребностите на местната общност, което ще улесни подготовка на бъдещо предложение за разработване на Стратегия за водено от местните общности развитие (СВОМР) съвместно с община Две Могили.

5. Необходимо е да продължи работата за повишаване на капацитета на административния персонал за подготовка на проекти за развитие, на маркетингови инструменти като инвестиционен (бизнес) профил на територията, проекти за валоризация на природните и исторически забележителности и др. Като допълнителна възможност за финансиране на този процес са подходящи ПРСР, ОП „Добро управление“ и програмата за транснационално сътрудничество Interreg Danube.

1.4. СЪСТОЯНИЕ, ПОТРЕБНОСТИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА В ОБЩИНА ИВАНОВО

1.4.1. Характеристики на инфраструктурата и опазването на околната среда

• ПЪТНА МРЕЖА, АВТОБУСЕН И ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

Пътната мрежа на община Иваново е формирана от пътища от републиканската пътна мрежа и от общински пътища. Общата ѝ дължина на територията на общината възлиза на около 190 км, от които 86 км републикански пътища и 104 км общински. Гъстотата ѝ е същата като на област Русе и малко над средната за страната.

Мрежата от общински пътища осигурява връзките на селата с общинския център и между тях. Добри са връзките с Иваново на селата Пиргово, Мечка, Тръстеник, Красен, Табачка и Червен. Конфигурацията на мрежата не осигурява пряк достъп на селищата от югоизточната и източната част на територията до общинския център. Практически е невъзможно да се осъществи „затворен“ общински туристически маршрут. По-голямата част от общинските пътища са в добро състояние, благодарение на реализирани проекти по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ и ПРСР. „Радиалната“ част от общинските пътища (Церовец–Сваленик– Червен) се нуждае от ремонт, а някои и от реконструкция.

Обслужването на общината с обществен транспорт се осъществява от система от междуградски превози по областната транспортна схема. Има необходимост от подобряване на транспорта от селищата към общинския център и към населени места в съседни общини.

Железопътният транспорт се осъществява чрез две гари (Иваново и Табачка) на ж.п. линия № 4 Русе – Горна Оряховица – Подкова. Гара Иваново е междинна пътническа и товарна гара. Поради малките потоци от пътници този транспорт е с ограничена важност за населението на общината.

Развитието на транспортната система на общината изисква подобряване на директните връзки между някои селища като: Щръклево – Иваново; Кошов – Нисово и др. Новите трасета ще преминават предимно по съществуващи полски и горски пътища със сравнително малка дължина. За по-пълно оползотворяване на туристическия ресурс се предвижда реконструкция на пътя от с.о. „Съльпище“ на запад към Батин до границите на общината. За подобряване състоянието на въздуха и намаляване на шума, както и на безопасността на движението, се предвижда изграждането на обходни трасета за селата Пиргово, Мечка и Щръклево.

Предвиденото в ОУП-2016 разширение на мрежата от пешеходни и екопътеки се обуславя от насоките за валоризация на туристическите забележителности на територията. Пътеките създават условия за реализиране на пешеходни маршрути между селата на територията на природния парк, с ПЗ „Орлова чука“, с двата археологически резервата и други археологически обекти в района на Поломието, с места за отдих.

Водоснабдяване

Община Иваново, е съсобственик и се снабдява с вода от областно дружество „Водоснабдяване и канализация“ ООД. Вътрешните водопроводни мрежи в селата са изградени от азбесто-циментови тръби с ниска трайност, поради което в последните години

се подменят малки участъци от тях. Друга възможност е да се осъществи „зониране“ и намаляване на налягането в определени части от селата.

Приложение на възобновяеми енергийни източници

Поради ограничението да се финансират само инсталации за собствено използване, перспективни за Община Иваново са малки инсталации за слънчева енергия и за органични отпадъци. В ОУП – 2016 г. са залегнали проекти за:

- изграждане на отоплителна централа в с. Иваново за сградата на общинска администрация с центъра за екология, култура и туризъм, училището, детската градина и здравната служба, чрез пелети, собствено производство;
- замяна на отоплителните котли на нафта в училището в с. Щръклево с такива, които използват дървесни пелети
- изграждане на малки фотоволтаични покривни централи на обществените сгради – кметства, читалища, училища, детски градини за намаляване на разходите за електрическа енергия;
- изграждане на инсталации за подгряване на вода за битови нужди.

Улично осветление

В по-голямата си част монтираните в общината от ЕНЕРГО-ПРО осветителни тела не осигуряват нормативните яркост и равномерност на осветителната уредба. Има улици с осветителни тела само на кръстовищата. Необходимо е изграждане на нова осветителна уредба във всички населени места на общината. За намаляване на разходите на електроенергия е препоръчително осветителните уредби да се изградят с LED осветители и опция за храняване с PV модули, както и въвеждане на система за управление и контрол на осветителната уредба.

• ИНФАСТРУКТУРА ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

Предпазване от наводнения

Сериозни последствия от изменението на климата в глобален аспект са зачестяващите екстремни метеорологични и климатични явления като наводнения, суши и урагани. Основната опасност за община Иваново са наводненията на селата в поречието на Ломовете - р. Бели Лом при с. Нисово; р. Черни Лом при селата Табачка, Червен и Кошов и р. Русенски Лом при Иваново, Божичен и Красен.

Частични корекции на речните корита са изпълнени в селата Сваленик, Червен и Красен. По водните течения с потенциален разлив извън урбанизираните територии е необходимо поддържането на защитните съоръжения - стени, диги и др. Особено важно е да се поддържа редовно проводимостта на речните легла на Ломовете в общината.

Свлачища и ерозия

На територията на община Иваново се наблюдават **свлачищата в землището на:** с. Тръстеник с площ 6,0 дка; при влизане в с. Червен на с площ 0,8 дка; в централната част и на други места в с. Пиргово с обща площ от около 20 дка;

Опазване на околната среда

Опазването качеството на атмосферния въздух изисква: изграждане на трайни настилки на уличната мрежа във всички населени места от общината; рехабилитация и реконструкция на трасета от общинската пътна мрежа; предлага изграждане на обходни

пътни трасета за селата Пиргово, Мечка и Щръклево; развитие на всички елементи на зелената система, допринасящи за опазване качеството на атмосферния въздух.

Опазването на водите и водните обекти изисква реконструкция и обновяване на съществуващата водопреносна мрежа, с цел оптимално ползване на водните ресурси и намаляване до минимум на загубата им. По отношение отпадъчните води е необходимо отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (изгребни ями), отговарящи на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

По отношение опазване на земите и почвите е необходимо запазване, възстановяване и изграждане на пояси и площи с едроразмерна растителност с цел овладяване на ерозионните процеси в общинската територия, както и рекултивация на нарушени земи и възстановяването им като земеделски територии. Понастоящем, според ОУП на община Иваново от 2016 г. са предвидени следните мерки за трайно използване на обекти за рекултивация, както следва:

- сметища в землищата на селата с обща площ 97 дка – като бъдеща земеделска територия или за озеленяване, спорт и развлечения (сметище с. Щръклево);
- кариера в землището на с. Тръстеник с площ 48 дка – като земеделска територия.

По отношение управлението на отпадъците на територията на община Иваново отпада необходимостта от устройствени мерки за управление на отпадъците. Необходимо е изграждането на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци и „зелени отпадъци“ от паркове и градини и подготовка за оползотворяване чрез компостиране. По отношение биоразнообразието е необходимо да се установи превантивна защита на **земеделските територии, за защитните и специалните горски територии**, като се запазва ползването, но без да се влошават качествата им.

• ГЪСТОТА НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЖИЛИЩЕН ФОНД

По норматив, жилищната територия на населението в кв.м./жител (бруто) варира от 220 – 300 (за най-голямото село Щръклево) до над 350 – 370 (за останалите, включително и най-малките села). В същото време, най-гъсто заселеното с. Иваново осигурява жилищна територия от 867,8 кв.м./жител, т.е. над 2,5 пъти по-голяма спрямо най-голямата изисквана нормативна площ, а най-слабо заселеното – Табачка осигурява 18 пъти норматива. Брутната гъстота на обитаване за общината е ниска: средно 0,584 човека / дка селищна територия.

Горните данни показват, че в границите на населените места е налице значителен свободен териториален капацитет. Урегулираните имоти са застроени с ниска плътност. Поради намаляване на населението не е необходимо разширяване на жилищните територии.

Общественият сграден фонд за общинската администрация, училищата и медицинските заведения е достатъчен. Читалищата в населените места разполагат със сгради, които се използват по предназначение. Православни църкви има във всички села, а джамии – в селата Тръстеник, Сваленик и Щръклево. Голяма част от този фонд обаче се нуждае от мерки за енергийна ефективност, включително от саниране на сградите.

Налице е значителен фонд обществени сгради с отпаднало първоначално предназначение – закрити училища, неизползвани здравни служби и части от предприятия и ТКЗС. Налице са потенциални възможности за реконструкция и адаптиране на неизползваните сгради за нови функции – за социални грижи, туризъм и др.

Стандартът на обитаване в населените места е висок в сравнение с приетата за ЕС средна норма от 20 кв.м./обитател. Много висок е стандартът в Красен, Табачка, Нисово, Божичен, Червен, разположени в атрактивна природна среда и в близост до основните туристически ресурси на общината.

Може да се заключи, че по отношение потребностите на сегашното постоянно население не се налага допълнително жилищно строителство. Основният дял от инвестиции от страна на населението през следващите години ще бъдат насочени към саниране и реновиране на личните жилища в общината, без ново строителство. Има основание да се очаква, че търсенето на „второ жилище“ ще продължи, но едва ли ще придобие мащаби, предизвикващи драстично интензифициране на инвестиционно-строителната активност.

1.4.2. ИЗВОДИ ЗА СЪСТОЯНИЕТО И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Съществен проблем е липсата на инвестиционен интерес за подобряване на транспортната свързаност и друга довеждаща инфраструктура в общината. Поради това е необходимо общината да се ориентира към мерки за развитие на инвестиционния потенциал чрез инструменти за финансов инженеринг и ПЧП.

2. Не се използва възможността за развитие на механизми за добро управление на собствеността и привличането на инвестиции за местна „социална“ инфраструктура, чрез маркетиране на неизползвани терени. Стратегията за управление на общинската собственост изисква тя да се координира по-пълно със стратегията за туризма, което да позволи достъпност и актуализация на информацията, мониторинг и управление на собствеността и да се генерира инвестиционен интерес и повече приходи в общината.

3. Местоположението на общината оформя и едно важно предимство – много добро състояние на околната среда и липса на потенциални екологични замърсители. Има необходимост от постоянни и дългосрочни мерки за опазване на защитените територии. Предвид специфичните консервационни мерки на защитените видове и обитания, е необходимо да се развият и осигурят финансово възможностите за развитие на екосистемни услуги като част от комплексен туристически продукт, като комбинация от еко, селски и етнографски туризъм за задоволяване на регионални потребности.

4. Територията на общината се характеризира с добре изградена и правилно експлоатирана енергийна инфраструктура, с акцент върху необходимостта от приложение на енергия ВЕИ. За съжаление, налице е тенденция за физическо и морално износване на водопрееносната мрежа, съпроводено с големи загуби на питейна вода.

5. Поради ниската гъстота на населението в общината, ще се увеличава рискът от липса на достатъчно инвестиции в инфраструктура. Характерен пример е липсата на финансиране за канализация и пречиствателна техника в ПРСР 2014 – 2020 г. за малките населени места, какъвто е случаят и за Община Иваново.

6. Тези неблагоприятни тенденции и рискове налагат да се разработят пакетни мерки за комплексно въздействие с цел както развитие на гъвкава инвестиционна политика и създаване на условия за развитие на човешкия капитал, така и за повишаване на атрактивността на селищата, които имат потенциал за развитие.

Част II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.

2.1. S W O T - АНАЛИЗ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И СЕКТОРИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО

Съгласно методическите указания на МРРБ от Март 2020 г., като база за разработване на SWOT - анализа се използват както изводите от оценката за състоянието на територията В Част 1 на разработката, така и формулираните препоръки при обсъждането със целевите групи в Общината за допълване на тази информация. Актуализираният SWOT - анализ трябва да отчита не само промените за периода 2014 – 2020 г. на вътрешните фактори за развитие на общината и на външната социално-икономическа среда, но също така стремежа да се приложат адекватно препоръките от заинтересованите страни. Целта е при разработването на SWOT анализа да се отчетат реалистично ресурсите (съществуващия потенциал) на общината **по отношение на всяка зона от територията, социално-икономически сектор, изводите, тенденциите и проблемите за сектора.**

При разработването на SWOT анализа се спазва в пълна степен принципа за интегриран подход, като **елементите на анализа за функционалните системи и секторите следва да бъдат разгледани в тяхната цялост и взаимодействие.** Така, структурираният и реалистичен като формулировки SWOT–анализ е предпоставка за прецизно формулиране на целите, приоритетите и мерките в стратегическата част на ПИРО.³

В SWOT – анализа се представят силните и слабите страни, възможностите и заплахите на природния капитал, материалния капитал в трите сфери (земеделие, индустрия и туризъм), на социалния капитал и на инфраструктурата, поддържаща качеството на живот на населението в общината.

В таблица 2.1 е показан SWOT- анализа. Елементите на групите (1) Силни страни; (2) Слаби страни; (3) Възможности (шансове) и (4) Заплахи за отделните функционални системи и социално-икономическите сектори за развитието са номерирани, така че **да се реферират лесно при формулиране на необходимото интегриране между отделите сектори.**

В текстовете по елементи на SWOT–анализа в табл. 2.1 са показани оценките за актуалните към 2019 г. **силни и слаби вътрешни страни**, както и за **шансовете и заплахите** от външната социално-икономическа среда. На тази основа е направена оценка на SWOT - анализа и коментари за възможно изменение под влиянието на кризата „кооооронавирус“.

В периода на изпълнение на ОПР за първия програмен период 2007 - 2013 г. и до 2019 г. за сегашния период 2014 – 2020 год., външната за територията на община Иваново социално-икономическа среда в Регион Русе и България като цяло има устойчиво развитие и стабилност. От м. Март 2020 г. обаче, страната е подложена на въздействието на кризата от пандемията «коронавирус». Затова, след като изложим формализираната картина на самия SWOT анализ, ще приведем и доводи за обосноваване на изводите от анализа.

^{3/} Методически указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021 – 2027 г.

Таблица 2.1

**S W O T анализ на територията и секторите на развитие на община Иваново
(съгласно формулираните в ОУП – 2016 г. функционални системи на територията)**

1. ФУНКЦИОНАЛНА СИСТЕМА „ТРУД И БИЗНЕС“ – териториите на Иваново, Пиргово, Щръклево, Тръстеник, Мечка, Красен, Божичен	
СИЛНИ СТРАНИ (Strengths)	СЛАБИ СТРАНИ (Weaknesses)
1.1. Комплексно развитие на системата	
S_1.1.1. Добро разположение спрямо областния център, излаз на р. Дунав, развита транспортна и пазарна мрежа и логистика, чиста околна среда, въздух и земя за развитие на земеделие, добри жилища и качество на живот в района.	W_1.1.1. Влошена демографска ситуация поради намаляване на населението, изтичане на работната сила към гр. Русе поради недостатъчна заетост в местния бизнес, неподходящи транспортни връзки със селата Нисово, Сваленик и Церовец
1.2. Земеделие и горско стопанство	
S_1.2.1. Развито, едромашабно и рентабилно механизано зърнопроизводство в района	W_1.2.1. Ниска принадена стойност на бизнеса, липса на заетост в преработвателни предприятия
S_1.2.2. Ускорено развитие на трайни насаждения за плодове чрез проекти на млади фермери	W_1.2.2. Недостатъчно предприятия за преработка на плодове, за принадена стойност и заетост
	W_1.2.3. Липса на мотивация и опит за създаване на сдружения за коопериране в трайните насаждения
1.3. Преработваща индустрия	
S_1.3.1. Изградени нови предприятия и добър опит за производство на бутикови вина	W_1.3.2. Недостатъчна диверсификация на бизнеса, ниска иновационна и инвестиционна активност
	W_1.3.2. Неподходящи условия на труд за работниците в МСП от индустрията в района
1.4. Социален капитал и пазар на труда	
S_1.4.1. Квалифицирана общинска администрация, по разработване на общински планове, вкл. и сътрудничество по Interreg БГ – РУ.	W_1.4.1. Недостатъчна квалификация на човешките ресурси за бизнеса, ограничени възможности за заетост, увеличена безработица след пандемията
S_1.4.2. Интерес към развитие на проекти на млади фермери на терени в общината	W_1.4.2. Недостатъчна подкрепа за разширяване на дейността, липса на обучителни програми
	W_1.4.3. Липса на капацитет за развитие социални на иновации за хора в неравностойно положение
S_1.4.3. Стабилна система за социална помощ на населението с форми на общинско равнище	W_1.4.4. Липса на изявиени НПО за подготовка на успешна стратегия за водено от местната общност (СВОМР) по подхода МИГ – Лидер на ЕС
S_1.4.4. Развита мрежа от читалища и добри резултати на художествената самодейност	W_1.4.5. Недостатъчна активност на читалищата като НПО за местни стратегии за развитие
	W_1.4.6. Недостатъчен капацитет на общинските кадри за екологични инициативи и проекти
1.5. Инфраструктура и качество на живот	
S_1.5.1. Изградена транспортна инфраструктура „Север – Юг“, достатъчно жилищно осигуряване в зоната и останалите села в общината	W_1.5.1. Морално и физически амортизирана ВиК, вътрешноселищна и зелена инфраструктура в селищата на района
	W_1.5.2. Неподходяща пътна инфраструктура и транспорт към периферните селища на Юго-Изток

	W_1.5.3. Замяряване на въздуха с твърди частици в поради неподходящата топлинна инфраструктура
	W_1.5.4. Липса на действащи планове и финансиране за рекултивация на свлачищата и сметищата
ВЪЗМОЖНОСТИ (Opportunities)	ЗАПЛАХИ (Threats)
1.1. Комплексно развитие на системата	
O_1.1. Наличие на актуален Общ устройствен план (ОУП)- 2016 и ПИРО на община Иваново	W_1.1. Неефективно използване на потенциалното финансиране поради непознаване на ОУП – 2016 и недостатъчна концентрация на въздействието към приоритетни зони на функционалната система
1.2. Земеделие и горско стопанство	
O_1.2.1. Увеличено финансиране от ПРСР за трайни насаждения върху собствена наета земя	T_1.2.1. Липса на инициативи и мотивация сред местните общности за подкрепа на млади фермери
1.3. Преработваща индустрия	
O_1.3.1. Предпоставки за развитие на хранителната индустрия чрез мерките на ЕСИФ	T_1.3.1. Влошаване на пазара на индустриални стоки и услуги поради пандемията „коронавирус“
O_1.3.2. Увеличаване приложението на ВЕИ и енергийна ефективност в МСП от индустрията	
1.4. Социален капитал и пазар на труда	
O_1.4.1. Запазване стабилността на образованието и увеличаване финансирането от бюджета	T_1.4.1. Незаинтересованост на работодателите за ранно професионално ориентиране на учениците
O_1.4.2. Увеличено финансиране от ЕСИФ за стратегии за местно развитие по МИГ - Лидер	
O_1.4.3. Увеличено социално финансиране от ЕСИФ за хората в неравностойно положение	
1.5. Инфраструктура и качество на живот	
O_1.5.1. Ускорено навлизане на иновации за приложение на ВЕИ и цифровизация, както и потенциално финансиране за това от ЕСИФ	T_1.5.1. Недостатъчно финансиране от ЕСИФ за поддържане на селищната инфраструктура
2. ФУНКЦИОНАЛНА СИСТЕМА „ОТДИХ И ТУРИЗЪМ“ – Зона „Ломовете“ и териториите на селата Красен, Божичен, Иваново, Кошов, Червен, Табачка, Нисово и Сваленик	
СИЛНИ СТРАНИ (Strengts)	СЛАБИ СТРАНИ (Weaknesses)
2.1. Комплексно развитие на системата	
S_2.1.1. Добро транспортно-географско положение спрямо областния град, чиста природа, защитени зони и обекти, културно-историческо наследство от световно и местно значение	W_2.1.1. Недостатъчна и амортизирана инфраструктура в зоната и в населените места, липса на «Мастер» план за синергия между паметниците от световно значение и местния туризъм в общината
2.2. Туристически бизнес и услуги	
S_2.2.1. Добре развита местна малко-машабна база за еко туризъм и отдиш за гости от региона	W_2.2.1. Недостатъчна маркетингова инфраструктура на туризма – реклама, информация, хранене
	W_2.2.2. Липса на диверсификация чрез развитие на допълващи услуги – хранене, турове в района

S_2.2.2. Квалифициран персонал в семейните хотели над 10 места с капацитет за услуги	W_2.2.3. Липса на капацитет и подходящи решения за валоризация на природното и културно-историческото наследство като ресурс на местния туризъм
	W_2.2.4. Недостатъчна и силно амортизирана теренна инфраструктура– паркинги, екопътеки, др.
	W_2.2.5. Липса на адекватни инициативи за публично-частно партньорство в туризма и услугите
2.3. Социален капитал и пазар на труда	
S_2.3.1. Развита мрежа от читалища и добри резултати на художествената самодейност	W_2.3.1. Недостатъчна активност на читалищата за сътрудничество в туристическите празници
	W_2.3.2. Липса на изявени НПО – гаранتي за развитието на подхода МИГ-Лидер в зоната
2.4. Инфраструктура и качество на живот	
	W_2.4.1. Морално и физически амортизирана ВиК, вътрешноселищна и зелена инфраструктура
	W_2.4.2. Недостатъчна пътна инфраструктура и транспорт към периферните селища на Юго-Изток
	W_2.4.3. Липса на инициативи за ПЧП за развитие на демонстрационна инфраструктура в туризма
ВЪЗМОЖНОСТИ (Opportunities)	ЗАПЛАХИ (Threats)
2.1. Комплексно развитие на системата	
O_2.1.1. Импулс за устойчиво развитие на зона «Поломие» при финансиране на стратегия за ВОМР на МИГ «Две Могили – Иваново»	T_2.1.1. Неблагоприятна „зелена“ политика при удължаване на кризата „коронавирус“ след 2021 г.
2.2. Туристически бизнес и услуги	
O-2.2.1. Реални очаквания за финансиране на мерки за развитие на околната среда и туризма при бързо решаване на кризата „коронавирус“	T_2.2.1. Отлив и загуба на квалифициран персонал, влошаване на икономическото състояние и фалити при удължаване на кризата „коронавирус“
2.3. Социален капитал и пазар на труда	
O_3.1.1. Импулс за социални инициативи при финансиране на стратегия за ВОМР на МИГ «Две Могили – Иваново»	T_2.3.1. Опасност от пропускане на шанса за създаване на МИГ поради слаба страна W_2.3.2
2.4. Инфраструктура и качество на живот	
	T_2.4.1.Рискове от наводнения и свлачища в зоната поради изменения в климата и липса на превенция
	T_2.4.2. Недостатъчно възможности за поддържане на вътрешно-селищната инфраструктура поради намалено финансиране от ЕСИФ и бюджета

За да се отчетат очакваните негативни последици от пандемията «коронавирус» върху характера и степента на пораженията върху населението и социално-икономическите показатели на развитието за първия регламентиран период на ПИРО 2021- 2024 г., е разработен и обоснован т. нар. STEPLE – анализ за тенденциите за **изменение на социалните, технологически, икономически, политически, правни и екологически фактори**.

- **(S) Социални фактори** – тенденция за увеличаване на безработицата в общината вследствие на пандемията „коронавирус“ до (примерно) 8 – 9 % през 2020 – 2021 г., при безработица в края на 2019 г. в размер на 6,7 %. В община Иваново вероятно ще бъдат засегнати предприятията в услугите и индустрията. Ако страната влезе в „дефлация“ този срив за 2020 – 2021 г. няма да може да се преодолее бързо. Следователно, в стратегическата рамка за развитие ще трябва да се включат редица мерки за повишаване на квалификацията за един взискателен пазар на труда, както и мерки за социална защита – **Таблица 2.2**.
- **(Т) Технологически фактори** – увеличаване приложението на информационно-комуникационни технологии (ИКТ) в туристическия бизнес за покривни инсталации на ВЕИ и особено за реклама по Internet на дейността, on line регистрация клиенти и др. Като се има предвид предимно семейния характер на този бизнес и липсата на големи инвестиции и кредити се предполага, че последствията от срива на търсенето на туристически услуги няма да предизвикат голям ръст на безработицата в този под-сектор.
- **(Е) Икономически фактори** – тенденция за възможно частично реструктуриране на земеделието към по-голям дял на трайните насаждения в общината и по-голям дял на МСП за преработка на продукцията от земеделието. Този фактор може да засили влиянието си при въвеждане на благоприятна общинска политика за поощряване навлизането на млади фермери в сектора, така че да се използват благоприятни възможности от ОСП по въпроса.
- **(Р), (L) Политически и правни фактори** – налице е устойчивост на правителството, без изявен силен лидер от опозиционните партии, което не предполага промяна на политиката и на правната рамка както за ЕС, така и вътре в страната. Може да се очаква както стабилност на очакваната финансова подкрепа от ЕСИФ и държавния бюджет, така и липсата на нови заплахи освен тези, произтичащи от „коронавирус“. Възможен неприятен нюанс би било закъснение на оперативните програми, което може да отложи финансирането от ЕСИФ след 2022 г., и риск от непълно усвояване на Фондовете за периода 2021 – 2024 г.
- **(Е) Екологически фактори** – тези фактори в община Иваново са на добро равнище, с изключение на водопроводната и канализационна инфраструктура, като на състоянието на последната не може да се въздейства поради програмната рамка за финансиране. Доброто състояние на въздуха и водите в туристическите райони на Поломието и Дунавския бряг затвърждава шансовете за развитие на туристическия сектор, макар и в условията на кризата от „коронавирус“ за първите една – две години от програмния период.

2.2. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА И НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕС 2021 – 2027 Г.

За да се разработи стратегическа рамка за интегрирано развитие на община Иваново за програмния период е необходимо да се анализират параметрите на регионалната политика и на Общата селскостопанска политика (ОСП) както на равнище ЕС, така в частност и за България. Тези параметри не само ще маркират приоритетите за развитие, но ще бъдат полезни и при разработването на самия план за развитие, тъй като осигуряват навременна информация за възможностите за финансиране на мерки и проект за развитие.

2.2.1. Основни параметри на регионалната политика в ЕС и България за периода

• Цели и приоритети на регионалната политика на равнище „ЕС“

За разлика от периода 2014 – 2020 г., за който бяха формулирани 11 „тематични цели“, новата регионална политика 2021 – 2027 г. фокусира своите ресурси върху пет инвестиционни приоритета в области, в които ЕС може да постигне най-добри резултати:

1. *По-интелигентна Европа* – чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за МСП;

2. *По-екологична Европа с по-малко въглеродни емисии* – по Парижкото споразумение и чрез инвестиции в енергийния преход, ВЕИ и борбата с изменението на климата;

3. *По-свързана Европа* със стратегически транспортни и цифрови мрежи;

4. *По-социална Европа*, която изгражда *европейския стълб на социалните права* и подпомага качествената заетост, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравеопазване;

5. *Европа по-близка до гражданите* чрез подкрепа на стратегии на водено от местната общност развитие на селските райони и стратегии за устойчиво развитие на градовете в ЕС.

▶ Между 65 и 85 % от средствата от ЕФРР и Кохезионния фонд са планирани за **инвестиции по Цели 1 и 2 по-горе** за регионите и членки на ЕС, които са допустими за подпомагане, в зависимост от относителното им благосъстояние.

▶ Съгласувани са редица предложения за **модернизиране на регионалната политика**:¹¹

1. *Акцент за ключови инвестиционни приоритети*, за които ЕС може да постигне най-добрите резултати – иновации, подкрепа за МСП, цифровизация и подкрепа на индустрията, както и за подкрепа за прехода към нисковъглеродна икономика и борба с изменението на климата, подкрепени финансови чрез **ЕФРР и КФ**

2. *По-индивидуализиран подход към регионалното развитие*:

(а) *Инвестиции във всички региони*: Регионите в Южна и Източна Европа, които все още изостават по икономическия растеж и доходите, ще получават значителна помощ от ЕС. Приоритетни са регионите в индустриален преход, както и тези с приоритети за борбата с безработицата и борбата с изменението на климата;

(б) *По-индивидуализиран подход*: Подкрепата от ЕФРР ще продължи да отчита трите категории региони – *по-слабо развити региони, региони в преход, по-развити региони*. Методиката за подпомагане на регионите се основава на т.нар. „берлинска формула“ от 1999 г., включваща *различни начини* за пресмятане подкрепата за трите вида региони. Отчита се не само разликата на БВП на глава за конкретния регион спрямо средното за ЕС, но *също* младежката безработица, гъстотата на населението, изменението на климата и интеграцията

¹¹ / https://ec.europa.eu/regional_policy/bg/2021_2027

на мигрантите, а за по-развитите региони – и степента на образованост на населението. Периферните региони ще продължат да се ползват от специална подкрепа от ЕС.

По отношение на подкрепата от Кохезионния фонд за големи инфраструктурни проекти, както досега ще бъдат подпомагани държавите от ЕС, чиито БВП на глава е под 90 % от средния за ЕС. Индивидуализираният подход се изразява допълнително и чрез *подкрепа на стратегиите за местно развитие на общините и овластяване на местните органи при управлението на средствата*. Повишава се подкрепата за сближаване в градовете, като 6 % от помощта от ЕФРР се заделят за устойчиво градско развитие и се създава нова програма за мрежи от контакти и капацитет на градските власти – **Европейска инициатива за градовете**.

3. По-опростена и по-гъвкава рамка на регионалната политика:

Изисква се дългосрочно планиране на инвестициите, но съчетано с по-голяма гъвкавост. Чрез междинен мониторинг (преглед) през 2024 г. ще се определи необходимостта от промени в ОП за последните две години от периода 2026 и 2027 г. съобразно:

- (а) препоръките от Европейския семестър през 2023 и 2024 г.;
- (б) измененията в социално-икономическото състояние;
- (в) постигнатия до междинния преглед напредък на ОП;
- (г) резултатите от техническата корекция през 2024 г., която ще доведе и до корекции на финансовите пакети на регионалната политика.

Положителен ефект ще има също възможността за *прехвърляне до 5 % от средствата от една приоритетна дейност към друга*, без одобрение от ЕК. Специфична е възможността да се мобилизира незабавна финансова помощ при природно бедствие върху територията. Проблемите в измененията в климата или интеграцията на мигрантите да се решават чрез Фонд „Европейска инициатива за градовете“, като се ползват 6 % от средствата на ЕФРР.

4. Подкрепа на териториалното сътрудничество:

(а) През 2021 – 2027 г. в транснационалното сътрудничество има възможността „даден регион да използва част от получените средства за финансиране на проекти на друго място в ЕС, съвместно с други региони“.

(б) По-силен акцент върху *институционалното сътрудничество и съвместните обществени услуги*. Формиране на Паневропейски клъстери за иновации. Региони с активи на „интелигентна специализация“ ще получат по-голяма финансова подкрепа за жизнеспособни междурегионални проекти за ИКТ, биоикономика, ресурсна ефективност, свързана мобилност и усъвършенствани технологии за производство.

(в) Ефективно финансово управление и правила – като продължение от 2014 – 2020 г. ще се използва *платформа за свободен достъп до данни*, чрез които ще се следи в реално време подбора на проектите, плащанията, както и постигането на поставените цели. Новата рамка за 2021 – 2027 г. предвижда връщане към правилото „N + 2“ (години), вместо „N + 3“ за България и Румъния през последния програмен период.

5. По-гъвкава рамка на Политиката

Новата рамка предлага *по-малко бюрокрация и по-прости искания на плащане*, като се използват опростени варианти за разходите. Въведена е единна нормативна уредба, която обхваща 7 фонда на ЕС, които се реализират в сътрудничество с държави членки като „споделено управление“. Все повече се разчита на националните системи за контрол и одит, като за да се избегне дублирането на проверки с ЕК се разширява *принципът на „единния*

одит“. Въвежда се „Междинен преглед“ на изпълнението за 2024 – 2025 г., чрез който ще се определи дали са необходими промени в програмите за 2026 и 2027 г. въз основа на изпълнението на програмите, нови приоритети, и най-актуалните за всяка държава препоръки.

6. Укрепване връзката с европейския семестър и икономическо управление на ЕС.

Конкретните за всяка държава препоръки в контекста на европейския семестър, ще се вземат предвид два пъти през бюджетния период — в началото, за разработване на оперативните програми и по време на междинния преглед. Нови благоприятни условия ще спомагат за премахване на пречките пред инвестициите. Тяхното изпълнение ще се наблюдава през целия финансов период.

7. Повече възможности за взаимодействия в инструментариума на бюджета на ЕС

Единната нормативна уредба, обхващаща фондовете на Регионалната политика и фонда „Убежище и миграция“, ще улесни създаването на *местни стратегии за интегриране на мигрантите, подпомагани със средства на ЕС*; Извън рамките на единната нормативна уредба ще се улесни взаимодействието с други инструменти на ЕС, като например *ОСП*, „*Хоризонт Европа*“, *LIFE* или „*Еразъм+*“. В рамките на новата програма *Interreg* ще се подкрепят междурегионални иновационни проекти, като регионите могат да използват собствени средства за проекти в Европа, съвместно с други региони. Освен това, ЕК предлага нов инструмент, *Европейски трансграничен механизъм* за хармонизиране на правните рамки за сътрудничество на граничните региони.

8. Както досега, засилено използване на финансови инструменти

Планира се, фондовете за безвъзмездни средства (грантове) да бъдат допълвани от финансови (частни) инструменти, на която основа държавите членки ще могат да прехвърлят част от своите средства по регионалната политика към новия централен **фонд InvestEU**, така че да ползват гаранцията, предоставена от бюджета на ЕС. Съчетаването на безвъзмездни средства и финансови инструменти се улеснява, а новата рамка включва и специални разпоредби за привличане на повече частен капитал.

• Приоритети на регионалната политика в България за периода 2021 – 2027 г.

Националните приоритети за периода 2021 – 2027 г. са определени на базата на извършения през 2018 г. „Анализ на социално-икономическото развитие на България 2027 – 2017 г.“. Съставен е също списък с целите на политиките и политиките, които ще бъдат финансирани през периода 2021 – 2027 г. На базата на горния анализ, по-долу е представена справочна таблица за националните приоритети и оперативни програми. Тя ще се използва за структуриране на стратегическата рамка за развитие на община Иваново (**Част 2.3**) и за конкретизиране на източниците за финансиране на мерките и проектите за развитие.

Поради риска от изменение на климата в България, страната ще заделя 25 % от ресурса на ЕСИФ за дейности и мерки за постигането на Цел 2 на Регионалната политика *«По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез ...»*. Действията за сигурност и миграция ще бъдат насочено към улесняване на ТГС и обmena на информация, чрез оперативна съвместимост на информационните системи на ЕС по сигурността, управлението на миграцията и на границите, включително подкрепа на жертви на престъпления.

Таблица 2.2

Национални приоритети на регионалната политика и оперативни програми в България

Приоритети (П) и подприоритети на регионалната политика 2021 – 2027 г.	Индикативни оперативни програми
П1. Наука и образование за конкурентоспособност 1.1. НИРД и научна инфраструктура 1.2. Стимулиране на иновации в предприятията	ОП „Наука и образование“ ОП „Иновации и конкурентоспособност“
П2. Образование и обучение за високо квалифицирана работна сила 2.1. Повишаване на уменията 2.2. Подобряване на здравните характеристики на работната сила	ОП „Развитие на човешките ресурси“ ОП „Наука и образование“
П3. Подобряване на свързаността и цифровизация на икономиката 3.1. Свързаност и достъпност 3.2. Електронно управление	ОП „Транспортна свързаност“ ОП „Развитие на регионите“ ОП „Електронно управление и техн. помощ“ „Програми за териториално сътрудничество“
П4. Насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността 4.1. Включване в заетост 4.2. Подобряване на достъпа до социални и здравни услуги 4.3. Подкрепа за най-нуждаещите се	ОП „Развитие на човешките ресурси“ ОП „Храни и основно материално подпомагане“
П5. Оползотворяване на местния потенциал 5.1. Туризъм и култура 5.2. Екологична инфраструктура	ОП „Околна среда“ ОП „Морско дело, рибарство и аквакултури“ „Развитие на земеделието и селските райони“

Хоризонтални политики (ХП) за периода 2021 – 2027 г.:

ХП 1: Действия, свързани с климата;

ХП 2: Приоритетно действие с проекти в изостанали райони;

ХП 3: Сигурност и миграция.

Първите две хоризонтални политики (ХП 1: *Действия, свързани с климата*; и ХП 2: *Приоритетно действие с проекти в изостанали райони*) ще се осъществяват чрез дейности и мерки по националните приоритети, а третата политика ХП 3: *«Сигурност и миграция»* - с финансиране от трите специализирани фонда на ЕС *«Интегрирано управление на границите и визите»*, *«Вътрешна сигурност»* и *«Убежище и миграция»*.

2.2.2. Основни параметри на Общата селскостопанска политика (ОСП)

Договорените в Европейския парламент подобрения и изменения на ОСП засягат обхвата на организациите на производителите, укрепването на селскостопанските застраховки и на инструментите за стабилизиране на доходите, правилата за плащанията за опазване на околната среда, подпомагането на младите земеделски стопани и определението за „активен земеделски стопанин“, което може да се прилага гъвкаво от държавите членки на ЕС.

Въпреки че ЕС планира да отдели за селското стопанство 28,5 % от общия бюджет за периода 2021-2027 г., тези средства са **15 % по-малко** спрямо предния програмен период поради излизането на Обединеното кралство от ЕС (нетен вносител в бюджета) и нуждите от

финансиране на новите приоритети на ЕС (*миграция, външни граници, цифрова икономика, транспорт*). **Първият стълб** на ОСП запазва своя приоритетен характер, въпреки че се планира намаление на бюджета му 11 %, докато **Вторият стълб**, който финансира развитието на селските райони, ще може да ползва с 28 % по-малко средства спрямо 2014 – 2020 г.

В центъра на вниманието за 2021 – 2027 г. е изискването за ориентиране на ОСП към *очакваните резултати и принципа на субсидиарност*, които изискват от държавите членки много по-важна роля в изпълнението на ОСП. За новия програмен период ЕС ще определя ключовите параметри (цели на ОСП, основните видове намеса по първи и втори стълб), а държавите членки трябва да изготвят многогодишни стратегически планове за постигане на целите и индикаторите.

Важно за първия стълб на ОСП е предложението на ЕК за ограничаване на *преките плащания до 100 000 евро* на бенефициент и прогресивно намаляване на плащанията за *площи земя* в диапазона от 60 000 до 100 000 евро. Освен това секторните програми за интервенции се прехвърлят от общата организация на пазара (ООП) към националните стратегически планове. Изменения се планират и за т.нар. „архитектура за екологизиране“, като новата ОСП ще има три направления: нова задължителна система за кръстосано съответствие; програми за климата и околната среда; и мерки в областта на селското стопанство, околната среда и климата, които ще бъдат финансирани от първия стълб, докато досега бяха финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Важно за втория стълб е, че *ЕЗФРСР вече не е фонд от общата рамка на политиката на сближаване*; делът на съфинансиране от ЕСИФ към изпълнението на мерки е намален; ЕК засилва опростяването на изпълнението; и накрая, *правилата на програмата Leader попадат в обхвата на политиката на сближаване*, въпреки че нейното финансиране се осигурява от бюджета за ОСП.

Към средата на 2020 г. са вече съгласувани решения за следните основни параметри:

- засилване на контрола на предлагането по „Пакета за млякото“ в ЕС;
- усъвършенстване на конкуренцията с цел насърчаване организациите на производителите; разширяване на регулирането на лозаро-винарския сектор;
- изпълнението на мерки от стратегическите планове се планира за началото на 2022 г.;
- постепенно сближаване между държавите на преките плащания за хектар през 2027 г.;
- подпомагането за екологичната програма в първия стълб е 20 % от бюджета, 12 % за обвързаното с производството подпомагане; 3 % за секторните схеми);
- „екологично“ разпределение на средствата по втория стълб, насочено към 30 % от целите в околната среда и 30 % от мерки за инвестиране и за управление на риска;
- ограничаване до 15 % на трансферите от първия към втория стълб и до 5 % от втория към първия стълб на ОСП;
- резерв за кризи в земеделието на ЕС в размер на 1,5 милиарда евро.

Очаква се, че през 2020 г. ще бъдат съгласувани и конкретни предложения за: биологичното разнообразие, нивата на емисиите на парникови газове, стратегията „къси вериги на продажби“, за укрепване на продоволствената сигурност, намаляване употребата на пестициди, торове и антибиотици, подкрепа за иновациите информираността на потребителите в земеделието.

2.3. ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.

2.3.1. Цели и приоритети на развитие на община Иваново за 2021 – 2027 г.

В резюме на прегледа за параметрите и особеностите за изпълнение на Регионалната политика и на ОСП за периода 2021 – 2027 г. и сравнението с представения в раздел 2.1 SWOT анализ на територията на община Иваново може да се обобщи, че при структуриране на стратегическата рамка на ПИР – Иваново трябва да се отчитат формулираните **приоритети за развитие** на страната като цяло и за Северен централен район и Област Русе в частност.

При структуриране на комплекса от приоритети и специфични цели за бъдещия ПИР за периода 2021 – 2027 г. трябва да се прецени:

- (а) кои от тях са актуални към момента, съобразени са с потребностите на общината и съответстват на актуализирания документ на Областната стратегия 2014 – 2020 г. за Русе ;
- (б) дали е необходимо да се промени формулировката някои приоритети или те да отпаднат съобразно оценката за валидност на SWOT анализа от таблица 2.1 и 2.3.

Актуализацията на стратегията трябва да отчита също параметрите на потенциалните за 2021 – 2027 г. оперативни програми и финансови инструменти, така че да се осигури финансова подкрепа за мерките за развитие. Поради това, следва през 2020 г. да се следи актуалната информация за очакваните графици за финансиране на мерки през 2021 и 2022 г.

Актуализираната стратегия на ПИР 2021 – 2027 г. изисква по-голяма конкретизация и адаптиране към конкретните условия и инструменти за нейната реализация, осъществена чрез сравняване с приоритетите на Регионалната политика и ОСП за същия програмен период. Подходящо е при необходимост да се конкретизират и допълнят спрямо ОПР от 2014 год. и целевите групи за разработване на Плана, което би осигурило по-адекватно на местните условия съдържание на приоритетите и мерките за изпълнение на ПИР - Иваново.

Целесъобразно е ПИР 2021 – 2027 г. да се структурира със запазване на **трите основни приоритета** за устойчиво балансирано развитие на селските райони – **материален капитал** (земеделие и местен туризъм), **социален капитал, вкл. администрацията** (човешки ресурси, социални и административни институции) и **качество на живот** (инфраструктура и опазване на околната среда). Количеството мерки в рамките на всеки приоритет може да се балансират съобразно планираните проекти с реалистично финансиране. Като примери може да се изтъкне необходимостта от **диверсифициране на местната икономика чрез предприятия за преработка на сурова земеделска продукция и туризъм**, което би способствало и за по-нататъшно намаляване на безработицата.

Съгласно възприетата методология за планиране на регионалното и местно развитие, стратегическите документи за развитие се разработват чрез едновременно прилагане на двата диаметрални подхода: „отгоре – надолу“ (Top – Down) и обратно - „Отдолу – нагоре“ (Bottom – Up). При първия подход до 2019 г. като база за формулиране на плана по подхода „отгоре-надолу“ се използва областната стратегия за развитие, която играе ролята на „Benchmark“. Съгласно измененията и допълненията в ЗРР от 2020 год., ролята на стратегически документ от по-висше ниво играе вече Регионалната стратегия за развитие на Северен централен район, част от който е Област Русе и Община Иваново. След структуриране на стратегическата рамка

на ПИР за община Иваново, нейната конкретизация по метода „отдолу – нагоре“ следва да се изпълни посредством анкетиране на представители на целевите групи от Общината.

Формулираната визия за развитие на Северен централен район от ниво 2 е пренесена от Регионалния план за развитие (2014-2020 г.) и се подкрепя от всички заинтересовани страни. Визията е: *„СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН — бързо и устойчиво развиващ се европейски район, интегрална част от Дунавското пространство, където младите хора виждат своето бъдеще и личностна реализация.“* Тя се запазва в този си вид, поради своя дългосрочен характер и актуалността на заложеното послание в нея към началото на 2020 г.

• ПРИОРИТЕТ 1: ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДЕМ И ТРАНСФОРМАЦИЯ

Основен фокус на политиката за развитие и устройство на територията следва да бъде засилването на конкурентоспособността на района на национално и европейско равнище, за да се поддържа силен икономически растежи нарастване на благосъстоянието. Ключовите действия в този контекст са подкрепа за нови инвестиции с повишена ефективност, установяване на иновационен подход във всички сектори на икономиката, подобряване на инвестиционната среда и привличане на стратегически инвеститори, адаптиране на националната и регионална политика към нуждите и специфичните регионални условия за МСП и създаването на мрежи и инфраструктури, базирани на интелигентни технологии.

Ускоряването и поддържането на устойчив растеж в Северен централен район е свързано със създаването на нови работни места в секторите и производствата с добавена стойност, иновации и технологии, без да се подценява потенциала на селското стопанство за модернизация, с поддържането на ефективен регионален и местен пазар на труда. Предпоставки за това са добре развитата система от училища, мрежа от академични центрове и филиали, възможностите за оптимизиране на тази мрежа, за създаване на клъстери и за коопериране с бизнеса и заявената готовност за съвместна работа на местните власти и представителите на заинтересованите страни.

• ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОСТИГАНЕ НА СОЦИАЛЕН РАСТЕЖ

Залагането на формулирания приоритет в областта на развитието на човешкия ресурс се обосновава с необходимостта от решаване на констатираните, продължително проявяващи се проблеми в демографското и социалното развитие, които поставят Северен централен район в неблагоприятна позиция в сравнение с останалите райони в страната. Освен преодоляване на отбелязаните негативни процеси и характеристики на демографския срив и постигане на интензивно и устойчиво икономическо, социално и териториално развитие, създаващо условия за постигане на стандарт на живот, съпоставим с този на развитите европейски страни, както и за утвърждаване на област Русе като притегателен център за България в Дунавския регион и движеща сила в Северен Централен район за междурегионално, транснационално и трансгранично сътрудничество.

Районът следва да отговори на предизвикателствата на новото развитие, което изисква изпълнението на амбициозни задачи за подобряване на качествата на човешкия капитал, за да може районът да се развива успешно в условията на силна регионална конкуренция в национален и международен план и да запази своите човешки ресурси с необходимия здравен и социален статус. Това изисква целенасочена и последователна работа за подобряване на достъпа до образование, намаляване на относителния дял на преждевременно напусналите

образователната система, реформирането ѝ в съответствие с новите реалности, технологии и потребности и повишаване на образователното равнище на населението от всички възрастови и социални групи. Постигането на специфичните цели в тази важна приоритетна област налага да се предвиди обновяване на инфраструктурата за образование, здравеопазване, социални услуги, спорт и култура, за да се гарантира качеството и сигурността на средата, в която ще се развива и реализира потенциала на нацията.

• ПРИОРИТЕТ 3: УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТ

Постигането на териториално устойчив растеж в района и намаляване на различията между районите в страната до голяма степен е свързано със степента на развитие на комуникационната инфраструктура. Транспортната и дигитална инфраструктура са факторите, които спомагат за отключване на специфичните потенциали на районите и увеличаване на конкурентните им предимства. Те ще подсилят свързаността между градските и селските райони, ще подпомогнат интегрираното и устойчиво развитие на териториите, ще укрепят полицентричната мрежа от селища в района и ще създадат предпоставки за по-ефективно вътрешнорегионално и трансгранично сътрудничество. Дефинираните приоритети и стратегически цели се оценяват като изключително важни за развитието на района. Те ще бъдат изпълнени чрез взаимосвързани и интегрирани приоритети, които впоследствие ще бъдат обективизирани чрез мерки и дейности.

От особена важност за развитието на община Иваново ще бъде и бъдещата ОПРР 2021-2027, чиито ресурс за страната вече е определен на 1 464 210 000 евро, одобрен с РМС №335/07.06.2019 г. за индикативното финансово разпределение на средствата за България от ЕФРР, ЕСФ+ и КФ за периода 2021-2027 г. по програми. Всяка от оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+ и КФ за периода 2021-2027 г., с изключение на ОП за транспортна свързаност и ОП за храни и/или основно материално подпомагане, следва да предвижда ресурс в размер на поне 10 % от финансовото си разпределение за осъществяване на интегрирани подходи за териториално развитие.

Поради горното изложение, може да се направи следното **обосновано предложение за структуриране на стратегическата рамка** на Плана за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 – 2027 г., както следва:

1. **Стратегията на ПИР 2021 – 2027 г.** се базира на три приоритета за развитие, които са естествено продължение на приоритетите на актуализирания през 2018 г. план 2014-2020 г., но до голяма степен са осъвременени съгласно стратегическата рамка 2021-2027 г. за страната (**Таблица 2.2**) и „по-тесните“ приоритети на Регионалната стратегия за развитие на Северен централен район, посочени по-горе.

2. В наименованието и съдържанието на Приоритет (1) се засилва идеята за **развитие на иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост**, като се включват мерки за развитие на предприятия за преработка на сурова земеделска продукция, както и мерки за екологичен и опознавателен туризъм, съдържанието на които е обогатено съобразно подраздела развитие на туризма от Част 1.

3. В Приоритет (2) се засилва тежестта на дейностите за повишаване на капацитета за местно развитие на социалния капитал (например чрез мерки за сплотяване на местната общност), за сметка на мерки за поддържане и развитие на социо-културната среда на живот.

4. Чрез наименованието и съдържанието на Приоритет (3) се засилва идеята за връзка между подобряването на инфраструктурата и качеството на живот в населението. За тази цел са формулирани три свързани специфични цели: (1) за поддържане и развитие на местната пътна инфраструктура към селищата на Югоизток от общинския център с цел подобряване на достъпността; (2) за подобряване и развитие на урбанизирана инфраструктура и околната среда; и (3) за подобряване качеството на комуналните услуги в селищата.

5. Структурата и съдържание на стратегическа рамка на ПИР - Иваново за 2021-2027 г. се характеризира с **балансираност на броя специфични цели и мерки** на приоритетите. Всеки от приоритетите съдържа по три специфични цели, формулировките на които произтича от наименованието на приоритета – **Таблица 2.3.**

2.3.2. Стратегическа рамка на плана за интегрирано развитие на община Иваново за периода 2021 – 2027 г.

Представеният в Раздел 2.1 SWOT-анализ на общината показва, че община Иваново има необходимост да реши типичните за селските райони в България предизвикателства на развитие чрез: **иновативна съпътстваща земеделието преработвателна индустрия и екологичен / местен туризъм, повишаване капацитета на местната администрация и социално-културни човешки ресурси за устойчиво и интегрирано местно развитие и за подобряване на местната инфраструктура и качеството на живот на населението.**

В **таблица 2.3** и на **фиг. 2.1** по-долу е показана структурата на стратегическата рамка на ПИР - Иваново за периода 2021 – 2027 г. Тази структура в частта си за приоритетите и специфичните цели съответства на актуализирания документ за общинския план, изготвен през 2018 г., но отразява и приоритетите на Регионалната стратегия на Северен централен район за периода 2021 – 2027 г.

Стратегическата цел за интегрираното развитие на Община Иваново съответства и конкретизира формулираната визия за развитието на територията и местната общност за целевия период 2021 – 2027 г.

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ: „ОБЩИНА Иваново – устойчиво развиваща се територия, интегрирана с общини в Област Русе, за балансирано развитие на икономиката, реализация на човешкия капитал и социална подкрепа“

Както се вижда ОТ Таблица 2.3 и Фигура 2.1, всеки от трите приоритета за интегрирано развитие на Община Иваново се осъществява чрез 3 специфични цели. Съдържанието на мерките за интегрирано развитие следва да се уточни след обсъждане с представители на целевите групи за съдържанието на всеки приоритет и възможностите за проектно финансиране от ПРСР и програмите на Регионалната политика (**Таблица 2.2**), след конкретизирането им до края на 2020 г.

Таблица 2.3

Съпоставка на потенциалните приоритети за община Иваново с националните приоритети за развитие за периода 2021 – 2027 г.

Приоритети (П) и подприоритети на национално ниво 2021 – 2027 г.	Конкретизация на потенциални приоритети за община Иваново	Индикативна зона за интегрирано въздействие с други общини или между сектори в община Иваново
П 1. Наука и образование за конкурентоспособност Стимулиране на иновации в предприятията	1. Екологични иновации чрез ВЕИ 2. Екологични иновации за защита от ветрова ерозия чрез трайни насаждения 3. Производствени иновации в МСП за преработване на земеделска продукция	1. Функционална система (зона) „Труд и Бизнес“, ВЕИ за административни сгради и МСП в индустрията и туризма; 3 – също за МСП
		2. Функционална система (зона) „Труд и Бизнес“, стопанства на млади фермери в зона Пиргово – Мечка и др.
П 2. Образование и обучение за високо квалифицирана работна сила 2.1. Повишаване на уменията 2.2. Подобр. здравни характер. на работната сила	1. Повишена пригодност за пазара на труда на абсолвенти и младежи до 29 год. 2. Хигиенни и здравни мерки за работната сила в МСП и земеделието	1. Зона „Труд и Бизнес“ и района на зона „Дунав“ за трайни насаждения – Общинска програма „Млад фермер“ и Европейски фондове
		2. Зона „Труд и Бизнес“, Проекти за подобрени условия на труд в МСП
П 3. Подобряване на свързаността и цифровизация на икономиката 3.1. Свързаност и достъпност 3.2. Електронно управление и умения цифровизация	1. Транспортна свързаност и достъпност към зони за интеграция и развитие на общината 2. Умения за цифрови технологии в стопанската дейност и обществените услуги	1. Зона „Поломие“ – връзка на Югоизток към Нисово и Сваленик, евентуално съвместни „пътни“ действия с община Две Могили
		2. Зони „Труд и Бизнес“ и „Ломовете“ - обучение и оборудване за CAD и SAM системи, технология за електронно управление в общината
П 4. Насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността 4.1. Включване в заетост 4.2. Достъп до социални и здравни услуги 4.3. Подкрепа за най-нуждаещите се	1. Увеличен достъп до лекарски и дентални медицински услуги на населението 2. Социални предприятия и организации 3. Храни и основно материално подпомагане за социално изключени хора	1. Система „Труд и Бизнес“ – осигуряване на кабинети за услугите
		2. Социално предприятие за хора в неравностойно положение – Зона „Администрация“ на Функционална система „Труд и Бизнес“
		3. Цялата територия на общината - Усъвършенстване на системата за социално подпомагане за новите кризисни условия
П 5. Оползотворяване на местния потенциал 5.1. Туризм и култура 5.2. Екологична инфраструктура	1. Междуобщинско интегриране община Две могили за съвместно развитие на общности 2. Промотиране екологични форми туризъм 3. Подобряване на теренната туристическа инфраструктура в Поломие и с.о. Стълпище 4. Поддържане на селищна инфраструктура	1. Стратегия за водено от общностите местно развитие между община Иваново и община Две могили – Цялата община
		2. Зона „Поломие“ - Проектиране и изграждане на екологично селище
		3. Зона „Поломие“ от с. Красен до с. Табачка и нататък до района на с. Пепелина (Две Могили), както и подхода до входа на „Орлова чука“
		4. Зони „Труд и Бизнес“ и „Поломие“ и други селища в общината
Хоризонтални политики (ХП) 2021 – 2027 г.: ХП 1: Действия, свързани с климата; ХП 2: Приоритетни проекти в изостанали райони	1. Превенция на рискове поради влошаване на климата – наводнения и свлачища 2. Приоритетна инфраструктура за интегриране със съседни общини	1. Зони „Поломие“ и „Дунав“ – райони на диги, укрепване на местата в общината с риск за свлачища и наводнения съгласно ОПР – 2016 г.
		2. Зона „Труд и Бизнес“, Пътна инфраструктура в зоната на преминаване на магистралата Русе – Велико Търново

СТРУКТУРА НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Устойчиво и балансирано подобряване на местната икономика и качеството на живот, чрез интегрирано развитие на инфраструктурата и средата за бизнес със съседните общини, подобряване на капацитета на социалния капитал за местно развитие и подкрепа на социалната интеграция и културата

ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ПИР – ИВАНОВО 2021 – 2027 Г.

ПРИОРИТЕТ 1

Развитие на икономиката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост алтернативни дейности за заетост и добавена стойност

ПРИОРИТЕТ 2

Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция и културата в общината

ПРИОРИТЕТ 3

Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги в общината

Специфични цели

- 1.1. Подобряване на местната бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината
- 1.2. Развитие на иновативни производства за добавена стойност на бизнеса и за подобряване на заетостта
- 1.3. Общинска програма за развитие на туризма

Специфични цели

- 2.1. Подобряване на капацитета и базата за развитие на човешките ресурси
- 2.2. Подкрепа на социалната интеграция и развитие на образованието и здравеопазването
- 2.3. Подкрепа на читалищата като центрове за развитие на културата и сътрудничество с туризма

Специфични цели

- 3.1. Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура
- 3.2. Подобряване и развитие на урбанизираната инфраструктура и на околната среда
- 3.3. Подобряване на качеството на комуналните услуги

Част III. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ (ОПР) ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.

3.1. СЪЩНОСТ И КОНЦЕПЦИЯ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Планът за интегрирано развитие на Община Иваново е разработен при спазването на принципите за партньорство и сътрудничество. Идентифицирани и привлечени в процеса на разработването са всички заинтересовани страни. Съгласно изискванията на ЗРР, Кметът на общината и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на **Плана за интегрирано развитие (ПИР)** в съответствие със своите компетенции.

Общинската администрация предприема всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на стратегическия документ.

Осигуряването на партньорство, публичност и прозрачност е приложено още на първият етап на разработване на плана и е валидно за всички последващи етапи на оценки и актуализация на плана, т.е. на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на този планов документ.

Планът за интегрирано развитие определя **средносрочните цели и приоритети** за развитието на общината в съответствие с всички стратегически, национални и регионални документи за развитие и с общия устройствен план на общината.

В изпълнението на ангажимента си по осигуряване на широко участие в процеса по съставяне на плана администрацията разработва **комуникационна стратегия**.

Комуникационната стратегия е документ, който включва дейности за проучване и анализ на потенциалните партньори, за информиране на местната общественост, за формиране на култура на общинско ниво в посока на местното социално и икономическо развитие.

Чрез заложените в стратегията форми, методи и инструменти се осигурява информираното съгласие на заинтересованите страни. Информацията спомага за идентифициране на потенциални проблеми, за генериране на обществена подкрепа и за изясняване на съществени въпроси при очертаване на проблематичните области.

Изпълнението на стратегията е гаранция за прилагането на принципа на партньорство и осигуряването на прозрачност на процеса по разработване и реализация на плана, чрез одобрение, изпълнение и проследяване на пакет от подходящи мерки и действия.

От особено важно значение е правилното идентифициране на **партньорите и заинтересованите страни** в този процес. **Заинтересована страна** е отделно лице или **обществена целева група в общината**, които имат потребност (полза) от плана или в някаква степен ще бъдат засегнати от изпълнението и резултатите. Представителите на заинтересованите страни в **плана за развитие** до голяма степен се препокриват с т.н. **целеви групи**. Това са групите от хора, които са обект на въздействие от проекта.

Заинтересованите страни са идентифицирани още на фазата на генериране на идеи за плана за интегрирано развитие, като паралелно с това е осигурена прозрачност и достатъчна по вид и количество информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло. С това се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и

реализация на плана. Една част от обществените структури участва във формулирането на приоритетите и мерките от плана и най-вече по осъществяването на контрол при последващото изпълнение на мерките при тяхната реализация. Основният показател за успеха на плана за развитие е до каква степен са удовлетворени очакванията на заинтересованите страни.

3.2. ПЛАНИРАНЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Комуникационната стратегия е инструмент, който регламентира принципи, правила и процедури за подържане на постоянно и ефективно взаимодействие със заинтересованите органи, организациите, икономическите и социалните партньори, както и с физически и юридически лица, които проявяват отношение към развитието на общината. Цели се предоставената информация относно разработването и изпълнението на плана да достигне максимален брой представители на заинтересованите страни и да се осигури тяхното участие в обсъжданията и вземането на решенията.

Специфичните действия за осигуряване на необходимата информация и публичност включват провеждането на разяснителни кампании, които могат да обхващат:

- Предоставяне в подходяща форма на информация за предвижданията на плана за интегрирано развитие, за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им, както и за очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;
- Фокусиране на вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;
- Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;
- Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност от тях, както и за подобряване на стандарта на живот на населението;
- Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за подготовката и реализация на плана.

Специфичните цели на стратегията:

- Осигуряване на широка информираност и обществена подкрепа при разработването и изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;
- Създаване на информационна база от планираните дейности, чрез предварително структуриране и систематизиране на вижданията на всички заинтересовани страни за постигане целите на плана за интегрирано развитие;
- Повишаване на капацитета за управлението на плана за развитие, чрез използване индивидуалната компетентност и експертиза на гражданските структури;

Основни принципи на стратегията

• Практическа насоченост на съдържанието

Посланията на стратегията, излъчени към обществената аудитория, съдържат фактологична и конкретна информация, съобразена с целите, със спецификата на целевите групи и очакваното въздействие. В търсенето на оптимален и ясно дефиниран ефект от всяка мярка, информацията се поднася в достъпен и максимално въздействащ вид. Специално внимание се отделя на адаптирането на информацията към интелектуалните и езиковите особености на отделните целеви групи;

• Защита на обществения интерес

Комуникационната стратегия се прилага по начин, който изгражда съпричастност в населението и в структурите на гражданското общество към проблемите на общината и ги мотивира за участие в управлението;

• Увереност и позитивност

Комуникационната стратегия изгражда позитивно отношение и мотивира гражданите и участниците в целевите групи. Анализът на проблемните аспекти на икономическата и социалната ситуация в общината се представя под формата на конструктивни изводи. Мерките, финансирани от оперативните програми на ЕС се представят като рационален инструмент за постигане на желаното подобрене и постигане очакванията на гражданите.

• Единство и координация

Всички форми и комуникационни канали по прилагането на Комуникационната стратегия се използват равностойно и в тясна координация. Независимо от различната насоченост на посланията към целевите групи, не се допуска противоречивост;

• Навременност

Всички мерки за информация и комуникация са планирани и се изпълняват с оглед своевременното задоволяване на идентифицираните нужди на целевите групи.

• Партньорство

Комуникационната стратегия се изпълнява в открит диалог и взаимодействие с всички заинтересовани страни.

• Прозрачност

Предоставянето на информация за изпълнението на мерките по информираност и публичност се осъществява в съответствие с изискванията на българското законодателство. Прозрачността цели постигането и утвърждаването на определен информационен стандарт, който не подлага на съмнение ефективността на работата на общината и в същото време удовлетворява обществената потребност от публичност за нейната дейност.

Нива на комуникация

- **Вътрешно ниво** – оптимизиране на комуникационните процеси в администрацията, чрез:
 - ✓ Подобряване на вътрешния обмен на документи и информация и на хоризонталната комуникация;
 - ✓ Осигуряване на лесен достъп до информационните ресурси и оперативната информация на експертите - отговарящи за комуникацията.
- **Общинско ниво** – осъществяване на конкретни комуникационни политики и дейности насочени към гражданите и към местните обществени и бизнес организации и медиите. Комуникацията на това ниво е подчинена на целите за прозрачност, насърчаване на диалог

и сътрудничество.

- **Регионално ниво** – поддържане на ефективна комуникация и координация с регионални структури за развитие, по осигуряване на съответствие на общинския план за развитие със стратегическите документи на регионално ниво.
- **Държавни органи на местно ниво** - поддържане на продуктивна комуникация с държавните органи, относно прилагането на методическите указания по разработването и последващите етапи от реализацията на ПИРО, както и с управляващите органи на оперативните програми по усвояването на средства от европейските фондове.

Комуникационната стратегия включва механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация на плана за интегрирано развитие. Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнението на плана. Обществеността се информира за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са изразходвани финансовите ресурси.

3.3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

3.3.1. Идентифициране на заинтересованите страни

При идентифициране на заинтересованите се търси отговор на следните въпроси:

- Кой са конкретните представители на заинтересованите страни в общината?
- Какво заинтересованите страни искат да постигнат за общината и какви са техните очаквания ?
- Съвпадат ли очакванията на заинтересованите страни със целите на Плана за интегрирано развитие?
- Може ли да бъде оценен конкретният принос на всяка заинтересована страна към процеса на местното развитие ?

Конкретните отговори формират средата за взаимодействие между публичните цели и интересите (очакванията) на целевите групи, които трябва да бъдат мотивирани за участие в процеса на регионално развитие. В общината има много заинтересовани страни като организации със стопанска или идеална цел, които доброволно изпълняват част от държавните или общински задачи, за и в съответствие със своите интереси.

Заинтересованите страни се включват още на етапа на разработването и приемането на плана за развитие, като тяхното участие става особено значимо при реализацията на приоритетите и целите, заложи в него. Ангажимент на общинската администрация е да осигурява необходимата публичност и да прилага всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности при определянето и реализацията на целите и приоритетите на документа. Планът за интегрирано развитие се обсъжда и съгласува със заинтересованите организации, с икономическите и социалните партньори, а така също и с физически и юридически лица, които не са индиферентни към развитието на общината. Цели се, информацията да достига до максимален брой представители на заинтересованите страни и да осигурява участие им в обсъжданията и вземането на решенията.

Заинтересованите страни имат различни характеристики и изискват различен

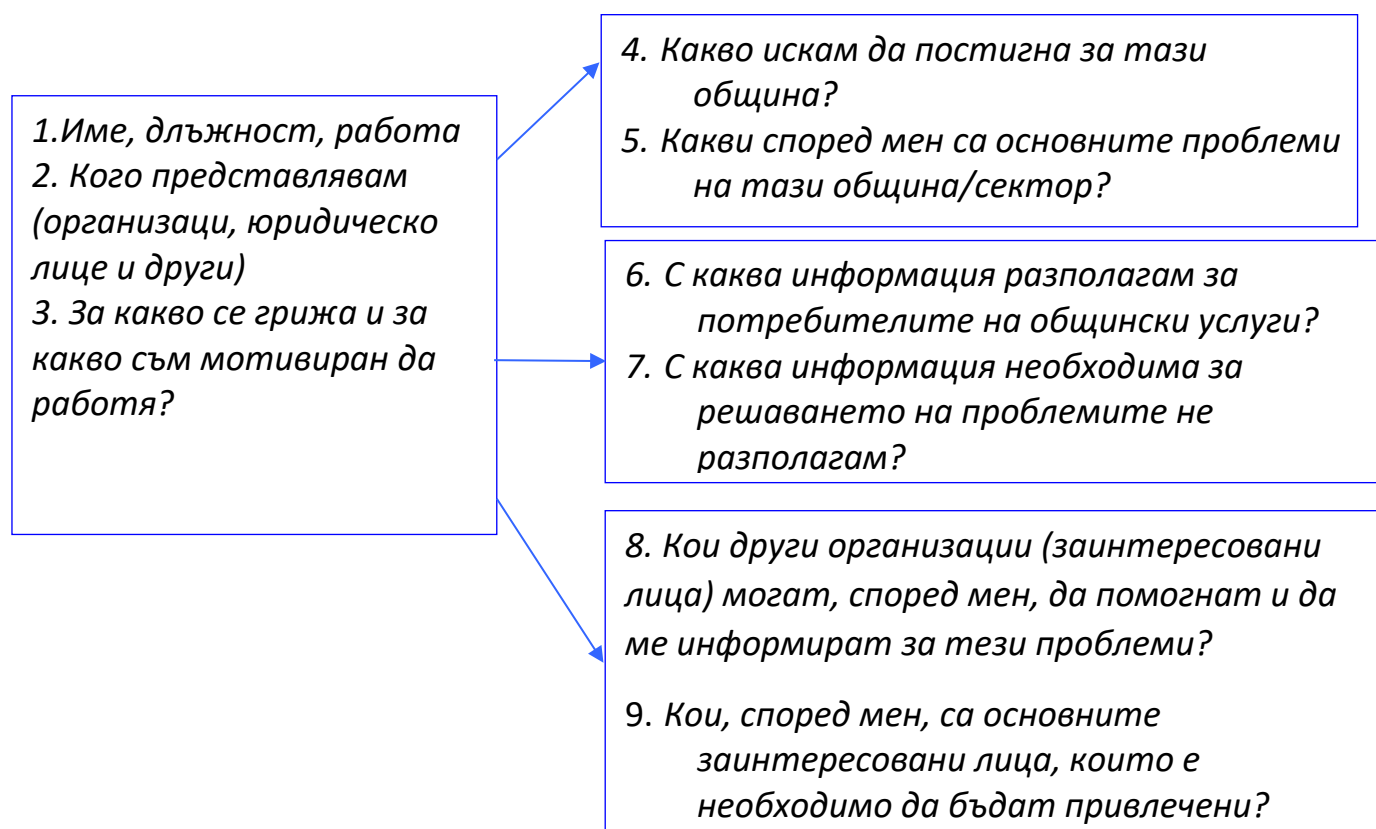
комуникационен подход. Съществуват съществени различия по отношение на интересите на отделните страни и по отношение на собствената им позиция спрямо местното икономическо развитие. Целевите групи имат различна степен на разбиране, на готовност и компетентност да партнират. Някои от тях дори са слабо информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да се извлекат от такова партньорство. Нямаат опит за работа в партньорство и не разполагат с достатъчна информация за подобно участие. Други имат вече опит, но той не е систематизиран.

Тези обстоятелства правят процеса по идентифицираните на заинтересованите лица и организации специфичен и деликатен. Субективното включване крие риск от изкривяване (и изкористиване) на процеса при подборане на идеи за конкретни проекти.

Нежелателните последици могат да се намалят съществено ако се направи анализ на всяка една от заинтересованите страни по схемата **“всеки за всички”** (фиг. 3.1). Анкетиране в началото на едно-две лица, с последващо анкетиране на други посочени от тях и с постоянно разширяване на обхвата, може да идентифицира широк кръг от заинтересовани страни, от които чрез преки контакти ще се ранжират подходящите за включване и в други анализи заинтересовани лица и независими експерти.

“ЗА СЕБЕ СИ”

“ЗА РЕГИОНА И ДРУГИТЕ”

Фиг 3. 1. Схемa за реализиране на потенциалните заинтересовани страни по принципа “всеки за всички”

Изключително важно е да се идентифицира конкретно множество от очаквания, несъгласия и пречки, които заинтересованите страни могат да изявят спрямо проекта на плана за интегрирано развитие. Поради това тези очаквания трябва да се анализират и на тази база да се определят приоритетите на всяка една от целевите групи.

Освен всичко това, партньорството означава, че отношенията с другите партньори трябва да се различава от отношенията към колегите в организацията или целевата група.

При разработването на ПИР, партньорството трябва да се управлява ефективно като:

- Разработва се ясен и точен план за работа, който се съгласува с всички партньори;
- Проучва се всеки поставен въпрос, като всеки изразява мнението си;
- Анализира се цялата придобита информация и се правят заключения;
- Вземат се решения за планирани действия, като ролята и отговорностите на всяка от страните се съгласуват;
- Осъществява се постоянен контрол.

Важно е партньорите да култивират дух на взаимноизгодно сътрудничество, откровеност и доверие и да осъществяват добра комуникация в хода на разработване на плана за развитие. Разчита се на редовно участие в съвместните срещи за консултиране на плана. Смисълът е постигане общите за общината и заинтересованите страни цели на плана за развитие.

С оглед насърчаване на сътрудничеството между отделните общини и местните общности, при разработването на плана е препоръчително да се включат и представители на администрацията, бизнеса и гражданското общество от **съседни общини**.

ЦЕЛЕВИ ГРУПИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Вътрешни целеви групи

• Общинска администрация

Служителите в **общинската администрация** са страна и едновременно с това преки участници, както в процеса на разработване на плана за развитие, така и при изпълнението на приоритетите и мерките. Тяхно задължение са дейностите по осигуряването на информация и публичност, както и по поддържането на добро взаимодействие и обратна връзка с другите целеви групи. В определени моменти, общинската администрация влиза и в ролята на бенефициент по реализацията на проекти, свързани с административния процес. Служителите в местната администрация са пряко свързани с цялостния процес по реализацията на местната политика и освен административни и логистични функции могат и трябва да изразяват отношение и по генерирането на стратегически и управленски идеи. Като преки участници и по служебни задължения в процесите по съставяне и изпълнение на плана, те могат да инициират идеи и действия, както и да идентифицират други заинтересовани лица.

• Общински съветници

Общинските съветници са специфична целева група. Те имат двойна роля - веднъж като членове на колективния орган на местното самоуправление - Общинския съвет, утвърждават и приемат актове на кмета на общината, свързани с местното развитие и втори път - като пълноправни граждани и представители на гражданското общество в управлението са длъжни да отстояват и да работят в полза на местния обществен интерес. Те притежават обща компетентност за решаване на всички местни въпроси.

ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

• Граждани

Гражданското участие в процесите на вземане на решения по публичните политики е ново измерение в отношенията между управляващи и граждани. То се позовава на разбирането, че гражданите имат право да бъдат постоянен и самостоятелен участник във формирането на политики. Основно право на всеки европейски гражданин е правото на добра

администрация и добро управление. Под добро управление се разбира прозрачност и ефективност в работата на администрацията, с осигурено участие на гражданите в процесите на вземане на решения по публичните политики.

- **Неправителствени организации (НПО)**

Неправителствените организации са граждански образования, които освен, че са изразител на обществени интереси, в повечето случаи отстояват и свои интереси, свои потребности и имат собствени претенции. Все пак - идеалните цели, за които са създадени насочват техните действия към предоставяне на различни (най-често социални и културни) услуги на гражданите и към изпълнение на дейности, възложени им от органите на държавното и местното управление.

Неправителствените организации са едновременно партньор на общината и потенциални бенефициенти. Опитът от усвояването на средства по ЕСИФ показва, че неправителственият сектор често насърчава инициативи и създава идеи, които ангажират общината към тяхното осъществяване. Ето защо, те биват не само информирани за целите, приоритетите и мерките на плана за развитие, но и насърчавани да участват със свои предложения. Конкретни комуникационни действия се насочват към неправителствените организации, предоставящи образователни, социални, културни услуги, туристическите сдружения и към други обществени субекти.

- **Бизнес субекти**

Макар и не пряко ангажирани с местното икономическо развитие, местните власти са най-силно заинтересовани от пълноценно прилагане на всички мерки от плана за развитие. Интересите на местната власт са свързани с осигуряването на възможности за **социално-икономическо развитие и привличане на инвестиции**. Бизнесът изисква различна степен на разбиране, готовност и компетентност за партньорство при осъществяването на комуникационната стратегия и при реализацията на конкретни мерките от плана за интегрирано развитие.

Някои от тези субекти дори не са информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да имат от такова партньорство. В Община Иваново, чиято икономика е с подчертано аграрен характер, специално отношение се прилага спрямо земеделските производители, средния и малкия бизнес - доколкото го има.

Важен аргумент за повишеното внимание спрямо тази целева група е възможността в плана за развитие да влязат проекти и мерки в подкрепа на създаването на публично-частно партньорство между администрацията и бизнеса. Това е силно въздействаща форма за повишаването на икономическата ефективност, чрез привличане на частния сектор и ограничаване на публичните разходи чрез разтоварване на общината от несвойствени дейности и финансиране.

Персоналните участници се определят с помощта на общинската администрация. Целта е не само включването на максимален брой участници, но и същите да бадат с ясно изразени обществени позиции и интерес относно развитието на общината. Определените представители имат доказано участие и инициативност при предходни обсъждания, работни срещи, дискусии и анкети предходни планове за развитие. Включени са неправителствените организации, предоставящи образователни, социални и културни услуги и бизнес субекти осъществявали публично-частни партньорства с общината. При формиране на целевите групи е търсено различие по отношение на интересите и позициите им спрямо местното икономическо развитие.

ИНСТРУМЕНТИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

• Информирането като форма на гражданско участие

Това е процес, при който заинтересованите страни и гражданите се **информират** от общинската администрация за времето и технологията по съставяне на Плана за интегрирано развитие, за етапите по неговата реализация, за приоритетите и мерките, заложи в него,, както и относно източниците за финансиране. С други думи, това е един **непрекъснат процес**, съпътстващ целия **програмен период** през който се реализира плана. При т.н. **активно информиране**, освен предоставянето на еднопосочна информация се използват и методи за **насърчаване на гражданското участие**. Гражданските и бизнес субектите се уведомяват как и при какви условия да участват в управлението на плана за развитие и как да изразяват своето мнение.

Принципи на ефективното информиране

- Прилагане на диференциран подход спрямо спецификата на целевите групи;
- Използване на всички възможни канали за информация;
- Използване на достъпен език;
- Информирането винаги предхожда вземането на решения;
- Активност за насърчаване гражданските субекти да споделят мнението си и да осъществяват обратна връзка.

Форми за информиране

• Информационни срещи със целевите групи

Тази форма се използва периодично, най-вече преди вземането на решения, свързани с разработването и изпълнението на плана за развитие. В някои случаи на гражданите се предоставя възможност да изразят своите опасения и мнения по тях. Срещите се организират по инициатива на администрацията или по инициатива на определена целева група. Обявяват се предварително по основните комуникационни канали – печатни и електронни медии и на Интернет страницата на общината. Протичането на срещите не следва специфични правила. Основната цел е да се даде възможност на колкото се може повече хора да изразят своето мнение. Начинът на провеждане е разнообразен – може да се започне с презентация, след което да премине в дискусия в малки групи, с представяне на общите мнения от груповата работа.

• Граждански панел

Методът предоставя възможност за информиране на широката общественост за цялостния процес на планиране, където е необходимо да се съберат гледните точки на гражданските структури, изразени от определени от тях експерти по основни проблеми и различни области на приложение и познание. За разлика от **информационните срещи** той се организира и провежда в **експертен консултативен формат**.

КОНСУЛТИРАНЕТО КАТО ФОРМА НА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

Това е процес, при който гражданите, лобисти и представители на групи с общ интерес, коментират официални предложения и допринасят с участието си за генерирането на идеи и управленски решения.

АНКЕТИРАНЕ

Анкетирането се провежда на отделни етапи:

- **При стартиране на разработването** на плана за интегрирано развитие и цели събиране от заинтересованите страни на максимален брой виждания и становища относно философията на плана - в частност и за възможностите за балансирано развитие на общината - в глобален аспект;

- **По време на реализацията** /периодични анкети/ на приоритетите и мерките от плана, с оглед установяване на удовлетвореността на заинтересованите страни от постигнатите резултати.

Анкетирането се провежда с предварително подготвен инструментариум (анкетни карти) и под инструктажа на членовете на екипа по разработването на плана за развитие.

ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ

В рамките на разработването на ПИР на Община Иваново е целесъобразно провеждането на **две обществени обсъждания**, като ключови етапа от процеса на съставяне на документа.

Първото обществено обсъждане се провежда за представянето на бъдещата визия, стратегическите цели и приоритети за развитие на общината. Осигурява се възможност за представяне на проектни предложения от страна на заинтересованите страни, чийто представители участват в обсъждането, които се предоставят на екипа, разработващ плана.

Второто обществено обсъждане включва публикуването на ПИР, покана за мнение и обсъждането на плана пред местната общественост, преди приемане от Общинския съвет.

МЕДИЙНИ КАМПАНИИ

Основните информационни събития, които имат за цел да осведомяват широката общественост и да привлекат вниманието и интереса на заинтересованите страни са:

- **Пресконференции на кмета** на общината и представители на неговата администрация за подготовката, организацията по разработването на плана за развитие и за възможностите по осигуряване на външно финансиране на мерките, заложи в него;
- **Прессъобщения и обзори**, насочени към медиите, като средство за осведомяване на местната общност за действията по съставянето на плана за развитие и за постиженията при неговото изпълнение;
- **Брифинги (кратки пресконференции)**, най-вече за обявяване на отделни проблеми и постижения.

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА НА ОБЩИНА ИВАНОВО

Най-гъвкавият и лесно достопен инструмент за комуникация със заинтересованите страни е Интернет страницата на общината. Проектът на плана за развитие се публикува на Интернет страницата, като се осигуряват **on-line** възможности за обратна връзка - мнения, становища, съждения и предложения на заинтересованите страни. В рамките на **общата комуникационна стратегия** на страницата се публикуват задължително и последващите годишни отчети за изпълнението на мерките.

Интернет страницата се използва като средство за редовно предоставяне на актуална информация за оперативните програми, формулярите за кандидатстване, указания, често задавани въпроси, прегледи на печата, информация за одобрени проекти, обяви за обществени поръчки и насоки за прилагане на мерките за информация и публичност.

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОБУЧЕНИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯ И БЕНЕФИЦИЕНТИ

Разработването и изпълнението на Плана за интегрирано развитие е **продължителен и комплициран процес**, който включва и съчетава разнообразни дейности и действия, изпълнението на които изисква определена **експертиза**. Участието на служителите от администрацията в този процес, независимо от притежаваната от тях **обща компетентност** изисква и **специфични познания и умения**, пряко свързани с управлението на плана за развитие. Не бива да се забравя, че това е важен за балансираното развитие на общината стратегически документ, към изпълнението на който се подхожда отговорно и професионално. За осигуряването на необходимия **административен капацитет** администрацията осигурява перманентно обучение на своите служители.

□

Фиг. 3.2. Структура на дейностите по информация и публичност в процеса на разработване и изпълнение на плана за интегрирано развитие

3.4. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД ОБЩНОСТИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО

ВЪВЕДЕНИЕ

Общественото проучване сред общностите на Община Иваново е проведено във връзка с разработването на План за интегрирано развитие на общината за новия програмен период 2021-2027 година. Установяването на актуалното общественото мнение и доверие на гражданите и представителите на неправителствения и бизнес сектори е важно условие за формиране на правилните приоритети на бъдещото развитие. Улавянето на обществените нагласи и впечатления от начина, по-който се е развивала общината през предходните планови периоди е съществена база за идентифициране на проблемите и предпоставка за вярното дефиниране на приоритетите на бъдещото развитие на общината.

Избраният метод на анкетно проучване е най-близък до социалния мироглед на хората и най-достъпен от гледна точка на различния им интелектуален потенциал. Анкетата позволява поставянето на различен кръг от въпроси, с широк диапазон от възможни отговори, което по-същество изчерпва всички възможни аспекти на социалното мислене. Обхванати са всички социални групи, с достатъчен от гледна точка на осигуряването на представителност на анкетата - брой анкетиран лица, което ни дава основание да приемем, че поставените пред проучването цели са постигнати.

ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

Целта на проучването е да се идентифицира мнението на представители на основните целеви групи в Община Иваново относно подходящите приоритети за развитието на общината. На тази основа, след съпоставяне с националните приоритети за България и регионалните приоритети за Северен централен район, ще се структурират приоритети за интегрирано развитие на Общината в периода 2021– 2027 г.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОУЧВАНЕТО

Етапи на проучването

1. Определяне на целевите групи;
2. Разработване на анкетна карта;
3. Провеждане на анкетното проучване;
4. Обработка на резултатите /анкетните карти/ от проведеното проучване;
5. Разработване на аналитичен доклад.

Целевите групи са определени съобразно социалната характеристика на населението на Община Иваново, като стремежът е, вътре в тях, да бъдат анкетираны общественото и социално активни субекти, със съществен принос за развитието на общината.

Дефинирани са **четири целеви групи** - администрация и кметове и заместници на населените места; граждани, включително интелигенция (училища и детски градини) неправителствени организации – читалища и бизнес субекти.

Използван е методът на **пряка анкета** с предварително съставени анкетни карти, който е предпочетен, понеже осигурява бързина на провеждане на проучването и пълна достоверност на събраната информация. Съставените анкетни карти съдържат **краен брой въпроси от затворен тип**, като на една част от въпросите е предоставена възможност за посочване на

повече от един отговор. Във всички анкетни карти е предвиден въпрос за свободен отговор. Анкетните карти за проучване на мнението на четирите целеви групи са дадени в Приложения

Въпросите от затворен тип са с предварително формулирани варианти за отговор, като анкетираните лица посочват един или повече от тях, които най-пълно покриват тяхното мнение. Към някои от въпросите е използвана възможност за добавяне на открит отговор (в свободен текст), който допълва изразеното мнение. Когато въпросът позволява повече от един вариант на отговор, обстоятелството е отбелязано като забележка в анкетната карта. Единият от въпросите е изцяло открит.

Анкетното проучване е осъществено чрез раздаване и персонално попълване на анонимната анкетна карта. Този прием е предпочетен, изхождайки от презумпцията, че се анкетира високо образовани и интелигентни субекти, които нямат потребност от допълнителни пояснения и насочване. Подходът предполага и по-голяма откровеност страна на респондентите. Единственият риск е, че анкетираните лица, могат да не отговорят на всички въпроси или да дадат отговори и на въпроси, които не са предназначени за тях.

При проучването е спазено изискването за запазване **анонимността на респондентите**, с предоставена възможност да се идентифицират при желание от тяхна страна.

Проучването е проведено в населените места на Община Иваново. Извадката за анкетиране се състои от общо 142 души, докато през 2013 г. при подготовката на ОПР 2014 – 2020 година са били анкетираны 35 души. Разпределението на анкетираните по пол е 46 мъже и 96 жени. Обхванатите от анкетирането целеви групи са както следва:

(1) Администрация, общо 29 души, съставена от 23 общински служители в общинската администрация и 6 кметове и заместници в населените места, докато през 2013 година са били анкетираны 17 души.

(2) Група стопанска дейност, съставена от 39 анкетираны субекти (18 с агробизнес - 16 в растениевъдството и 2 в животновъдството); 6 - промишлено производство, 7 - туризъм, 5 - търговия и 3 анкетираны лица с друга дейност). През 2013 година от тази група са били анкетираны 5 души от земеделието, туризма и индустрията.

(3) Представители на неправителствените организации (НПО) - общо 17 председатели и секретари на читалищата в общината, докато през 2013 година са били 8 души.

(4) Граждани и интелигенция – общо 57 души, извън състава на горните три групи, от които 28 са граждани – основно пенсионери и трудово заети, а 29 души интелигенция – 21 души учители от четирите основни училища и 6 от детските градини. За сравнение – подобните респонденти през 2013 година са били 5 лица от детските градини.

Анкетното проучване е проведено в периода 25 май – 5 юни 2020 година. с отлична организация, създадена от Секретаря на Общината, служител от Специализирана администрация и кметовете на населените места.

Характерна особеност на обработката и коментара по резултатите от анкетните въпроси е наличието на три групи въпроси в анкетните карти:

1. Въпроси с възможност за само един отговор като вярна (предпочитана) алтернатива. В този случай базата за пресмятане на относителните честоти на всяка алтернатива на отговор са 142 души от четирите групи, или по-малко, съобразно анкетираните целеви групи.

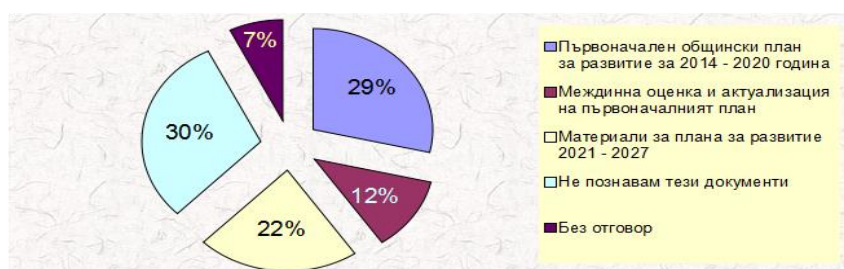
2. Въпроси с възможен избор на всички предложени алтернативи на отговор или с възможен избор на само три алтернативи на отговор – базата за пресмятане на относителните

честоти за алтернативите на отговор е сума от отговорите на анкетираните за всеки въпрос.

3. Отворени въпроси с възможност за отговор в свободен текст.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО ВЪПРОСИТЕ НА АНКЕТАТА

1. Запознати ли сте със стратегическите документи за развитие на общината? (142 души), повече от един отговор, общо 178 отговора	Администрация	Граждани	Читалища	Интелигентия	Бизнес
☐ Междинна оценка и актуализация на първоначалният план	13	2	0	4	2
☐ Материали за Плана за развитие за периода 2021 – 2027 г.	8	6	3	11	11
☐ Не познавам тези документи	4	14	9	12	15
☐ Без отговор	1		2	1	9
	44	30	17	37	50

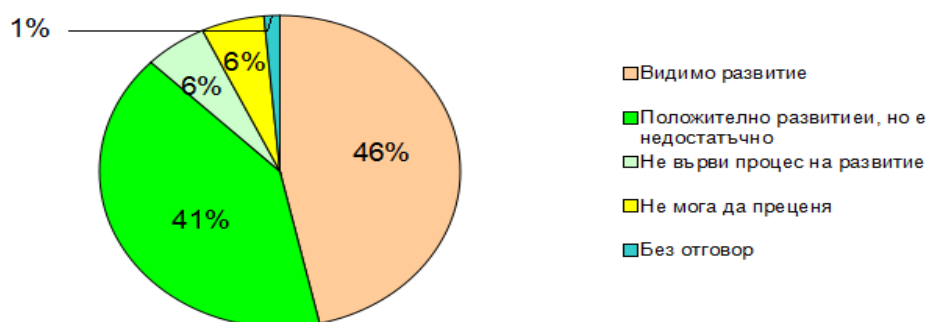

Въпросът изследва дали анкетираните лица познават стратегическите документи за периода 2014 – 2020 г. и разработените предварителни материали за плана 2021-2027 година.

Общо 67 отговори от общо 178 отговора по четирите алтернативи за отговор, т.е. 37,6 % от отговорите са „Не мога да преценя или без отговор“. С най-голямо негативно тегло са отговорите на анкетираните граждани, учители и представители на бизнеса. Останалите 62,4 % от отговорите показват познаване на поне един от трите стратегически документи.

2. Споделете Вашите впечатления за развитието на общината през сегашния програмен период 2014 - 2020? – възможен един алтернативен отговор, т.е. общо 142 отговора

☐ Положителното развитие на общината е видимо – 46 % от анкетираните
☐ Усеща се положително развитие в някои сектори, но като цяло е недостатъчно - 41 %
☐ Нямам усещане, че върви процес на развитие, и не мога да преценя – 12 % от анкетираните

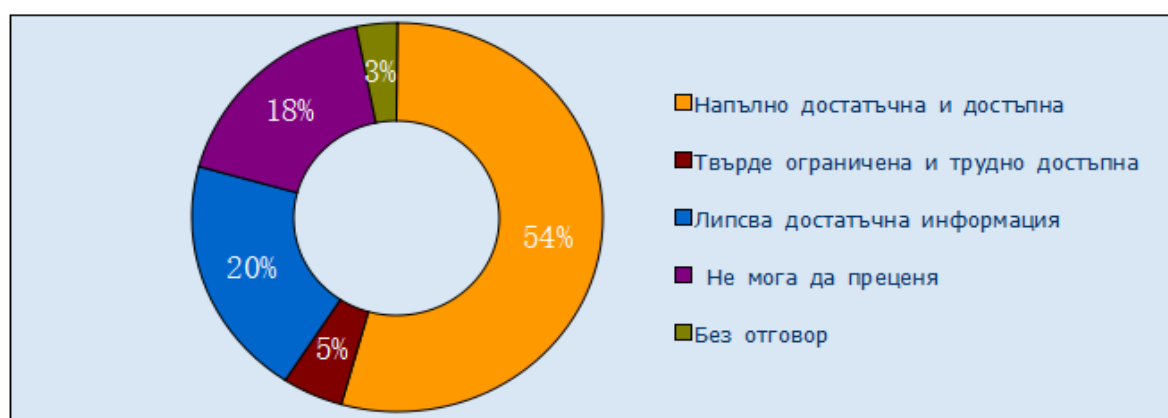

Показателно е, че в 87 % от отговорите се признава положителното развитие на общината, а една част (41 %), го считат за положително, но недостатъчно. Като причини за недостатъчно интензивното развитие 47 % посочват недостатъчния ресурс, 13 % виждат това, в неблагоприятната среда и недостатъчно ефективната национална политика за развитие на

малките общини и само 7 % смятат, като причина неподходящите приоритети и мерки в плана за развитие. Няма отговори за неефективно управление на общината, което показва, че общинското управление се ползва с видимо доверие.

3. Според Вас, информацията относно приоритетите, мерките и проектите за развитие на общината е: един алтернативен отговор, анкетиран са 125 души, 125 възможни отговора.

- ☐ Напълно достатъчна и достъпна – 68 души (54,4 %)
- ☐ Твърде ограничена и трудно достъпна – 6 души (4,8 %)
- ☐ Липсва достатъчна информация – 25 души (20,0 %)
- ☐ Без отговор или Не мога да преценя – 26 души (18,3 %)

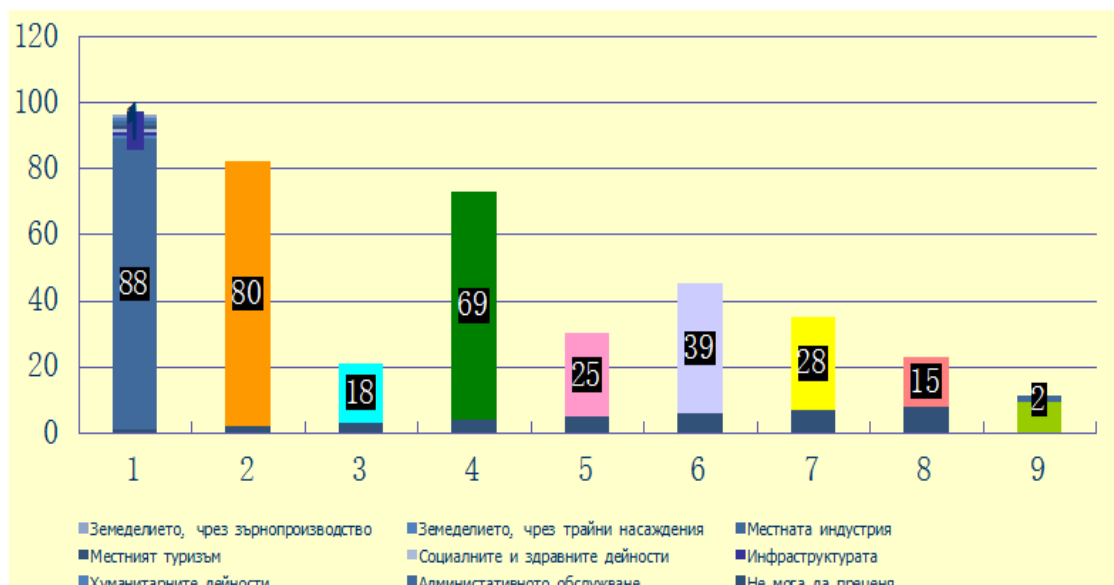

Качеството и достъпността на информацията са оценени високо от 54 % от респондентите и само 18 % смятат, че тя е ограничена и трудно достъпна.

4. Кои сектори имат най-голямо значение за развитието на общината? Анкетиран са всичките 142 души, общо 364 отговора, „размиване“ на отговорите.

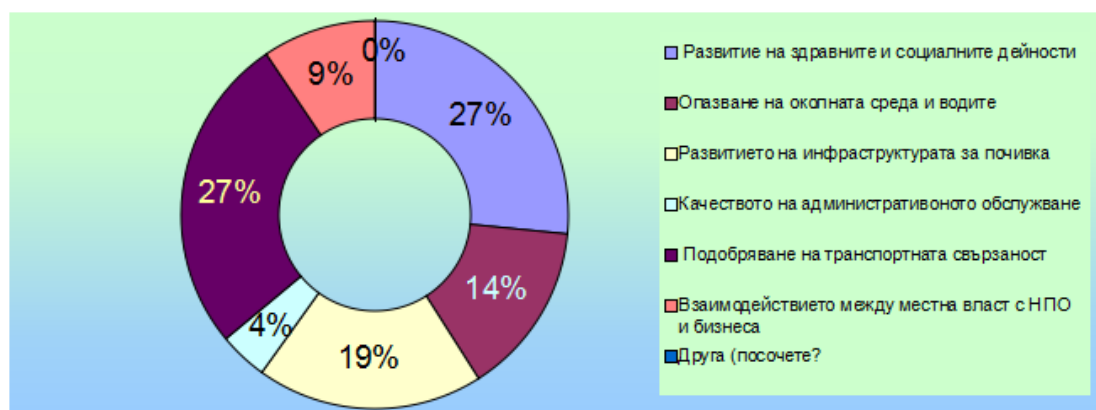
- ☐ Земеделието, чрез зърнопроизводство на големи площи – 88 отговора (24,2 %)
- ☐ Земеделието, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка – 80 отговора (22,0 %)
- ☐ Местната индустрия, въвеждане на иновации в производството – 18 отговора (4,9%)
- ☐ Местният туризъм – 69 отговора (18,9 %)
- ☐ Социалните и здравните дейности – 25 отговора, (6,9 %)
- ☐ Уличната, пътната и транспортната инфраструктура – 39 отговора (10,8 %)
- ☐ Културата, образованието и читалищната дейност – 28 отговора, (7,7 %)
- ☐ Административното обслужване на населението – 15 отговора (4,2 %)
- ☐ Не мога да преценя – 2 отговора (0,7 %)

Важен за развитието на общината въпрос! Развитието на отделните сектори трябва да е пропорционално на потенциала на общината. Предвид обстоятелството, че икономиката на общината е с подчертано аграрен характер, съвсем обяснимо е, че като приоритетно развиващи се сектори, анкетираните лица са определили земеделието, чрез акцент върху зърнопроизводството и втори път - чрез трайни насаждения (съответно 24 и 22 %). Развитието на местния туризъм е посочено от 19 % от анкетираните лица, което безспорно е следствие от благоприятните географско-природни дадености на територията на общината.

5. Кои приоритети, биха оказали най-силно въздействие, върху качеството на живот на гражданите, през периода 2021 - 2027 година? – 103 анкетирани, без бизнеса, 222 отговора

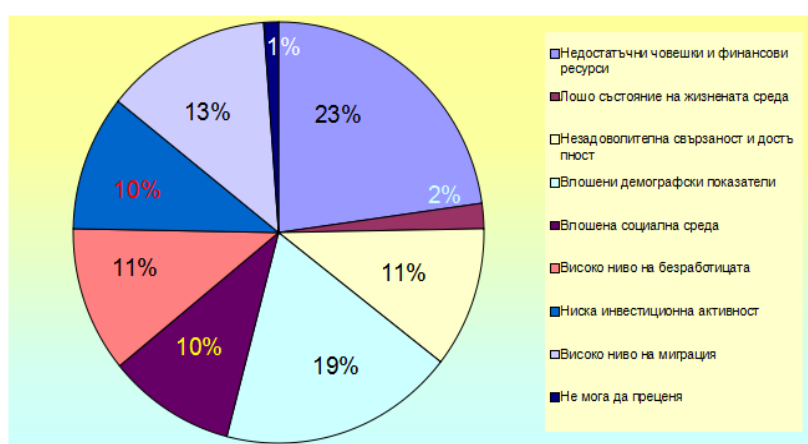
- ☐ Развитие на здравните и социалните дейности и услуги – 59 отговора (26,6 %)
- ☐ Опазване на околната среда и водите – 32 отговора (14,4 %)
- ☐ Развитието на инфраструктурата за отдых и почивка – 41 отговора (18,5 %)
- ☐ Подобряване качеството на административното обслужване – 9 отговора (4,1 %)
- ☐ Подобряване на транспортната свързаност и мобилност – 59 отговора (26,6 %)
- ☐ Подобряване взаимодействието на местната власт с НПО и бизнеса – 17 отговора (7,7 %)
- ☐ Друга (посочете)? – без отговори

Естествено е, че развитието на здравните и социалните услуги и подобряването на транспортната свързаност и мобилност се оценяват като най-съществените бита и живот а на гражданите. Открояващ се също приоритет е развитието на инфраструктура за отдых и почивка, съответстващ и на благоприятните условия за туризъм в региона.

6. Кои са основните проблеми, затрудняващи устойчивото развитие на Община Иваново?
Анкетирани са 103 души, общо 259 отговора.

☐ Недостатъчно човешки и финансови ресурси - 59 отговора (23 %)
☐ Лошо състояние на жизнената среда – 5 отговора (1 %)
☐ Незадоволителна свързаност и достъпност на територията– 28 отговора (11 %)
☐ Влошени демографски показатели – 48 отговора (19 %)
☐ Влошена социосреда - образование, здравеопазване, култура, социални дейности- (11 %)
☐ Високо ниво на безработицата – 29 отговора (11 %)
☐ Ниска инвестиционна активност – 27 отговора (13 %)
☐ Високо ниво на миграция – 34 отговора (11 %)
☐ Не мога да преценя – 3 отговора (1 %)

Основните проблеми пред устойчивото развитие на общината имат почти равен относителен дял, което е показател, че не са малко и всеки има равностойно въздействие. Открояващ се е проблемът с недостатъчните ресурси, но той е характерен за всички малки общини в страната. Демографските показатели, които са от години с негативна тенденция са посочени от 19 % от респондентите, но решаването им е не само с реализирането на мерки - проблемът е от държавническо естество. Високото ниво на безработицата е съпътстващ проблем. Ниската инвестиционна активност е функция от качеството на управление, бизнес инициативите и трудовата активност.

7. Как определяте икономическото състояние на Община Иваново? – 103 анкетирани, без бизнеса, 103 отговора– общо 89,2 % от анкетираните го оценяват добро или задоволително

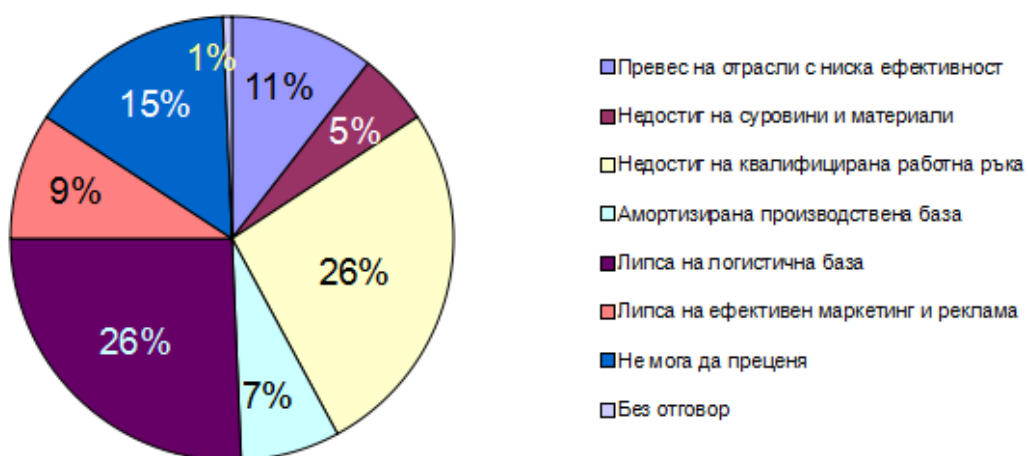
☐ Добро – 53 души (51,5 % от анкетираните)
☐ Задоволително – 39 души (37,8 % от анкетираните)
☐ Незадоволително – 2 души (1,9 %)
☐ Лошо – 1 човек (1 %)
☐ Не мога да преценя – 8 души (7,9 %)

Повечето от половината (51,5 %) от анкетираните лица преценяват икономическото състояние на общината като добро и още 38 % - като задоволително. Независимо от съществуващите значими проблеми жителите на общината са доволни от нейното развитие.

8. Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Иваново?

Анкетирани 142 души, допускат се повече от един отговор, общо 216 отговора

- ☐ Превес на отрасли с ниска икономическа ефективност – 32 отговора (11 %)
- ☐ Недостиг на суровини и материали и други местни ресурси – 16 отговора (5 %)
- ☐ Недостиг на квалифицирана работна ръка – 80 отговора (26 %)
- ☐ Амортизирана производствена база – 22 отговора, (7 %)
- ☐ Липса на логистична база и подкрепа за разкриване – 78 отговора (26 %)
- ☐ Липса на ефективен маркетинг и реклама – 28 отговора (9 %)
- ☐ Не мога да преценя – 46 отговора (15 %)
- ☐ Без отговор – 2 отговора (1 %)

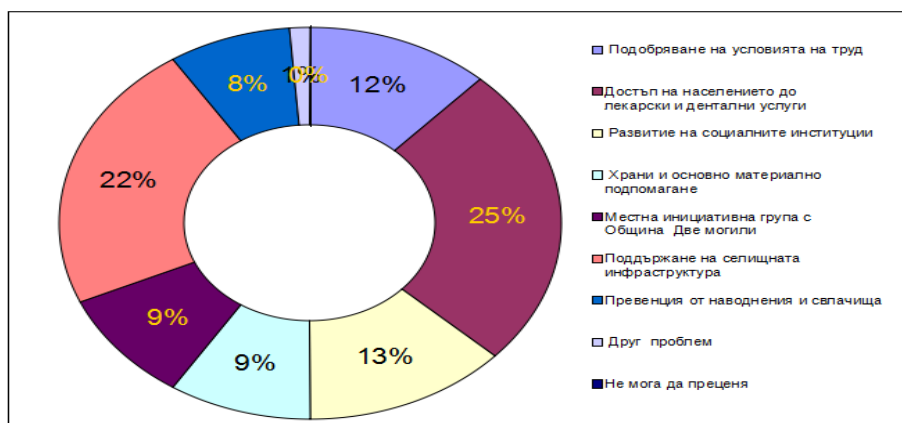

Сред сериозните икономически проблеми се открояват - “Недостиг на квалифицирана работна ръка” и “Липса на логистична база и подкрепа за развитие” (по 26 % от отговорите), които са типични за малките общини и в това няма нищо изненадващо. Показателното е, че 15 % от анкетираните (извън администрацията и бизнеса) лица не могат да преценят, кои са най-сериозните икономически проблеми пред общината.

9. Кои приоритети, според Вас, благоприятстват развитието на социалния капитал?

Анкетирана са 58 души от администрация и бизнес, без читалища и интелигенция. Допустими са били до три отговора. Общо 162 отговора.

- ☐ Подобряване на условията на труд – 18 отговора, (11,1 %)
- ☐ Разширен достъп до лекарски и дентални услуги - 35 отговора, (21,6 %)
- ☐ Развитие на социалните институции - 18 отговора (11,1 %)
- ☐ Храни и основно материално подпомагане - 10 отговора (6,2 %)
- ☐ Местна инициативна група с Община Две могили - 17 отговора (10,5 %)
- ☐ Поддържане на селищната инфраструктура - 27 отговора (16,7 %)
- ☐ Превенция на рискове от наводнения и свлачища - 29 отговора (17,9 %)
- ☐ Друг проблем (посочете) - 4 отговора (2,5 %)
- ☐ Не мога да преценя – няма отговори

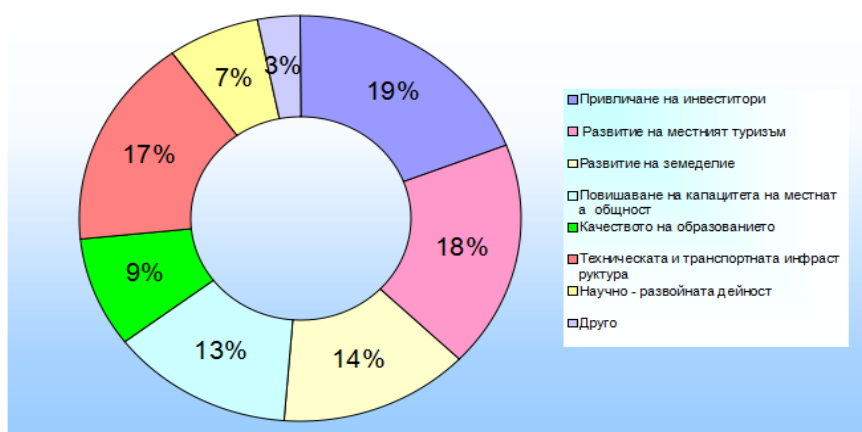
Развитието на социалния капитал е от особено значение за общините. В резултатите от проучването се открояват отговори, пряко кореспондиращи с основните потребности на гражданите - Достъп до лекарски и дентални услуги, Поддържането на селищната инфраструктура и Превенцията от наводнения и свлачища (проблем изключително характерен за територията). Създаването на „Местна инициативна група“ е намерило одобрение в 9 % от отговорите, което е показател, че една част от хората съзнават ползността от такъв вид социално-икономическо сътрудничество със съседна община.

10. Кои фактори и обстоятелства могат да благоприятстват развитието на общината?

Анкетирани 142 лица, Допустими до три отговора, общо 399 отговора, разсейване на гласове

☐ Привличане на инвеститори в промишлено производство – 74 отговора (18,5%)
☐ Развитие на местният туризъм – 70 отговора (17,5 %)
☐ Развитие на земеделие с добавена стойност – 54 отговора (13,5 %)
☐ Повишаване на капацитета на местната общност за проекти – 52 отговора (13 %)
☐ Повишаване на качеството на образованието и квалификацията - 34 отговора (8,5 %)
☐ Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура 63 отговора (15,8 %)
☐ Подкрепа на научно - развойната дейност и иновации - 26 отговора (6,5 %)
☐ Друго - 12 отговора от бизнеса (3,0 %)

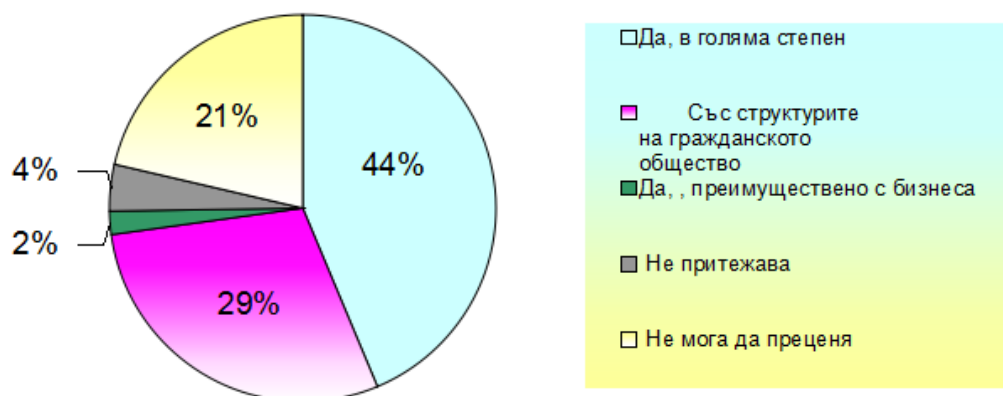
Според анкетираните лица развитието на местния туризъм и привличане на инвеститори са определящи фактори за развитието на общината. На второ място по предпочитания са развитието на земеделието и повишаване на капацитета за работа по проекти - сигнал, че мерките в плана за развитие трябва максимално да бъдат обвързани с бъдещи проекти. Повишаване на качеството на образованието и на квалификацията е фактор, посочен само от 9 % от анкетираните лица.

11. Вашата администрация притежава ли капацитет и функционална грамотност за ефективно взаимодействие със структурите на НПО и бизнеса? Въпросът е насочен към администрацията и гражданите. Общ брой анкетирани лица - 103

- ☐ Да, в голяма степен – 45 отговора (43,7 %)
- ☐ Да, преимуществено със структурите на гражданското общество – 30 отговора (29,1 %)
- ☐ Да, преимуществено с бизнеса – 2 отговора (1,9 %)
- ☐ Не притежава – 4 отговора (3,9 %)
- ☐ Не мога да преценя – 22 отговора (21,4 %)

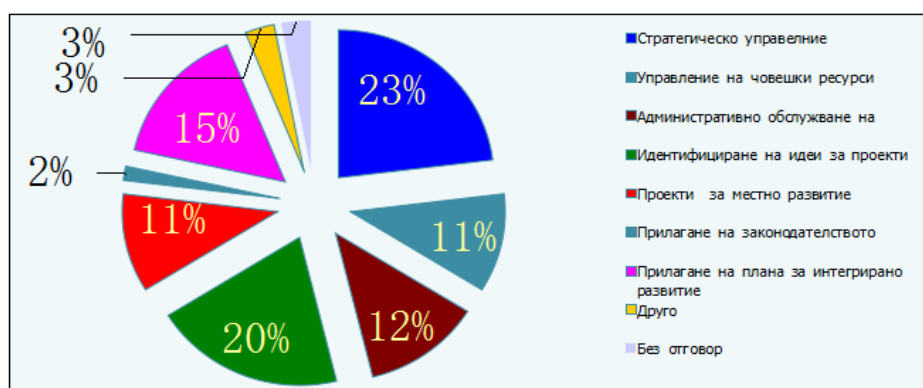
Вижда се, че около 75 % от отговорите показват някаква степен и някакъв вид функционална грамотност на администрацията за взаимодействие с НПО и бизнеса

12. Кои са основните области, в които администрацията има необходимост от повишаване на капацитета? Въпрос към администрацията с допустими до три отговора.

29 попълнени анкети, 65 отговора

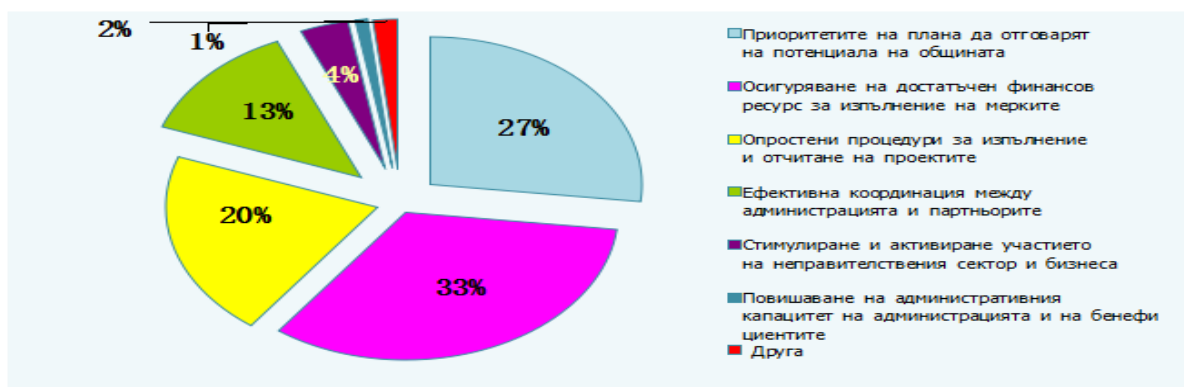
- ☐ Стратегическо управление на местното развитие – 15 отговора (23,1 %)
- ☐ Управление на човешки ресурси – 7 отговора (10,8 %)
- ☐ Административно обслужване на населението - 8 отговора (12,3 %)
- ☐ Идентифициране на идеи за проекти - 13 отговора (20,1)
- ☐ Мониторинг, оценка и отчитане на проекти за местно развитие - 7 отговора (10,8 %)
- ☐ Прилагане на европейското и българското законодателство - 1 отговор (1,5 %)
- ☐ Прилагане на плана за интегрирано развитие - 10 отговора (15,4 %)
- ☐ Друга (развитие на социалните услуги) - 2 отговора (3,1 %)
- ☐ Без отговор – 3 (4,6 %)

Повишаването на административния капацитет е постоянен и комплексен процес. Негов неизменен елемент е постоянното обучение и повишаване на квалификацията на служителите. От анкетното проучване е видно, че това е осъзната необходимост от страна на администрацията. Равномерното разпределение на предпочитаните области е доказателство, че те трябва да се усвояват планирано и равномерно. Това пряко кореспондира с мерките, които трябва да се предвидят в плана за интегрирано развитие.

13. Кое според Вас, е най-важното условие за ефективното изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината? – Анкетирани са администрацията и бизнеса с възможност за повече от един алтернативен отговор, 60 анкетирани и 108 отговора от тях.

☐ Приоритетите на плана да отговарят на потенциала на общината – 29 отговора (26,9 %)
☐ Достатъчен финансов ресурс за изпълнение на мерките – 36 отговора (33,3 %)
☐ Опростени процедури за изпълнение на проекти от фондове - 22 отговора (20,4 %)
☐ Ефективна координация между администрацията и партньорите – 14 отговора (12,9 %)
☐ Стимулиране и активиране участието на НПО и бизнеса - 4 отговора (3,7 %)
☐ Повишаване капацитет на администрацията и бенефициентите - 1 отговор (0,9 %)
☐ Друга – 2 отговора (1,8 %)

Най-важните условия за ефективното изпълнение на плана за интегрирано развитие са приоритизирани от респондентите съвсем закономерно и обяснимо. С най-голям относителен дял (33 %) безусловно е осигуряването на достатъчен финансов ресурс, на второ място - (27 %) е съответствието на приоритетите от плана на потенциала на общината и с (20%) - процедурите за изпълнение на плана, с пожелания за са относително опростени и достъпни.

14. Според Вас, какво е качеството на административно обслужване в общината? Анкетирани 74 души - 28 граждани, 17 души от читалища и 29 от училища и детски градини

☐ Много високо – 21 отговора (28,4 %)
☐ Добро, с малки изключения – 44 отговора (59,5 %)
☐ Незадоволително – 4 отговора (5,4 %)
☐ Лошо – няма отговори
☐ Не мога да преценя – 5 отговора (6,7 %)

Качеството на административното обслужване е оценено като високо. Явно - служителите в администрацията са постигнали високи стандарти на обслужване, които почти напълно удовлетворяват потребностите и очакванията на гражданите.

15. Смятате ли, че общинската администрация има необходимия капацитет? Анкетираните са 74 души - 28 граждани, 17 души от читалища и 29 от училища и детски градини
☐ Да, притежават достатъчен капацитет – 29 отговора (29,2 %)
☐ Да, в ограничени измерения – 27 отговора (36,5 %)
☐ Капацитетът им е нисък, но биха могли да го повишат – няма такива отговори
☐ Капацитетът им е недостатъчен – 4 отговора (5,4 %)
☐ Въпросът не е от моята компетентност – 14 отговора (18,9 %).

По аналогичен начин е оценен и наличният административен капацитет на общинските служители. Около 75 % от анкетиранията лица оценяват капацитета на администрацията като достатъчен и само 19 % са заявили, че въпросът не е от тяхната компетентност.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРОВЕДЕНОТО АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ

1. Около две трети от анкетиранията представители на четирите целеви групи – администрация, читалища, граждани, включително интелигенция и стопанска сфера са познавали поне един от трите планиращи документи за развитие на Община Иваново. Това е позволило да се изрази информирано мнение за процеса на стратегическо планиране на местното развитие. Гражданите и бизнеса по-слабо познават планове за местно развитие.
2. Според 86,8 % от анкетиранията представители на целевите групи, положителното развитие на Община Иваново е видимо като цяло или се усеща положително развитие в някои сектори.
3. Основните потенциални рискове за интензивно развитие на общината са липсата на достатъчен ресурс и/или неблагоприятната среда и национална политика спрямо малките общини. Не се посочва, че риск за общината може да бъде нейното неефективно управление.
4. Най-важни за стопанското развитие на общината са: земеделието, чрез зърнопроизводство на големи площи; земеделие, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка на земеделска продукция; местният туризъм; уличната, пътната и транспортна инфраструктура.
5. Около 89 % от анкетиранията считат, че икономическото състояние на Община Иваново е добро или задоволително. Като незадоволително или лошо се оценява състоянието от 3 % от анкетиранията, докато 8 % от тях не могат да преценят сами състоянието на общината.
6. Най-сериозните икономически проблеми на Община Иваново са: недостигът на квалифицирана работна ръка и липсата на логистична база и подкрепа за разкриване на нови производства. Следователно, в плана за развитие трябва да се включат мерки за развитие и квалификация на кадрите, за стартиране на бизнеси чрез иновационен инкубатор и други.
7. Като най-въздействащи върху качеството на живот на гражданите през следващия програмен период се оценяват: развитието на здравните и социалните дейности и услуги в общината; подобряването на транспортната свързаност и мобилност; развитието на инфраструктурата за отдих и почивка на населението.

8. Основните проблеми, които трябва да се решават с цел устойчивото социално-икономическо развитие на Община Иваново са: привличането на достатъчно човешки и финансови ресурси; подобряване на управлението на човешките ресурси и развитието на социалната политика.	
9. Развитието на Община Иваново може да се ускори преди всичко чрез привличане на инвеститори за развитие на индустриално производство (например чрез подготовка на инвестиционен профил), поощряване и подкрепа на местния туризъм, подобряване на техническата и транспортна инфраструктура и повишаване капацитета за работа по проекти	на
10. Необходимите действия за поощряване развитието на социалния капитал в общината са: разширяване достъпа на населението до лекарски и дентални услуги; превенция на рискове от наводнения и свлачища; поддържане на селищната инфраструктура.	
11. Основните области, в които общинската администрация има необходимост от повишаване на капацитета са: стратегическото управление на местното развитие, идентификацията на идеи за проекти и компетентности за прилагане на плана за интегрирано развитие на общината.	
12. Докато общинската администрация притежава капацитет за ефективно взаимодействие преимуществено с НПО, взаимоотношенията с бизнеса чрез публично-частни партньорства (ПЧП) са недостатъчно развити. Поради прехода на Кохезионната политика към финансиране предимно чрез финансови инструменти с голям дял на собственото финансиране е необходимо да се развива ускорено подходът за ПЧП.	
Горните изводи следва да се конкретизират под формата на приоритетни мерки и проекти в Програмата за реализация на интегрирания план на Община Иваново 2021 – 2027 г., естествено с отчитане препоръките на националната и регионална стратегии за развитие, възможностите за финансиране на общинските проекти от ЕС и националния бюджет и други съображения.	

Част IV. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

4.1. ОБЩИ ПОСТАНОВКИ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО УСТРОЙСТВО НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И НА ЗОНИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД

Прогнозата за пространствено развитие на функционалните системи на община Иваново се основава на Общия устройствен план от 2016 г. Схемата на функционалните системи е дадена на **Фигура 4.1** като конкретизация на **Фигура 1.1** от Част I.

Функционална система „Обитаване“: в жилищните територии в границите на населените места са налице значителни териториални резерви с оглед потребностите на постоянното население и демографските прогнози. На това основание, не се предвижда екстензивно разширяване на жилищните територии на населените места, с изключение отчасти на проектно разширение на жилищната територия в южната част на с. Сваленик.¹²

Поради фрагментирия характер на системата „Обитаване“ на територията на община Иваново, **не е подходящо** в Плана за интегрирано развитие на Общината (ПИРО) да се формира специална зона за прилагане на интегриран подход.

Функционална система „Труд - Бизнес“: Основен поземлен ресурс за доизграждане на инфраструктурата, обслужваща секторите „Земеделие и горско стопанство“ и „Индустрия“, осигуряват бившите стопански площадки. Заети са също допълнителни територии общинска, държавна и частна собственост за екологосъобразни производствени и транспортно-складови дейности на предприятия от двата сектора. Такива са землищата на населените места с **концентрация на население, с подходящо разположение в земеделски територии и с добро обслужване с автомобилен и ж.п. транспорт.**

Съгласно ОУП – 2016, като територии за „Труд – Бизнес“ са посочени землищата на Щръклево, Иваново, Тръстеник, Пиргово, Божичен, Мечка – **Фигура 4.1**. Възможно е използването на зоните за производствени и складови дейности и логистика на част от бившето летище в землището на Щръклево с общо 2164 дка, вкл. и като съвместно използване с община Русе или избрания от нея концесионер на територията. ОУП-2016 предлага и дублиращи локализации, за увеличаване възможностите за избор от страна на инвеститорите, в зависимост от конкретните намерения и технологични потребности, без да се налагат отклонения от устройствения план.

Като терени със собствен устройствен режим се запазват съществуващите животновъдни ферми, както и обекти за горско стопанство и комунални дейности. За екологосъобразно развитие на земеделието и горското стопанство се предвижда ограничаване на промяната на поземлени имоти в земеделски и горски територии.

Друга потребност, подсказана от ОУП-2016 е за осигуряване на качествено административно обслужване на населението не само от системата „Труд – Бизнес и на транзитно преминаващите през общинската територия. За целта в с. Иваново се предвижда **функционална система (зона) „Обществено-административно обслужване“** за кметствата

¹² / Общ устройствен план на община Иваново от 2016 г.

и населението на съставните села, Общински туристически център – Иваново, Служба за социално подпомагане и др.

Като значим ресурс за допълнително развитие на системата с обекти на социалната инфраструктура се определя свободният сграден фонд в селата, например нефункциониращите училищни сгради. Определени са територии край основните транспортни артерии (на кръстовището на Е85 и RSE2107, с удобни връзки към Иваново, Пиргово, Мечка, Тръстеник, Божичен, Кошов, както и на подходите към археологически обект „Средновековна крепост Червен“, към с.о. „Стълпище“, към зоната около летище Щръклево, която е от съвместен интерес за сътрудничество с община Русе и др.

Функционална система „Отдых и туризъм“: териториите на тази система са предназначени за отдых и възстановяване, спорт и разнообразни форми на туризъм, съобразно режимите, определени в Плана за управление (ПУ) на ПП „Русенски Лом“, които включват:

- всички съществуващи според регулационните планове **озеленени площи за обществено ползване и със специфично предназначение;**
- **спортните обекти в населените места**, включително нови спортни площадки на селата Красен, Червен, Божичен и Нисово;
- обектите за екологичен (или познавателен, селски и други видове) туризъм в района на селата от „Поломието“ с прилежащи паркинги и извънселищна туристическа инфраструктура в района като еко пътеки, заслони и други обекти за кратковременен отдых на посетителите на района.

В зоната за туризъм „Поломие“ са включени специализирани маршрути, райони и участъци, с елементите на информационната им система“, осигуряващи достъп до местата с експонирани местообитания, видове и културни ценности“. Съгласно ОУП – 2016, в района на Поломието са планирани зони за къмпингване, чрез разполагане на кемпери, каравани, палатки, с допустимо поставяне на преместваеми бунгала, изграждане на обекти за хранене и обслужване на туристи, вкл. посетителски центрове. Необходими са също паркинги на основните подходи, респективно маршрути към района на реките Русенски Лом, Бели и Черни Лом откъм Иваново, Сваленик, Кошов, Нисово и южно от Табачка, в началото на (евентуално) нов проектен туристически маршрут – екопътека към пещерата Орлова чука от страната на Община Иваново.

За стимулиране на туризма, водните спортове и спортния риболов в района на втората по-малка зона за туризъм в ОУП – 2016, е предвидена малка инфраструктура в района на дунавския бряг на с. Пиргово и с.о. Стълпище като паркинги, стоянки за лодки и др.

Система „Транспортна инфраструктура“: с приоритетно значение на връзката на отдалечените села Церовец и Сваленик към с. Нисово и по-нататък към с. Кошов, чрез ремонт на пътя Сваленик – Нисово и (евентуално) изграждане на път между селата Нисово и Кошов като се използва моста над р. Черни Лом.

4.2. ПОДБИРАНЕ НА ЗОНИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД МЕЖДУ ОТДЕЛНИ ТЕРИТОРИИ И МЕЖДУ ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И СОЦИАЛНИ СЕКТОРИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

Въз основа на изложената по-горе обща териториална структура на основните функционални системи в община Иваново, на изготвения SWOT - анализ и потенциалите за развитие на общинската територия и на социално-икономическите сектори са определени приоритетни зони за въздействие, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на

мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. За илюстрация е приведена и Фигура 4.1 с очертаните принципни обхвати на двете основни функционални системи – „Труд и бизнес“ и „Отдых и туризъм“.

Зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие.

Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) могат да бъдат както части от територията на общината с конкретно функционално предназначение (например зони с преобладаващи административни/публични функции, индустриални или бизнес зони, зони за култура, за отдых и туризъм, зони с преобладаващи жилищни функции, зони за транспортна дейност и т.н.), така и други специфични обособени територии с идентични характеристики или собствен потенциал за развитие (например зони с потенциал за коопериране със съседни общини).

Зоната за прилагане на интегриран подход (Зоната за въздействие) се определя в границите на структурно обособена част от територията на общината, като конкретният ѝ териториален обхват се съобразява и с **разполагаемите финансови, времеви, технологически и кадрови ресурси и потенциални партньорства, достатъчни за реализация на идентифицираните за съответната зона интервенции.**

В ПИРО могат да бъдат дефинирани неограничен брой зони за въздействие, но от тях следва да бъдат подбрани няколко приоритетни зони, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината.

Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е **постигане на максимален ефект с ограничените ресурси**, с които разполагат общините. Това е особено необходимо за големите общини, при които изпълнението на отделни мерки в различни части от общината без ясна обвързаност между тях представлява само временно задоволяване на конкретна нужда, но не оказва въздействие върху цялостното развитие. Определянето на приоритетни зони за въздействие не ограничава инвестициите в териториите, които са извън тези зони, а е отражение на идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие. Приоритетните зони следва да бъдат с ограничен брой и така подбрани, че тяхното развитие да може в най-голяма степен да повлияе върху развитието на цялата община. Размерът на конкретната зона не се ограничава като площ, но за по-голяма по размер зона, са необходими по-силни мотиви и доказателства за необходимостта от обхващането на съответната територия, включена в обхвата на зоната.

Както се вижда от табл. 4.1, за да се идентифицират подходящи възможности за интегриране на идеи за проекти на Община Иваново с такива от съседните общини Русе, Две могили и Ветово е необходимо да се анализира:

- същността, обхвата и особеностите на възможната инициатива за интегриране;
- основните тенденции за изменение на потребностите от нови инициативи или обществени услуги с интегриран характер в Общината, в сравнение с тези в съседните територии на общините Русе, Две могили и Ветово;

- необходимостта от предприемане на действия за реализиране на възможностите за приложение на интегрирания подход със съседните общини;
- възможните последствия като ползи или вреди, ако се осъществят или алтернативно, не се осъществят инициативите за интегрирани действия проекти.

Последните няколко реда в **табл. 4.1** показват съдържанието на типичния процес на вземане на решение при реализиране на стратегическите насоки за развитие на плана. Възможните алтернативи, от които трябва да се подбере доброто решение се представят в случая от *“Обосновка за крайно належащи потребности”*. Анализът на възможните алтернативи от гледна точка на негативните последствия или ползи от тях съответства на стъпката *“Оценяване на всички последици от алтернативните решения”* при вземане на решение „ЗА“ или „ПРОТИВ“ за интегриране на проекти. Последният ред в **табл. 4.1** *“Препоръчителни действия”* е ориентиран към *изпълнение на обоснованото решение*.

Таблица 4.1

Формат за формулиране на основните изводи от идентифициране на потребностите от предприемане на инициативи за интегриране

Тематична област на потребностите (дефинирайте)	
Настояща ситуация като факти, информация, схващания, мнения и др.)	
Отрицателни страни на настоящата ситуация в Община Иваново	
Вероятни бъдещи тенденции, заплахи, рискове, и тяхното въздействие върху Русенска област, Общината, сектора и целевата група	
Силни страни и възможности за интеграционна дейност в Общината	
Обосновка за потребността на Общината от интегриране в дейността	<i>Възможни алтернативи</i>
Възможни негативни последствия, ако не се предприеме интегриране	Оценка на загубите
Възможни ползи от инициативи за интегриране и проектни действия	Оценка на ползите
Препоръчителни действия	

Особено важно в процеса за формулиране на основните изводи от идентифицирането на потребностите и на целесъобразните инициативи за интегриране е изискването за наличие на комплексна и адекватна информация, въз основа на която да се **оценят последствията ако се реализират или не се осъществят възможностите за интегриране**. Този проблем тук е много съществен поради обстоятелството, влиянието на околната икономическа среда, особено на социалните условия в нея при ситуацията на коронавирусна пандемия има неясни параметри и информацията за влиянието ѝ се оценява чрез субективни категории.

Полезно в случая може да бъде ползването на експерти за оценка на последствията от възможните алтернативи на решенията за интегриране, което е особено подходящо за оценка на ползите и загубите при подобни неясни като резултат социално-икономически идеи.

ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ЗОНИ ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

Разработената процедура за подбор на зоните за интегрирано развитие в Община Иваново се основава на **нормативно-планова основа**, регламентирана от ОУП – 2016 г. и Методически указания на МРРБ от м. Март 2020 г. Тя се характеризира чрез:

1. Характеристики на съществуващите видове зони, съгласно ОУП – 2016 г.;
2. Изисквания на указанията за изготвяне на ПИРО в методическите указания;
3. Ограничения, произтичащи от съществуващата планова основа относно:
 - функционалните системи, маркирани в прогнозата на ОУП – 2016 г.;
 - изпълнените до момента мерки чрез ОПР 2014 – 2020 г.;
 - постигане на съответствие с приоритетите в национални планови документи;
 - интравегионалната (област – община) , междурегионална и трансгранична интеграция към момента на изготвяне на ПИР – Иваново.

Това ще даде възможност да бъдат използвани и двата **принципа за интеграция – на териториален принцип и на системен принцип**.

При **териториалният принцип** елементи на територията на Община Иваново трябва да се интегрират с такива от съседните общини Русе, Две могили и Ветово.

При **системния принцип** се интегрират един с други или с повече от един елементи на сектори на територията на Община Иваново: земеделие и/или местен туризъм със социален капитал и/или инфраструктура и/или околна среда и водите и т.н.

За **идентифициране на интегрирани зони на териториален принцип се използва следният алгоритъм:**

1. Оценка на потребностите в развитието на територията въз основа на предвиждания и идентифицирани тенденции в ОУП - 2016 и транспортно-комуникационният план (ТКП);
2. Оценка на степента на интеграция, постигната чрез приоритети и мерки за изпълнение в предходния ОПР 2014 – 2020, междинната оценка на ОПР и актуализирания документ за изпълнението на ОПР от 2017 – 2018 г.;
3. Дефиниране на потребностите от интеграция – въз основа на аналитичната част на ПИР и точка 1 и 2 по-горе;
4. Определяне на индикативни потенциални зони на териториален принцип и мерките свързани с тях;
5. Сравнителен анализ между **последниците „с интегрирани зони“** и **последниците „без интегрирани зони“** въз основа на предварителна оценка и съгласно подхода в таблица 4.1;
6. Определяне на зоните въз основа на териториалния принцип и описание на техните функции и възможности за интеграция, както следва:
 - интеграция на транспортни системи за повишаване на достъпността и свързаността;
 - зона за бизнес и производство;
 - зона за административни и социални услуги, например със службата за социално подпомагане Две могили, офис Иваново и ДБТ - Русе;
 - зона за интегрирано развитие на туризъм, култура и опазване на околната среда.
7. Избор на „териториалните“ зони и набелязване на мерки за тях.

Стъпките от (1) до (7) по-горе се изискват от предписанията на ЗРР от Март 2020 г.

Алгоритъмът за идентифициране на зони за интегриране на системен принцип е:

1. Оценка на приоритетните функционални системи за развитие според ОУП – 2016;
2. Оценка на степента на интеграция на тези функционални системи до момента;
3. Оценка на потребностите от интеграция, която за съжаление се negliжира в момента;
4. Определяне на индикативни зони за интеграция на функционални системи на територията на община Иваново въз основа на горните точки 1 до 3 включително.

Заключителна стъпка на частта от последната процедура е **да се съвместят системния с териториалния принцип - обхватът на функционалните зони за интеграция се нанася картово върху обхвата на системните зони, за да се илюстрира къде се припокриват.**

Накрая се избират окончателни зони за въздействие при прилагане на двата принципа, описва се обхватът на избраните зони и очакваните въздействия от интеграцията, както и се планират необходимите мерки по зони.

Подборът на приоритетните Зони за прилагане на интегриран подход – (зони за въздействие) е обоснован и базиран въз основа на реалните данни от проучвания за съответната територия. В самия план са ясно описани характеристиките, проблемите и потенциалите на всяка зона, както и аргументите, въз основа на които съответната зона е определена като приоритетна за развитие. С цел засилване на обосновката и аргументация на възприетия подход на приоритизация на зоните за въздействие в плана е посочен подходящ графичен материал (карти, схеми и др.) от ОУП – 2016 г., онагледяващ идентифицираните приоритетни зони на въздействие, включително разположението им в рамките на общата територия на общината – **Таблица 4.2.**

- **ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ „ТРУД И БИЗНЕС“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА С. ИВАНОВО, С. ЩРЪКЛЕВО, С. ПИРГОВО И С. ТРЪСТЕНИК И ПОДЗОНА „ОБЩЕСТВЕНО-АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ“ В С. ИВАНОВО**

Основно направление за интегрирано развитие между Община Иваново и Община Русе е зоната на летищния комплекс край с. Щръклево (собственост на Община Русе с очаквани чужди инвеститори). В северната част на тази зона на въздействие е възможно да се изгради от Община Иваново индустриална зона с логистичен център. Тази възможност се подсказва от резултати от анкетното проучване за необходимостта от развитие и на индустриално производство с иновационни елементи.

В зоната са възможни и редица проекти за следните иновативни решения:

- (1) Проучване и реализиране на подобрена транспортна схема за обслужване на населението в зоната, където живеят и работят над 60 % от населението на община Иваново;
- (2) Изграждане на покривни фотоволтаични инсталации на административни сгради, училища и бизнес сгради в с. Иваново, с. Щръклево, с. Пиргово и с. Тръстеник;
- (3) Изграждане в перспектива на централна за селището смесена топлоцентра на дърва и покривни фотоволтаици за няколко обществени сгради в с. Иваново.

- **ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ „ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕРАБОТКА НА ПРОДУКЦИЯ ОТ ТРАЙНИ НАСАЖДЕНИЯ“**

Зоната се базира основно на територията на с. Пиргово, с. Мечка, с. Тръстеник и (отчасти) с. Иваново. Съгласно SWOT – анализа, по-голямата част от територията има подчертано хълмист характер, с фрагментирани земеделски площи от изоставени лозя и ниви

от общински земи. Налице е опит в отглеждането на средно големи масиви от плодови насаждения (сини сливи на „Дин фарма“ ЕООД в с. Тръстеник, с ябълки на Пламена Сотирова в с. Иваново и др.). Зоната е на границата с община Русе, с много добро покритие от транспортната мрежа. Това предполага възможности, освен другото, в с. Тръстеник да се организира и седмичен пазар на земеделска продукция за жителите на Русе, посещаващи туристическия район на с.о. Стълпище, както и района на „Ивановски скални църкви“.

Селищната под-система Пиргово – Мечка – Тръстеник осигурява значителен контингент от човешки ресурси за развитие на стопанства на млади фермери върху парцели от (евентуално) предоставена под наем общинска земя. Това предполага необходимостта от проект за „парцелиране“ на земя за желаещи фермери под 39 г., както и оценка за запасеността на почвата с хранителни вещества и минерали.

В перспектива е възможно в зоната да се организира сдружение на земеделски производители на плодове и построяване на база с хладилни камери и оборудване за подготовка и сушене на плодове за пазара на гр. Русе. Възможно е в южната част на общината да се организира и сдружение на пчелари от селищата с най-бързо развитие на този под-сектор с изграждане на собствена база за отделяне на пчелния восък и разфасоване на меда.

• **ЗОНА ЗА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ „ЛОМОВЕТЕ“**

В зоната е възможно да се изгради многофункционален „Културно-исторически център“ в зоната на Скални църкви – Иваново“ със собствена сцена, паркинг, изложбена част – пазар и др. За нуждите на местния туризъм и развитие на читалищата може да се закупи несложна подвижна открита сцена с необходимото обзавеждане за осветяване и озвучаване за представления от местните читалища и гостуващи художествени групи.

Важно за тази зона е да се разработи план и програма за отредяване на терени съгласно ОУП – 2016 г. и постепенно изграждане в периода 2021 – 2027 г. на два – три паркинга с места за открити търговски площи за предлагане на сувенири – местно производство и др., финансиране от евентуална новата Стратегия за местно развитие „Две могили – Иваново“.

Възможно е да се планира разширение на „веригата“ от местна туристическа инфраструктура от с. Табачка на югозапад към с. Пепелина чрез екопътека към пещерата Орлова чука и/или изграждане на полеви (скаутски) лагер под скалите на с. Табачка.

В зоната е необходимо, съгласно ОУП – 2016 г. да се подобри транспортният достъп от направление „Иваново – Две могили“ през с. Кошов към с. Нисово и с. Сваленик чрез нов път след моста над р. Черни Лом при с. Кошов.

Обща за реализирането на идеите за интегрирано развитие в трите коментирани по-горе зони е необходимостта от структуриране на форми за публично-частни партньорства. Това се налага поради тенденцията за намаляване на финансирането за публични проекти и бизнес чрез 100 % грантови (безвъзмездни) схеми и увеличаване на собственото съ-финансиране.

Част V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ 2021 – 2027 Г. И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД

5.1. МЕТОДИЧЕСКИ ОСНОВИ И ИНДИКАТИВНИ КОМПОНЕНТИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2021 – 2027

Докато планът за интегрирано развитие на общината (ПИРО) представлява стратегически документи за политиката за постигане на устойчиво интегрирано развитие на общината и града, **програмата за неговата реализация** има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане на целите на развитието. Тази програма има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, **да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана**, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на ПИРО.

Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени *дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак*, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект. Всяка планирана интервенция обхваща комплекс от дейности, подлежащи на финансиране със собствени или заемни средства, публично-частни партньорства, средства от различни оперативни програми или от други източници.

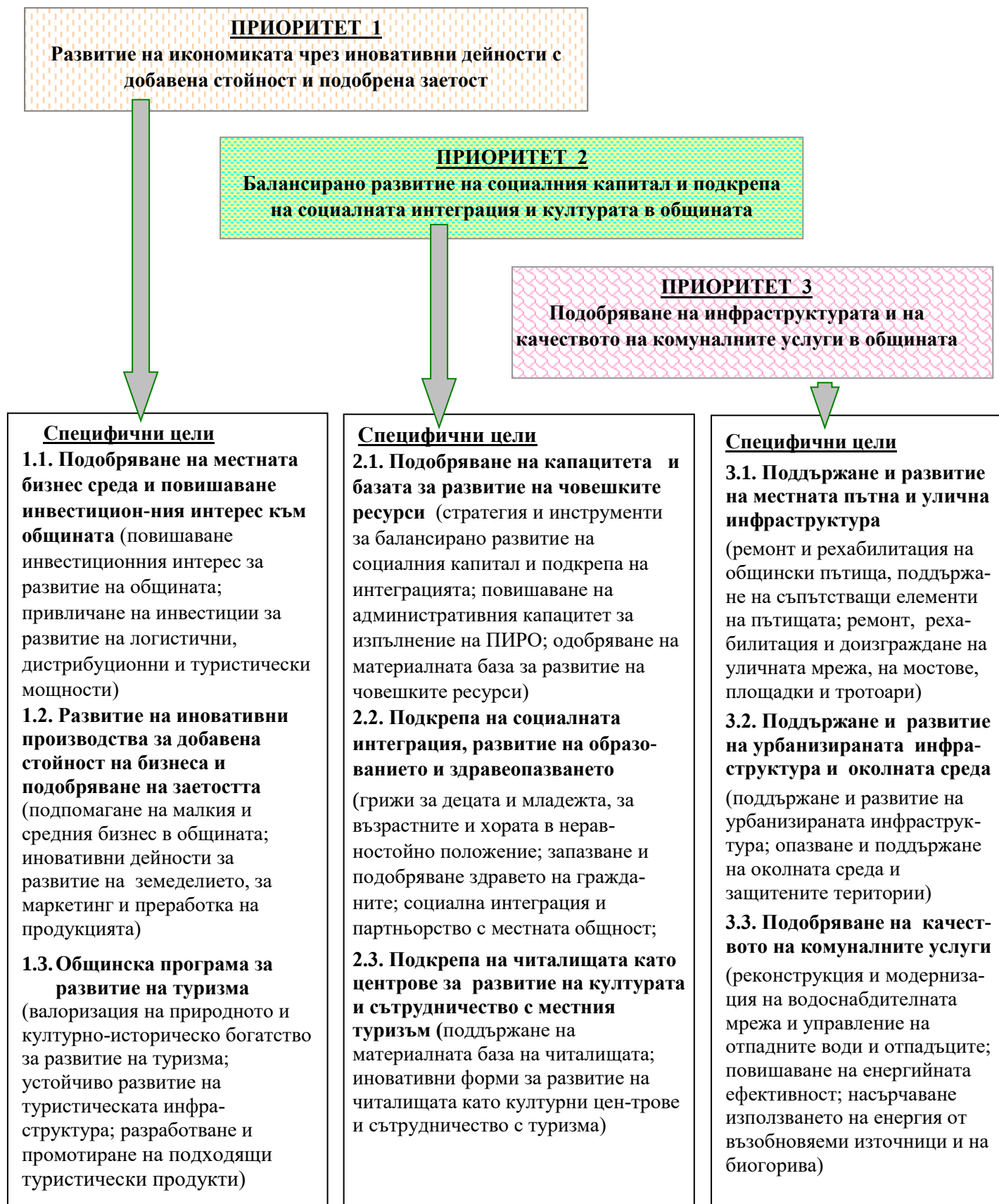
Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, е разработена на базата на **прилагането на интегриран подход**. За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия и/или секторите върху нея, в програмата за реализация на ПИРО е идентифицирана най-подходящата **комбинация от ресурси и мерки**, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет. Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност за постигане на устойчиво развитие.

Основните компоненти на програмата за реализация са:

- **Описание на прилагания интегриран подход, мерки и дейности за изпълнение на плана**

В тази част от документа следва е описано по какъв начин ще бъдат комбинирани отделните елементи на секторните политики на местно ниво, така че да доведат до постигане на целите, определени в **част II. „Цели и приоритети за развитие на общината“**. Подходът за интегрирани действия е описан както по отношение на цялата територия, така и за всяка от приоритетните зони за въздействие в общината. От описанието е ясно по какъв начин прилагането на интегрираните мерки за развитие в приоритетните зони за въздействие и извън тях ще повлияе върху развитието на цялата общинска територия. Описанието дава обосновка за идентифицираните мерки и за приноса им за решаването на основните проблеми и оползотворяване на местния потенциал, идентифицирани в **Част I. на Плана. Информацията изложена максимално кратко, ясно и сбито, но все пак със стремеж да бъде разбрана от целевите групи и изпълнителите на Плана за интегрирано развитие.**

ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ НА П И Р ИВАНОВО 2021 - 2027

Фигура 5.1. Схема на стратегическата рамка: Приоритети – Специфични цели – Мерки

Освен описанието на интегрирания подход, мерките за развитие са представени в табличен вид Приложение №1: изброени са конкретните проекти за реализация на мерките, административните структури, отговорни за управление на мерките/дейностите, източниците на финансиране и сроковете за изпълнение.

Мерките изпълняват изискването да **бъдат приложими, постижими и реалистични, с конкретни измерими резултати и с реални източници на финансиране**. Мерките представят реално планирани дейности и поети ангажменти от страна на общината или партньорите. Оформянето на мерките е тясно обвързано с провеждането на комуникационната стратегия за идентифициране на проектни идеи съгласно **част III на документа**. Мерките не се ограничават само до проекти или проектни идеи, а включват и други дейности за реализация на приоритетите на плана – комуникация, обучения, оценка на резултатите и др.

Така например, мерките за реализация на потенциалите за развитие на територията на Община Иваново и на общностите в нея, включват както инвестиции в подходящата техническа или комунална инфраструктура, така и мерки за обучение на необходимите кадри, за насърчаване на сътрудничеството между целевите групи и т.н.

Резюме за съдържанието на **Приложение 1** с индикативната програма от проекти е показано по-долу в Таблица 5.1. В нея ясно се вижда **защо и до колко** избраните мерки и проекти за въздействие върху територията и целевите групи **произтичат от приоритетите, специфичните цели и потенциалите на Община Иваново**.

Таблица 5.1

Причинно следствени връзки „Необходимост или Интерес > Действие чрез мерки“

Приоритет, Специфична цел, Потенциали	Мярка и видове проекти за въздействие
П 1: Развитие на икономиката чрез иновации с добавена стойност и подобрена заетост	
Сп Ц 1.1: Подобряване на бизнес средата и повишаване на инвестиционния интерес	М 1.1.1: Подобряване на местната бизнес среда
	Проучване на състоянието и възможностите
	Обсъждане и прилагане на мерки за средата
	Актуализиране на стратегия за ПЧП
	Отреждане на терени за инвестиции на бизнеса
	М 1.1.2: Повишаване на инвестиционния интерес и привличане на инвестиции
	Общинска политика и инвестиционен профил на общината – два стратегически документа
	Четири инвестиционни проекта - общо 23,7 млн.лв
Сп Ц 1.2: Развитие на иновативни производства за добавена стойност и повече заетост	М 1.2.1: Повишаване на инвестиционния интерес и привличане на инвестиции
	Маркетингов профил, общински център и обучение на МСП, инвентаризация на земя за фермери – общо четири „меки“ проекта за подпомагане
	Инвестиционна програма за цифрови технологии в МСП – CAD / CAM проекти за общо 900 хил. лв
	М 1.2.2: Иновации за земеделието, за маркетинг и преработка на земеделската продукция

	Общо четири „меки“ проекта – програма за млади фермери, проучване качеството на земя за тях, два броя сдружения за плодове и за пчелен мед
	Проекти в сдружения за съхраняване и преработка на плодове и на пчелен мед – общо 1, 2 млн. лв
Сп Ц 1.3: Общинска програма за развитие на туризма	М 1.3.1: Валоризация на природното и културно-историческо богатство за развитие на туризма
	четири „меки“ проекти за валоризация на туристическите ресурси, справочник за маршрути, конкурс за сувенири, промоция на местни празници и туристически забележителности
	проект за международно сътрудничество за алтернативен туризъм с община в Румъния – 1 млн. лв.
	М 1.3.2: Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура в общината
	Инвестиционен проект за многофункционален център при „Скални църкви Иваново“ – 19,8 млн.лв
	Инвестиции в обновяване инфраструктурата в ПП „Рус.Лом“, за два паркинга в места на местни празници, за ремонт на паметници, за технически проект към „Орлова чука“, за подвижна сцена и др.
	М 1.3.3: Разработване и промотиране в сътрудничество на подходящи туристически продукти
	Конкурси и кампании за промоция на продукти, електронни страници и печатни материали, сътрудничество с медии и съседни общини, както и в чужбина – общо 6 малки проекта
П 2: Балансирано развитие на социалния капитал, социална интеграция и култура	
Сп Ц 2.1: Стратегия за балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа за интеграция	М 2.1.1: Разработване съвместно с Община Две могили на Стратегия за ВОМР по подхода на „МИГ – Лидер“
	проучвания и обучения с цел разработване на Стратегия за ВОМР заедно с Община Две могили
	Разработване и изпълнение на интегрирана Стратегия за ВОМР заедно с Община Две могили
	М 2.1.1: Повишаване административния капацитет за изпълнение на ПИРО – Иваново за 2021 – 2027 г.
	Разработване на програми и обучение за повишаване капацитета за управление на местното развитие
	Обучения за придобиване на умения за прилагане на цифрови технологии в обществените услуги
	М 2.1.3: Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси
	Ремонт и обзавеждане на учебни и детски заведения и спортни обекти, осигуряване на охрана
	Повишаване на осигуреността с техника и софтуер за навлизане в обучението на цифрови технологии
	Ремонт на църковни храмове и подходи за достъп до обществените сгради на хора с увреждания

Сп Ц 2.2: Развитие на образованието и здравеопазването, подкрепа на социалната интеграция	М 2.2.1: Грижи за децата и младежта
	Създаване устойчив капацитет за дигитални и технически умения чрез участие в клубове и кръжоци
	Повишаване на капацитета за работа по проекти
	Управление качеството на образованието и сътрудничество за намаляване на отпадащите ученици
	Участие на учители и ученици в програми за професионално ориентиране и лидерско развитие
	М 2.2.2: Грижи за безработни младежи, за възрастните и хората в неравностойно положение
	Осигуряване на временна заетост на младежи в общината и фирми чрез национални програми
	Осигуряване на пакети от социални услуги на възрастни хора и лица в неравностойно положение
	Включване на хора в неравностойно положение в национални и регионални програми за заетост
	М 2.2.3: Запазване и подобряване здравето на хората
	Ремонт на в здравните служби и обновяване на оборудването, въвеждане на мобилна здравна
	Пилотен проект за социално предприятие за доставка на храни и лекарства за възрастни хора
	М 2.2.4: Социална интеграция и партньорство
	Съвет за сътрудничество, интегриране на деца от етнически групи и партньорство с деца от Румъния
	Изпълнение на проекти за подобряване средата за живот и интеграцията на малки групи в общността
Сп Ц 2.3: Подкрепа на читалищата за развитие на културата и сътрудничество с туризма	М 2.3.1: Поддържане материалната база на читалищата
	Обогатяване на библиотеки, ремонт на сгради и възстановяване на сценични съоръжения
	Изграждане междуетнически център и възстановяване етнографски обекти за читалищата – 650 хил.лв.
	М 2.3.2: Иновативни форми за развитие на читалищата като културни центрове и за сътрудничество с туризма
	Обучения на актива, обогатяване на културния календар, съвместни групи с туризма за местните празници, конкурс за подготовка на сувенири
	Създаване на социално предприятие за сувенири от местните занаяти и художественото наследство
П 3: Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги	
Сп Ц 3.1: Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура на Общината	М 3.1.1: Ремонт и рехабилитация на общински пътища и съпътстващите ги елементи
	6 проекта за „пътни“ инвестиции за подобряване достъпа от отдалечени села до общинския център
	Един проект за оценка и нови транспортни връзки
	М 3.1.2: Ремонт и доизграждане на уличната мрежа, мостове, площадки и тротоари

	Общо 5 проекта за „строителни“ инвестиции в селищата и повишаване на качеството на живот
Сп Ц 3.2: Поддържане и развитие на урбанизираната инфраструктура и на околната среда	М 3.2.1: Поддържане и развитие на урбанизираните територии с цел подобряване качеството на живот
	Проекти за изграждане и обновяване на селищни центрове и паркове за общо 3,5 млн. лв.
	М 3.2.2: Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии около селищата
	Два проекта за предпазване от бедствия и аварии за 3 млн. лв. и проекти за залесяване и опазване на биологичното разнообразие за 250 хил. лв.
Сп Ц 3.3: Подобряване на качеството на комуналните услуги за населението	М 3.3.1: Реконструкция и модернизация на водоснабдяването, управление на отпадните води и отпадъците
	Инвестиционни проекти – 7 броя за 11,4 млн. лв. за вода и рекултивиране на депа за отпадъци
	М 3.3.2, М 3.3.3: Повишаване на енергийната ефективност, насърчаване на използването на ВЕИ
	Организационно-управленски действия за улесняване на изпълнението на двете мерки
	Инвестиционни проекти за саниране на сгради, намаляване на енергопотреблението и на замърсяването на въздуха в общината – 1,86 млн. лв.

Освен описанието на интегрирания подход, мерките се представят в табличен вид по образеца на Приложение №1: изброяват се конкретните мерки за реализация на приоритетите на плана, отделните дейности към всяка мярка (в случай, че мярката е по-обща и следва да се изпълни с повече от една дейност), административните структури, отговорни за управление на мерките/дейностите, източниците на финансиране и сроковете за изпълнение на проектите.

Мерките следва да бъдат приложими, постижими и реалистични, с конкретни измерими резултати и с реални източници на финансиране. Това означава, че включените в програмата за реализация мерки не трябва да бъдат „пожелателни“ или „потенциални“ (в случай, че бъде осигурено финансиране в неопределен бъдещ момент), а да представляват реално планирани дейности и поети ангажменти от страна на общината или партньорите. Оформянето на мерките следва да бъде тясно обвързано с провеждането на предвидената комуникационна стратегия за идентифициране на проектни идеи съгласно част III на документа. Мерките не следва да се ограничават само до проекти или проектни идеи, а могат да представляват или да включват различни дейности за реализация на приоритетите на плана.

В Приложение 1 на Програмата от индикативни мерки и проекти за интегрирано развитие, освен отговорните субекти за изпълнението и/или координирането на проекта за неговото изпълнение са посочени източниците за финансирането му, които са известни по принцип. Освен националните и общински фондове и частни източници, това са индикативните оперативни програми, управлявани от структурните министерства, които на основание чл. 7, ал. 2, т. 3 от Закона за управление на средствата от ЕСИФ са, както следва:¹³

¹³ / Решение на Министерски съвет № 1 9 6 / 11.04.2019 г.

- Оперативна програма (ОП) за иновации и конкурентоспособност (ОП ИК), с водещо ведомство - Министерството на икономиката (МИ);
- ОП за наука и образование (ОП НО) , с водещо ведомство - Министерството на образованието и науката (МОН);
- ОП за околна среда (ОП ОС) , с водещо ведомство - Министерството на околната среда и водите (МОСВ);
- ОП за транспортна свързаност (ОП ТС) , с водещо ведомство - Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС);
- ОП за електронно управление и техническа помощ (ОП ЕУТМ), с водещо ведомство - администрацията на Министерския съвет (МС);
- ОП за развитие на регионите (ОП РР), с водещо ведомство - Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ);
- ОП за развитие на човешките ресурси (ОП РЧР) с водещо ведомство - Министерството на труда и социалната политика (МТСП);
- ОП за храни и/или основно материално подпомагане (ОП ХОМП), с водещо ведомство - Агенцията за социално подпомагане (АСП);
- Програма за морско дело, рибарство и аквакултури (П МДРА), с водещо ведомство - Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ);
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СП РЗСР), с водещо ведомство - Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ);
- Национална програма по Фонд „Вътрешна сигурност“ (НП ВС), с водещо ведомство - Министерството на вътрешните работи (МВР);
- Национална програма по Фонд „Убежище и миграция“ (НП УМ), с водещо ведомство - Министерството на вътрешните работи (МВР);
- Програми за европейско териториално сътрудничество (П ЕТС), в които участва Република България, включително програмите за трансгранично сътрудничество, с водещо ведомство - Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ).

5.2. ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК НА ВАЖНИ ЗА ОБЩИНА ИВАНОВО ПРОЕКТИ И ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

• Важни за община Иваново проекти за развитие

Индикативният списък на важни за общината проекти се изготвя в Приложение № 1А. Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на общината и за постигане целите на плана е неразделна част от програмата за реализация. Тъй като проектите по своята същност са част от мерки за реализация на отделните приоритети, **включените в Приложение №1А проекти по тези мерки фигурират и в Приложение №1.**

Условието за включване на конкретни проектни идеи по дадена мярка в Приложение №1А е общината съвместно с партньорите да са преценили, че:

- (1) съответният проект е много важен за изпълнението на други проекти на общината, особено ако за него има техническа документация и може да се финансира от ЕСИФ и изпълни най-късно до 2024 – 2025 г. , да докаже финансова и организационна устойчивост на развитието, и така се счита за приоритетен;

- (2) Ако на етапа на изготвяне на ПИРО общината няма готовност със списък съгласно Приложение №1А, той може да бъде добавен по-късно, след провеждане на междинна оценка в средата на програмния период и актуализация на програмата за реализация на плана за интегрирано развитие.

Приоритетността за търсене на реално инвестиране и изпълнение на конкретен проект за дадена година от Програмния период 2021 – 2027 г. е указана в Приложение 1 или 1А чрез позоваване на конкретната година за изпълнение. Стремехът е, важните проекти да се планират и изпълнят най-късно до 2024 – 2025 г. По този начин би се дала в бъдеще индикация за **положителна оценка на изпълнението на Плана към неговата междинна оценка.**

Други проекти, обикновено с характер на постоянно изпълнявани конвенционални мероприятия на развитие, както и такива които не изискват голямо по размер финансиране от общинския бюджет, са планирани за изпълнение през целия планов период 2021 – 2027 г.

Включените в списъка проекти са тясно обвързани с ключовите приоритети за развитие, а в програмата за реализация е обоснован приносът им към тях. Списъкът с проекти може да бъде актуализиран по-късно в периода 2021 – 2027 г., като нови проекти се включват при спазване на принципа на партньорство съгласно комуникационната стратегия в част III.

- **Индикативна финансова таблица:**

Индикативната финансова таблица (Приложение № 2) представя общата финансова оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите, целите и мерките на Плана за интегрирано развитие. Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на мерки и проектни идеи за развитие, т.е. - в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ до края на Програмния период 2021 – 2027 г. Сумите на финансовите ресурси са индикативни (незадължителни) и формират общата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на плана от всички партньори (заинтересовани страни) в процеса на местното развитие, с определящата роля на органите на местното самоуправление и общинската администрация.

Заложените във финансовата таблица ресурси включват планираните средства от всички възможни източници - Общински бюджет, Републикански бюджет, Средства по програми и фондове на Европейския съюз и привлечени средства от бизнеса. В този контекст индикативната финансова таблица представлява **прогнозен план** на пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии и други видове публични средства, които могат да се реализират за целите на местното развитие през плановия период (2021 - 2027).

Необходимо е да се знае, че планираните финансови средства, съобразно текущата конюнктура, могат да се коригират (увеличават или намалят), ако се появи такава целесъобразност или настъпили съществени промени във възприетите подходи или в пазарните условия. Тези промени се разглеждат като резултат от гъвкаво и целенасочено управление на Плана за развитие и възникнали потребности от оптимизиране на предвидените

средства, чрез преразпределение между отделните приоритети на база на аргументирани промени в заложените цели и мерки.

По принцип индикативната таблица определя **стартовата финансова рамка** на Плана за интегрирано развитие и като действителен финансов инструмент, предоставя възможности на администрацията да извършва предварителна подготовка и да осигурява необходимата проектна готовност за реализация на заложените приоритети през плановия период.

Ресурсите за реализацията на плана включват планираните средства за осъществяването на ключовите за развитието на общината мерки и проекти, за които отговорността е на Община Иваново като компетентен орган за самостоятелно решаване на въпросите от местно значение и дейностите, които могат да се разгърнат чрез института на публично- частното партньорство.

Заложените финансови средства предполагат разширяване на възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В Програмата за реализация на плана е представен пълния набор от проекти и дейности, респективно инвестициите необходими за тяхното реализиране, чрез който ще се постигнат стратегическите цели за програмния период.. Включени са и проекти като примерни възможности за развитие, които могат да бъдат инициирани и реализирани основно от частна и/или гражданска инициатива.

Таблицата е разработена на базата на експертна оценка за общата финансова рамка, която се предвижда да бъде изпълнена като предпоставка за постигане на поставените цели и приоритети за развитие към края на периода. Разпределението по източници на финансиране на прогнозираните ресурси дава възможност още веднъж да се прецизират целите, приоритетите, тематичните области и заложените в тях мерки относно тяхната реалистичност за бъдещо изпълнение.

Структурата на **индикативната финансова таблица** е съставена по отделните компоненти на Плана за развитие, следвайки градацията „Отгоре – Надолу“:

- Заложените приоритети за интегрирано местно развитие през плановия период и обема на планираните за това средства;
- Източниците за финансиране за реализация на приоритетите, съобразно мерките, проектите и дейностите, включени в програмата за реализация на плана;
- Относителния дял на участие на отделните източници на финансиране, спрямо общия обем на планираните средства;

В хоризонтален план са позиционирани основните източници на финансиране, композирани по отделни групи, както следва:

- **Местно финансиране** (средства от Общинския бюджет);
- **Външно публично финансиране** (средства от Републиканския бюджет)
- **Средства от Европейските фондове и програми.**
- **Други източници** (частно финансиране).

В **таблица 5.2.** е показан относителният дял на различните източници във финансовото осигуряване на плана за развитие по приоритети. Основният финансов ресурс е насочен към приоритети 1 и 3 (**Фигура 5.2**) - съответно 40,17 % и 45,14 %, т.е. общо 86 % от сумарния

бюджет за изпълнение на Плана за периода 2021 – 2027 г. Този несъразмерност спрямо Приоритет 2 произтича от наличието на големи инфраструктурни и икономически проекти в двата приоритета (които всъщност са най-значимия показател за местното развитие), за разлика от проектите по приоритет 2, където преобладават малки проекти, свързани с развитието на социалния капитал. Приоритет 1 е финансово натоварен от проекти, насочени към развитието на бизнес средата, като основен фактор за икономическото развитие и привлекателен инвестиционен климат. Тук е целесъобразно да се активизира участието на местните бизнес субекти по отношение финансирането на отделни проекти, в т. ч. и чрез използването на инструментите на публично–частното партньорство.

Таблица 5.2

Структура на необходимото финансиране за изпълнение на плана за интегрирано развитие на Община Иваново по приоритети и източници на финансиране (хиляди лева)

ПРИОРИТЕТИ	ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ	РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ	СРЕДСТВА ПО ЕС ФОНДОВЕ	ДРУГИ ИЗТОЧНИЦИ	ОБЩО
Приоритет 1: Развитие на икономиката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост	3 397	84	20 819	1 760	26 060
Приоритет 2: Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция	1 059	9 755	6 702	420	17 936
Приоритет 3: Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги в общината	1 863	7 072	46 072	100	55 107
ВСИЧКО:	6 318	16 911	73 594	2 280	99 103

От Таблица 5.2. е видно, че относителният дял на средствата от **европейските фондове и програми** е значителен (**74,26 % от общия брой средства за изпълнение на плана за интегрирано развитие**). Това предполага значителен риск за изпълнението на плана, поради наличието на хипотеза за невъзможност да се защитят и финансират всички заложи в плана проекти. Следва да се акцентира върху развитието на административния капацитет на служителите в общинската администрация за работа и управление по проект, тъй като общината не разполага с достатъчен финансов потенциал за самостоятелно финансиране на мерките по плана за развитие. Освен това, предвид условията и изискванията на Оперативните програми по определени финансови схеми ще е необходимо да се заделят и достатъчно средства за разработване и съфинансиране изпълнението на проектите.

Относителният дял на участие на финансирането от републиканския бюджет е **17,06 %**, следствие от очакваните държавни субсидии и издръжката на делегираните на Община Иваново държавни дейности .

Част VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

6.1. МЕТОДИЧЕСКИ ОСНОВИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Измененията в климата, които в редица случаи водят до увеличаване на риска от бедствия като наводнения и свлачища се дължат основно на **две групи фактори**:

- (1) глобалното затопляне вследствие отделянето в атмосферата на въглероден двуокис и метан от дейността на човека и отглеждането на преживните животни;
- (2) намаляването на валежните количества и водни запаси.

Промените в климата оказват влияние преди всичко на секторите, които зависят от температурите и валежите в атмосферата. Това са: **селско стопанство; биоразнообразие и екосистеми; енергетика; гори; човешко здраве; туризъм; транспорт; води; градско (селищно) развитие и др.** ¹⁴

Съгласно наложилата се квалификация, възможно е да се използват три вида мерки за ограничаване изменението на климата:

- за превенция от неблагоприятното въздействие на дейността на хората, както от самите тях, така и от дейността им в земеделието и преработващата индустрия;
- за организация на дейността при бедствени последици;
- за компенсиране на щетите чрез предварително застраховане.

Първата група мерки е по принцип задължителна, особено като се има предвид, че разходите за тях са сравнително ограничени. Втората група мерки се предприемат обикновено при необходимост, след настъпили неблагоприятни последици като наводнения, свличане на земни маси и др., а третата е обект на местната администрация. Поради това, и съобразно практиката за разработване и изпълнение на стратегически документи за регионално и местно (общинско) развитие, е възможно и целесъобразно да се планират преди всичко **мерки за превенция на изменението на климата.**

В тази част от ПИР на община Иваново е представена връзката между:

- (1) идентифицираните в Част I на ПИР рискове и проблеми пред развитието на общината в бъдещия програмен период 2021 – 2027 г.;
- (2) формулираните цели и приоритети за развитие на общината в Част II на документа;
- (3) идентифицираните в Част III мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

За да се структурират мерките за ограничаване на измененията на климата и за адаптиране климатичните промени е извършена сериозна проучвателна подготовка. Предварително са проучени изискванията на МРРБ за разработване на Част VI на ПИР, както и стратегически документи на МОСВ по въпроса. На тази база е разработен анализ за подходящите дейности (мерки) за адаптиране към измененията на климата за целевите сектори

¹⁴ / Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие.

на територията на община Иваново съобразно Част I и ПИР. Този анализ за целите на въздействие по адаптиране към измененията на климата, съдържанието на необходимите дейности и зоната за въздействие с тях са изложени по-долу.

Посочените сектори на цели и видове дейности са съгласно Националната стратегия за адаптиране към измененията на климата, след допълване съобразно съдържанието на Част IV и Част V на настоящата разработка.

Сектор 1: „Селско стопанство“

Целите за адаптиране към измененията на климата, предизвикани от дейностите в земеделието могат да се формулират така:

- 1.1. Адаптиране на земеделската производителност (култури) – чрез възстановяване на напоителните системи и/или капково напояване в стопанствата за производство на зеленчуци и на плодове;
- 1.2. Адаптиране на производителността на животновъдството – чрез адаптиране на земеделските стопанства стопанства с преживни животни и като се запазват пасищата в общината;
- 1.3. Адаптиране управлението на природните ресурси (почва) – чрез ускоряване на създаването на нови трайни насаждения от млади фермери в района на селата Иваново, Пиргово и Мечка;
- 1.4. Изграждане на капацитет за адаптиране към измененията в климата – чрез разработване на програми и обучение на земеделски стопани от всички селища на Община Иваново.

Сектор 2: „Биоразнообразие и екосистеми“

Целите за адаптиране към измененията на климата, свързани с опазване на биоразнообразието и екосистемите могат да се формулират така:

- 2.1. Обогаляване и използване на местните знания за биоразнообразие – чрез събиране на знания за народните обичаи и традиции за борба с този проблем, от местния туризъм и читалищата в зона „Поломие“ на Община Иваново;
- 2.2. Обучение в екосистемно мислене в училищата – чрез разработване на учебни програми и провеждане на практическо еко-обучение в училищата на територията;
- 2.3. Устойчиво използване на предлагани екосистемни услуги – чрез културни екосистемни услуги за отдих и образование, предлагани в училищата, читалищата и МСП за туристически услуги. Тук може да включи и дейност за възстановяване на екосистемите в общината с участие на местните туристически фирми в зона „Поломие“.

Сектор 3: „Енергетика“

Целите за адаптиране към измененията на климата, свързани с енергетиката могат да се формулират така:

- 3.1. Подобряване на енергийната ефективност в производството – посредством стимулиране на индустриалните МСП за използване на дървесна биомаса в зона „Труд и капитал“ на общината.
- 3.2. Намаляване вредните емисии чрез саниране на сградите – чрез проекти за саниране и покривни фотоволтаични инсталации в обществени и бизнес сгради в общината.

Сектор 4: „Гори“

Целта за адаптиране към измененията на климата, свързана с горския сектор може да се формулира така:

4.1. Подобряване на екологосъобразното използване на дървесна биомаса за енерго-производство – чрез контрол на влажността на дървата за отопление съгласно т.нар. „Национален план за енергия от горска биомаса“ от Горско предприятие – Иваново, от домакинства на територията на общината и др.

Сектор 5: „Туризм“

Целите за адаптиране към измененията на климата, свързани с туризма може да се формулират така:

5.1. Повишаване осведомеността за измененията на климата и въздействието върху туризма – чрез подготовка и разпространение сред МСП в туристическия бизнес на брошури и лифлети, като инициативата за това може да бъде на Туристически информационен център (ТИЦ) и местата за настаняване в зона „Поломие“

5.2. Разработване на иновации с отчитане на проблема за адаптиране към измененията на климата – чрез разработване на нови продукти за маркетингов подход в туризма, като инициативата за това може да бъде на ТИЦ и местата за настаняване.

Сектор 6: „Градско (селищно) развитие“

Целите за адаптиране към измененията на климата, свързани с населението в общината могат да се формулират така:

6.1. Подобряване на административния капацитет за адаптирана към измененията на климата – чрез повишаване осведомеността и ангажираността на населението, съвместно с читалищата на територията на общината;

6.2. Партньорство и комуникация за адаптиране с изменения климата – посредством Организиране на социални мрежи и ПЧП за партньорство съвместно с бизнеса и читалищата.

Изготвянето на ПИРО е съобразено с програмите от мерки в планове за управление на речните басейни, както и с програмите от мерки в планове за управление на риска от наводнения към басейновите дирекции, визирани в Общия устройствен план от 2016 г. Считаме, че с това се осигурява и съгласуваност с всички други приложими планове и програми в областта на опазването на околната среда или адаптацията към изменението на климата, разработени на национално, областно или общинско ниво.

6.2. ИНДКАТИВНИ МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Екологичната проблематика в случая е неразделна част от формулираните цели и приоритети на ПИР – Иваново за периода 2021 – 2027 г. Тя намира също конкретен израз в мерките, включени в програмата за реализация, дадена в **Приложение 1**.

Отделно в **Приложение 1 Б** са формулирани действени мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия, като се отчита спецификата на територията на Община Иваново. Налице за достатъчно разнообразни мерки - както за инфраструктурни проектни идеи, така и меки мерки за повишаване на информираността на населението.

Изпълнението на тези мерки следва да бъде осигурено с необходимите ресурси от Общината, като трябва да бъде обвързано със система от индикатори за продукт и за резултат за периода на действие на ПИРО. Допълнително, тези мерки могат да бъдат оценени и допълнени при извършване на следваща междинна оценка и/или при изготвянето на Актуализиран документ за изпълнението на ПИРО до края на периода 2021 – 2027 г.

Засега в повечето общини, а вероятно и на национално равнище, все още няма достатъчно опит както по формулирането на конкретни базови и целеви стойности, така също по наблюдението и отчитането на тези до голяма степен «нови» по тип индикатори. Поради това, целесъобразно е те да се анализират допълнително в началото на програмния период 2021 – 2027 г. и при необходимост да се включат в Програмата от Приложение 3, още преди изготвянето на междинната оценка през 2024 – 2025 г. на ПИР на Община Иваново.

Преобладаващата част от мерките и проектите, дадени в **Приложение 1 Б** имат за цел превенция на измененията на климата. Поради това, според същността си това трябва да са преди всичко **стъпки за компенсиране и отслабване на измененията в климата**. Както се вижда от Таблица 6.2, най-важните от тях са:

- (1) последователното провеждане на политика на екологично (органично) земеделско производство, по-специално в животновъдството;
- (2) осигуряване на подходящо ниво на енергийна ефективност на сградите;
- (3) въвеждане на ВЕИ като слънчеви батерии и/или фотоволтаични централи за обществени и частни сгради, използване на дървесна биомаса за отопление и др.

В тази връзка, освен „досегашните“ мерки и проекти в програмата за реализация на интегрирания план за развитие по **Приоритет 3 (Приложение 1)**, може да се включи нова допълнителна **Специфична цел 4 в Приложение 4. „Превенция чрез информиране на заинтересованите страни за измененията на климата“**

В заключение на раздела за ограничаване на неблагоприятното изменение на климата вследствие затопляне на атмосферата и/или отделянето на емисии от вредни газове ще изтъкнем, че въпреки тяхната на пръв поглед отдалеченост от сегашния дневен ред за развитие на материалния капитал в общините, правилното и отговорно отношение към проблема ще доведе до повишаване на качеството на живот на населението в Община Иваново.

Част VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Предмет на наблюдение е изпълнението на приоритетите и целите на Плана за интегрирано развитие, по предварително определени и дефинирани физически и финансови индикатори, организацията и методите по изпълнение, прилагани от Общинската администрация и заинтересованите страни. Във фокуса на наблюдението са и мерките за осигуряване на постоянна, актуална и правдоподобна информация за спазването на принципите по осигуряване на публичност и прозрачност на процесите по реализация на плана.

Наблюдението и оценката на изпълнението на плана за интегрирано развитие практически е комплекс от действия на **определени субекти**, наричани **органи за наблюдение**, в резултат на които се осъществява перманентен (постоянен) контрол по изпълнението на мерките, насочени към постигане на целите на плана. Наблюдението осигурява гаранция и за постигане на законосъобразност, целесъобразност, устойчивост и ефективност на провежданите дейности по изпълнението на плана.

За постигане на определена ефективност на наблюдението и последващата оценка е целесъобразно изграждането на **Система за наблюдение** (възприема се и като **Система за мониторинг**), която е компонент на цялостното управление на плана. Тя трябва да проследява не само използването на ресурсния потенциал (финансов и човешки), но активно да отчита физическия прогрес - възникващите проблеми и промените в състоянието на средата в резултат на предприетата интервенция. За целта е необходим набор от общи и специфични индикатори и използването на възможности за алтернативност и адаптивност при оценките на изпълнението на плана.

7.1. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Системата за наблюдение е пакет от взаимобвързани компетентности и действия, от които произтичат резултати, достатъчни за безпристрастна оценка на изпълнението на плана, за идентифициране на възникнали проблеми и отклонения и за прилагането на адекватни мерки за своевременното им преодоляване. Системата обвързва отделни субекти, осъществяваните от тях функции и последователността на оперативните действия във времето.

Оценката на плана за интегрирано развитие анализира и измерва, чрез използването на подходящи индикатори, изпълнението на поставените цели и измерването на постигнатите ефекти и стойността на тяхната реализация. Тази оценка обхваща всички стадии от жизнения цикъл на плана - предварителна, междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за провежданите политики и степента на реализация на отделните мерки и проекти. Наблюдението и оценката са взаимосвързани и допълващи се инструменти с постоянен или периодичен времеви характер.

При своето функциониране **системата за наблюдение** се базира на рационална организация и вътрешни административни процедури, като това не изключва и ползването при необходимост и експертизата на външни консултанти.

Системата за наблюдение и оценка предоставят възможност отговорните структури и заинтересованите страни да се въвличат в самоопределяне на реалните обществени

потребности, да предлагат, вземат и изпълняват аргументирани ефективни управленски решения в процеса на мобилизиране на местните и проектните ресурси при изпълнението на плана за развитие.

Основните задачи пред системата са информационно осигуряване, приложение на системата от индикатори на плана, пълноценна координация и взаимодействие на участващите структури и публичното предоставяне на резултатите от наблюдението.

За реализацията на Плана за интегрирано развитие на общината се извършва **междинна оценка**, не по-късно от 4 (четири) години от началото на периода на неговото действие, която включва:

- Оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- Оценка на степента на постигнатите цели;
- Оценка на ефективното и ефикасното използване на вложените ресурси;
- Констатации, изводи и препоръки за разработване на актуализиран документ на плана за изпълнение през остатъка от неговия времеви период.

За изпълнението на плана се извършва **последваща оценка**, не по-късно от една година след изтичане на периода на неговото действие, която включва:

- Оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите;
- Оценка на общото въздействие;
- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- Основни изводи и препоръки, насочени към провеждането на регионални и местни политики.

Междинната и последващата оценка се извършват от независими външни анализатори, притежаващи съответният капацитет и експертиза.

Компоненти на системата за наблюдение и оценка:

- Източници на информация. начини и периодичност на събиране, обработка и анализ;
- Индикатори за наблюдение;
- Органи за наблюдение.
- Отчетност, публичност и обществен контрол.

Като неделима част от Система за наблюдение и оценка е и Програмата за неговата реализация (Приложение 1), която включва списък с дефинираните проекти, тяхната принадлежност към целите и приоритетите, времеви график за реализация и източниците на финансиране.

7.1.1. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие се основава на официални данни от Националния статистически институт, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на информацията и данните от периодичните отчети на кмета на общината.

Източниците на информация трябва да са достъпни, надеждни и доказуеми.

Кметът на общината, в качеството си на основен орган по наблюдението на плана разработва **годишни отчетни доклади**, които представя пред Общинския съвет за одобрение.

Докладите съдържат информация за:

- Общите условия за организацията и изпълнението на плана за интегрирано развитие, като развитие, като в частност информират за промените в социално-икономическия статус на общината;
- Постигнатия напредък по изпълнението на целите, приоритетите и конкретните мерки, като отчитат показателите по съответните индикатори;
- Действията на компетентните органи и заинтересованите страни по осигуряването на ефективност и ефикасност на изпълнението;
- Преглед на идентифицираните проблеми, възникнали в процеса на изпълнението на плана за всяка текуща година, както и за предприетите управленски въздействия за преодоляването и отстраняването на несъответствията.
- Степента на съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните и местните политики, включително и за мерките ограничаващи изменението на климата и адаптацията към променените условия.
- Нивото на взаимодействие и партньорство със заинтересованите страни;
- Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите и за местното развитие, както и за размера на усвоените финансови средства по Европейските програми и фондове.
- Резултатите от междинната оценка на плана;
- Констатации, изводи и предложения за усъвършенстване на процесите, свързани с по нататъшното изпълнение на плана.

Препоръчително е докладите да бъдат предварително структурирани и отчетните данни да се поднасят систематизирано в съответствие с приоритетите и мерките от плана, за да се осигури необходимият паралел и сравняемост. Не е допустимо в докладите да се представя информация и данни, веднъж отчетени в предходния период. Това внася опасност от дезинформиране и разнопосочност при анализа.

Оценката за изпълнението на интегрирания план се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните от изходното състояние и базисния сценарий. Освен обективните технически и финансови резултати е необходимо да се отчитат и неподлежащите на количествена оценка резултати и косвените ефекти. В резултат на оценката е са допустими възможни промени в някои от целите и останалите параметри на плана или в инструментите за неговото изпълнение.

Източници на информация и данни през жизнения цикъл на плана са и други методически и работни документи:

- Отчетна и работна документация, свързана с разработването, кандидатстването и управлението на проекти, финансирани и съфинансирани от европейски и национални програми и фондове;
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи с партньорите и заинтересованите страни, тематично свързани с изпълнението на плана за развитие;
- Проектна и работна документация;
- Статистически справочници и публикации на националния статистически институт и Териториалното статистическо бюро;
- Секторни и оперативни стратегии и програми;
- Анкетни проучвания и изследвания.

Според типа на информацията и начина на нейното осигуряване методите за наблюдения

се разглеждат като два типа - **количествени** и **качествени**.

При **количествените методи** се събира информация, която по правило се отнася до големи съвкупности и се подлага на статистическа обработка. При използването на тези методи се осигурява висока представителност на получените данни.

Качествените методи се характеризират с по-ниска степен на структурираност и по-голяма интензивност в процеса на събиране на информация, но ниска степен на представителност. За сметка на това притежават важни предимства - бързина, икономичност, възможност за събиране на по-задълбочена и детайлизирана информация, разбиране на социалния контекст, в който се реализира плана за развитие.

Целесъобразно е **комбинирано използване** на двата метода за допълващо използване на техните характеристики. Необходимо е постигането на определено съгласуване, така че получените чрез различни методи информация и данни да бъдат съвместими.

7.1.2. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Основна предпоставка за осъществяването на акуратна и въздействаща оценка е да се използват подходящи индикатори за измерване на ефекта от прилагане на заложените мерки.

Същността на индикаторите може да се разглежда в точно определен контекст:

- Индикаторите не са само чисто статистическа величина с определена стойност. Те произвеждат качествена и количествена информация, която трябва за подпомогне заинтересованите страни да комуникират, преговарят и решават;
- Индикаторите измерват факти, но и мнения. Индикаторите могат да се използват за конкретна оценка, но всъщност, те са част от системата за събиране и обработка на статистически данни. Един индикатор може да има различни стойности в зависимост от количествената променлива, която измерва;
- Не всички налични статистически данни или количествена информация се разглеждат безусловно като индикатори. При оценка на плана за интегрирано развитие приемаме като индикатор само тази информация, която органите за наблюдение на плана приемат за отговаряща и необходима при вземане на техните управленски решения или като предпоставка за комуникация.

Определянето на индикаторите трябва да е дозирано - определят се обозримо малък брой индикатори, които са целесъобразни и управляеми по отношение на постоянното наблюдение и оперативната оценка на изпълнението на плана. Задължително е да се отнасят до постиженията, резултатите и въздействието.

При формулирането на подходящи за наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие индикатори, сме се позовавали на следните критерии:

- Целесъобразност по отношение на приоритетите и целите;
- Възможност за количествено измерение, там където е приложимо;
- Надеждност - лесно формулиране и агрегиране;
- Наличност - безусловна установеност;
- Реалистичност - пряко свързани с проекта;
- Актуалност - съобразени с времето;

Съзнателно е избегнато абсолютното унифициране на индикаторите, което е недостатък на повечето от планове за развитие, защото разглеждаме този план като уникален документ,

съобразен със спецификите, наличния потенциал и капацитет за развитие на Община Иваново.

Системата от количествени и качествени индикатори е изградена с превес на количествено представените индикатори - измерими, систематизирани, стандартизирани и съпоставими, като се допълват с периодично осигуряваните данни и информация.

Стойностите на заложените в плана за развитие индикатори могат да се проследяват от официалните източници на информация в страната (данни от текущата статистика на Националния статистически институт и Териториалното статистическо бюро, Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България - ИСУН), оперативни данни от структурните звена в администрацията и годишните доклади на кмета. Често ползването на официалната статистика се оказва проблематично - липса на данни за пределно регионално и месно ниво или за определен сектор, закъснения в публикуването на данните или пък липса на данни, свързани с даден проект. Ефективността на системата за наблюдение и оценка зависи от точното определяне на базовите стойности на индикаторите. Базовите данни дават информация за първоначалната стойност, спрямо която индикаторът впоследствие се измерва. Липсата на изходни данни и на работещ механизъм за събиране на последващи стойности обезмисля използването на системата за наблюдение. Изключение са ситуациите, при които отчитането на резултатите от изпълнението на плана за развитие извежда потребности от дефиниране на специфични индикатори, които не са осигурени с данни в определен момент.

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите могат да бъдат абсолютни и относителни величини.

Индикаторите са инструмент за проследяване напредъка в изпълнението на плана за развитие и при разминаване между индикативни и реализирани стойности представляват сигнал за възможен проблем. Проследяват се три стойности:

Базова (индикативна) стойност - визира се стойността записана в проекта и не се променя, тъй като служи за целите на сравнение между изходната ситуация и промените - резултат от изпълнението на плана за развитие.

Крайна стойност - визира се стойността, която е записана при отчитане на реализацията на проекта. Тя не се променя и се ползва за отчитане на постигнатите цели.

Междинна стойност - визира се актуалната стойност към определен момент от времеви период на плана - отчетен период или междинна оценка. Тя се формира кумулативно - натрупва стойностите достигнати през отделните периоди на отчетност или оценка.

За оценка на постигането на специфичните цели се използва Система от индикатори за продукт/резултат. По този начин е постигната **равномерност на въздействие** по всяка от специфичните цели на плана.

7.1.3. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ:

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ - общите индикатори отчитат приноса на плана за развитието на общината по глобални показатели и за постигане на стратегическите цели.

СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ - използваните специфични показатели са за **продукт** и за **резултат**. Индикаторите обхващат както физически характеристики (параметри), така и финансови величини по отношение на реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни и относителни.

- **Индикатори за продукт** - отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитието на общината. Те са свързани с дейности, след реализацията на които се създава определен продукт. По някои от приоритетите се оценяват предвидени и изпълнени проекти от важно местно и регионално значение. Индикаторите за продукт са количествено измерими и осигуряват абсолютна обективност на постиженията. Най-общо, индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките. Индикаторите за продукт трябва да се използват дозирано - да не са прекалено много, като се ограничават до индикатори за ключовите елементи на плана.

- **Индикатори за резултат** - отчитат изпълнението на стратегическите цели и са със значение на комплексната оценка на ефективността от реализираната стратегия или политика за определения период. Степента на въздействие се отчита с количествено и качествено измерими индикатори, а в редица случаи - с качествена оценка на достигнатата степен на социално, икономическо и инфраструктурно развитие на общината. Най-общо индикаторите за резултат отчитат напредъка по отношение на целите. В резултат на реализираните проекти и дейности, гражданите имат възможност да получат определени предимства или да променят поведението си в положителна посока - напр. в резултат на новоизграден път или улица ще се спести време за пътуване или в резултат на проведени обучения ще се повиши квалификацията на административните служители. Индикаторите за резултат дават информация за промени в поведението, капацитета или начина и стила на работа и са пряко свързани със специфичните цели на плана за развитие. Измерват се във физически и финансови величини.

За приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони на въздействия са дефинирани отделни **самостоятелни индикатори**, чрез които се определя приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия, така и към цялостното развитие на общината.

7.2. ОРГАНИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

В процесите на наблюдение и оценка участват Общинският съвет, Кметът на общината, Кметовете на кметства и кметските наместници, Общинската администрация, икономическите и социалните партньори, Неправителствените организации и еднолични представители (граждани) на местната общност. Наблюдението е постоянен и непрекъснат процес с участие на всички ангажирани субекти и протича при спазването на следните принципи:

- Всеобхватност на наблюдението;
- Откритост и прозрачност;
- Независимост и безпристрастност;
- Наличие на ясни правила и процедури за наблюдение и оценка;
- Партньорство и взаимодействие на всички заинтересовани страни.

Кметът на общината, в качеството си на **едноличен орган на местното самоуправление** не се разглежда като субект на Системата за наблюдение и оценка, защото неговите управленски решения и действия са обект на самото наблюдение и на самата оценка.. **Кметът**, обаче изпълнява **определни функции** по организацията, координацията и информационното осигуряване на този процес. Той организира наблюдението на изпълнението на плана за развитие. Кметът на общината, освен **годишните отчетни доклади**, които съставя и внася за утвърждаване в Общинският съвет, организира и провежда периодични **обществени**

обсъждания на изпълнението на плана сред местната общности гражданите.

Общинският съвет е основният орган на наблюдението и в изпълнение на собствените си правомощия изразява становищата, позициите и мнението на заинтересованите страни - администрация, организации, юридически и физически лица при абсолютното спазване на изискванията за партньорство, публичност и прозрачност. **Общинският съвет** през целия жизнен цикъл на плана за развитие приема внесените от **кмета на общината** отчети на плана, със съответните предписания и препоръки.

Годишният период на отчетност е достатъчен от гледна точка на динамиката на процесите – голяма част от мерките и дейностите имат нужда от „технологично време“ – от една страна, за да бъдат реализирани, а от друга, за да стане ефектът от тях видим и оценен. Едногодишният период на оценка не създава прекалено дълъг времеви отрязък без контрол и наблюдение, което би създавало риск от пропускане на важни събития и процеси и респективно от липсата на корективни действия и мерки с оглед поставените цели и приоритети в плана за развитие.

Общинската администрация

Общинската администрация подпомага кмета и общинският съвет през целият процес на наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие. По целесъобразност, кметът на общината, може да формира **Оперативна работна група** за наблюдение на плана. Работната група се ръководи от заместник-кмета на общината и в нейния състав се включват служители от администрацията с ръководни и оперативни функции. Работната група осъществява:

- Текущо наблюдение на изпълнението на плана за развитие;
- Събира и систематизира оперативната информация по заложените индикатори;
- Информира периодично кмета на общината за постигнатия напредък по изпълнението на плана;
- Подпомага кмета при съставянето на годишните отчетни доклади;
- Осигурява информационно и документално работата на общинския съвет при разглеждането на въпроси, свързани с плана;
- Следи действията по организацията и разработването на междинна и последваща оценка на плана и предлага решения, изведени от съответните оценки;
- Обсъжда и инициира промени в Програмата за реализация на ПИРО, включително и промени на финансовите параметри и източниците на финансиране.

Икономически и социални партньори

Осигуряването на участие на икономическите и социалните партньори, в т. ч. и на неправителствените организации в процеса по наблюдение и оценка на плана би могло да се осигури под определена организационна форма - **Обществен съвет** към кмета на общината с широко участие на представители на гражданските и бизнес организации, външни експерти с доказан капацитет и експертиза и активни граждани.

Гражданите и гражданското участие в управлението на плана за интегрирано развитие се отнася до правото им да определят посоките на местното развитие и да осъществяват граждански контрол върху изпълнението на мерките и разходването на определените за целта ресурси. Участието на неправителствения сектор в процеса на наблюдение и оценка е условие за открито, отговорно и ефективно управление на плана за развитие. Кметът на

общината и администрацията осигуряват безпроблемен достъп на гражданските субекти до информация, чрез използването на всички възможни комуникационни канали, поддържат двупосочна връзка като активна форма за обмяна на мнения и предложения и за изработване на общи позиции по всички компоненти на плана за развитие.

7.3. ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ОБЩЕСТВЕН КОНТРОЛ.

Оценката на Плана за интегрирано развитие се базира на следните **качествени критерии**:

- Съществува ли необходимост от подобряване на съответствието на плана за мастно развитие с по-високите ниво на развитие (областно, регионално, национално);
- Степен на реалистичност и приложимост на плана, съобразно наличния потенциал и капацитет на общината и очакваните промени в състоянието на общината;
- Ефективност на плана за въздействие и постигане на желаните резултати;
- Ефективност и ефикасност на използваните финансови ресурси;
- Устойчивост на постигнатите резултати;
- Степен на мобилизация и оползотворяване на собствения потенциал и потенциала на интегрираното взаимодействие и пространствено сближаване;
- Ръст на повишаване на жизнения стандарт на местната общност;
- Степен на интеграция на екологичните изисквания в рамките на плана за развитие.

Достигнатите стойности на индикаторите се отчитат с регулярните годишни отчети на Кмета на общината пред Общинският съвет и пред местната общност, респ. пред партньорите, като достигнатите величини са видими от междинната и крайната оценки.

Отчетността на изпълнение е свързана с три основни компонента - ефективност, ефикасност и финансово изпълнение. **Ефективността** сравнява постигнатия резултат с първоначално планираната (базовата) стойност. **Ефективността** оценява доколко проведените дейности и реализираните мерки спомагат за достигане на заложените цели. **Ефикасността** е съотношението между продукта (резултата) и вложените ресурси, т.е. как ресурсите са се трансформирали в продукти и резултати. Тези индикатори предоставят информация на управляващите, наблюдаващите и оценяващите плана за развитие, като спомагат вземането на управленски решения в процеса на изпълнение на плана.

Източниците на данни и информации са посочени в Матрицата на индикаторите за наблюдение (Приложение № 3), като основната тежест по осигуряването на данни и информация е вменена като задължение на Общинската администрация, която подготвя и годишните отчети на кмета на общината. В контекста на това обстоятелство е целесъобразно кметът да формира със своя заповед **Оперативна група** за наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие, оглавявана от Секретаря на общината. С оглед осигуряването на достатъчна откритост и прозрачност, като членове на групата освен общински служители могат да участват и общински съветници и представители на НПО и бизнеса.

Оперативната група провежда **ежегодни наблюдения** за напредъка на изпълнението, като подпомага и разработването на годишните доклади, **наблюдения по необходимост** - при промени в конюнктурата или при възникване на значителни отклонения от нормалния процес на реализацията на плана, при оперативни решения на Общинския съвет, свързани с изпълнението на плана за развитие, **наблюдения в края на плановия период**, като подготвя и окончателен доклад с оценка на изпълнението и въздействието, оценка на ефикасното използване на ресурсите и цялостен анализ на изпълнението.

Актуализация на плана за интегрирано развитие се извършва на база на анализа и оценката, изведени от Междинната оценка на плана, която е нормативно определена за средата на плановия период. Допустима е **частична актуализация** в оперативен порядък, вследствие на съществени промени на социалните и икономическите условия в общината, промени в националното и европейското законодателство, при съществени промени в стратегически документи и програми.

Действията по **публичното оповестяване** на резултатите и социалната отговорност на администрацията не представляват критичен момент и не подлежат на съмнение. При наличието на съвременни информационни и комуникационни технологии информирането на обществеността и на заинтересованите страни се осъществява изключително бързо и навременно. Всеки граждански и икономически субект има възможност да се информира, чрез посещения в официалната Интернет страница на общината (поддържа се в актуално състояние), чрез публикации в пресата и електронните медии. Като допълнение на тези източници е възможно кметът на общината да организира периодични публични обсъждания на годишните отчети, които събития притежават предимството на непосредствената обратна връзка (гражданите могат да задават въпроси и да искат отговори, да дават мнения и да изразяват собствени становища). Тук обаче съществува реален риск от скриване и манипулация на данните и информацията, които показва негативните резултати от определени действия. Важно в случая е доколко предоставяната информация е пълна и подробна.

Действията по публичното оповестяване обхващат:

- Проведените анкетни проучвания и консултации с партньорските целеви групи, начинът на отразяване и съобразяване с техните препоръки и предложения;
- Подхода, формите и способите за информиране и осигуряване на активно участие на партньорите и заинтересованите страни през времеви период на изпълнение на ПИР;
- Мерките за насърчаване на формите на публично-частно партньорство, при изпълнението на плана за развитие.

Прилаганият механизъм за координация осигурява необходимия баланс на участието на партньорите в процесите на планиране, наблюдение и оценка на плана за развитие. Този институционален механизъм представлява добра основа за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност и следва по подходящ начин да бъде отразен и дообогатен при реализацията на плана.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ефективното провеждане на процеса по отчетност и осигуряване на публичност и прозрачност е гаранция за успешната реализация на плана за развитие, респ. за ползите от неговото изпълнение. Една от основните цели на този процес, който е неотменим компонент на плана за развитие, е задоволяване на обществените потребности от информация на определени групи от заинтересованите страни - граждани, бизнес субекти, предприемачи, потенциални инвеститори, контролни органи. В тази връзка, целият отчетен процес - от улавянето и регистрирането на съответните данни, до обобщаването им в отчетните документи, следва да е ориентиран към най-пълното и всеобхватно удовлетворяване на тези интереси. Това е и начинът по-който се осигурява достатъчна степен на прилагане на принципите за публичност и откритост. Комуникационната стратегия (Част III от Плана за развитие) е изцяло достъпна и възможна за изпълнение на технологията за идентифициране на заинтересованите страни и осигуряването на пълна прозрачност.

Част VIII. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ

8.1. НОРМАТИВНА ОСНОВА, ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА

Нормативна основа на Предварителната оценка (ПО) на ПИР на Община Иваново.

Нормативната основа дава правно основание за провеждането на ПО, но не дава дефиниция на ПО по принцип, както и на ПО на ПИРО.

Възможността на Възложителя (Община Иваново) да изготви ПО е визирана в чл. 32 от ЗРР. Съгласно Методическите указания за изготвяне на ПИРО, оценката е неразделна част от съдържанието на Плана. Тя се осъществява успоредно с разработването на ПИРО и съдържа оценка за социалноикономическото въздействие на плана върху развитие на общината и евентуално екологична оценка по реда на Закона за опазване на околната среда. Настоящата ПО се изготвя на етап на обсъждане на проект за ПИРО и не съдържа допълнителна екологична оценка (ЕО) и оценка на съвместимостта (ОС) на Плана по реда на ЗООС и ЗБР. Такава ще бъде изготвена при необходимост, съгласно становището на РИОСВ по него.

Екологичната оценка оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и на критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда. Следва да се има предвид, че ЕО и ОС се изготвят от независими експерти, при спазване на изискванията на ЗОП, ЗООС и ЗБР. Това не отменя задължението за инвестиционните проекти за проектните идеи и проектите, включени в ПИРО.

В контекста на ЕС оценяването се разбира като преценка на публичната намеса в развитието, съобразно резултатите, въздействията и нуждите, които намесата ще задоволи.

Оценяването е систематична дейност, която се извършва на основата на обективни, проверими критерии и може да се прилага към политика, план, стратегия, програма или проект. В контекста на ПИРО тя следва да прецизира не само прогнозируемото и реално постижимо въздействие на Плана върху територията, но и неговия интегритет с планираните за осъществяване политики на регионално, национално и европейско ниво, доколкото ПИРО е най-малката планова основа, която генерира националния принос в постигането на общоевропейските цели за програмния период.

По своята същност ПО е качествено експертно съждение, базирано на анализ и синтез на разработения план и сравнителен анализ на свързаните документи, която следва да докаже съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието, устойчивостта на ПИРО и проектите, визирани в него с предварително определените цели и приоритети, планирани на по-високи йерархични планови нива.

Основната цел на оценяването е подобряване на опита на администрацията в планирането и прилагането на публични програми и политики, поради което то е пряко свързано с основните етапи на ПИРО, а именно разработване, изпълнение и отчетност.

Оценката е от важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява напредъка, да се извлекат поуки, да се корелират действията с променящите се условия, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури контрол, да се развие капацитет чрез научени уроци и не на последно по важност място да се осигури инструмент за корекция при непредвидими обстоятелства. Всички тези функции на оценяването са еднакво важни и нито една от тях не изключва друга.

Основните критерии, които са използвани в настоящата ПО за постигане на обективна преценка, са критериите за: приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост. Тези критерии имат различна степен на тежест в различните етапи на развитието на ПИРО. В таблицата по-долу тежестта на критериите е обвързана с вида на извършваната оценка.

Таблица 8.1

Цикъл на оценяването и тежест на критериите.

Основни оценъчни въпроси	Предварителна оценка	Междинна оценка	Последваща оценка
Цел на оценяването	Планиране	Изпълнение	Отчетност
Обоснованост	+++	+	+
Приложимост	++	+++	+
Ефективност	+	+++	++
Ефикасност	+	+++	++
Въздействие	-	+	+++

Източник: *EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development*, 2013

Специфични цели на Предварителната оценка на ПИР на Община Иваново.

- Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Иваново;
- Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Общината;
- Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Иваново за 2021-2027г., както и на интегрираността и взаимодействието между отделните интервенции, планирани в обхвата на ПИР, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво;
- Преценка на обема и ефективността на предвидените ресурси за постигане целите;
- Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2021-2027 г., включително по отношение на информационното му осигуряване;
- Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация, включеността на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за осигуряване и публичността на Плана.

Подход и методология на ПО

При разработването на настоящата оценка са използвани поетапен и системен подход, което позволи на експертния екип да проследи процеса на изготвяне на ПИР на община Иваново и в същото време документът да се разгледа като взаимосвързана система, която се търси постигането на общ положителен и синергичен ефект. Използвани са следните аналитични техники за задълбочено разглеждане на Плана:

- Дескриптивен анализ и качествен анализ на съдържанието;
- Сравнителен анализ и Гар анализ (анализ на несъответствията).

Екипът, изготвил ПИР на Община Иваново, предостави своевременно и поетапно изчерпателна информация за отделните съдържателни части и приложените методи при

разработването им. Оценката на ПИРО е извършена на два етапа - при завършване на аналитичната част на плана и при завършване на цялостния проект. Изпълнителят води изцяло отворена комуникационна политика, като разработи допълнителни инструменти за да отрази най-пълно потребностите, идеите и вижданията на заинтересованите страни на етапа на разработването на Плана. Не са констатирани трудности, рискове или непреодолими препятствия при разработване на ПО. не бяха срещнати. Не са идентифицирани концептуални и/или методологични грешки, които да генерират рискове с потенциал да възпрепятстват изцяло или частично изпълнението на разработения план.

Необходимо е да се подчертае, че ПИР на Община Иваново, както и ПО като негова съдържателна част, са разработени в условията на ограничения, произтичащи от външни фактори, а именно:

- Бюджетната рамка на ЕС, търпи корекции поради непредвидени обстоятелства, обусловени от глобалната пандемия на COVID-19, което доведе до промени в разпределението на средствата за изпълнение на политиките на ЕС;
- Към периода на изпълнение на договора за разработване на ПИР на Община Иваново не са разработени и приети от ЕК оперативните програми за периода 2021-2027г.;
- Налични са само проекти на стратегиите за развитие на регионално ниво;

Тъй като оценката покрива ефектите и процесите, свързани с планирането на ПИРО, то тя се базира на следните основни принципи:

- **Съответствие** – анализ доколко формулираните приоритети, цели и мерки кореспондират с дефинираните проблеми и потребности в общината. Друг аспект на анализ е съответствието на общинския план с документите за планиране на регионалното развитие на регионално, национално и европейско равнище;
- **Приоритетност** – оценява се дали заложените цели са насочени към преодоляване на ключови ограничения в общината и дали са подбрани с предимство приоритетни за общината решения, имащи синергичен ефект;
- **Ефикасност** – анализирана е връзката между планираните ресурси и очакваните резултати по цели и направления;
- **Ефективност** – анализът дава информация доколко чрез реализацията на така формулираната стратегическа част ще се постигне трайно решение на ключовите проблеми в общината;
- **Устойчивост на резултатите** – направена е преценка до каква степен може да се очаква, че предвидените приоритетни направления и цели в развитието ще запазят своята релевантност към хоризонта на програмния документ, в съответствие с предвиденото финансово осигуряване.

8.2. АНАЛИЗ НА СТРУКТУРАТА И СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПИРО С МЕТОДИЧЕСКИТЕ И НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Община Иваново 2021-2027 г. е разработен в изпълнение на Договор Д - 148 от 02.03.2020 г. с Асоциация за регионално развитие на Област Русе, сдружение в обществена полза. Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Община Иваново 2021-2027 г. съдържа:

Въведение, което се състои от основанието за разработване, кратки данни за организацията – разработила Плана и съдържанието на разработката:

Уводна част на разработката, в която се представят:

- (1)** целите, мястото и ролята на Плана за интегрирано развитие в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- (2)** законовите норми, подхода и принципите, на които се основава документът;
- (3)** отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на Плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021 – 2027 г.;
- (4)** очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво.
- (5)** методиката на разработката - използвания при изготвянето на ПИР подход и описание на извършените изследвания, източниците на данни и информация.

Съгласно Методическите указания на МРРБ от Март 2020 г., **същинската (експертна) част** на Плана за интегрирано развитие на община Иваново 2021 – 2027 се състои от:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциали за развитие на територията на Община Иваново;

Част II. Цели и приоритети за развитие за периода 2021 – 2027 г.;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ОПР при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на приоритетните зони на въздействие;

Част V. Програма за реализация на Плана и описание на интегрирания подход;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИР на Община Иваново;

Част VIII. Предварителна оценка на разработения ПИР 2021 - 2027.

В заключението на Плана са посочени основни препоръки за неговото ефективно изпълнение през програмния период. Приложение към плана са анкетните карти за анкетиране на представители на основните целеви групи съгласно, чиито обработени резултати са представени в Част III.

Изводи и препоръки: *Необходимо е след окончателното приемане на всички йерархично и кумулативно свързани планови документи на национално ниво да бъде извършен преглед на стратегическата рамка на ПИРО и индикативния финансов ресурс, свързан с нейната реализация и при необходимост тя да бъде адаптирана. Това би могло да се процедира с възлагането на външна оценка на съответствието на ПИРО с окончателно одобрената планова основа на национално и регионално ниво за периода 2021-2027г. Не се очакват генерални изменения в заложените приоритети, които да изискват повторно разработване на ПИРО, нито са идентифицирани рискове, произтичащи от ограниченията, които да възпрепятстват реализацията на плана, да компрометират неговата обоснованост, адекватност, реализуемост и потенциални въздействия. Към момента на разработване на ПИРО, Екипът е взел под внимание всички публично известни методически указания, препоръки, насоки и проекти на стратегии, програми и планве, за да осигури кохерентността и съгласуваността на разработката.*

Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Иваново и оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие.

Обхватът на ПИР на Община Иваново следва изцяло Методическите указания за разработване, утвърдени от МРР за периода 2021-2027г., което гарантира структурното му съответствие с нормативните и методологически изисквания. Фокусът на анализа е върху значими за територията тенденции процеси като в детайл отразява, нейните специфични характеристики, свързани с наличието на вътрешни миграционни процеси от общинския център към областния и обратно, наличието в близост на други общински центрове, които дават възможност за интегрирани междуобщински инициативи. Отчетени са всички важни за качеството на плана тенденции и процеси в развитието на територията, обособените в ОУП функционални зони и прогнозите за тях, качеството и степента на развитие на инфраструктурата, която е необходимо условие за реализацията на интегриран подход на интервенция, в зони, чиято свързаност и достъпност трябва да бъде подсигурана и развивана. Съществено преимущество на аналитичната част на плана е задълбочения анализ на тенденциите и процесите в развитието на бизнеси, основани на типични за общината аграрни характеристики, специфичен природно-географски профил в т.ч. наличие на природен парк и защитени територии в обхвата на мрежата Натура 2000 и потенциал за развитие на био и прецизно земеделие, селски и еко туризъм, маркетизиране на продукти и услуги, основани на екосистемен подход. Неизменно преимущество на анализа е неговото процедиране както от гледна точка на тенденциите и процесите в Община Иваново, така и отчитането на външни за общинската територия фактори и дефиниране на макроконтекста на ПИРО. Изготвенията SWOT анализ е изчерпателен и не се наблюдават логически несъответствия между оценените фактори и изведените цели и мерки. Стратегическите раздели на ПИРО са аналитично обосновани и обективно защитими.

Изводи и препоръки: *Аналитичната разработка е ясно фокусирана върху тенденции и процеси, значими за територията, населението, бизнесите и опазването на културния, исторически и екологичен капитал на Общината. Използваната информационна основа за анализ е надеждна и валидирана, като екипът се позовава както на релевантни за целта на анализа данни на НСИ, така и собствени данни на Община Иваново и данни от теренна работа (анкетно проучване на 142-ма представители на ключови заинтересовани страни).*

Аналитичната част е съобразена с аналогичните части на водещите документи на национално и регионално ниво. Изведените аналитично силни и слаби страни, шансове и заплахи са обвързани с предвижданията на ОУП и логично трансферираны и конкретизирани в SWOT анализа, което създава стабилна, обективна основа за стратегическото планиране в части I, IV, V и VI на ПИРО. Препоръчително е използваните показатели, представени в аналитичната разработка на ПИРО като базови стойности за извършване на периодично наблюдаване от общинската администрация и сравняване с първоначалните данни за периода 2021-2027, така че последните да служат едновременно за управление на промените и последваща актуализация на ПИРО (при необходимост) и за отчитане на напредъка в изпълнението на ПИРО, наред с представената в Плана рамка от индикатори.

Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Иваново за 2021-2027г. тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво, както и интегритет по отношение на очакваното въздействие.

Разработения ПИР на Община Иваново напълно корелира с наличните стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво, при условията на описаните по-горе ограничения. ПИРО отразява логиката на Стратегия „Европа 2027“, „Териториален дневен ред на ЕС – 2027, Национална програма за развитие „България 2027“ и Националната програма за реформи и съдържателно е изготвен така, че да осигури принос към тяхното изпълнение. Въз основа на изготвения алгоритъм за дефиниране на приоритетни зони за въздействие ПИРО осигурява връзки с национални и регионални секторни политики в сферата на околната среда, енергетиката, конкурентоспособността на българската икономика, туризъм и др. Отчетен е по прагматичен начин факта, че общината се ползва от преимуществом да попада в трансгранична територия, както и да е част от европейски макро регион (Дунавския). Обособените зони за въздействие (3 зони) имат допълнителен потенциал за между секторна и междурегионална интеграция, в случай, че община Иваново партнира или инициира проекти между 2 или повече съседни общини. Изключително проследима е логиката на планираната стратегическа рамка с три зони, три приоритета, всеки от които с три специфични цели в напълно изчерпателен обхват, който да е реализуем и времево и ресурсно в рамките на програмния период. Планираните мерки са детайлизирани и същевременно обвързани в интегрираната рамка, чието изпълнение да постига комплексен ефект не само върху приоритетните територии концентрирано, но синергично между съседни такива.

Изводи и препоръки: *Налице е ясна връзка между функционалния подход, демонстриран в ОУП -2016 на Община Иваново и оформените зони на интегрирано въздействие в ПИРО като върху функционалното измерение на предвижданията за развитие на територията са допълнително приложени два основни принципа – системен принцип на интеграция и териториален. В допълнение за постигане на по-висока степен на интегрирано въздействие при планирането ясно се забелязва и секторна и между секторна интеграция. Препоръчително в процеса на реализация на конкретните проекти за приоритетна зона „Ломове“ да се предвиди предварително обсъждане и съгласуване със заинтересованите страни и представители на НПО, занимаващи се с опазване на биологичното разнообразие, културно-историческото наследство в т.ч. и нематериално такова. Съобразно конкретните проекти на етап изпълнение на ПИРО да се осигури по тясно сътрудничество и/или партньорство на ръководството на ПП „Русенски Лом“ и РИМ – Русе. За проектите с потенциал за генериране на приходи в зоните за интегрирано въздействие да се предвиди на етап на детайлно разработване да се направи анализ на разходите и ползите като се разработят поне две алтернативи за решение като за бизнес-ориентирани проекти да се оцени възможността за прилагането на еко-системен подход, който едновременно да позволява социално-икономически ползи и конзервационни такива за видовете и хабитатите, обект на съхранение и възстановяване. Ползите от опазването им да бъде надеждно комуникирано с оглед на по-доброто разбиране на целите и функциите на мрежата Натура 2000 и възможностите за съвместяване на икономически, социални и конзервационни цели. Окончателният проект на ПИРО следва да бъде хармонизиран и с Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000 до 2023г. и следващата такава. Препоръчително е също така Възложителят да предвиди междурегионална инициатива, свързана с дейност 1 от Мярка 3.2.2. на Приоритет 3, която да цели разработването на комплексен проект за укрепване на свлачища в една общини от Русенска област.*

Преценка на обема и ефективността на предвидените ресурси за постигане целите

Добро впечатление прави плавният преход от аналитичната основа на ОПР 2014-2020, през изпълнението на мерките в него в настоящия програмен период и планирането на нови и/или надграждащи такива в ПИРО 2021-2027г.

Такъв подход не само спазва основните принципи на програмирането на развитието на една територия, но и гарантира в максимална степен устойчивостта на вече реализирани интервенции, тяхната мултипликация и кумулативно въздействие, което пък е свързано с ефективността и ефикасността и на планираните за новия период и на вече разходваните средства, тяхната целесъобразност, демокрацията на видовете ресурси за постигането на комплексно въздействие при спазването на финансова дисциплина и без двойно финансиране.

Изводи и препоръки: *Планираните ресурси са времево и видово ограничени. Тяхното разпределение по настоящем е индикативно и обезпечава бъдещата реализация на ПИРО до степента на прогнозно финансово планиране. Препоръчително е административният капацитет на Възложителя да бъде своевременно (преди реалния старт на изпълнението на мерките в ПИРО) надграден и развит в посока на формиране на компетенции във сферата на финансовия инженеринг и публично-частните партньорства. Финансовата рамка на Плана да бъде актуализирана след окончателното приемане на Оперативните програми за периода 2021-2027г. и разпределението на индикативния ресурс в тях по години. Финансовата прогноза да бъде визуално онагледена и представена на заинтересованите страни като се акцентира върху разпределението на индикативните ресурси по видове, очакваното ниво на включване на местната общност и възможностите за публично-частни партньорства. Средствата в индикативната рамка да се разпределят по проекти и по източници на финансиране след приключване на процеса на програмиране на национално и регионално ниво. Препоръчително въз основа на финансовата прогноза на ПИРО, Възложителя да изготвя детайлна годишна финансова прогноза с конкретни прогнозни стойности на проектите във всяка мярка и съобразно степента на реализация. В този случай индикативната финансова рамка ще се превърне в инструмент за финансово управление.*

Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО и тяхната информационна осигуреност и Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на плана.

Част VII на плана подробно третира изграждането на системата за наблюдение, нейните функциониране и цели, приложимите индикатори и методи за измерването им, периодичността и необходимите информационни ресурси. Предвидената рамка от индикатори следва Методическите указания, като в ПИРО са заложили задължителните за наблюдение индикатори. Ясно са разписани органите за наблюдение, ролята на администрацията и на социалните и икономически партньори и заинтересовани страни при докладване на напредъка по изпълнение на плана. Раздел 7.3. третира осигуряването на широка публичност и обществен контрол и прозрачност принципно като са набелязани основните цели на информационния процес и основните комуникационни тактики. От изключителна важност е постигането на обществен консенсус по Плана на всеки етап, което изисква актуална и своевременна комуникация и механизми за обратна връзка както е сайтът на общината.

Изводи и препоръки: *за да се гарантира ефикасността и качеството на мониторинговия процес и включването на широк кръг партньори да се реализира предложението за конституиране на Обществен съвет към Кмета на общината (стр.116) преди началото на новия планов период. Да се предвиди преглед на системата за наблюдение след одобрението на оперативните програми за 2021-2027г. Би могло да се предвиди използването на виртуални форми на обсъждания по мерки или проекти или създаването на постоянни онлайн експертни групи към обществения съвет, визиран на стр. 116-117.*

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият стратегически документ „**ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2021 – 2027 Г.**“ е разработен от Асоциация за регионално развитие на Област Русе (ARPP - Русе) по покана на Община Иваново – Област Русе и съгласно договор между двете страни No Д – 148 / 02.03.2020 г. и Анекс No 1 / 16.03.2020 г. към договора.

Разработката се изпълнява съгласно техническо задание, съгласувано и подписано от двете страни, което е неразделна Част от Договора. Творческото участие на експертите на ARPP – Русе при разработване на Плана за интегрирано развитие на Община Иваново 2021 – 2027 г. е, както следва:

- проф. д-р Велизара Пенчева – Председател на УС на ARPP-Русе – общо административно ръководство на поръчката по договора;
- проф. д-р Николай Найденов – Ръководител на изпълнението на поръчката, с участие както следва:
 - 1) Подготовка на оферта, техническо задание и други работни документи, както и методическо и оперативно ръководство и координиране по разработването на Плана за интегрирано развитие;
 - 2) Раздели: Съдържание; Списък на използваните абривиатури и съкращения; Въведение (с участието на д-р Наталия Венелинова); Част I напълно самостоятелно, Част II (с участието на д-р Наталия Венелинова); Част IV (с участието на д-р Наталия Венелинова); Част VI напълно самостоятелно; Заключение и Литература. Участвал е също в разработването на Част VIII – “Предварителна оценка“;
- маг. ик. Милко Балкански – Раздел III с участието на проф. Николай Найденов по редактиране на текст, в разработването на общо четири анкетни карти и описанието на резултатите от анкетирането, вкл. изводите от него; Участие в разработването на Част V и по-специално участие в Приложение 1 и водещо участие в разработването на Индикативна финансова таблица и Приложение 2; Част VII , както текстовата и методическа част и специално подготовката на таблица с индикаторите за продукт по тази част.
- гл. ас. д-р Наталия Венелинова – участие във Въведение, участие в Част II и Част IV, водещо участие в Част VIII – “Предварителна оценка“.

Основа на разработката са стратегически документи за регионално развитие на национално, регионално и местно равнище – Закон за регионално развитие от м. Март 2020 г., Регионална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 г.,

В резултат на извършената работа към м. Септември 2020 г., експертите от екипа очакват устойчиво изпълнение на Плана за интегрирано развитие на Община Иваново за програмния период 2021 – 2027 г.

Представеният стратегически документ на План за интегрирано развитие на Община Иваново подлежи на междинна оценка в средата на програмния период 2021 – 2027 г. с оглед на разработването на Актуализиран документ за изпълнението до края на следващия програмен период 2021 – 2027 г.

ЛИТЕРАТУРА (по азбучен ред)

1. Актуализиран документ за изпълнението на Общинския план за развитие на Община Иваново 2014 – 2020 г., Февруари 2018 год. (непубликуван).
2. Закон за административно-териториално устройство на Република България. ДВ, бр. 63, 1995, посл. изм. и доп. ДВ, бр. 58/18.07.2017 г.
3. Закон за местното самоуправление и местната администрация. ДВ, бр. 77/1991, посл. изм. и доп. ДВ, бр. 70/07.08.2020 г.
4. Закон за регионално развитие. ДВ, бр. 50/2008, посл. изм. и доп. ДВ, бр. 21/13.03.2020 г.
5. Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021 – 2027 г., МРРБ, Март 2020 г.
6. Найденов, Н., и др., Устойчиво развитие на селските райони, Русенски университет, Изд. „Авангард – Принт“ – Русе, 2018 г.
7. Найденов, Н., Управление на проекти, Русенски университет, 2014 г.
8. Национална програма за демографско развитие на Р България (2006 – 2020)
9. Национална стратегия за регионалното развитие на Р България (2012 – 2022)
10. Областна стратегия за развитие на област Русе за периода 2014–2022 (непубликувана)
11. Общинска програма за развитие на туризма в Община Иваново. Предоставена извадка през м. Юли 2020 г.
12. Общ устройствен план на Община Иваново. Обяснителна записка, София, 2016 г.
13. Отчети за изпълнението на Общинския план за развитие на Община Иваново 2014 – 2029 г., за 2017, 2018 и 2019 г.
14. Регионална стратегия за развитие на Северен централен район 2021 – 2027. МРРБ.
15. Решение на МС No 196/11.04.2019 за одобряване на Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007 – 2017 г. за определяне на националните приоритети за периода 2021 – 2027 г., на Списък с целите на политиките, които да бъдат подкрепени през програмен период 2021 – 2027, и на Списък с програми и водещи ведомства за разработването им.
16. Стратегия „Европа 2020“ на Европейския съюз.
17. Стратегия за устойчиво развитие на туризма в област Русе 2020 – 2030 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027:
ОПИСАНИЕ НА ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ

ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ	Територия / зона за въздействие	Индикативен бюджет, хил. лв.	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура, отговорна за реализацията на мярката / дейността
ПРИОРИТЕТ 1: Развитие на икономиката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост					
Специфична цел 1.1. Подобряване на местната бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината					
Мярка 1.1.1. Подобряване на местната бизнес среда в общината					
Дейност 1: Проучване за състоянието и възможностите за подобряване на местната бизнес среда и на инвестиционния интерес – качество на административните услуги, сътрудничество с регионални НПО на бизнеса (БСК, БТПП), управление на инвестиционния климат и др.	Зона „Труд и бизнес“	20	ОП ИК, СП РЗСР	2022 – 2023 вкл.	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 2: Периодично обсъждане и прилагане на мерки за подобряване на местната бизнес среда, за повишаване на инвестиционния интерес и привличането на инвестиции	Зона „Труд и бизнес“	-	-	2021 – 2023	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 3: Актуализиране на общинската стратегия за публично – частно партньорство (ПЧП) (методика за осъществяване на ПЧП; целеви области за според ПИР на Общината; идейни проекти за ПЧП 2021–2027 г.)	Територия на общината	6	Общински бюджет	2022 – 2023	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 4. Разработване на перспективна програма от потенциални проекти за целевите области за осъществяване на ПЧП в общината	Територия на общината	-	-	2022 – 2023	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 5: Отреждане на терени за апортно участие на Общината в проекти за ПЧП с бизнеса	Територия на общината	12	Общински бюджет	2022 – 2023	Община Иваново
Мярка 1.1.2. Повишаване на инвестиционния интерес и привличане на инвестиции					
Дейност 1. Разработване на общинска политика на капиталовото финансиране и прилагане на правила за нейното ефективно прилагане	Територия на общината	10	Общински бюджет ОП ИК	2022 – 2027	Община Иваново

Мярка 1.2.2. Иновативни дейности за развитие на земеделието, за маркетинг и преработка на продукцията					
Дейност 1: Разработване на програма 2021 – 2027 г. за подпомагане на проекти на млади фермери за развитие на иновативни производства	Територия на общината	5	Общински бюджет	2021	Община Иваново
Дейност 2: Създаване на класификатор и проучване на качеството на почвите в общински земи за предоставяне под наем на терени за иновативни производства на млади фермери	Територия на общината	30	СП РЗСР, МИГ	2022 – 2023	Община Иваново
Дейност 3: Създаване на пилотна група земеделски производители на плодове в Зона „Труд и бизнес“ (Тръстеник, Мечка, Пиргово) за съвместен маркетинг и реализация на продукцията	Зона „Труд и бизнес“	5	СП РЗСР	2022 – 2024	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 4: Изграждане на предприятие за съхраняване и преработка на плодове (виж. Дейност 3)	Зона „Труд и бизнес“	600	СП РЗСР , МИГ	2024 – 2027	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 5: Създаване на пилотно сдружение на пчелари в Зона „Поломие“ (Иваново, Кошов, Нисово, Сваленик, Табачка и др.) за съвместен маркетинг и реализация на продукцията	Зона „Отдых и туризъм“	5	СП РЗСР , МИГ	2024 – 2027	Община Иваново, НССЗ – Русе Местен бизнес
Дейност 6: Изграждане на предприятие за преработка и разфасовка на пчелен мед (виж. Дейност 5)	Зона „Отдых и туризъм“	600	СП РЗСР , МИГ	2024 – 2027	Община Иваново Местен бизнес
Специфична цел 1.3. Общинска програма за развитие на туризма					
Мярка 1.3.1. Валоризация на природното и културно–историческото богатство за развитие на туризма					
Дейност 1: Пилотен проект за валоризация на природните и културно-исторически забележителности на територията с цел развитието на туризма в община Иваново	Зона „Отдых и туризъм“ Зона „Дунав“	45	СП РЗСР , МИГ	2021 – 2023	Община Иваново
Дейност 2: Издаване на справочник за туристическите забележителности и маршрути	Зона „Отдых и туризъм“	8	МИГ	2022 – 2023	Община Иваново МИГ
Дейност 3: Организиране на ежегоден конкурс за поощряване на дейностите на местните занаяти и производство на сувенири за промотиране на местния туризъм	Територия на общината	5	Общински бюджет	2022 – 2024	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 4: Превръщане на ежегодните празници („От Поломието до Дунав заедно“, „Децата на Поломието – празник под манастира“, Международния пленер по живопис, „Еньовден – билки за здраве и	Територия на общината	20	Общински бюджет	2022 – 2024	Община Иваново Местен бизнес

радост“) в атракции и предлагането им на туристическия пазар					
Дейност 5: Предпроектно проучване за експониране на останките на римския кастел „Тримамииум“ край селищно образование „Стълпище“	Зона „Дунав“	100	СП РЗСР , МИГ	2022 – 2024	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 6: Разработване на стратегия, инструменти и пазарни продукти за развитие на алтернативен туризъм – религиозен, екологичен и селски в трансграничния регион Област Русе - окръг Гюргево – Румъния	Зона „Отдых и туризъм“ Зона „Дунав“	500	Interreg V-A	2022 – 2024	Община Иваново Комуна Гимпаци
Мярка 1.3.2. Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура					
Дейност 1: Изграждане на многофункционален център за устойчиво промотиране и ползване на културното и природно наследство, открита сцена и др. в сервитутната зона на Археологически резерват „Скални църкви при Иваново“ (ПИ 32095.165.7)	Зона „Отдых и туризъм“	19 800	ОП РР	2022 – 2025	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 2: Обновяване и облагородяване на туристическата инфраструктура в Природен парк „Русенски Лом“, в съответствие с плана за управление на парка: надлъжна екопътека по р. Русенски Лом и р. Черни Лом от с. Красен до с. Табачка и пещера ?Орлова чука“.	Зона „Отдых и туризъм“	900	СП РЗСР, ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново ПП „Р.Лом“
Дейност 3: Изграждане на два паркинга и съпътстваща лека инфраструктура в местата на местни културни и фолклорни празници съвместно от общината, читалищата и местния бизнес	Зона „Отдых и туризъм“	60	ОП РР	2021 – 2027	Община Иваново
Дейност 4: Закупуване на преместваема сцена и аудио оборудване за провеждане на местни културни и фолклорни празници съвместно от общината, читалищата и местния бизнес	Зона „Отдых и туризъм“	100	СП РЗСР, МИГ.	2022 – 2023	Община Иваново
Дейност 5: Разработване и изпълнение на програма за ремонт на културно-исторически паметници с местно значение за потребностите на туризма – военни паметници, паметни плочи и др.	Зона „Отдых и туризъм“	100	ОП РР, МИГ	2021 – 2027	Община Иваново
Дейност 6: Разработване на идеен и технически проект за интегриране на местната туристическа инфраструктура от с. Табачка към пещерата „Орлова чука“ чрез полеви лагер и център за скално катерене под скалите на с. Табачка в съответствие с правилата за ПП „Русенски Лом“	Зона „Отдых и туризъм“	100	ОП РР , МИГ	2022 – 2023	Община Иваново
Дейност 7: Реставрация и придобиване на право на ползване на съоръженията по протежението на екомаршрут „Грамовец“ , с цел	Зона „Отдых и туризъм“	20	ОП ОС МИГ	2022 - 2023	Община Иваново

включването им в нови проекти на Община Иваново					
Дейност 8: Обновяване на указателни табели и информационни табла като част от общинската инфраструктура, обслужваща туризма	Зона „Отдых и туризъм“	8	СП РЗСР МИГ	2022 - 2027	Община Иваново
Мярка 1.3.3. Разработване и промотиране на подходящи туристически продукти					
Дейност 1: Организиране на регионален конкурс за базов туристически продукт в съответствие с валоризацията на ресурсите на територията и вероятната покупателна способност на типичния среден за региона потребител на туристическа услуга	Зона „Отдых и туризъм“	20	Общински бюджет, ПЧП	2021 – 2022	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 2: Организиране на периодични кампании чрез регионалните медии за промотиране на туристически услуги за учениците – „зелени туристически продукти“ за запознаване и опазване на природата и биологичното разнообразие в русенския регион	Зона „Отдых и туризъм“	5	Общински бюджет, ПЧП	2021 – 2027	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 3: Обновяване на печатните и аудиовизуални материали, на електронните страници и на интериора на Туристически информационен център за реклама на предлаганите туристически продукти за културно-исторически, екологичен и селски туризъм	Зона „Отдых и туризъм“	50	ПЧП, МИГ	2021 – 2023	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 4: Периодични прес – съобщения, промоционални и рекламни материали до „Дунав турс“ АД и регионалните туристически агенции за иновациите в туристическата инфраструктура за обслужване на потока за „Ивановски скални църкви“ и „Средновековен град Червен“	Зона „Отдых и туризъм“	5	Общински бюджет, ПЧП	2021 – 2027	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 5: Действия за включване на Община Иваново като член на Организация за управление на Дунавски туристически район и включване на с.о. Стълпише като етап на Регата ТИД	Зона „Дунав“	5	Общински бюджет, ПЧП	2021 – 2022	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 6: Насърчаване на сътрудничество с общини Русе и Две могили чрез съвместни проекти за промотиране на местното природно и културно-историческо наследство на територията	Територия на общината	10	ПЧП, МИГ	2022 – 2024	Община Иваново Местен бизнес
Дейност 7: Партньорско участие на Община Иваново в проект на „зелена“ мобилност и осигуряване на устойчив достъп на туристите до местните забележителности в Зона „Поломие“	Зона „Отдых и туризъм“ – „Ломовете“	200	ОП „Interreg” ОП ИК ОП ОС	2022 – 2024	Община Иваново ПП „Русенски Лом“ РУ „А.Кънчев“

ПРИОРИТЕТ 2: Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция						
Специфична цел 2.1. Стратегия и инструменти за балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция						
Мярка 2.1.1. Разработване съвместно с Община Две могили на Стратегия за водено от общностите местно развитие						
Дейност 1. Проучване и разработване на стратегия и инструменти за обучение на целевите групи в Община Иваново за балансираното развитие на социалния капитал 2021 – 2027 г.	Територия на общината	5	СП РЗСР	2021 – 2022	Община Иваново	
Дейност 2. Подготовка на предварителен доклад за участие в интегрирана Стратегия за водено от местните общности развитие по подхода „Лидер“ на ЕС с Община Две могили	Територия на общината	30	СП РЗСР	2021 - 2022	Община Иваново	
Дейност 3. Разработване на интегрирана Стратегия за водено от местните общности развитие и на финансово предложение за по подхода „Лидер“ на ЕС от МИГ “Две могили – Иваново”	Територия на общината	150	СП РЗСР	2022	Община Иваново,	
Мярка 2.1.2. Повишаване на административния капацитет за изпълнение на плана за интегрирано развитие						
Дейност 1. Разработване на ежегодни програми и осигуряване на участие в обучения по програмите на Института за публична администрация на служителите в администрацията	Зона „Администрация	10	ОП РЧР	2021 - 2027	Община Иваново	
Дейност 2. Обучения за повишаване на капацитета на администрацията и представители на местната общност за разработване и управление на проекти и програми за местно развитие	Територия на общината	10	ОП РЧР	2021 - 2027	Община Иваново	
Дейност 3. Разширяване на обхвата на административните услуги, предоставяни по електронен път в съответствие с Националната концепция за електронно управление	Територия на общината	6	ОП „Добро управление“	2021 - 2027	Община Иваново	
Дейност 4. Изграждане на мрежа за електронен обмен на информация и данни между общинския център и кметствата.	Територия на общината	40	ОП „Добро управление“	2021 - 2022	Община Иваново	
Дейност 5. Въвеждане на Система за управление на качеството в общинската администрация по международния стандарт ISO 9001	Територия на общината	20	ОП „Добро управление“	2021 - 2022	Община Иваново	
Дейност 6. Прилагане на методите за организационно съвършенство за повишаване капацитета на местното управление чрез въвеждане на Обща рамка за оценяване по Системата CAF.	Територия на общината	15	ОП „Добро управление“	2021 - 2027	Община Иваново	

Мярка 2.1.3. Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси						
Дейност 1. Ремонт и подмяна на оборудване и обзавеждане на учебните и детските заведения в населените места:	Територия на общината	600	Държавен и общински бюджет, ОП	2021 - 2023	Община Иваново МОН	
Дейност 2. Повишаване на осигуреността на училищата с компютърна техника и софтуер за навлизане в обучението на цифровизирани технологии – по 50 хил. лв. на училище	Територия на общината	200	ОП РЧР	2021 - 2027	Училища	М
Дейност 3. Осигуряване на постоянна охрана на училищните и детските заведения в населените места с модерни технологии и видеонаблюдение.	Територия на общината	60	Държавен и общински бюджет, ОП	2021 – 2027	Община Иваново МОН	
Дейност 4. Реконструкция и ремонт на стадиони , спортни зали и площадки в селищата:	Територия на общината	200	Общински бюджет СП РЗСР ОП РР	2021 - 2027	Община Иваново	М
Дейност 5. Доизграждане на подходи за достъп за хора с увреждания до обществените сгради	Територия на общината	200	ОП РР	2021 – 2022	Община Иваново МРРБ	
Дейност 6. Ремонт на църковни храмове и обновяване на дворни пространства (до 600 хил. лева на обект, според СП РЗСР):	Територия на общината	1 800	Мярка 7.2 СП РЗСР	2021 - 2027	Църковни власти Община Иваново	
Специфична цел 2.2. Развитие на образованието и здравеопазването и подкрепа на социалната интеграция						
Мярка 2.2.1. Грижа за децата и младежта						
Дейност 1. Подобряване на качеството на образованието чрез поддържане на целодневна организация на учебния процес и използването на извънкласни форми	Територия на общината	20	Държавен бюджет	2021 - 2027	Община Иваново МОН	
Дейност 2. Създаване на устойчив капацитет на учениците за дигитални и технически умения чрез навлизане и активно участие в работата на клубове и кръжоци по интереси	Територия на общината	90	Държавен бюджет, ПРЧР	2021 - 2023	Община Иваново, МОН	
Дейност 3. Изпълнение на съвместна програма и ефективни мерки на училищата и гражданските организации за намаляване на дела на отпадащите ученици от основно образование	Територия на общината	10	Общински бюджет	2021 – 2027	Община Иваново МОН	

Дейност 4. Обучения за повишаване на капацитета на преподавателския състав за разработване и управление на проекти за усъвършенстване на учебния процес	Територия на общината	150	ПРЧР	2021 - 2024	Община Иваново МОН	
Дейност 5. Посещения в град Русе на учениците в “Дни на отворените врати” на средни училища и Русенския университет, с оглед бъдещата им ориентация за продължаващо образование	Територия на общината	15	Общински бюджет	2021 - 2027	Община Иваново МОН	
Дейност 6. Участие на учители и ученици в програма за професионално и лидерско развитие „Заедно в час“ и лятна On Line безплатна академия	Територия на общината	5	Държавен бюджет	2021 - 2024	Община Иваново МОН	
Дейност 7: Организация и провеждане на ежегодни спортни събития и прояви по предварително съставени планове.	Територия на общината	15	ПРЧР	2021 - 2027	Община Иваново, МОН	
Мярка 2.2.2. Грижа за безработни младежи, възрастни хора и хора в неравностойно положение						
Дейност 1. Осигуряване на временна заетост в общината и нейни предприятия на безработни младежи до 29 г. с висше и средно образование и на други младежи чрез национални програми за заетост: „Старт в кариерата“, „Нова възможност за заетост“,	Територия на общината	50	ПРЧР	2021 – 2027	Община Иваново МТСП	
Дейност 2. Осигуряване на пакет от социални услуги на възрастни хора и лица в неравностойно положение и разширяване на обхвата: • Социален патронаж и личен асистент–650 хил. лв./год; • Топъл обяд – 150 хил. лв./год. • Други социални услуги - 500	Територия на общината	9 100	Трансфер от национален бюджет	2021 - 2027	Община Иваново МТСП	
Дейност 3: Включване на общината, чрез участие на хората в неравностойно положение, в националните програми „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“, „Регионална програма по заетост“, „Програма за полагане на обществен ползнен труд“ и „От социални помощи към осигуряване на заетост“ (ако функционират 2021 – 2027 г.)	Територия на общината	800	ПРЧР	2021 - 2027	Община Иваново МТСП	
Дейност 4: Изграждане на дневни центрове за възрастни в населените места на Общината	Територия на общината	210	Държавен бюджет	2021 - 2024	Община Иваново МТСП	

Мярка 2.2.3. Запазване и подобряване здравето на гражданите						
Дейност 1: Ремонт и обновяване на сградите на здравните служби в населените места: □	Територия на общината	420	СП РЗСР ОП РР	2021 - 2027	Община Иваново МЗ	
Дейност 2. Обновяване на техническото оборудване и обзавеждане на медицинските служби и центровете за социални услуги.	Територия на общината	250	СП РЗСР ОП РР	2021 - 2024	Община Иваново МЗ	
Дейност 3 : Въвеждане на мобилна здравна служба като нова форма за медицинско обслужване на населението	Територия на общината	250	СП РЗСР ОП РР	2021 - 2024	Община Иваново МЗ	
Дейност 4: Пилотен проект за социално предприятие за пакетиране на храни и осигуряване на лекарствени средства за възрастни хора от отдалечените селища на общината	Територия на общината	400	ПРЧР ОП „Храни“	2021 - 2024	Община Иваново МТСП	
Мярка 2.2.4. Социална интеграция и партньорство с групи от местната общност						
Дейност 1: Подготовка и изпълнение на малки проекти за подобряване средата за живот и интеграцията на местните общности съгласно Стратегия за водено от местните общности развитие на МИГ „Две Могили - Иваново“ в периода 2021 - 2027	Територия на общината	400	МИГ, ПРСР, ПРЧР	2021 - 2027	Община Иваново МИГ	
Дейност 2. Формиране на съвет за тристранно сътрудничество “Публична власт- Частен сектор- НПО” към Кмета на общината	Територия на общината	2	-	2021	Община Иваново Бизнес, НПО	
Дейност 3: Интегриране на деца от етническите групи чрез местните традиции при запазване на тяхната идентичност	Територия на общината	15	ПРЧР	2021 - 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Иновативни форми на взаимодействие между учениците от различен етнически произход за утвърждаване на поведенчески модели за взаимен хуманизъм и толерантност	Територия на общината	25	ПРЧР	2021 - 2024	Училища	
Дейност 5: Продължаване на съвместните действия с побратимените общини от Република Румъния по програмата за транснационално сътрудничество „Дунав“, по Interreg и др.	Територия на общината	10	Interreg BG - RO	2021 - 2025	Община Иваново	

Специфична цел 2.3. Подкрепа на читалищата за развитие на културата и сътрудничеството с местния туризъм						
Мярка 2.3.1. Поддържане на материалната база на читалищата						
Дейност 1: Обогаляване на библиотечния фонд на читалищата и въвеждане на нови технически средства и технологии в помощ на читателите	Територия на общината	25	ПРЧР	2021 – 2027	Община Иваново МК	
Дейност 2: Ремонт и реконструкция на читалищни сгради в населените места:	Територия на общината	300	Общински бюджет ОП РР	2021 – 2027	Община Иваново МОН, МРРБ	
Дейност 3: Изграждане на междуетнически културен център в с. Тръстеник за създаване на връзка между историческите събития и местните традиции	с. Тръстеник	150	СП РЗСР	2021 - 2024	Община Иваново МК	
Дейност 4: Възстановяване на местни етнографски обекти и адаптиране за целите на читалищна дейност и туристическа атракция	Територия на общината	500	СП РЗСР	2021 - 2027	Читалища в Община Иваново МК	
Мярка 2.3.2. Иновативни форми за развитие на читалищата като културни центрове и за сътрудничество с туризма						
Дейност 1: Обогаляване на самодейността и клубовете в читалищата с нови форми и събития, включени в Културния календар за съответната година	Територия на общината	70	Общински бюджет	2021 – 2027	Община Иваново читалища	
Дейност 2: Сдружаване в местни групи по интереси на читалищата и местата за туристически услуги за съвместна дейност по време на местните празници	Територия на общината	10	Общински бюджет	2021 – 2027	Община Иваново читалища	
Дейност 3: Провеждане на Национален литературен конкурс „Светлоструй“	с. Щръклево	5	Общински бюджет	2021 – 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Разработване и изпълнение на общинска програма за културно-атракционни дейности съвместно с Туристическия информационен център и туристическия бизнес	Територия на общината	100	СП РЗСР	2021 – 2025	Читалища, Бизнес Община Иваново	
Дейност 5: Организиране на обучения на читалищния актив за компютърна грамотност, за подготовка и отчитане на малки проекти по оперативните програми	Територия на общината	10	ОП РЧР	2021 – 2022	Читалища Иваново	в

Дейност 6: Организиране на конкурс по подготовка и изработване на образци на местното художествено наследство, сувенири и други за участие в празници с туристическия бизнес	Територия на общината	20	Общински бюджет	2021 - 2024	Община Иваново НПО, читалища	
Дейност 7: Създаване от заинтересовани читалища на сдружение за сувенири от местните занаяти и художествено наследство	Територия на общината	390	СП РЗСР ПР РЧР	2021 - 2023	Читалища, Община Иваново	
ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги в общината						
Специфична цел 3.1. Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура						
Мярка 3.1.1. Ремонт и рехабилитация на общински пътища, поддържане на съпътстващи елементи на пътищата						
Дейност 1. Ремонт на общински път RSE1101/III – 202: Русе – Щръклево /Красен, Басарбово /	Зона „Труд и бизнес“	3 000	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 2: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път RSE1105/I-5: Русе - п. к. Две могили – Тръстеник, път RSE3106/III-501: Русе-Иваново/Божичен, път RSE2107/I-5: Русе - Иваново и път RSE1108/III-501: Русе - Две могили - Ивановски скални църкви	Зона „Труд и бизнес“	1 100	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 3: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път RSE3109/III-501: Русе - Две могили –Кошов, път RSE1110/III-501: Иваново - Две могили – Червен - Средновековен град Червен и път RSE3111/ RSE3110: Иваново – Червен -Табачка	Територия на общината	1 200	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път път RSE2107/II-52: Пиргово –Мечка – Иваново и път RSE3112/ II-52: Пиргово - Мечка -Тръстеник	Зона „Труд и бизнес“ Зона „Дунав“	900	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 5: Реконструкция, модернизация и поддържане на съпътстващите елементи на път RSE3109/III-501: Русе – Две могили - Кошов, път RSE1110/III-501: Иваново – Две могили – Червен – Средновековен град Червен и път RSE3111/ RSE3110: Иваново – Червен –Табачка	Територия на общината	4 000	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 6: Проектиране и изграждане на междуселски път с. Нисово - с. Кошов (нов път 8 км. по парцеларен план RSE 1108 Щръклево – Иваново в рамките на планиран път RSE 2100 Русе – Писанец – Щръклево)	Територия на общината	8 000	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	

Дейност 7: Заснемане, анализ и оценка за създаване на алтернативни транспортни връзки	Територия на общината	25	Общински бюджет	2022	МИ, Община Иваново	
Мярка 3.1.2. Ремонт , рехабилитация и доизграждане на уличната мрежа, на мостове, площадки и тротоари						
Дейност 1: Ремонт на уличната мрежа в населените места на общината	Територия на общината	1 600	СП РЗСР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 2: Ремонт и укрепване на пешеходни и мостови съоръжения в с. Тръстеник, с. Червен, с. Табачка	Територия на общината	1 700	СП РЗСР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 3: Рехабилитация и доизграждане на площадни и тротоарни настилки	Територия на общината	200	СП РЗСР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Рехабилитация и обновяване на автобусни спирки в населените места	Територия на общината	40	СП РЗСР	2022 – 2026	Община Иваново	
Дейност 5: Изграждане на два паркинга в населените места	Територия на общината	20	СП РЗСР	2022 – 2026	Община Иваново	
Специфична цел 3.2. Поддържане и развитие на урбанизираната инфраструктура и на околната среда						
Мярка 3.2.1. Поддържане и развитие на урбанизираните територии						
Дейност 1: Преустройство и обновяване на селищни центрове - с. Мечка, с. Червен, с. Табачка, с. Церовец - нова визия и запазена идентичност	Територия на общината	500	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 2: Възстановяване и разширяване на зелената система от паркове, градини и прилежащи терени към сгради в населените места	Територия на общината	120	ПУДООС	2022 – 2027	Община Иваново ПЧП	
Дейност 3: Изграждане на нови паркове и зони за спорт и отдих	Територия на общината	3 000	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново НПО , МИГ	
Дейност 4: Граждански инициативи за кътове за отдих - ПУДООС и ПЧП	Територия на общината	10	ПУДООС	2022 – 2027	Община Иваново ПУДООС	
Дейност 5: Поддържане на публичен регистър на зелените площи в урбанизираните територии	Територия на общината	12	ПУДООС	2022 – 2027	Община Иваново	
Мярка 3.2.2. Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии						
Дейност 1: Укрепване на свлачища в с. Червен, с. Тръстеник, с. Пиргово, с.о. Стълпише	Зона „Труд и бизнес“	1 000	ОП ОС	2022 – 2027	МОСВ, Община Иваново	

Дейност 2: Контрол и укрепване на предпазните диги в с. Красен, с. Божичен и с. Нисово	Територия на общината	2 000	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново Гражд. защита	
Дейност 3: Залесяване на общински пустеещи земи с местни дървесни видове (макс. 200 дка на цена 300 лв./дка)	Територия на общината	60	СП РЗСР	2022 – 2027	МЗХГ, Община Иваново	
Дейност 4: Практическо обучение и семинари за ученици в защитени територии за изучаване и опазване на биологичното разнообразие	Територия на общината	50	ОП ОС	2022 – 2027	Училища в Община Иваново, МОН	
Дейност 5: Закупуване и внедряване на измервателна апаратура за мониторинг на обгазяването и наситеността с твърди частици на атмосферния въздух в с. Иваново и с.Щръклево	Зона „Труд и бизнес“	200	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново ,МОСВ	
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството на комуналните услуги						
Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадните води и отпадъците						
Дейност 1: Частична подмяна на водопроводната мрежа в с. Пиргово, с. Сваленик и с. Щръклево	Територия на общината	3 000	ОП ОС	2022 – 2027	В и К – Русе, Община Иваново	
Дейност 2: Ремонт на естествени водоизточници (чешми и кладенци) в с. Тръстеник и с. Пиргово	Зона „Труд и бизнес“	480	ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 3: Изграждане на водоснабдителна система в с.о. Стълпище	Зона „Труд и бизнес“	5 000	ОП ОС, ОП РР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Рекултивиране на закрити общински депа за битови отпадъци	Територия на общината	1 700	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново МОСВ	
Дейност 5: Партньорско участие в проект „Проектиране и изграждане на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци на регионално ниво – Русе, Ветово, Сливо поле и Тутракан“ - договор 10.04.2019 г.	Територия на общината	250	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново МОСВ	
Дейност 6: Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води в с. Щръклево	Зона „Труд и бизнес“	500	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново	МО
Дейност 7: Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води в село Пиргово	Зона „Труд и бизнес“	500	ОП ОС	2022 – 2027	Община Иваново МОСВ	
Мярка 3.3.2. Повишаване на енергийната ефективност						
Дейност 1: Обособяване, обучение и ефикасно функциониране на Общинско програмно звено за комплексно управление и контрол на	Територия на общината	75	Фонд ЕЕВИ	2021 – 2027	Община Иваново	

енергопотреблението, за повишаване на енергийната ефективност и приложението на ВЕИ и биогорива в Община Иваново						
Дейност 2: Разработване и обсъждане сред обществеността на общинска програма за поетапно реконструкция и обновяване на съществуващата обществена инфраструктура в Общината съгласно изискванията на стандартите за енергийна ефективност	Територия на общината	10	Фонд ЕЕВИ ОП РЗСР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 3: Разработване и изпълнение на програма за обследване с цел въвеждане на мерки за енергийна ефективност на публични сгради в с. Иваново (4 сгради), с. Щръклево (3 сгради), с. Пиргово (2 сгради), с. Мечка и с. Нисово (по 1 сграда), с. Щръклево (3 сгради), с. Сваленик (3 сгради) – 30 хил. лв./сграда	Територия на общината	510	Фонд ЕЕВИ ОП РЗСР	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 4: Изпълнение на проекти за саниране на сградите на основните училища в с. Иваново, с. Щръклево, с. Тръстеник и с. Сваленик (индикативно по 250 хил. лв./обект)	Територия на общината	1 000	Нац. бюджет	2022 – 2027	Община Иваново	МО
Дейност 5: Обновяване на уличното осветление чрез въвеждане на автономна система на базата на енергия от възобновяеми източници (ЕВИ) – по 30 хил.лв./селище	Територия на общината	390	Фонд ЕЕВИ	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 6: Въвеждане на система за мониторинг и контрол на обществения транспорт , вкл. за използването от превозвачите на екологосъобразни горива и технологии	Територия на общината	-	Фонд ЕЕВИ	2022 – 2023	Община Иваново	
Дейност 7: Включване на селищни образувания „Пристанището” и „Помпена станция” в с. Пиргово към електроснабдителния клон в селото	Зона „Труд и бизнес“	100	Фонд ЕЕВИ	2022 – 2027	Община Иваново	
Дейност 8: Прокарване на хранващ електрически кабел в с. Красен	Зона „Труд и бизнес“	40	Фонд ЕЕВИ	2022 – 2027	Община Иваново	
Мярка 3.3.3. Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и на биогорива						
Дейност 1: Провеждане на регулярни информационни кампании за популяризиране сред бизнеса и населението на използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и биогорива	Територия на общината	-	Фонд ЕЕВИ	2021 – 2027	Община Иваново	
Дейност 2: Разработване на механизми за публично-частно партньорство за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на територията	Територия на общината	-	ПЧП	2021 – 2022	Община Иваново Местен бизнес	

Дейност 3: Разработване на програма от целеви проекти за повишаване на използването на ВЕИ и биогорива в публичните и бизнес организации	Територия на общината	-	ПЧП	2021 – 2022	Община Иваново Местен бизнес	
Дейност 4 . Изпълнение на три пъти годишно информационни кампании сред администрацията, бизнеса и НПО за информирание, промотиране и изпълнение на дейности за приложение на ВЕИ и биогорива	Територия на общината	30	Фонд ЕЕВИ ОП РЗСР , ОП ОС	2021 – 202	Община Иваново	
Дейност 5: Изпълнение на общинска програма за намаляване твърдите частици и замърсяване на въздуха чрез национални програми за отопление с климатици, за контрол на влажността на дървата за огрев др	Територия на общината	650	Фонд ЕЕВИ ОП РЗСР, ОП ОС	2023 – 2027	Община Иваново	
Дейност 6: Разработване и изпълнение на три броя пилотни проекти за покривни фотоволтаични централи в с. Иваново (административен комплекс), с. Щръклево (училище), с Пиргово (местен бизнес)	Зона „Труд и бизнес“	150	Фонд ЕЕВИ ОП РЗСР, ОП ОС	2024 – 2027	Община Иваново Местен бизнес	

УСЛОВНИ ОЗНАЧЕНИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ФИНАНСИРАНЕ:

- **ОП ИК** – Оперативна програма иновации и конкурентоспособност
- **СП РЗСР** – Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
- **ОП РР** – Оперативна програма за развитие на регионите
- **П Ч П** – Публично – частно партньорство
- **М И Г** - Бюджет на Местна инициативна група „Две могили“ – „Иваново“
- **Interreg V – А:** Програма за трансгранично сътрудничество България – Румъния
- **ОП ОС** – Оперативна програма околна среда
- **ПУДООС** – Предприятие за управление на дейности за опазване на околната среда
- **Фонд ЕЕВИ** – Фонд за енергийна ефективност и възстановяеми източници

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 - А

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027:

СПИСЪК НА ВАЖНИ ЗА ОБЩИНАТА ПРОЕКТИ (номерация съгласно Приложение 1)

ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ, МЕРКИ, ПРОЕКТИ	Територия / зона за въздействие	Индикативен бюджет, хил. лв.
ПРИОРИТЕТ 1: Развитие на икономиката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост		
Специфична цел 1.1. Подобряване на местната бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината		
Мярка 1.1.1. Подобряване на местната бизнес среда в общината		
3. Проект 1: Проучване за състоянието и възможностите за подобряване на местната бизнес среда и на инвестиционния интерес – качество на административните услуги, сътрудничество с регионални НПО на бизнеса (БСК, БТПП), управление на инвестиционния климат и др.	Зона „Труд и бизнес“	20
Проект 5: Отреждане на терени за апортно участие на Общината в проекти за ПЧП с бизнеса	Територия на общината	12
Мярка 1.1.2. Повишаване на инвестиционния интерес и привличане на инвестиции		
Проект 2: Разработване на инвестиционен профил за привличане на предприемачески интерес (инвентаризация на ресурси, маркетингови профили на МСП; план и програма за инвестиции)	Територия на общината	36
Проект 5: Създаване на общинско тържище за земеделска продукция в с. Тръстеник или друго място	Зона „Труд и бизнес“	800
Специфична цел 1.2. Развитие на иновативни производства за добавена стойност на бизнеса и подобряване на заетостта		
Мярка 1.2.1. Подпомагане на малкия и средния бизнес в общината		
Проект 2: Създаване и дейност на общински център за обучение, подготовка и управление на проекти за развитие на малкия и средния бизнес в земеделието, индустрията и услуги	Територия на общината	50
Проект 5: Разработване и изпълнение на програма за цифрови технологии в индустриалните предприятия – CAD и САМ системи, бързо протопитиране на машинни изделия и др.	Зона „Труд и бизнес“	900
Мярка 1.2.2. Иновативни дейности за развитие на земеделието, за маркетинг и преработка на продукцията		
Проект 2: Създаване на класификатор и проучване на качеството на почвите в общински земи за предоставяне под наем на терени за иновативни производства на млади фермери	Територия на общината	30
Проект 4: Изграждане от група земеделски проеизводители на предприятие за съхраняване и преработка на плодове	Зона „Труд и бизнес“	600

Специфична цел 1.3. Общинска програма за развитие на туризма			
Мярка 1.3.1. Валоризация на природното и културно–историческото богатство за развитие на туризма			
Проект 1: Пилотен проект за валоризация на природните и културно-исторически забележителности на територията с цел развитието на туризма в община Иваново	Зона „Отдых и туризм“ Зона „Дунав“	45	C
Проект 6: Разработване на стратегия, инструменти и пазарни продукти за развитие на алтернативен туризъм – религиозен, екологичен и селски в трансграничния регион област Русе - окръг Гюргево – Румъния	Зона „Отдых и туризм“ Зона „Дунав“	500	In
Мярка 1.3.2. Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура			
Проект 1: Изграждане на многофункционален център за устойчиво промотиране и ползване на културното и природно наследство, открита сцена и др. в сервитутната зона на Археологически резерват „Скални църкви при Иваново”	Зона „Отдых и туризм“	19 800	
Проект 2: Обновяване и облагородяване на туристическата инфраструктура в ПП „Русенски Лом”, в съответствие с плана за управление на парка: надлъжна екопътека по р. Русенски Лом и р. Черни Лом от с. Красен до с. Табачка и пещера „Орлова чука“.	Зона „Отдых и туризм“	900	C
Проект 4: Закупуване на преместваема сцена и аудио оборудване за провеждане на местни културни и фолклорни празници съвместно от общината, читалищата и местния бизнес	Зона „Отдых и туризм“	100	C
Проект 7: Реставрация и придобиване на право на ползване на съоръженията по протежението на екомаршрут „Грамовец“ю, с цел включването им в нови проекти на Община Иваново	Зона „Отдых и туризм“	20	
Проект 8: Обновяване на указателни табели и информационни табла като част от общинската инфраструктура за туризма	Зона „Отдых и туризм“	8	C
Мярка 1.3.3. Разработване и промотиране на подходящи туристически продукти			
Проект 1: Организиране на регионален конкурс за базов туристически продукт в съответствие с валоризацията на ресурсите на територията и вероятната покупателна способност на типичния среден за региона потребител на туристическа услуга	Зона „Отдых и туризм“	20	Об бк П
Проект 3: Обновяване на печатните и аудиовизуални материали, на електронните страници и на интериора на Туристически информационен център за реклама на предлаганите туристически продукти за културно-исторически, екологичен и селски туризъм	Зона „Отдых и туризм“	50	П
Проект 6: Насърчаване на сътрудничество с общини Русе и Две могили чрез съвместни проекти за промотиране на местното природно и културно-историческо наследство на територията	Територия на общината	10	П
Проект 7: Партньорско участие на Община Иваново в проект на „зелена“ мобилност и осигуряване на устойчив достъп на туристите до местните забележителности в Зона „Поломие“	Зона „Отдых и туризм“ – „Ломовете“	200	ОГ
ПРИОРИТЕТ 2: Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция			

Специфична цел 2.1. Стратегия и инструменти за балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция			
Мярка 2.1.1. Разработване съвместно с Община Две могили на Стратегия за водено от общностите местно развитие			
Проект 3. Разработване на интегрирана Стратегия за водено от местните общности развитие и на финансово предложение за по подхода „Лидер“ на ЕС от МИГ „Две могили – Иваново“	Територия на общината	150	
Мярка 2.1.2. Повишаване на административния капацитет за изпълнение на плана за интегрирано развитие			
Проект 4. Изграждане на мрежа за електронен обмен на информация и данни между общинския център и кметствата.	Територия на общината	40	
Проект 6. Прилагане на методите за организационно съвършенство за повишаване капацитета на местното управление чрез въвеждане на Обща рамка за оценяване по Системата CAF.	Територия на общината	15	
Мярка 2.1.3. Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси			
Проект 2. Повишаване на осигуреността на училищата с компютърна техника и софтуер за навлизане в обучението на цифровизирани технологии – по 50 хил. лв. на училище	Територия на общината	200	
Проект 3. Осигуряване на постоянна охрана на училищните и детските заведения с модерни технологии и видеонаблюдение.	Територия на общината	25	
Проект 5. Доизграждане на подходи за достъп за хора с увреждания до обществените сгради	Територия на общината	200	
Специфична цел 2.2. Развитие на образованието и здравеопазването и подкрепа социалната интеграция			
Мярка 2.2.1. Грижа за децата и младежта			
Проект 4. Обучения за повишаване на капацитета на преподавателския състав за разработване и управление на проекти за усъвършенстване на учебния процес	Територия на общината	150	
Проект 5. Посещения в град Русе на учениците в “Дни на отворените врати” на средни училища и Русенския университет, с оглед бъдещата им ориентация за продължаващо образование	Територия на общината	15	
Мярка 2.2.2. Грижа за безработни младежи, възрастни хора и хора в неравностойно положение			
Проект 1. Осигуряване на временна заетост в общината и нейни предприятия на безработни младежи до 29 г. с висше и средно образование и на други младежи чрез национални програми за заетост: „Старт в кариерата“, „Нова възможност за заетост“,	Територия на общината	50	
Проект 2. Осигуряване на пакет от социални услуги на възрастни хора и лица в неравностойно положение: Домашен социален патронаж; Личен асистент; Осигуряване на топъл обяд.	Територия на общината	9 100	
Проект 3: Участие на хората в неравностойно положение в националните програми „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“, „Регионална програма по заетост“, „Програма за	Територия на общината	800	

полагане на обществено полезен труд” и „От социални помощи към осигуряване на заетост”			
Проект 4: Изграждане на дневни центрове за възрастни в селищата:	Територия на общината	210	
Мярка 2.2.3. Запазване и подобряване здравето на гражданите			
Проект 1: Ремонт и обновяване на сградите на здравните служби в населените места:	Територия на общината	420	
Проект 2. Обновяване на техническото оборудване и обзавеждане на медицинските служби и централите за социални услуги.	Територия на общината	250	
Мярка 2.2.4. Социална интеграция и партньорство с групи от местната общност			
Проект 1: Подготовка и изпълнение на малки проекти за подобряване средата за живот и интеграцията на местните общности съгласно Стратегия за водено от местните общности развитие на МИГ „Две Могили - Иваново” в периода 2021 - 2027	Територия на общината	400	
Специфична цел 2.3. Подкрепа на читалищата за развитие на културата и сътрудничеството с местния туризъм			
Мярка 2.3.1. Поддържане на материалната база на читалищата			
Проект 2: Ремонт и реконструкция на читалищни сгради в населените места:	Територия на общината	80	
Проект 5: Възстановяване на местни етнографски обекти и адаптиране за целите на читалищна дейност и туристическа атракция (с. Тръстеник или друго селище в старо училище)	Територия на общината	500	
Мярка 2.3.2. Иновативни форми за развитие на читалищата като културни центрове и за сътрудничество с туризма			
Проект 4: Разработване и изпълнение на общинска програма за културно-атракционни дейности съвместно с Туристическия информационен център и туристическия бизнес	Територия на общината	100	
Проект 5: Организиране на обучения на читалищния актив за компютърна грамотност, за подготовка и отчитане на малки проекти по оперативните програми	Територия на общината	10	
Проект 7: Създаване от заинтересовани читалища на сдружение за сувенири от местните занаяти и художествено наследство	Територия на общината	390	
ПРИОРИТЕТ 3: Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги в общината			
Специфична цел 3.1. Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура			
Мярка 3.1.1. Ремонт и рехабилитация на общински пътища, поддържане на съпътстващи елементи на пътищата			
Проект 1. Ремонт на общински път RSE1101/III – 202: Русе – Щръклево /Красен, Басарбово /	Зона „Труд и бизнес“	3 000	

Проект 2: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път RSE1105/I-5: Русе - п. к. Две могили – Тръстеник, път RSE3106/III-501: Русе-Иваново/Божичен, път RSE2107/I-5: Русе - Иваново и път RSE1108/III-501: Русе - Две могили - Ивановски скални църкви	Зона „Труд и бизнес“	1 100	
Проект 3: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път RSE3109/III-501: Русе - Две могили –Кошов, път RSE1110/III-501: Иваново - Две могили – Червен - Средновековен град Червен и път RSE3111/ RSE3110: Иваново – Червен -Табачка	Територия на общината	1 200	
Проект 4: Рехабилитация и текущ ремонт на общински път път RSE2107/II-52: Пиргово –Мечка – Иваново и път RSE3112/ II-52: Пиргово - Мечка -Тръстеник	Зона „Труд и бизнес“ Зона „Дунав“	900	
Проект 5: Реконструкция, модернизация и поддържане на съпътстващите елементи на път RSE3109/III-501: Русе – Две могили - Кошов, път RSE1110/III-501: Иваново – Две могили – Червен – Средновековен град Червен и път RSE3111/ RSE3110: Иваново – Червен –Табачка	Територия на общината	4 000	
Проект 6: Проектиране и изграждане на междуселски път с. Нисово - с. Кошов (нов път 8 км. по парцеларен план RSE 1108 Щръклево – Иваново в рамките на път RSE 2100 Русе – Писанец – Щръклево)	Територия на общината	8 000	
Мярка 3.1.2. Ремонт , рехабилитация и доизграждане на уличната мрежа, на мостове, площадки и тротоари			
Проект 1: Ремонт на уличната мрежа в населените места	Територия на общината	1 600	
Проект 2: Ремонт и укрепване на пешеходни и мостови съоръжения в с. Тръстеник, с. Червен, с. Табачка	Територия на общината	1 700	
Проект 3: Рехабилитация и доизграждане на площадни и тротоарни настилки	Територия на общината	200	
Специфична цел 3.2. Поддържане и развитие на урбанизираната инфраструктура и на околната среда			
Мярка 3.2.1. Поддържане и развитие на урбанизираните територии			
Проект 1: Преустройство и обновяване на селищни центрове - с. Мечка, с. Червен, с. Табачка, с. Церовец - запазена идентичност	Територия на общината	500	
Проект 2: Възстановяване и разширяване на зелената система от паркове, градини и прилежащи терени към сгради в селищата	Територия на общината	120	
Проект 3: Изграждане на нови паркове и зони за спорт и отдих	Територия на общината	3 000	
Мярка 3.2.2. Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии			
Проект 1: Укрепване на свлачища в с. Червен, с. Тръстеник, с. Пиргово, с.о. Стълпише	Зона „Труд и бизнес“	1 000	
Проект 2: Контрол и укрепване на предпазните диги в с. Красен, с. Божичен и с. Нисово	Територия на общината	2 000	

Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадните води и отпадъците			
Проект 1: Частична подмяна на водопроводната мрежа в с. Пиргово, с. Сваленик и с. Щръклево	Територия на общината	3 000	
Проект 2: Ремонт на естествени водоизточници (чешми и кладенци) в с. Тръстеник и с. Пиргово	Зона „Труд и бизнес“	480	
Проект 4: Рекултивиране на закрити общински депа за битови отпадъци	Територия на общината	1 700	
Проект 5: Партньорско участие в проект „Проектиране и изграждане на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци на региона – Русе, Ветово, Сливо поле и Тутракан“	Територия на общината	250	
Мярка 3.3.2. Повишаване на енергийната ефективност			
Проект 3: Разработване и изпълнение на програма за обследване с цел въвеждане на мерки за енергийна ефективност на публични сгради в с. Иваново (4 сгради), с. Щръклево (3 сгради), с. Пиргово (2 сгради), с. Мечка и с. Нисово (по 1 сграда), с. Щръклево (3 сгради), с. Сваленик (3 сгради) – 30 хил. лв./сграда	Територия на общината	510	
Проект 4: Изпълнение на проекти за саниране на сградите на основните училища в с. Иваново, с. Щръклево, с. Тръстеник и с. Сваленик (индикативно по 250 хил. лв./обект)	Територия на общината	1 000	
Проект 5: Обновяване на уличното осветление чрез въвеждане на автономна система на базата на енергия от възобновяеми източници (ЕВИ) – по 30 хил.лв./селище	Територия на общината	390	
Мярка 3.3.3. Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и на биогорива			
Проект 4 . Изпълнение на три пъти годишно информационни кампании сред администрацията, бизнеса и НПО за информиране, промотиране и изпълнение на дейности за приложение на ВЕИ	Територия на общината	30	
Проект 6: Разработване и изпълнение на три броя проекти за покривни фотоволтаични централи в с. Иваново (администрация), с. Щръклево (училище), с. Пиргово (местен бизнес)	Зона „Труд и бизнес“	150	

Приложение No 1 Б

Съдържание на мерките за адаптиране към измененията на климата на територията на Община Иваново

МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ	Територия / зона на въздействие	Индикативен бюджет, хил. лв,	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура, отговорна за реализацията	
КЪМ ПРИОРИТЕТ 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И НА КАЧЕСТВОТО НА КОМУНАЛНИТЕ УСЛУГИ						
Специфична цел 3.4. Адаптиране към измененията на климата на територията на Община Иваново						
Мярка 3.4.1. Превенция чрез информирание на заинтересованите страни за измененията на климата						
Дейност 1. Проучване на видовете фактори, въздействащи върху климата на територията на Община Иваново: - Индикатор за продукт – доклад от проучването в обем 20 стр., разпространен до общинските съвет и населението; - Индикатори за резултат: (1) намаляване на относителния дял на антропогенно натоварените зони от общата територия; (2) намаляване на емисиите парникови газове, приравнени към въгледвуокис, оценено в селата Иваново и Щръклево;	Територия на общината Зона „Труд и бизнес“	30	ОП ОС	2021 – 2022	Община Иваново	
Дейност 2. Рекламирање и популяризиране на възможностите за намаляване на глобалното затопляне на територията на Общината: - Индикатор за продукт – идеен проект на „екологична пасивна къща“, разпространен до туристическия бизнес; - Индикатор за резултат: потенциал за постигане на националните цели за опазване на ОС, при намаляване на емисиите парникови газове;	Територия на общината	30	СП РЗСР и/или МИГ „Две могили – Иваново“	2021 - 2022	Община Иваново МИГ „Две могили – Иваново“	
Мярка 3.4.2. Подобряване на екологосъобразното използване на дървесна биомаса за отопление						
Дейност 1. Организация и контрол на дейността по набиране и предлагане на клиентите на дървесината за отопление: - Индикатори за продукт: списък на лицензирани търговци и норми за складиране и сушене на дървесината за отопление; - Индикатор за резултат: относителен дял на дървесината за отопление с влажност над регламентираната от МОСВ	Територия на общината	42	ОП ОС	2021 - 2027	Община Иваново, Горско предприятие	

Дейност 2. Разработване на идеен проект и промотиране на централна за общинския център топлоцентрала на дърва и покривни фотоволтаици по опита на гр. Guessing – Австрия - Индикатори за продукт: идеен проект за комбинирана селищна топлоцентрала на дърва и фотоволтаична инсталация; - Индикатор за резултат: намаляване на емисиите на въгледвуокис и на твърдите прахови частици във въздуха.	Територия на общината	100	ОП ОС	2021 - 2023	Община Иваново Горско предприятие РУ „Ангел Кънчев“ РИОСВ - Русе	
Мярка 3.4.3. Внедряване на екологосъобразни технологии на производство в земеделието						
Дейност 1. Разработване на програма и практическо обучение на млади фермери и малки стопанства по „органично“ производство - Индикатор за продукт: учебна програма за практическо обучение за „органично“ производство в земеделието; - Индикатор за резултат: увеличени знания за технологиите.	Територия на общината	14	Общински бюджет	2021 - 2022	Община Иваново НССЗ – офис Русе	
Дейност 2. Възстановяване на системите за капково напояване на малки площи в зеленчукопроизводството и трайните насаждения: - Индикатор за продукт: технологичен комплекс за автоматизи- рано капково напояване на основата на кладенци за вода; - Индикатор за резултат: относителен дял 25 % увеличение на площите с изградени полета за капково напояване.	Територия на общината Зона „Отдых и туризъм“ – „Ломове“	500	СП РЗСР	2022 - 2025	Община Иваново Местен бизнес НССЗ – офис Русе РУ „Ангел Кънчев“	
Мярка 3.4.4. Действия за опазване на биоразнообразието и на екосистемите						
Дейност 1. Разработване на програма и практическо обучение на учениците в клубове по биоразнообразие и на екосистеми: - Индикатор за продукт: учебна програма за практическо еко-обучение, на основата на националните обичаи и традиции; - Индикатор за резултат: увеличена удовлетвореността от участие в практическо обучение за биоразнообразие и екосистеми	Територия на общината Зона „Отдых и туризъм“ – „Ломове“	14	Общински бюджет	2021 - 2027	Община Иваново Училища в Общината МОН	
Дейност 2. Пилотно възстановяване на екосистеми в общината чрез партньорство между заинтересованите страни в Общината: - Индикатори за продукт: пилотни полета за органично производство на редки растения и билки на горски площи; - Индикатор за резултат: увеличена удовлетвореността от сътрудничество за опазване на околната среда.	Зона „Отдых и туризъм“ – „Ломове“	200	ОП ОС ОП РЧР МИГ	2021 - 2027	МИГ „Две могили – Иваново“ МСП в туризма	

Приложение № 2

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА
ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 - 2027 година

ПРИОРИТЕТИ СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ	Собствени средства Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републи- кански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източни- ци	Отн. дял (%)	ОБЩО хил. лева.	ОБЩО Отн. дял (%)
ПРИОРИТЕТ 1: Развитие на иконо- миката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост	3 396,5		84,0		20 819,5		1 760,0		26 060,0	
Специфична цел 1.1. Подобряване на местната бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината	314,0		0,0		1 140,0		10450,0		1 904,0	
Мярка 1.1.1. Подобряване на местната бизнес среда в общината	28,0	73,7	0,0	0,0	10,0	26,3	0,0	0,0	38,0	100,0
Мярка 1.1.2. Повишаване на инвестици онния интерес и привличане инвестиции	286,0	15,3	0,0	0,0	1 130,0	60,0	450,0	24,1	1 866,0	100,0
Специфична цел 1.2. Развитие на иновативни производства за добавена стойност на бизнеса и подобряване на заетостта	17,0		0,0		1 013,5		990,0		2 220,5	
Мярка 1.2.1. Подпомагане на малкия и средния бизнес в общината	12,0	1,2	0,0	0,0	506,0	52,0	455,0	46,8	973,0	100,0
Мярка 1.2.2. Иновативни дейности за развитие на земеделието, за маркетинг и преработка на продукцията	5,0	0,4	0,0	0,0	607,5	48,7	635,0	50,9	1247,5	100,0

Специфична цел 1.3. Общинска програма за развитие на туризма	30,5		84,0		18 666,0		320,0		22 135,5	
Мярка 1.3.1. Валоризация на природното и културно–историческото богатство за развитие на туризма	42,5	6,3	60,0	8,9	510,0	75,8	60,0	8,9	672,5	100,0
Мярка 1.3.2. Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура	2 982,0	14,1	0,0	0,0	17 986,0	85,0	200,0	0,9	21 168,0	100,0
Мярка 1.3.3. Разработване и промоти-ране на подходящи туристически продукти	41,0	13,9	24,0	8,1	170,0	57,6	60,0	20,3	295,0	100,0
Приоритет 2: Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция	1 059,0		9 755,0		6 702,5		420,0		17 936,5	
Специфична цел 2.1. Стратегия и инструменти за балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция	533,0		655,0		2292,0		0,0		3480,0	
Мярка 2.1.1. Разработване с Община Две могили на съвместна Стратегия за водено от общностите местно развитие	27,0	7,6	0,0	0,0	327,0	92,4	0,0	0,0	354,0	100,0
Мярка 2.1.2. Повишаване на административния капацитет за изпълнение на плана за интегрирано развитие	6,0	5,9	0,0	0,0	95,0	94,1	0,0	0,0	101,0	100,0
Мярка 2.1.3. Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси	500,0	16,5	655,0	21,7	1 870,0	61,8	0,0	0,0	3 025,0	100,0
Специфична цел 2.2. Развитие на образованието и здравеопазването и подкрепа на социалната интеграция	203,5		9 100,0		3 092,0		400,0		12 795,5	

Мярка 2.2.1. Грижа за децата и младежта	63,5	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	63,5	100,0
Мярка 2.2.2. Грижа за безработни младежи, възрастни хора и хора в неравностойно положение	0,0	0,0	9 100,0	0,0	1 860,0	17,0	0,0	0,0	10 960,0	17,0
Мярка 2.2.3. Запазване и подобряване здравето на гражданите	138,0	10,5	0,0	0,0	1 182,0	89,5	0,0	0,0	1 320,0	100,0
Мярка 2.2.4. Социална интеграция и партньорство с групи от местната общност	2,0	0,4	0,0	0,0	50,0	11,1	400,0	88,5	452,0	100,0
Специфична цел 2.3. Подкрепа на читалищата за развитие на културата и сътрудничеството с местния туризъм	322,5		0,0		1 318,5		20,0		1 661,0	
Мярка 2.3.1. Поддържане на материалната база на читалищата	152,5	15,3	0,0	0,0	833,5	83,7	10,0	1,0	996,0	100,0
Мярка 2.3.2. Иновативни форми за развитие на читалищата като културни центрове и за сътрудничество с туризма	170,0	25,6	0,0	0,0	485,0	72,9	10,0	1,5	665,0	100,0
Приоритет 3. Подобряване на инфраструктурата и на качествоото на комуналните услуги в общината	1 863		7 072		46 072		100		55 107	
Специфична цел 3.1. Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура	610,0		0,0		21 175,0		0,0		21 785,0	

Мярка 3.1.1. Ремонт и рехабилитация на общински пътища, поддържане на съпътстващи елементи на пътищата	25,0	0,1	0,0	0,0	18 200,0	99,9	0,0	0,0	18 225,0	100,0
Мярка 3.1.2. Ремонт , рехабилитация и доизграждане на уличната мрежа, на мостове, площадки и тротоари	585,0	16,4	0,0	0,0	2 975,0	83,6	0,0	0,0	3 560,0	100,0
Специфична цел 3.2. Поддържане и развитие на урбанизираната инфраструктура и околната среда	573,0		3142,0		3 237,0		0,0		6 952,0	
Мярка 3.2.1. Поддържане и развитие на урбанизираните територии	525,0	14,4	142,0	3,9	2 975,0	81,7	0,0	0,0	3 642,0	100,0
Мярка 3.2.2. Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии	48,0	1,5	3 000,0	90,6	262,0	7,9	0,0	0,0	3 310,0	100,0
Специфична цел 3.3. Подобряване качеството на комуналните услуги	340,0		1 965,0		10 830,0		50,0		13 185,0	
Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадните води и отпадъците	150,0	1,5	0,0	0,0	10 080,0	98,5	0,0	0,0	10 230,0	100,0
Мярка 3.3.2. Повишаване на енергийната ефективност	160,0	7,5	0,0	0,0	1 965,0	92,5	0,0	0,0	2 125,0	100,0
Мярка 3.3.3. Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и на биогорива	30,0	3,6	0,0	0,0	750,0	90,4	50,0	6,0	830,0	100,0
ОБЩО:	6 318,5	6,4	16 911,0	17,1	73 594,0	74,3	2 280,0	10,1	99 103,5	100,0

**МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 година**

Индикатори за продукт						
Приоритет идея/дейност	Проектна	Индикатор	Мерна единица	Източници на информация	Период на отчитане	Целева стойност
Приоритет 1. Развитие на икономиката, чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост						
Специфична цел 1.1. Подобряване на местната бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес						
Мярка 1.1.1. Повишаване на инвестиционния интерес за развитие на общината		Проучвания на състоянието и на възможностите за подобряване на бизнес средата в общината	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
		Актуализирани общински стратегии за публично-частно партньорство	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
		Отредени терени за апортно участие на общината в съвместни проекти за публично-частно партньорство	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
		Новорегистрирани стопански субекти	брой	Териториално статистическо бюро	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
Мярка 1.1.2. Повишаване на инвестиционния интерес към общината		Инвестиционни профили за привличане на предприемачески интерес към общината	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
		Размер на вътрешните инвестиции	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20 800
		Размер на външните инвестиции	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети	2 900

				Междинна оценка Край на периода	
	Реализирани инвестиционни проекти	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	4
Специфична цел 1.2. Развитие на иновативни производства					
Мярка 1.2.1. Подпомагане на малкия и средния бизнес	Създадени и функциониращи общински центрове за подготовка на проекти за МСП	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
	Подпомогнати малки земеделски стопанства и стопанства на млади фермери с предоставяне на информация	брой	Н С С З Офис Русе	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20
	Разработени и реализирани проекти за подкрепа на стартиращи и съществуващи фирми	брой	Н С С З Офис Русея	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Разработени проекти за приложение на цифрови технологии в индустриални предприятия	брой	Н С С З Офис Русея	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
Мярка 1.2.2. Иновативни дейности за развитието на земеделието, за маркетинг и преработка на продукцията	Разработени класификатори и проведени проучвания за качеството на земеделските терени под наем на млади фермери	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
	Създадени сдружения на земеделски производители за производство на плодове и на пчелен мед	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
	Увеличена площ на трайните насаждения	декари	ТСБ - Русе Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	200
	Инвестиции в проекти на предприятия за преработка на плодове и пчелен мед	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1 200

Специфична цел 1.3. Общинска програма за развитие на туризма					
Мярка 1.3.1. Валоризация на природното и културно-историческото богатство за развитие на туризма	Реализирани проекти за валоризация на природно-историческото богатство	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Разработени и утвърдени сувенири за реклама на месното културно-историческо богатство	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	7
	Участия в обучение за развитие на алтернативен туризъм от България и Румъния	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	100
Мярка 1.3.2. Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура	Реализирани инвестиции за изграждане на обекти на туристическата инфраструктура	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20 960
	Обновена и облагородена туристическа инфраструктура на екопътеки	километри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	5
	Почистени терени около военни паметници и паметни плочи в “Ломовете” и Зона “Дунав”	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20
Мярка 1.3.3. Разработване и промотиране на нови ефективни туристически продукти	Разработени чрез конкурс нови рентабилни туристически продукти	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Участия в туристически борси и изложения	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	14
	Рекламни кампании за промотиране на туристически услуги	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	14
	Съвместни проекти с Община Две могили за промотиране на района на “Ломовете”	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1

Приоритет 2. Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция					
Специфична цел 2.1. Повишаване на капацитета и подобряване на базата в подкрепа на социалната интеграция					
Мярка 2.1.1. Стратегия за водено от общностите местно развитие	Реализирани стратегии от Община Иванова и Община Две могили	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
Мярка 2.1.2. Повишаване на административния капацитет за изпълнение на плана за интегрирано развитие	Участия на експерти от администрацията в обучения за повишаване на административния капацитет	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	70
	Въведени електронни услуги	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	15
	Изградена мрежа за електронен обмен на данни между общинския център и кметствата	брой включени кметства	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	13
	Получени сертификати за управление на качеството на управлението	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
Мярка 2.1.3. Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси	Инвестирани средства за ремонт на учебните и детските заведения и за техническо и програмно осигуряване	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	175
	Инвестирани средства за изграждане и доизграждане на подходи за достъп на лица с увреждания	хиляди лева брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	200 9
	Инвестирани средства за ремонт на църковни храмове	хиляди лева, брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1800 3
Специфична цел 2.2. Развитие на образованието и здравеопазването и подкрепа на социалната интеграция					
Мярка 2.2.1. Грижа за децата и младежта	Участия в обучения на преподавателския състав от училищата за повишаване на проектната грамотност	%	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	75
	Участващи учители и ученици в програма за професионално и лидерско развитие	%	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка	35

Мярка 2.2.2. Грижа за възрастните хора и на хора в неравностойно положение	Осигурена за периода временна заетост на младежи и други безработни	брой	Дирекция “Социално подпомагане”	Край на периода Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	50
	Осигурени за периода пакети от социални услуги за възрастни хора и хора в неравностойно положение	хиляди лева брой пакети	Общинска администрация Дирекция “Социално подпомагане”	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	9 100 7
	Разходи за участието на хора в неравностойно положение в програми за субсидирана заетост	хиляди лева	Общинска администрация Дирекция “Социално подпомагане”	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	800
	Изградени дневни центрове за възрастни	брой	Общинска администрация, “Социално подпомагане”	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
Мярка 2.2.3. Запазване и подобряване на здравето на гражданите	Инвестиции за ремонт на сгради и за обновяване оборудването в здравни служби	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	670
	Въведена мобилна здравна служба до селищата с недостатъчен достъп до медицински услуги	брой обхванати селища	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	6
Мярка 2.2.4. Социална интеграция и партньорство с групи от местната общност	Реализирани малки проекти по МИГ за интеграция на групи от местната общност	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	400
	Изградени сътрудничества с общини от Румъния по Програма “Дунав” и Interreg	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1

Мярка 2.3.1. Поддържане на материалната база на читалищата	Инвестиции за ремонт на читалищни сгради, възстановяване на сценични съоръжения и обогатяване на библиотечния фонд	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	115
	Изградени междуетнически културни центрове за връзка между историята и местните традиции	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	150
	Вложения за адаптиране на местни етнографски обекти за читалищна дейност и туристически атракции	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	500
Мярка 2.3.2. Иновативни форми за развитие на читалищата като културни центрове и за сътрудничество с туризма	Реализирани съвместни дейности между читалищата,,Туристическия информационен център и местния туризъм	хиляди лева	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	110
	Участия в обучения на читалищния състав за подготовка и отчитане на малки проекти за развитие	брой обучени	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	7
	Създадено сдружение на читалищата за производство и промотиране на сувенири от местните художествени занаяти	брой сдружени читалища	Отчети на читалищата	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	7

Приоритет 3. Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги

Спецефична цел 3.1. Поддържане и развитие на местната пътна и улична инфраструктура

Мярка 3.1.1. Ремонт и рехабилитация на общински пътища и поддържане на съпътстващи елементи	Ремонтирани и рехабилитирани пътища	километри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20
	Реконструирани и модернизирани съпътстващи елементи	километри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	5
Мярка 3.1.2. Ремонт, рехабилитация и доизграждане на уличната мрежа, на мостове, площади и тротоари	Дължина на новоизградената и рехабилитираната улична мрежа	километри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	8

	Дължина на новоизградените тротоари	километри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Преустроени и обновени селищни площадни пространства	квадратни метри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1 000
	Ремонтирани мостове	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
Специфична цел 3.2. Опазване на околната среда и защитените територии					
Мярка 3.2.1. Поддържане и развитие на урбанизираните територии	Новосъздадени и облагородени зелени площи	квадратни метри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	2 000
	Рехабилитирани и обновени автобусни спирки	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	20
	Изградени нови паркинги	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	2
Мярка 3.2.2. Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии	Укрепени свлачища в населените места	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	4
	Укрепени предпазни диги в населените места	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Залесени пустеещи земи	декари	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	200
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството на комуналните услуги					
Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадъчните води и отпадъците	Реконструирана и модернизирана водоснабдителна мрежа	метри	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	22 000

	Ремонтирани естествени водоизточници	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	2
	Новоизградени пречиствателни станции за отпадни води	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	2
	Рекултивирани и закрити депа за битови отпадъци	брой	МОСВ Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
Мярка 3.3.2. Повишаване на енергийната ефективност	Санирани училищни сгради	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	4
	Въведена система за мониторинг и контрол на използването на екологосъобразни горива	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	1
Мярка 3.3.3. Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива	Информационни кампании за промотиране на използването на ВЕИ сред гражданите и бизнеса	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3
	Населени места с автономно улично осветление с използване на ВЕИ	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	13
	Реализирани проекти за покривни фотоволтаични централи	брой	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	3

Индикатори за резултат						
Приоритет, Проектна идея/дейност	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет 1. Развитие на икономиката, чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост						
Специфична цел 1.1. Подобряване на месната бизнес среда и повишаване на инвеститорския интерес към общината						
Подобряване на месната бизнес среда	Нарастване на броя на регистрираните МПС и на младите фермери	%	ТСБ- Русе	Междинна оценка Край на периода	0	15
	Нарастване на броя на публично-частните проекти	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	3
	Увеличаване на приходите от дейността на нефинансовите предприятия	брой	ТСБ- Русе	Междинна оценка Край на периода	0	10
	Средна брутна заплата на заетите в Община Иваново	лева	ТСБ- Русе	Междинна оценка Край на периода	841,58 за 2018 г.	1 200
Повишаване на инвеститорския интерес и привличането на инвестиции	Нарастване на обема на инвестициите за придобиване на ДМА и на Know-Now в нефинансовите предприятия	%	ТСБ- Русе	Междинна оценка Край на периода	0	7
	Нови целеви проучвания от български и чуждестранни инвеститори за бизнес	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	3
	Реализиран обем на новите инвестиции за индустриални и логистични дружества	хиляди лева	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	20 800
Специфична цел 1.2. Развитие на иновативни производства за добавена стойност на бизнеса и за подобряване на заетостта						
Развитие на производства за добавена стойност на бизнеса и за подобряване на заетостта	Увеличаване на броя на МСП, въвели иновативни продукти или процеси	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода		

	Ръст на печалбата на нефинансовите предприятия	%	ТСБ - Русе	Междинна оценка Край на периода	0	7
	Равнище на безработицата в общината	%	Дирекция “Бюро по труда” - Русе	Междинна оценка Край на периода	10,2 за 2020 г.	6,7
	Предприятия за преработване на земеделска продукция	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	4	7
	Ръст на производителността на един зает в нефинансовите предприятия	%	ТСБ - Русе	Междинна оценка Край на периода	0	10
Специфична цел 1.3. Общинска програма за развитие на туризма						
Валоризация на природното и културно-историческото наследство	Ръст на регистрираните посещения в сайта на Туристическия информационен център	%	Туристически информационен център	Междинна оценка Край на периода	0	14
	Ръст на разходваните средства за информация и реклама в туристическия бизнес	%	Местен бизнес	Междинна оценка Край на периода	0	10
Устойчиво развитие на туристическата инфраструктура	Ръст на участниците в традиционни празници на общината	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	14
	Посетители на “Ивановските скални църкви” и “Средновековен град Червен“	брой	Исторически музей-Русе	Междинна оценка Край на периода	23 000 през 2018г.	29 000
	Разполагаема леглова база в регистрираните места за настаняване	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	174 през 2018г.	200
Разработване и промотиране на туристически продукти	Нарастване на приходите от за настаняване на туристи	%	ТСБ - Русе	Междинна оценка Край на периода	0	10
	Съвместни стратегии и планове за действие на община от	брой	Община Русе	Междинна оценка Край на периода	0	1

	Румъния и Община Иваново по проект по Interreg V-A					
Приоритет 2. Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция						
Специфична цел 2.1. Повишаване на капацитета и подобряване на базата за развитие на човешките ресурси						
Стратегия и инструменти за развитие на социалния капитал	Потенциален финансов принос на Стратегията за BOMP за проекти на месната общност	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	3500
Повишаване на административния капацитет	Степен на удовлетвореност от качеството на административното обслужване	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	80
Подобряване на материалната база за развитие на човешките ресурси	Годишен дял на деца, ползващи подобрени условия на целодневно обучение с охрана и съвременно техническо оборудване	%	Училища в общината	Междинна оценка Край на периода	0	100
	Дял на селищата с изградени подходи за достъп на хора с увреждания до обществени сгради	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	50
Специфична цел 2.2. Развитие на образованието, здравеопазването и на подкрепата за социална интеграция						
Грижа да децата и младежта	Намаляване на дела на отпадащите ученици от основното образование	брой	Училища в общината	Междинна оценка Край на периода	4	0
Грижа за безработни младежи, възрастни хора и хора в неравностойно положение	Дял на обхванатите от Национални програми за заетост безработни младежи до 29 години	%	Дирекция “Бюро по труда” - Русе	Междинна оценка Край на периода	40	100
	Ръст на обхванати възрастни хора и на хора в неравностойно положение в социални проекти	%	Дирекция “Социално подпомагане”	Междинна оценка Край на периода	0	10

Специфична цел 3.2. Поддържане и развитие на урбанизираните територии и на околната среда						
Поддържане и развитие на урбанизираните територии	Усвоени средства от европейски и национални програми и фондове	хиляди лева	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	3 642
Опазване и поддържане на околната среда и защитените територии	Граждани, които се ползват от мерки за защита от наводнения и свлачища	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	3 622
	Дял на населението с осигурен постоянен мониторинг за вредни газове и частици	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	24
Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управлението на отпадъците и на отпадъчните води	Дял на населението в селища с частична подмяна на водопроводната мрежа	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	23
	Дял на населението в селища с пречиствателна станция за отпадни води	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	42
Повишаване на енергийната ефективност	Обществени сгради с извършено обследване за саниране	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	17
	Обществени сгради с подобрена енергийна класификация след саниране	брой	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	4
Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и на биогорива	Обхват на информираното население за ползите от ВЕИ и биологични горива	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	75
	Дял на населението в селища с ВЕИ за улично осветление	%	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	100
	Численост на ползващите пилотни проекти за приложение на ВЕИ в администрацията, училищата и бизнеса	брой ползватели	Общинска администрация	Междинна оценка Край на периода	0	100

АНКЕТНА КАРТА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД АДМИНИСТРАЦИЯТА И ОБЩИНСКИТЕ СЪВЕТНИЦИ, ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 -2027 ГОДИНА

Уважаеми граждани на Община Иваново,

В изпълнение на Закона за регионалното развитие и във връзка с новия програмен период на Европейския съюз, стартира разработването на План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 - 2027 година. Това е основен документ, за планиране, програмиране, управление и ресурсно осигуряване на развитието на общината през следващите седем години.

Вашето мнение е важно за нас! Надяваме се, с Ваша помощ искаме да идентифицираме приоритетите за развитието на общината. Молим Ви, отговорете на въпросите, като отбележете алтернативният отговор, който е най-близо до Вашите виждания. На някои въпроси е допустимо даването на повече от един отговор.

Предварително Ви благодарим, че заявявате своята активна гражданска позиция, чрез попълването на анкетата!

ПОЛ	ВЪЗРАСТ	ДЛЪЖНОСТ
☐ ЖЕНА ☐ МЪЖ		

1. Запознати ли сте, със стратегическите документи за развитие на общината?

- ☐ Първоначален общински план за развитие за 2014 - 2020 година (разработен през 2014 г.)
- ☐ Междинна оценка и актуализация на първоначалният план (разработени през 2017- 2018 г.)
- ☐ Материали за Плана за развитие 2021 – 2027 г. (Част I, Част II и Част III), публикувани на Интернет страницата на Община Иваново, с потенциалните приоритети за развитие
- ☐ Не мога да преценя

2. Споделете Вашите впечатления, относно развитието на общината през сегашния програмен период 2014 - 2020?

- ☐ Положителното развитие на общината е видимо
- ☐ Усеща се положително развитие в някои сектори, но като цяло е недостатъчно
- ☐ Нямам усещане, че върви процес на развитие
- ☐ Не мога да преценя

3. Ако имате впечатление, че Община Иваново не се развива интензивно, коя според Вас, е основната причина?

- ☐ Недостатъчен ресурс
- ☐ Неефективно управление на общината
- ☐ Неподходящи приоритети и мерки в плана за развитие
- ☐ Неблагоприятна среда и неадекватна национална политика за развитие на малките община
- ☐ Не мога да преценя

4. Според Вас, информацията относно приоритетите, мерките и проектите за развитието на общината е:

- ☐ Напълно достатъчна и достъпна
- ☐ Твърде ограничена и трудно достъпна
- ☐ Липсва достатъчна информация
- ☐ Не мога да преценя

5. Кои сектори имат най-голям дял за добавяне на стойност и за по-голяма заетост?

Забележка: Посочете да три отговора

- ☐ Земеделието, чрез зърнопроизводство на големи площи
- ☐ Земеделието, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка на продукцията
- ☐ Местната индустрия, след въвеждане на иновации в производството и маркетинга
- ☐ Местният туризъм
- ☐ Не мога да преценя

6. Кои приоритети на общината, биха оказали най-силно въздействие, върху качеството на живот на гражданите, през периода 2021 - 2027 година?

- ☐ Развитие на здравните и социалните дейности и услуги
- ☐ Опазване на околната среда и водите
- ☐ Развитието на инфраструктурата за отдих и почивка
- ☐ Подобряване качеството на административното обслужване
- ☐ Подобряване на транспортната свързаност и мобилност
- ☐ Подобряване взаимодействието на местната власт с неправителствения сектор и бизнеса
- ☐ Друга (посочете?)

7. Кои са, основните проблеми, които затрудняват устойчивото развитие на Община Иваново?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Недостатъчни човешки и финансови ресурси
- ☐ Лошо състояние на жизнената среда
- ☐ Незадоволителна свързаност и достъпност на територията
- ☐ Влошени демографски показатели
- ☐ Влошена социална среда - образование, здравеопазване, култура, социални дейности
- ☐ Високо ниво на безработицата
- ☐ Ниска инвестиционна активност
- ☐ Високо ниво на миграция

8. Как определяте икономическото състояние на Община Иваново?

- ☐ Добро
- ☐ Задоволително
- ☐ Незадоволително
- ☐ Лошо
- ☐ Не мога да преценя

9. Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Иваново?

Забележка: Допуска се повече от един отговор

- ☐ Превес на отрасли с ниска икономическа ефективност
- ☐ Недостиг на суровини и материали и други местни ресурси
- ☐ Недостиг на квалифицирана работна ръка
- ☐ Амортизирана производствена база
- ☐ Липса на логистична база и подкрепа за разкриване на нови производства
- ☐ Липса на ефективен маркетинг и реклама
- ☐ Друг проблем (посочете)
- ☐ Не мога да преценя

10. Кои приоритети, според Вас, биха могли да благоприятстват за развитието на социалният капитал?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Подобряване на условията на труд
- ☐ Разширен достъп на населението до лекарски и дентални услуги
- ☐ Развитие на социалните институции
- ☐ Храни и основно материално подпомагане на социално изключени хора
- ☐ Местна инициативна група с Община Две могили за развитие на социалните общности
- ☐ Поддържане на селищната инфраструктура
- ☐ Превенция на рискове от наводнения и свлачища, поради климатични аномалии
- ☐ Друг проблем (посочете)
- ☐ Не мога да преценя

11. Кои фактори и обстоятелства, биха могли да благоприятстват развитието на общината?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Привличане на инвеститори за развитие на промишлено производство
- ☐ Развитие на местният туризъм
- ☐ Развитие на земеделие, с добавена стойност
- ☐ Повишаване на капацитета на местната общност за разработване на проекти
- ☐ Повишаване на качеството на образованието и квалификацията на човешките ресурси
- ☐ Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура
- ☐ Подкрепа на научно - развойната дейност и внедряването на иновации
- ☐ Друго /посочете/

12. Вашата администрация притежава ли капацитет и функционална грамотност за ефективно взаимодействие със структурите на неправителствения сектор и бизнеса?

- ☐ Да, в голяма степен
- ☐ Да, преимуществено със структурите на гражданското общество
- ☐ Да, преимуществено с бизнеса
- ☐ Не притежава
- ☐ Не мога да преценя

13. Кои са основните области, в които Вашата администрация има необходимост от повишаване на капацитета?

Забележка: Посочете до три отговора!

- ☐ Стратегическо управление на местното развитие
- ☐ Управление на човешки ресурси
- ☐ Административно обслужване на населението
- ☐ Идентифициране на идеи за проекти
- ☐ Мониторинг, оценка и отчитане на проекти за местно развитие
- ☐ Прилагане на европейското и българското законодателство
- ☐ Прилагане на плана за интегрирано развитие
- ☐ Друга (посочете)

14. Кое според Вас, е най-важното условие за ефективното изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината?

- ☐ Приоритетите на плана да отговарят на потенциала на общината
- ☐ Осигуряване на достатъчен финансов ресурс за изпълнение на мерките
- ☐ Опростени процедури за изпълнение и отчитане на проекти, финансирани от ЕС
- ☐ Ефективна координация между администрацията и партньорите
- ☐ Стимулиране и активиране участието на неправителствения сектор и бизнеса
- ☐ Повишаване на институционалния капацитет на администрацията и бенефициентите
- ☐ Друга (посочете)

15. Изразете в свободен текст, кое е основното предимство на Община Иваново за нейното интегрирано развитие?

Контакти за въпроси:

Телефон

E-mail

Проф. Николай Найденов

0887 665004

nik_naydenov@abv.bg

Маг. Милко Балкански

0885 397833

mil_bal@abv.bg

АНКЕТНА КАРТА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД Н Р О, ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 -2027 ГОДИНА

Уважаеми представители на НПО,

В изпълнение на Закона за регионалното развитие и във връзка с новия програмен период на Европейския съюз, стартира разработването на План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 - 2027 година. Това е основен документ, за планиране, програмиране, управление и ресурсно осигуряване на развитието на общината през следващите седем години.

Вашето мнение е важно за нас! Надяваме се, с Ваша помощ искаме да идентифицираме приоритетите за развитието на общината. Молим Ви, отговорете на въпросите, като отбележете алтернативният отговор, който е най-близо до Вашите виждания. На някои въпроси е допустимо даването на повече от един отговор.

Предварително Ви благодарим, че заявявате своята активна гражданска позиция, чрез попълването на анкетата!

ПОЛ	ВЪЗРАСТ	СФЕРА НА ДЕЙНОСТ
☐ ЖЕНА ☐ МЪЖ		

1. Запознати ли сте, със стратегическите документи за развитие на общината?

- ☐ Първоначален общински план за развитие за 2014 - 2020 година (разработен 2014 г.)
- ☐ Междинна оценка и актуализация на първоначалния план (2017- 2018 год.)
- ☐ Материали за плана за развитие 2021 – 2027 г. (Част I, Част II и Част III), публикувани на Интернет страницата на на Община Иваново, с потенциалните приоритети за развитие
- ☐ Не мога да преценя

2. Споделете Вашите впечатления, относно развитието на общината през настоящият планов период?

- ☐ Положителното развитие на общината е видимо
- ☐ Усеща се положително развитие в някои сектори, но като цяло е недостатъчно
- ☐ Нямам усещане, че върви процес на развитие
- ☐ Не мога да преценя

3. Ако имате впечатление, че Община Иваново не се развива интензивно, коя според Вас, е основната причина?

- ☐ Недостатъчен ресурс
- ☐ Неефективно управление на общината
- ☐ Неподходящи приоритети и мерки в плана за развитие
- ☐ Неблагоприятна среда и неадекватна политика за развитие на малките община
- ☐ Не мога да преценя

4. Кои сектори имат най-голямо значение за развитието на общината?

Посочете да 3 отговора

- ☐ Земеделието, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка на продукцията
- ☐ Социалните и здравните дейности
- ☐ Местният туризъм
- ☐ Уличната, пътната и транспортната инфраструктура
- ☐ Култура, образование, читалищна дейност
- ☐ Административното обслужване в общината
- ☐ Не мога да преценя

5. Кои приоритети на общината, биха оказали най-силно въздействие, върху качеството на живот на гражданите, през периода 2021 - 2027 година?

- ☐ Развитие на здравните и социалните дейности и услуги
- ☐ Опазване на околната среда и водите
- ☐ Развитието на инфраструктурата за отдих и почивка
- ☐ Подобряване качеството на административното обслужване
- ☐ Подобряване на транспортната свързаност и мобилност
- ☐ Подобряване на взаимодействието между местна власт, неправителствен сектор и бизнес
- ☐ Друга (посочете?)

6. Кои са проблемите, които затрудняват устойчивото развитие на Община Иваново?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Недостатъчни човешки и финансови ресурси
- ☐ Лошо състояние на жизнената среда
- ☐ Незадоволителна свързаност и достъпност на територията
- ☐ Влошени демографски показатели
- ☐ Влошено образование, здравеопазване, култура и социални дейности
- ☐ Високо ниво на безработицата
- ☐ Ниска инвестиционна активност
- ☐ Не мога да преценя

7. Как определяте икономическото състояние на Община Иваново?

- ☐ Добро
- ☐ Задоволително
- ☐ Незадоволително
- ☐ Не мога да преценя

8. Кои са най-сериозните икономически проблеми на Общината?

Допуска се повече от един отговор!

- ☐ Превес на отрасли с ниска икономическа ефективност
- ☐ Недостиг на суровини и материали и други местни ресурси
- ☐ Недостиг на квалифицирана работна ръка
- ☐ Амортизирана производствена база
- ☐ Липса на логистична база и подкрепа за разкриване на нови производства
- ☐ Липса на ефективен маркетинг и реклама
- ☐ Не мога да преценя

9. Кои са, според Вас, са нерешените проблеми на Община Иваново?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Недостатъчни човешки и финансови ресурси
- ☐ Лошо състояние на жизнената среда
- ☐ Лошо състояние на техническата и транспортната инфраструктура
- ☐ Влошени демографски показатели
- ☐ Незавидно състояние на образованието, културата и социалните дейности
- ☐ Високо ниво на безработицата
- ☐ Ниска инвестиционна активност
- ☐ Високо ниво на миграция

10. Кои фактори и обстоятелства, биха могли да благоприятстват развитието на общината?

Забележка: Посочете три отговора!

- ☐ Привличане на инвеститори за развитие на промишлено производство
- ☐ Развитие на местният туризъм
- ☐ Развитие на земеделие, с добавена стойност
- ☐ Повишаване на капацитета на местната общност за разработване на проекти
- ☐ Повишаване качеството на образованието и квалификацията на човешките ресурси
- ☐ Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура
- ☐ Подкрепа на научно - развойната дейност и внедряването на иновации
- ☐ Друго /посочете/

11. Според Вас, качеството на административното обслужване в общината е?

- ☐ Много високо
- ☐ Добро, с малки изключения
- ☐ Незадоволително
- ☐ Лошо
- ☐ Не мога да преценя

12. Смятате ли, че общинската администрация притежава необходимия капацитет за управление на Община Иваново?

- ☐ Да, притежават достатъчен капацитет
- ☐ Да, в ограничени измерения
- ☐ Капацитетът им е нисък, но биха могли да го повишат
- ☐ Капацитетът им е недостатъчен
- ☐ Въпросът не е от моята компетентност

13. Оценете степента на взаимодействие на Вашата организация с общинска администрация:

- ☐ Много висока степен на взаимодействие
- ☐ Сравнително добро взаимодействие
- ☐ Общинската администрация ни negliжира
- ☐ Не осъществяваме такова взаимодействие
- ☐ Не мога да преценя

14. Участвала ли Вашата организация в съвместни проекти с общинската администрация?
☐ Да, редовно
☐ Кандидатствали сме с проекти, но неуспешно
☐ Не
☐ Нямам такава информация
15. Кандидатствали ли сте, пред администрацията, за изпълнение на обществени поръчки?
☐ Да, възлагани са ни обществени поръчки
☐ Да, в момента предлагаме социални услуги, възложени ни от администрацията
☐ Участвали сме в процедури, но неуспешно
☐ Не
☐ Нямам такава информация
16. Ваши представители, ангажирани ли са в работата на консултативни органи, изградени към Кмета на общината?
☐ Да, имаме добро представителство в тези органи
☐ Имаме представителство, но нашите становища и позиции, не се вземат предвид
☐ Никой, не е отправял покана към нас за подобно участие
17. Вашата организация, разполага ли с експертен и организационен капацитет за консултиране с администрацията по въпроси, свързани с местното развитие?
☐ Да, разполагаме с достатъчна експертиза и опит
☐ Да - в областта, която е предмет на нашата дейност
☐ Да - в недостатъчна степен
☐ Не разполагаме
18. Направете лична оценка, Вашата организация с дейността, която осъществявате, допринесла ли е с нещо за развитието на общината?
☐ Нашите услуги задоволяват определени потребности, но това не означава развитие
☐ Дейността ни, е насочена само към удовлетворяване на колективни (частни) интереси
☐ Не, нашата организация е твърде незначителна, за да имаме такива претенции
19. Изразете в свободен текст, кое е основното предимство на Община Иваново за нейното интегрирано развитие?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!

Контакти за въпроси:

Телефон

E-mail

Проф. Николай Найденов

0887 665004

nik_naydenov@abv.bg

Маг. Милко Балкански

0885 397833

mil_bal@abv.bg

АНКЕТНА КАРТА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД ГРАЖДАНИТЕ
ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 -2027 ГОДИНА

Уважаеми граждани на Община Иваново,

В изпълнение на Закона за регионалното развитие и във връзка с новия програмен период на Европейския съюз, стартира разработването на План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 - 2027 година. Това е основен документ, за планиране, програмиране, управление и ресурсно осигуряване на развитието на общината през следващите седем години.

Вашето мнение е важно за нас! Надяваме се, с Ваша помощ искаме да идентифицираме приоритетите за развитието на общината. Молим Ви, отговорете на въпросите, като отбележете алтернативният отговор, който е най-близо до Вашите виждания. На някои въпроси е допустимо даването на повече от един отговор.

Предварително Ви благодарим, че заявявате своята активна гражданска позиция, чрез попълването на анкетата!

ПОЛ	ВЪЗРАСТ	ЗАНЯТИЕ
☐ ЖЕНА ☐ МЪЖ		

1. Запознати ли сте, със стратегическите документи за развитие на общината?

- ☐ Първоначален общински план за развитие за 2014 - 2020 г., разработен през 2014 год.
- ☐ Междинна оценка и актуализация на първоначалният план (разработени през 2017- 2018 г.)
- ☐ Материали за Плана за развитие 2021 – 2027 г. (Част I, Част II и Част III), публикувани на Интернет страницата на Община Иваново, с потенциалните приоритети за развитие
- ☐ Не мога да преценя

2. Споделете Вашите впечатления за развитието на общината през сегашния планов период?

- ☐ Положителното развитие на общината е видимо
- ☐ Усеща се положително развитие в някои сектори, но като цяло е недостатъчно
- ☐ Нямам усещане, че върви процес на развитие
- ☐ Не мога да преценя

3. Ако имате впечатление, че Община Иваново не се развива интензивно, коя е причината?

- ☐ Недостатъчен ресурс
- ☐ Неефективно управление на общината
- ☐ Неподходящи приоритети и мерки в плана за развитие
- ☐ Неблагоприятна среда и неадекватна политика за развитие на малките община
- ☐ Не мога да преценя

4. Според Вас, информацията относно приоритетите и мерките за развитието на общината е:
☐ Напълно достатъчна и достъпна
☐ Твърде ограничена и трудно достъпна
☐ Липсва достатъчна информация
☐ Не мога да преценя
5. Кои сектори имат най-голямо значение за развитието на общината? <i>Забележка: Посочете да три отговора</i>
☐ Земеделието, чрез зърнопроизводство на големи площи
☐ Земеделието, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка на продукцията
☐ Социалните и здравните дейности
☐ Местният туризъм
☐ Уличната, пътната и транспортната инфраструктура
☐ Култура, образование, читалищна дейност
☐ Административното обслужване в общината
☐ Не мога да преценя
6. Кои приоритети на общината, биха оказали най-силно въздействие, върху качеството на живот на гражданите, през периода 2021 - 2027 година?
☐ Развитие на здравните и социалните дейности и услуги
☐ Опазване на околната среда и водите
☐ Развитието на инфраструктурата за отдих и почивка
☐ Подобряване качеството на административното обслужване
☐ Подобряване на транспортната свързаност и мобилност
☐ Подобряване на взаимодействието между местна власт, неправителствен сектор и бизнес
☐ Друга (посочете?)
7. Кои са, основните проблеми, които затрудняват устойчивото развитие на Община Иваново? <i>Забележка: Посочете три отговора!</i>
☐ Недостатъчни човешки и финансови ресурси
☐ Лошо състояние на жизнената среда
☐ Незадоволителна свързаност и достъпност на територията
☐ Влошени демографски показатели
☐ Влошена социална среда - образование, здравеопазване, култура, социални дейности
☐ Високо ниво на безработицата
☐ Ниска инвестиционна активност
☐ Високо ниво на миграция
☐ Не мога да преценя

8. Как определяте икономическото състояние на Община Иваново?
☐ Добро
☐ Задоволително
☐ Незадоволително
☐ Лошо
☐ Не мога да преценя
9. Кои са най-сериозните икономически проблеми на Община Иваново?
<i>Забележка: Допуска се повече от един отговор</i>
☐ Превес на отрасли с ниска икономическа ефективност
☐ Недостиг на суровини и материали и други местни ресурси
☐ Недостиг на квалифицирана работна ръка
☐ Амортизирана производствена база
☐ Липса на логистична база и подкрепа за разкриване на нови производства
☐ Липса на ефективен маркетинг и реклама
☐ Друг проблем (посочете)
☐ Не мога да преценя
10. Кои са, според Вас, са нерешените проблеми на Община Иваново?
<i>Забележка: Посочете три отговора!</i>
☐ Недостатъчни човешки и финансови ресурси
☐ Лошо състояние на жизнената среда
☐ Лошо състояние на техническата и транспортната инфраструктура
☐ Влошени демографски показатели
☐ Незавидно състояние на образованието, културата и социалните дейности
☐ Високо ниво на безработицата
☐ Ниска инвестиционна активност
☐ Високо ниво на миграция
11. Кои фактори и обстоятелства, биха могли да благоприятстват развитието на общината?
<i>Забележка: Посочете три отговора!</i>
☐ Привличане на инвеститори за развитие на промишлено производство
☐ Развитие на местният туризъм
☐ Развитие на земеделие, с добавена стойност
☐ Повишаване на капацитета на местната общност за разработване на проекти
☐ Повишаване на качеството на образованието и квалификацията на човешките ресурси
☐ Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура
☐ Подкрепа на научно - развойната дейност и внедряването на иновации
☐ Друго /посочете/

12. Според Вас, качеството на административното обслужване в общината е?

- ☐ Много високо
- ☐ Добро, с малки изключения
- ☐ Незадоволително
- ☐ Лошо
- ☐ Не мога да преценя

13. Смятате ли, че общинската администрация притежава необходимия капацитет за управление на Община Иваново?

☐ Да, притежават достатъчен капацитет
☐ Да, в ограничени измерения
☐ Капацитетът им е нисък, но биха могли да го повишат
☐ Капацитетът им е недостатъчен
☐ Въпросът не е от моята компетентност

14. Изразете в свободен текст, кое е основното предимство на община Иваново за нейното интегрирано развитие?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!

Контакти за въпроси:

Проф. Николай Найденов

Маг. Милко Балкански

Телефон

0887 665004

0885 397833

E-mail

nik_naydenov@abv.bg

mil_bal@abv.bg

АНКЕТНА КАРТА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ СРЕД БИЗНЕС-ОБЩНОСТТА, ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2021 - 2027 ГОДИНА

Уважаеми представители на бизнеса от Община Иваново,

В изпълнение на Закона за регионалното развитие и във връзка с новия програмен период на Европейския съюз, стартира разработването на План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 - 2027 година. Това е основен документ, за планиране, програмиране, управление и ресурсно осигуряване на развитието на общината през следващите седем години.

Вашето мнение е важно за нас! Надяваме се, с Ваша помощ искаме да идентифицираме приоритетите за развитието на общината. Молим Ви, отговорете на въпросите, като отбележите алтернативният отговор, който е най-близо до Вашите виждания. На някои въпроси е допустимо даването на повече от един отговор.

Предварително Ви благодарим, че заявявате своята активна гражданска позиция, чрез попълването на анкетата!

ПОЛ	ВЪЗРАСТ	СФЕРА НА ДЕЙНОСТ
☐ ЖЕНА ☐ МЪЖ		

1. Запознати ли сте, със стратегическите документи за развитие на общината?

- ☐ Първоначален общински план за развитие за 2014 - 2020 г., (разработен през 2014 година)
- ☐ Междинна оценка и актуализация на първоначалният план (разработени през 2017-2018 г.)
- ☐ Съпоставка на потенциалните приоритети на Община Иваново с националните приоритети за развитие за периода 2021 - 2027 година (приложената таблица!)
- ☐ Не мога да преценя

2. Споделете Вашите впечатления, относно развитието на общината през настоящият планов период 2014 – 2020 год.?

- ☐ Положителното развитие на общината е видимо
- ☐ Усеща се положително развитие в някои сектори, но като цяло е недостатъчно
- ☐ Нямам усещане, че върви процес на развитие
- ☐ Не мога да преценя

3. Ако имате впечатление, че Община Иваново не се развива интензивно, коя според Вас, е основната причина? ☐ Недостатъчен ресурс ☐ Неефективно управление на общината ☐ Неподходящи приоритети и мерки в плана за развитие ☐ Неблагоприятна среда и неадекватна национална политика за развитие на малките община ☐ Не мога да преценя
4. Според Вас, информацията относно приоритетите и мерките за развитието на общината е: ☐ Напълно достатъчна и достъпна ☐ Твърде ограничена и трудно достъпна ☐ Липсва достатъчна информация ☐ Не мога да преценя
6. Кои сектори имат най-голям дял за добавяне на стойност и за по-голяма заетост? <i>Забележка: Посочете да три отговора</i> ☐ Земеделието, чрез зърнопроизводство на големи площи ☐ Земеделието, чрез трайни насаждения и предприятие за преработка на продукцията ☐ Местната индустрия, след въвеждане на иновации в производството и маркетинга ☐ Местният туризъм ☐ Не мога да преценя
6. Кои са, най-сериозните икономически проблеми на бизнеса в Община Иваново? <i>Забележка: Посочете до три отговора!</i> ☐ Превес на отраслите с ниска икономическа ефективност ☐ Недостатъчно местни суровини, материали и други ресурси ☐ Недостиг инвестиционно и текущо финансиране ☐ Недостиг на квалифицирана работна ръка ☐ Амортизирана производствена база и техническо оборудване ☐ Слаба инвестиционна активност за иновации в производството ☐ Липса на ефективен маркетинг и реклама ☐ Друг проблем (посочете) ☐ Не мога да преценя
7. Кои приоритети, биха могли да благоприятстват икономическото развитие на общината? <i>Забележка: Посочете до три отговора!</i> ☐ Развитие на земеделие с повече добавена стойност ☐ Развитие на иновативно производство, с цифровизация и ВЕИ ☐ Развитие на местния туризъм ☐ Подобряване на техническата и транспортната инфраструктура ☐ Повишаване на капацитета на местната общност за разработване на проекти ☐ Повишаване на образованието и квалификацията на човешките ресурси ☐ Развитие на малък бизнес за преработка на земеделска продукция ☐ Привличане на инвеститори за развитие на промишлено производство ☐ Друго (посочете)

8. Кои приоритети биха могли да благоприятстват развитието на социалния капитал?*Забележка: Посочете до три отговора!*

☐ Подобряване на условията на труд
☐ Разширен достъп на населението до лекарски и дентални услуги
☐ Развитие на социалните институции
☐ Храни и основно материално подпомагане на социално изключени хора
☐ Местна инициативна група с Община Две могили за развитие на социалните общности
☐ Поддържане на селищната инфраструктура
☐ Превенция на рискове от наводнения и свлачища, поради климатични аномалии
☐ Не мога да преценя

9. Кои са решаващите фактори за стартиране на малък бизнес?*Забележка: Посочете до три отговора!*

☐ Възможност да се ползва безплатна юридическа подкрепа
☐ Наличие на общинска агенция (инкубатор) за създаване и укрепване на бизнеса
☐ Достъп до данъчни и кредитни преференции
☐ Предоставяне на терени под наем за реализация на проекти на млади фермери
☐ Възможност да се ползва помощ от консултанти в земеделието и бизнеса
☐ Друго (посочете)
☐ Не мога да преценя

10. Кое според Вас, е най-важното условие за ефективното изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината?

☐ Приоритетите на плана да отговарят на потенциала на общината
☐ Осигуряване на достатъчен финансов ресурс за изпълнение на мерките
☐ Опростени процедури за изпълнение и отчитане на проекти, финансирани от ЕС
☐ Ефективна координация между администрацията и партньорите
☐ Стимулиране и активиране участието на неправителствения сектор и бизнеса
☐ Повишаване на институционалния капацитет на администрацията и на бенефициентите
☐ Друга (посочете)

11. Изразете в свободен текст, кое е основното предимство на Община Иваново за нейното интегрирано развитие?**БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!****Контакти за въпроси:**

Проф. Николай Найденов

Маг. Милко Балкански

Телефон

0887 665004

0885 397833

E-mail

nik_naydenov@abv.bg

mil_bal@abv.bg

